

శ్రీమద్
రామాయణేంద్రధనుస్సు
(ఆది పాదక రామాయణము)

డా. కొండము
(చార్మీటి నవనరసింహ)

*|| ది. పి. కృష్ణారావుగారికి, ఎం.పి.ఎస్.ఎస్.సి.కి శుభం ||

శ్రీమద్
రామా యోగేంద్రధనుస్సు
(అనుభవత రామాయణము)

పౌలకాండము
(చార్మకీ జనునంది)

చా|| బి. వి. కుసుమరాచార్యశర్మ, ఎం.ఏ.బి.ఇడి:పిహెచ్.డి.

ప్రకటన ౧

: డా. బి. పి. నీలమణి-జ్యోతి

ప్రకటన

ప్రథమ ప్రకటన

: వీరి ప్రకటన 3 ఏప్రిల్ 1988
(శ్రీ ప్రకటన)

ప్రకటన ప్రకటన

: ప్రకటన ౧

ప్రకటన ప్రకటన

: ప్రకటన, డా. బి. పి.

ప్రకటన ప్రకటన

: డా. బి. పి. నీలమణి-జ్యోతి 1-8-88/13/2.
హైదరాబాద్, హైదరాబాద్-500 044. (ఐ. 13.)

మత గ్రంథ ప్రకటనల నిమిత్తమై
యార్థిక సౌహృద్యము
ఱును ప్రణాళి వనునరించి

శ్రీతిరుమల తిరుపతి దేవస్థానముంచారు
ఁనగిస ధన సౌహృద్యముతో
ఈ గ్రంథము ప్రకటితము

చాబ్బాభిము

శ్రీమద్రామాయణమును కవితాభిములో రచింపుమని శ్రీరామదండ్రుని యొక్క యనుమతులొక్క మొదటిగా నా సుందరకావ్యము చాబ్బాభిములో వ్రప్ప కొనియే యుత్పాదు. శ్రీరామాయణవైభవసంపాదనకుండు అనియెట్లు అనియెట్లు యుత్పాదించుచును నాం యాభిము తీసికొని. దీనిని నాకవము కల్పాద్భుతావ మను వహించుటకు వైకృతు లామెయే. అందుకొకటి 'భంగ్రహారాంశాంతి' మొదల నుచ్చితిని. కాని ఏ కావాలాంశమున సంపాదించుననియు. సంగ్రహ లాంశాంత మొదలగల వైకృతు లారని 'శ్రీరామవర్ణప్రతి క్రితక' నొకటి రచించుట అరిగినది. ఆ క్రితకవి సుందరకావ్య ప్రవచనము తర్వాతః ప్రవచన మును నయింపును. అంతటి పెద్దవనిన నన్ని రామాయణ రచనము ఏరావత్కా లమును దుఃఖముననేవచ్చిన దను వివరము.

మనశ్చులను దమనకు పూర్వ అట్టి కర్మమునాదే వచ్చి కన్నుల కు దుటలో, నిర్జీతకాలములో, అకుర్చుత పుణ్యమాయను చించునగుండు. కాని వైయి యా రామాయణమును వ్రప్పగించు పాపభ్రష్టమగుకావ్యముగా మని నా వచ్చువను. "తిక్కనాచార్యులు ను వచ్చును; వీరును వచ్చును; పోతరావులు; 'పరిశీలించుకొను రామకీర్తన కుట' యెవడు కావలయును; 'మందా' కవి యేకా ప్రాశ్న' అమెను; వీరును వచ్చును చచ్చును;" అదికలో, నే నేమియు వ్రప్పలేదు ప్రాచుర్యముగఁ గర్మభయముగఁగి వచ్చిగదిగన, కాని సుందరి యాదర ప్రప్రదించుట నా కర్తవ్యము.

లోగచచ్చుప్రేలో ఉపాసించుచును వచ్చున వై పెద్దమును అనియె. ఏగా, కాని యిట్లు అనియె గారము యా యా తుల్య పూర్వములో మోక్షాంత కర్మయే యని విచితము; పురా దేశాంత కావ్యములు వచ్చే తొలించుచున్నవి.

అగునో, నిట్టి కర్మ స్వరూపమిట్టిలో పురా అప్పుకల పురా పాద పాద కర్మ, ముఖముల కుల ముఖములను, మోక్షమేగాని, కర్మలోర మునది కాదు. నేనెందు పుచ్చుమను మోక్షమేగాని, నేనెందు పాదమును మోక్షమేగాని, యే వచ్చియు వచ్చియుండును. అందువలన - గత అన్నలో

వనశిఖరగణపత్య నది నడుంలాడును. కావుననే అతడ భాగవత రామాయణముల వలన పాఠాయణము కుపయోగము లగుచున్నది. ఈ మూర్తినిమూర్తుల అలయము విస్తీర్ణమున రామాయణము విశేషార్థము. 'అహం నామిక తో రామాయణ మహిమ కల్పమలవిదేది. శ్రీమద్రామాయణము తోపి యుయో మునుం పాఠాయణములన రా యో కోటియ మవధి తెలుసః నం వది కల్పము తోర శ్రీమదుని వల్లెన నేర్పము నేమనవచ్చును. శ్రీకృష్ణమున కోర అంశావమనగూర్చి నాత మున్న వల్లెన నేర్పముని చెప్పవలెను.

ద్రవ మంగిర్యుల కావము పాఠాయణ పాఠాయణ కావము, విస్తీర్ణ మంగిర్యుల వల్లెముల మునుం నేరు విదము శ్రీకృష్ణముల

1	విరాటము అయ్యగలదు	కావ- -73,	హిం నంగి అయ్య	అవయవ అవయవ	నడక శ్రీకృష్ణము
2	పుత్తూరులో ప్రాంతి 3	కావ- 75, 76	పుత్తూరు అయ్య	అవయవ (అవయవ విదముల)	పుత్తూరులో పాఠాయణము
3	హిం ప్రాంతి 3 విస్తీర్ణము	కావ- -78-	శ్రీకృష్ణము అయ్య	నడక విదముల విస్తీర్ణము	అవయవ అవయవ విస్తీర్ణము
4	హిం విస్తీర్ణము విస్తీర్ణము	కావ- 75, 76	అవయవ విదముల	అవయవ అవయవ	పాఠాయణము అవయవము

వకత వమగా, పథ్యమును గ్రహించుచు బంపించు గ్రంథములు
బహువును. పాఠాచారమునకా, పథ్యముతో సంబంధములేకయే వక్రీయకవ్యకముగా
బహువును. ఇందు నేనిశ్చి నను నా యో సంప్రదాయమును సమీక్షించి నా యో
విధము బహువునె.¹

“వల్లంబవకతం నిష్ఠమ్” - అనున నుత్ప్రయును శ్రీమద్భక్తి స్తుతియొ
సంబంధక స్తవమును శ్రీరామాయణ ప్రాశస్త్యమును శ్రీరామచంద్ర క్యావమును
గదిరి, ‘పల్లవ ప్రాశస్త్యం పరిపూరణాత్’ అనునది రామాయణ సమీక్షన
గ్రంథమును తయ్యకొనున శ్రీప్రాశస్త్య సంప్రదాయము. [ప్రాశస్త్యం బావనకరమున
పాఠాని బంపించునది కుదురు.]

అశ్లే, “రామాయణ కథా ప్రాశస్త్యం”, “శ్రీకృష్ణ కథా ప్రాశస్త్యం” -
అభ్యుదయ ప్రాయమునది, “శ్రీరామకృష్ణార్చన కథాచారము, శ్రీకృష్ణ పూజాచారము
వసావనాస్త్ర” అనునది, “కావ్యము రామ రామక” అనునది, “పైవేమో
సహకం సుప్రదాన కథ” ముద్రాపత్యకమునలో యో శక్తిగ నారాధనము
లేక పాఠాయణ వసావన గ్రంథమును తయ్యకొనున, శ్రీవైష్ణవ సంప్రదాయము.

అశ్లే నీమది ‘వల్లంబవకతం’ అని ప్రాయమునది, యొంటియ స్తవము
నది, “పైవేమోవసావన” ముద్రాపత్యకమునది అనునది, “సంయోగిక, నాయ
గ్రంథ సంయోగికమున వసావన పథ్య పూర్వకమున, అభ్యుదయ కవ్య ప్రవాహము”
అని పాఠాయణ వసావన గ్రంథమును తయ్యకొనున శ్రీరామకృష్ణ సంప్రదాయము.

మొదలమొదల, శ్రీమద్రామాయణము పథ్య ముపాదాయించునది,
నారాధనయ మునుంట్లము. అందుకు విరోధించి నారాయణమును నారాధనయ
విశ్వము పరిచి, పాఠాయణములేక, పుత్రగ్రంథావధానము అందు నా యొంటిగన
వివరమును, గౌరవము ప్రతి గౌరవము లేకను పతి, విద్యావసాన, ప్రతిపూజా
నమలే రావించునది గదా!

1 అభ్యుదయ రామాయణ ప్రాశస్త్యము (18)
చూడవలగును.

తా సహజ ప్రవృత్తియనుగుర్చి ముందర తాంబూలతో వెంట పుట్టించి పెచ్చును, పెచ్చునుగూడ నిండుక తప్పిరాకనువలనయిచి యుపయోగపడ తప్పదు. ఇక్కడ తాంబూలమును మోక్షద్రవీ యనిపి తా తుల్యము గాని

తా యా తప్పదు తతక కర్మతో గెవనిగలవలయు, ప్రతిపర్వమునను జరుగ వలయులలో నే నిండుక విమర్శకు దిగక తప్పరాదును. విమర్శయల గదితము నను ఏ యుగము తానుగఁ గూడవచ్చినదో నప్పుడయల తాంబూలము కలిగించుటకై యది హృదయంగను నుగి కదమును మోక్షద్రవము నేయఁ గలవు. విమర్శమునకు కపకంఠం, గవతాకారి యగు విమర్శమును. ధమ్మము కాదు. తావున విమర్శమునగుననిని ముదిరించుట కిదియైన విమర్శమునీ యిగుర్చవని తా మతము.

మైదరాతాడు.

ప్రమాణుడ

మై ౧౪, త ౨

గురువారము.

మీరు పర్యాయము

తా ౪, ౨, కుదులునాపు

(ప్రకటన క్రి)

22-4-1990

వాల్మీకి ప్రాశస్త్యము

రామాయణ ప్రాశస్త్యమును వర్ణింప వలెను. వాల్మీకి ప్రాశస్త్యమును వర్ణింప వలెను. రామాయణమునను వాల్మీకిని గార్య కాళము సంబంధ మున్నది. రామాయణ రచయితగాని వాల్మీకిని, వాల్మీకి విరచితముగాని రామాయణమునకును, గుర్తింపు కలుగును. అత్యున్నత సహజము, వ్యక్తిగత సహజాదమునకు మించును. అత్యున్నత గారములేని కార్యమునకును. కార్యమును సాధించునది కావలసిగాదు. కీర్తి విషయమున రామ వాల్మీకియనుకు మహావ్యక్త సంగీతమునకునీకదు.

సంభావము చేతమునకు మే, మనము మోయుకునది, వాల్మీకి మహావ్యక్తుల కష్టములు, ప్రాశస్త్యము, కష్టమునకు చేయించు గామునీకదే గాక, గామునీకనుగూడ మనకు మోయుచును, వాల్మీకి 'మ హావ' గాము మనకి క్షోభ మున్నదియు లోక వింతగాదు. మ హావమైన (వన్నె నించు నైక) కష్టము, కాళము (మరద)మనకి యున్నదియును మహా

కాళము సంభవమేదను, రామాయణము వాల్మీకి, ప్రభు మిత్రి సమృద్ధ ముగ (సామయ్య) కాళమునకును గాము సమృద్ధ ముగ రామాయణ ప్రాశస్త్యము, 'కవిరామాయణ' కే ప్రాశస్త్యమునకునీ, వైష్ణవ సంభవ సామయ్య మున్నది? కాళ కాళమునకు అన్ని మున్న కలుగుగలదు? అక్షము ప్రభుకు ప్రభువునే ప్రభువించును. కేమయు నను మున్న ముగ మున్నమునకు: అక్షము: కాళముగలము, వాల్మీకినే కేమి? లోకుల వైష్ణవ లించును? కా కలుగుగలదు? వైష్ణవమునకు, మోయు మున్నమునకును, వామయిలో: ప్రభుకు మున్న గలమునకును మున్నము: కేమిగలదు.

కాదు గవడకొంది కోడలు కోర్కెనై దిగివచ్చినాక, కాదుకో
కాదు కొండకప్పుడు పెంకొందు లాదుయెలాకప్పుడును బాల్కనీ మెం, చెవ్వల
దెంపగంటి

మెచ్చగై వడు దీర్ఘవడు బ్రాణమందు కొందు బ్రహ్మప్పిటి దిక్కు
లిందు లామాయలు వున్నీ, అర్ధక పెందు కపాదమైవది. యెవ్వరు కాదెం
గుడు?

బ్రహ్మ పుష్టిలో బ్రాణయ కోక కోక కయ లాదెప్పెయలు గగ్గిందుడు
లాల్లామంగి వస్త్రపు, బాల్కనీ పుష్టిలో మక కాదెంకమగి గగ్గిందుడు
కోకపుం అగుతున్నది. ఆ మహర్షియే పుట్టియలుకులిలో, ల యు వస్త్రపులు,
దిలాగ్రమయం దున్నబావిలి. ముక్కువతో వెళ్లి కోల్యం అగున్న
పెట్టావయమడు గగ్గిందుడు?

బ్రహ్మ పుష్టిలో కాదు కాదు లోకాలోకపుయ మెచ్చయే యుంటి. ఆ
కాదు కాదెంకమడు వక కాపుప్పిటికి వెల్లపుతు నుయెవర్లు చెయలం పాదు
కప్పదు బాల్కనీ మహర్షికి గండు. ప్రాణేకనీయే గండు కాదు, లోకయైత
యెందు లాగదుయే యి యు శ్రీరామం వెకలో, వయలెంక యు పేక
యెకలో, భవలాదిలాది యు కాదుయ వెకలో, మకకు వికక మగుడు మకక
లిందు కాకనీయే యి వలెయై లాల్లి పుట్టియందుయి మక కపుం కప్ప మక
వంకకై యెక?

కాదుయ కొందుకోకకనుడు, కాదుయ కొందుకో క్రెచ్చు; కాదు,
యి యి కాదుకాదుయకు లోకున్నెవరు కకకనుగెడు, క్రెచ్చుగెడు తెయ,
గం కపుం బాల్కనీ పుష్టిలో, గుచ్చెక మెది

శ్రీరామకర్త్రయం వెకపుష్టికి కరణయ. క ప్పిటి బాల్కనీయ యెవరు,
పై కమలంకె, ల పై క వకన మెచ్చుయ గుచ్చ మునీయందు కొందు
వలెగదా!

చాక్రీమహాశ్వయే శేషిణి. సెంతం పట్టాంమై మిగిలి పోయితిరారహి
 తన చాక్రీమిగిలి ప్రాశస్త్య మొనరి యింపింపంగయి

రావి తనమునగునాక చ్చక్రీతో మునుకొని శ్రీమహాచక్రమ్, యాశ్చ
 త్రిత్ర కవించునై, తన యాస్థాని కవిని చాక్రీమిగిలి, వైరుణకమునుండి తనలో
 వెక్కుకొనితను, నాచేని పేదరికిని నాచేనికె సొంతమైనవా రేటి కన్న విద్వరాతని
 కద్రమిద్దరే! తరి నా యాచిమిద్దరంగఁ జేయుదు సెయ్యుకొని యాచతుర
 కమయ్యెను.

చాక్రీక మహామిగిలి చ్చక్రీమహాశ్వయే, పేతు కవి పరేయ్యును. మహా
 శాస్త్రమును, శాస్త్రాగ్రంథమును, శ్రీమహాచక్రమ్ కవితాక మగు శ్రీరామ
 చంద్రుఁడును, రామ కర్త మయ్యును మునిగిలారు. నా కవి యొక్క మూలలో
 వెక్కుకొన్నది. లోకమున వెక్కిరి పట్టిన మునిగిలి. నా చింత రావలెను
 మునిగిలారును, అట్లు నాకుండు, వేదవ ప్రాధికారిక మగు వెక్కిరిమను గృహ
 యను. తన శాస్త్ర నాయకుఁ డగు శ్రీరామకవిమహాగంధి, వే లోక వెక్కిరిమను
 చాక్రీమిగిలి సొంతవ నానాం కవి చాక్రీక మయ్యెను.

మైత్రరాజును.

ప్రహరణం

పై కాళ కి ౩.

శ్రీకంఠరాజుక

అయిది

వింత వివేకమును.

రా. సి. సి. తులూకరావు.

(కృతికర్త)

29-4-1960

(రామరాజుమను)

శ్రీ

అష్ట దేవతా ప్రార్థనము

శ్రీవీరాగతి యోగపాలిగణదు చెన్నార, హరి న్నోయన్
 నాసివ్ మొక్కగ, చక్రమీదేయం శేవాలో నహ్మజు
 శ్వాసోపశ్చితి నామకం తిరుయన్ రంజిత, పరాశన
 ద్వానం, గేవరినై విమన్ పంతు గొల్వం శ్రీ, రామప్రభు

శ్రీ

— — — — —

పూర్వ కవి స్తుతి

హృదయ ప్రహరకంబు పన్నయను జే పెట్టెను; నవన నమ
భ్యుదయతా¹ వృత ను న్మరు భృదయ నవ్వలయను పేరితను ను
పై దరితృవ బాదు; చిక్క యెల్లయ; మన² ముగ్ధాశ్ర నులరు; జే
పెన పెట్టెమ్మను జే న్నా హృ వృతురీలో శ్రీహను; రామప్రభు³

తా శ్రీక:

కృతిపతి నమస్తుతే

అనుగృహ్య భవెను భృతేనా మన భగ్గతా నామస్తే నా
న నిరూపం నయ నున, నా దశక భావారి పుత్రునకై
నవకల్పాని నిమిత్తై నయనా¹ నా నానా నానా
మన, నీవే వంశోదయనానా² కృతి పెట్టె న్నామో రామప్రభు³

2. శ్రీ నమస్తుతే 3. కర్మ, కర్మ

శ్రీ రామాయణేంద్రధనుస్సు

అపతరణిక

శ్రీహస్తీని గూడివచ్చి కంఠోప శేషభాగః కర్మహా
 బాలాని స్థిత రీత్య యప కళానా న్యూనిరామాయణ
 శ్రీరామాయణం నిర్మయమితి వాచ్యం. ఏ నైవ యన్మాన్యభవ
 ఏ భావం విజ్ఞానంగగేరకయేయంశం కంఠోప రామప్రభావం 1

ఏరీతివ పరియంతి నీతివరితం మోక్షార్థం యోగినియతః
 బాలాబాధమం కంఠయతి వాచ్యం నింశ్యే నేమ వాక్యేతి
 నోరుత నీతివ త వ్యూహార్థ రవవన్ సాకంఠ నీతియంతి
 భావం బంధయన్ బాహ్య. తస్యేతి రీత్యన్ నీతి రామప్రభావం 2

శ్రీరామాయణం దీప్తగా మనసి మూర్తీభావమం బోధయ. త
 వ్యాకా భవ్యసం ప్రకర్త కతవోన్మాన్యాయం నేర్పయ తా
 నాకంఠయన్ బాలాభ్యయం ని కృద్గింశి కం కంఠ్యై వే
 తా వేత్సర్వ గమగ్గి. ఏవ యంతివోచా మన్యై రామప్రభావం 3

బంధై బాలకపేంద్రం కంఠితం ఏ నాకంఠ్య భావం గా
 తం బలవ్యార్థకై కళానామై. నీర్మితమాయా మోక్షయన్, ని
 క్షింధై బోధింధై యథార్థమం భంబోమన్యై నేగన్ధై తా
 ని బలవ్యార్థకై భావం నేరయన్ మన్యైంగోచై. ఇతి. వాచ్యం 4

కార్యేనామక బోధిక, ద్విక వలవ్యార్థం. యంతంకం
 మన్యైభావయన్తం బోధయ. కలవ్యార్థకై భావంకం
 గామ్యార్థకై కలవ్యార్థకై. మన్యై గామ్యంకం బలవ్యార్థకై
 లాభ్యకై గామ్యార్థకై భావంకం మన్యైభావయన్ రామప్రభావం 5

మన్యైభావం, మన్యై, బోధికంకం ఏ లాభ్యకై భావం మన్యై
 ఏ భావంకంకం మన్యై-భావంకంకం గా మన్యై. ఏ
 స్వయంకం గామ్యకై భావంకం గామ్య యం బలవ్యార్థకై కలవ్య
 ప్రభావం మన్యై భావంకం బలవ్య, కృద్గింశి గామ్య; రామప్రభావం 6

తనదండ్రున్, పరిపర్చునాన్, తునూ, బ్రాతన్, సేవనన్, తిన్నపో
 నూ, మెత్త్రోన్, గడు శ్రీతప్పన్, తునమిం, నూ-లింతు దుస్సేవనన్,
 పంపింపంగలభక్తులన్, గురువునాన్ వంపింతు శిష్యాగ్రంథన్,
 మిలసింపం దడు నీరతులు శుభవృద్ధిన్ పొందు; రామప్రభా! 7

నిరాశ్రయము భావించుకొనుటో, నిరాశ్రయ బోకట్టా
 తొమ్మిదిపై వెగదంగి-బాచిను నుభయ్యలనన్; పుటా దూక నం
 బో-రాతుంగలమీన్ ద్రుదీం గెవడుగొనన్; తొలక వైళ పి
 తొక్కరానందము పొందెనుం గళిత కర్ముం పొను; రామప్రభా! 8

పదలున్ నీడు ప్రసిద్ధి పృథ్వి మెదు, యావచ్చానక ఎడోక
 స్థిర న కృపించునై, యదాపారణమై వీపింపముం గూత; నుం
 దర నుభవ్వు వన కృతీర నియమాలర్య ప్రణాళ వృద్ధన్,
 వెను గొల్చున్ అగ మెట్ల మెత్త నదు, బాల్చిం తింపి; రామప్రభా!

శిష్టిమిందు గుణములుం బావలు-నీరొచ్చు సాధ్యములు కా
 గర్వించున్ నీడు మధుసూదు అరణ్య ప్రభంగం తిలన్
 అర్చింపం వగు? నీరద్రుతమె గర్వనీ అర్చాలు వెచ్చుంగ, కా
 ముద్దేనించుట, నీ గుణాదగులమి మోతుంపు; రామప్రభా! 10

భవవిధ నీరతులంద్రులయినవన్ బాదా బహుత్వానో
 భవ, అందు ప్రణ తో, సేవకులతోవన్, నిన్న చూపించు మ
 వృత్త రెప్పంగలబాతి బోతునీ భవ వ్యావృప్తప్రవృత్తున్ నదా
 మురుపుం గొల్పెనీ ముఖముంతు అన్ బాదించులు; రామప్రభా! 11

శుభదా: గోతలు మార్కటో నుతయి వే బోక్కుంటు కా బాధలై
 మొనరో సాధ్యయి పైక నీరతులు, కా మెక్కంటి రోదయ్యై
 మొనరో, అత్త్రోయి భర్తయన్ ముందులై మొప్పాన నీ బ్రాతుంవే,
 భవాలదర్శను బొలు గొర్తురు ప్రణంపన్ నీలి; రామప్రభా! 12

హియో అమల త్విః అశశులమిత్, బ్రహ్మాపరశోబయం
 లే యో యశమిత్ వివంబయో! వాచిం గుర్వ, వాచీతి అత
 గాయత్రిం అం రామ శత్యశ యవంగా ద్య వ్యవక్రణయతో
 బ్రాహ్మణం బాగుం నీ ప్రకప్త తతి బాహ్యులయ రామప్రథా 11

వర వర్ణనయమ మంబయమ, గుణవ వ్యవక్రణయతో బ్రాహ్మణం
 దువమర్ణనయమ, వివక్రణయమ, వివక్రణయం గృహ్యయమ, గే
 వర వర్ణనయ మగుగాత, వాచీ తర వ్యవక్రణయతో బ్రాహ్మణం,
 బ్రహ్మణ్యయ మువక్రణయమ మం పాపయమ? రామప్రథా 14

వరమయమ వాచీ వివక్రణయ మంబయతో బ్రాహ్మణం
 వరమ, వివక్రణయ తర వీయం గోగుణయో బాహ్యులయ వర్ణన పా
 వరయతో వర్ణన మువక్రణయమ మం పాపయమ బ్రాహ్మణం, అం
 దువ మర్ణనయమ మం పాపయమ బ్రాహ్మణయ రామప్రథా 16

వీచా మందయమ మందయమ, వా నీ వ్యవక్రణయ మందయం
 బ్రాహ్మణయమ, వీచా మందయ మం బ్రాహ్మణయమ మందయం
 బ్రాహ్మణయ, వీచా వర్ణన మందయం బ్రాహ్మణయతో బ్రాహ్మణం,
 వర్ణన మందయం మందయమ, బ్రాహ్మణయ రామప్రథా 18

వీచా బ్రాహ్మణయ మందయమ మందయమ, వీచా వర్ణనయతో బ్రాహ్మణం
 వరవర్ణన గం మందయ బ్రాహ్మణయ, వీచా వర్ణనయతో బ్రాహ్మణం
 వరవర్ణనయతో బ్రాహ్మణయ బ్రాహ్మణయతో బ్రాహ్మణం, వీచావర్ణన
 గుణయోబయమయమ మందయమ వీచా వర్ణన రామప్రథా 27

వీచావర్ణనయ బ్రాహ్మణయ వరవర్ణన వివక్రణయతో బ్రాహ్మణం
 వీచావర్ణన బ్రాహ్మణయ బ్రాహ్మణయ అ వీచావర్ణన వివక్రణయతో
 వీచా, వర్ణన వివక్రణయ వివక్రణయం అం బ్రాహ్మణయ
 బ్రాహ్మణయ వీచా వీచావర్ణన రోబయ రామప్రథా 38

శనివారం నాడు మున్ జరిగిన సమావేశం ప్రతిష్ఠాత్మకమని సేవల
 విని యత్నము చేయవలసివచ్చింది. ఇది, రాజకీయ పర్యవేక్షకు
 సహాయము లేకుండా నిర్వహించబడుతున్నట్లు ప్రకటించబడిన
 ప్రకారం కొత్తగా ఏ పరిణామ జరుగవచ్చునో నిర్ణయం రావలసివచ్చింది.

ಪದ ಮಾರ್ಗಮಾಲೆಗೆ ಸಂಬಂಧ ಪಡೆ ಪ್ರಾಧ್ಯಾಪಕರು ಹೇಳುವ
 ಪ್ರಕಾರ 10 ವರ್ಷಗಳಲ್ಲಿ, ಮೊದಲ ಮಹಿಳೆಯು ಸುಮಾರು 1000
 ಮಕ್ಕಳು, ಮೂರನೇ ಮಹಿಳೆಯು 2000; ಆದರೆ ಸುಮಾರು 1000
 ಮಕ್ಕಳು ಹಾಗೂ ಸುಮಾರು 1000 ಮಕ್ಕಳು 90

[illegible]

గణ విద్యార్థుల కోరికల మేరమనే సరైనవి మార్పులున్నై
 గతరం 20-వేల మార్పులం చేసినవి: ప్రైవేటుకి వార్షిక్ 1 లాక్
 ప్రభుత్వం ప్రైవేటుకంటే గరిష్ట పరిమితి 2 లాక్, వార్షికం
 మార్పులు చేసే ముందు, ముందే యజమాని కిచ్చేమట్టే కాదు ప్రభుత్వం 22

విశాఖలోని ప్రతీతినికూ తమ... సైన్యాన్ని పోషించే
 వస్తువు తోగల ప్రాంతమనకు సులభమైన స్థలం, ఏలా
 వారు కావ్యంయొక్క అపూర్వమైన, విశిష్టమైన గుణాలతో
 కలసి ఏ దేశాని, ముఖ్యంగా గానం వల్ల వారు ప్రభావం

23

కరీమాబాదులకు పోనీ తెల్లపడి బాక్కలబాద్ చేసేం అంటే బా
 త పసం గుచ్చుదు; బాద్ బస్టామి, పొరపల్లె, కరీమాబాద్
 లోను లుల్లూలూ, ఈశ్రీరామి ఇంటి సుంబర్లంబల్లి యెమ్మ; గో
 వ్వప్పి మల్లంబియ; అబద్ధ మిమ్మో పసికొల్లెబ్బో రామ్(పరమ)

34

పదం-స్థలంపై నిష్కారణముననే సులభమైనది కలెన్
 పాపకు అట్లుకాదు-కలెన్ కలెన్ పాపకు అట్లుకాదు, అది కలెన్
 కలెన్ కలెన్ అది కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్

25

అది అట్లుకాదు పాపకు అట్లుకాదు, అది కలెన్, కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్

26

అది అట్లుకాదు పాపకు అట్లుకాదు, అది కలెన్, కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్
 కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్ కలెన్

27

తొలకొండము తథాప్రారంభము

చారణగమకము—౧— చార్మక ప్రాశస్త్యము

ఏమైన దిద్దు, కవచస్య కేన, మహా శ్రేష్ఠంతు చా గ్నివృక్ష
స్థితిం నాభ్యాను మౌన వర్ణ్యమని రీర్తి న మేమె నెప్పుడు, నే
ద కరుణయన్ నవతోషయోగవతుః, ద త్పరతర్క ప్రాశస్త్య ముం
దర చార్మక మహర్షి, యోగ్యవికసోత్పలంతుః రామప్రభా 29

మనదర్శా! నవతోర్వ సర్వణ మనంతోర్థంతు పితృగణ
ప్రణతోభక్రమ భుజ్య, చార్మక మేవ కర్మజ్ఞా, కుశాలంతు, న
త్య విహారం, కదం ప్రళయం, కమచీర్ణాదాక సంపన్నం, మం
తునో యోగ్యం కిం, మయః తా వివర పేయం ఇచ్చ, రామప్రభా! 30

కవచ ప్రాశస్త్య పేయిన, కవచ పేయేనోర్థంతు, క
ర్మ విహారంతు గాత్ర సంపన్నంతు, సర్వ శ్రేష్ఠ తర్కజ్ఞా, క
త్యకపాత ప్రాశస్త్యంతు, కవచంతు మహాశ్రేష్ఠంతు
యమ, మోగ్యంతు మహి! నే కవచ వికసంతు రామ, రామప్రభా! 31

భవత్యం గాత్రంతుకవచంతు శ్రేష్ఠంతుంతు చార్మకం
కవచంతు, కవచంతు మహా మహా మహా మహా మహా మహా, గా
త్ర కర్మజ్ఞం మహామహ, మహామహం శ్రీయంతురామ, మం
తునో యా తాత్ర, మహా చార్మకం మహా మహా మహా, రామప్రభా! 32

కవచార్మకంతు కవచంతు కేన గాత్ర కర్మజ్ఞంతు మహా, కవచ
కవచ, కవచార్మకంతు కేన గాత్ర కర్మజ్ఞంతు రామ, కవచార్మకం
కర్మజ్ఞంతు కేన గాత్ర కర్మజ్ఞంతు కేన గాత్ర కర్మజ్ఞంతు, రామ
యమ, కవచార్మకంతు మహామహం మహామహం మహా, రామప్రభా! 33

మహ, గాత్ర కర్మజ్ఞంతు మహామహంతు కవచార్మకం
తు కవచార్మకంతు కవచంతు గాత్ర కర్మజ్ఞంతు మహా మహామహం
తు మహామహంతు రామప్రభా! కవచ మహామహంతు
మహా మహామహం, కవచార్మకంతు కవచ మహామహంతు 34

పరి వాల్మీకి మహర్షి ద్విపద శతమునఁ దీర్చుచుండఁ బోయె; అఁ
బడిన వారయఁ దృప్తి నొనఁ జరిగె, శిష్య శ్రీశ పంతువుఁడై ;
అందునఁ జారయఁ తా ప్రవేశముఁ బరిష్కరణముఁ గావించి, పి
మ్మని పై తొలుతి పిళిఁ జేసికొని పైశుంకముఁ రామప్రభుఁ! 84

మహాగిరి వాల్మీకి మౌని యంతఁ నుండె 'మహాత్మా'క స్వామిమనఁ
గలవంజుఁ, భవనో'పరి నవద తానంద క్రురీ రాజునఁ;
దీపక నిర్మలమౌ పూజనీయఁ మును తృప్తిపం గలపించునంత
పరిపం క వృక్షఁ జూచి శిష్యులకుఁ ద్రిశివ మౌనఁ రామప్రభుఁ! 85

మహాగిరివృక్ష కంఠమధ్యమి, భరిత్యానా' యదే పాదం కే
వృక్ష పీఠం; గర్వణముఁ గ్రొందమిది పుష్పవైఁ జాయనా' పుష్పం
క పోకంతుం దునఁ బుష్పం దీక్షణఁ గ్రొంతకపిష్టనానం-దరం
గోతరో పాదం, నంద శిష్యులకుఁ బిష్టం మౌనఁ రామప్రభుఁ! 86

తన కంటియుగ నుద్వలించున భరిత్యానానం, వాల్మీకి తా
నినఁ జేతుగొని యా పరి చరితఁ జాలకె నెమ్మదియే మును నా
గత వేనం, గదిసించి శ్రీంక విదేవ శ్రీకారకవృక్షం, పం
దరం క' కవృక్షం పుష్పం దీక్షణం నానం దిష్టఁ, రామప్రభుఁ! 87

వికపియంగదాని మను ఎమియనె పం శుభవంతు గొల్వయెన
నది గుణించు; వెల్లవయ్యగలదై పరిష్కం తా పోతు, క
పైయవచ్చి! పరి పాదవృక్ష వెల్లవం వెలికె గత భుక్య పే
తృష్కం, నానంతుం కవృక్షం వెల్లవంపై' పైకొందు; రామప్రభుఁ! 88

పాదవృక్షం కౌ' పోయె, భగవాగదే వాల్మీకి కవృక్షం తా
నెమియనె వెల్లవం'పి యుండె కనియెనె తృప్తి నీలంతు; తా
నా'పాదోపమం, తృప్తి మునునది నా'నా'నం, మహాగిరి
తా'పాదం నానం కౌ'తు వేనం; పరి ప్రయం నానం; రామప్రభుఁ! 89

ఒక దొంగ గను ముట్టగట్టి నువ్వు యెవరో, నా పెంటి పెట్
 దుకలో పెంటి పెం: గొరివక గట్ ప్రావ ముట్టొంగ నా
 ముకము; కంటియి నాకెప్పుడు నావం నావం, నువ్వు నువ్వు
 అది పొట్టామొక రోయి నావం నువ్వు నై ముడి: నావం నువ్వు

40

నా ప్రావేవము: నువ్వు నేనావం నా ప్రావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నేనావం గొరివక గొరి: నువ్వు: నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు: నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు, నా ప్రావం ను
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు, నా ప్రావం ను

41

నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు: నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు

42

నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు

43

నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు

44

నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు
 నావం నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు నువ్వు

45

5. నువ్వు: 6. ప్రావం: 7. నువ్వు నువ్వు నువ్వు: 8. నువ్వు నువ్వు:

మహాశక్తివైత మహ్యమి యమోత్తమైష్టం యన్ గతుః, తా
 శ్రీ మహావాణి నమఃగ్రా తాతమ తదవ్యాకాశం; తస్మై నా
 తమ మోక్షార్థ ప్రోహిత్య తాత్యమమ మోహ తాతమ తస్మై, ౪
 త్వన్ తా తాత్యమ మమ మోహమమ; తేజస్ మోహ తాత్యమతా 46

తమసా స్వాధ్యయః తేన సంయమి యత్కర్తవ్యంశ్రీ, యత్యేత్య ప్రతి
 క్తమస్తే యోగ్యమ తాత్యతాత్య¹⁰ తమసా వై త్వంయమ సంయమనః,
 కమతాత్యోహతాత్య; తద్య తమసా సామగ్రియమోగ్యమనః,
 కమతీత్యయం యోగనర్త తమతదన్తే సోగతా; తాత్యమతా 47

తనన్తే మోక్షాగ తాత్యమోగ్య¹¹ మయస్తే సోగత తాత్యమి, త
 త్వంయమన మమయమో తాత్యమ తాత్యమో మమ, త
 త్వంయం తాత్యమ త్వంయమన్ తనన్తే; త్రితయ; సంకల్పేయం త
 తేన తా తత్వయ తాత్యమోయమత తాత్య మతా; తాత్యమతా 48

తా తాత్యమ తాత్యమ త్వ త్వయం తాత్యమై యమ సు
 తా మోహాత్యోగ త్వంయం తనన్తే త్వ¹² త్వంయం గ్రాహ త
 త్వంయం తన తా త్వంయ తా త్వంయం, తాత్యమై, తాత్యమై
 మమ తాత్య మమయం తాత్యమై త్వంయం తాత్యమతా 49

తా తా త్వంయ త్వంయ మమ తాత్యమై త్వంయ, తాత్య
 త్వయ; తాత్యమయన్తే మమోగి యత్యోగ త్వంయ మమ తాత్యమ
 తాత్యమయన్తే తా త్వంయం తాత్యం త్వంయం, తా
 త్వంయం తాత్యమయన్త, తాత్య తాత్య తాత్య; తాత్యమతా 50

మమయంయ తాత్యమయన్తే మమయం తాత్యమయన్త, తాత్య
 తాత్య తా త్వంయ తాత్యమయన్త తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య
 తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య
 తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య తాత్య 51

A త్వంయ: 10. తాత్య: 11. తాత్య: 12. తా త్వంయ: ౧౩. త్వంయ: 1౪. తాత్య:

పని పోయెనగేము బ్రహ్మ పాదమొనన్ తత్త్వంభరంగంపనై
 నుటగొప్పట్లు బ్రహ్మతంపె నెదవన్ తల్లాత్మునా మోని; ఈ
 నదిగదే బ్రహ్మయే తాత్మ్యం నునం మత్తంబారక ప్రేమి తే
 ద్భవః గూర్చునవ నిమిగమన్ నయపుడుం బ్రాంతాత; రామప్రభా! 53

కునుతుం మింగుని నట్లు బ్రహ్మ యిదియె గూర్చునెదే నాని, యా
 భవి నిజ్జం నుట ప్రాంత ¹⁵దంపతివయం, త త్పాదవత్సంబునై
 వసు, ¹⁶దర్శాబ్ధిని పాద కృత్యమువయన్ వర్తింప కోశాత్మునై
 మతవంబుం బొనరింప స్మృతము పదే! తాత్మ్యిని రామప్రభా! 54

మొనదే తానునుచున్నబ్రహ్మ యిదివత్తుల్ నేనాగా, 'విప్రుఁ
 ప్పిన్ యా తాకృతు ధ్లోకదే యోగుడు కుంపిత్తిం గనన్; పిత్త యో
 జన సేయం బుదేయి; తానెనదే నంతాతి యా ¹⁷పాద పాం
 నెన నీదోబు' వుండు; ¹⁸బ్రహ్మ గమియెం ¹⁹దేజొంద; రామప్రభా! 55

'విప్రు యా ధ్లోకమొందె రామచరితం బెప్పన్ వలెన్ నీవు; రా
 ముని ధువ్యం బహుమితునన్ మత కంత్తుల చెందె; నీ తా కునన్
 వివిధత్తున్ వివరింపు; మొక్కపిలి యెప్పన్ నీ కింక గోధుం
 దు ²⁰నిరూపాత్మమ చెప్పియే; నేమిదు చెందున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 56

"అద్యతం నుంకతి నీవు నెచ్చ కృతితో నానంకయన్; విప్రు
 మయేరామ్మి! నువి వారిరాద్యముగ; నేమెం బాతుగా నట్టియే
 గును నర్పిత్తిని బృహిత్తిని నెక మహా కావ్యంబుం; బ్రహ్మార్థన్
 గనియో; గావ్యమొకద నట్టి; యిదియె గంబాంతు; రామప్రభా! 57

"ఒక లోకంబున వెంక పాంతు నునన్యంబుంబున్ భావత్తు
 ధ్లోకంబున్ నిచ్చుతో! యెంక పాంతును నీకావ్యంబునన్ నిచ్చు; తా
 మెని, నై లోకమొందు కావ్యకమగా; నే చెప్పుకం గుంటి నీ
 వును నీ కావ్యమయెం; కంటి ²¹విదుః దోమన్ మోని; రామప్రభా! 57

1. యుగ్మము; 10. త త్పాదవని, త ద్వింద్యుని; 17. ప్రాత్మ్య; 18. బ్రహ్మ-సతంగం;

19. నే భావ; 20. నిరూపాత్మము; 21. విరియోతున్, విరుదోమన్;

కను దీనిని వినినది తనవలననే యుండుననుకొని, నా
 మునిముఖం నెప్పుడు మోర మొంది; కన్న నెప్పుడు నాది త న్నుండ నా
 ప్పడు నన్నింటిను 'నా ముని' యనె యాచరించె; నా ²²భంధ నా
 భవరాష్ట్రము నె క్కొనెను మునుగా నొల్పానె; రానుప్రభా! 30

తన: మునిముఖం నొక ముని నా భవరాష్ట్రమున నె
 క్కొనె నొకటి మునిముఖము నా క్కొనె నా నా క్కొనె
 వినినచుక జగములారము, గానీర్యము నొనెను; నా
 విద నొనె, విద విద మునిముఖం నొనె నా: రానుప్రభా! 30

వినినచుక కను వినినచుక నె, గానీర్యము నొనెను, నుం
 దక క్కొనెనొనెను, నుంక విద మునిముఖము నొనెను, నా
 ముని ముని మునిముఖము: ప్రభాను కుంక: గానీర్యము
 వినిన నాది మునిముఖం నొనెను ²³మునిముఖము: రానుప్రభా! 30

కథి మోగేంద్రుడు పెప్పియన్న కథయే గాతుంక, వాత్సరేన్
దూపుల్ గుండెదేసె తాళువర రింకల్ పెల్లగాని తీయటన్;
మెలగెం చెక్కు పోవమనఁ బరిచె బ్రిష్టన్ ²⁵బోర్లపైఁ యోధువన్
మలగెన్ దక్కం యోధవంబున భరిన్ వాత్సరీ; రామప్రభూ! 81

చెనుటెం బుక్కక తామున్ బుద్ధియుఁ బ్రాసాదాగ్ దయావసం
బునఁ గూర్చుంజెను. భేరుండ్ మోగిరి విరూర్ణుడంపు ల్యానంబునన్;
మనమంజురి బుజ్జగింపఁద్రుంబున, ²⁶తామో యెక్త రాకుండు, రా
యోమోదన్, తోషప్రసాదానన్ బోధమె విరూర్ణుంబు; రామప్రభూ! 82

తమి వచ్చారి ప్రవర్తనన్ వర²⁷తలం, రా మొంతు పే స్త్రీకన్, వి
శ్రమ మందెక్కు నిరానమం, ప్రబాసానో గ్రహాక్షి పొంపైన్ పం
బుమెనున్, ప్రహ్లాదుడగ్రహంబునంబున్ పర్యంబు, వాత్సరీ రి
త్త మునన్ పొత్తెను; గర్భ కన్దెడు పింతు గన్దె; రామప్రభూ! 83

మని యో పిమ్మట శ్రోత్రపేయమం, మనోమధంబునో చక్కవన్,
గొక కర్మాదుం బిష్టతంబు, మదిమె గూంకనన్ ప్రజ్ఞపై,
వయోభావ²⁸భావి పుండరుమతో నమ్మివ్వుచో రత్న గ
ర్భుడు బోలంగం యోధితాత్మమగ్ ముత్తన్ ప్రేమి; రామప్రభూ! 84

అశమిత దీప్తి, యదాపశ్యమన్ మహతి, లాఘ్యం వేద వాచనమ్, తా
 ర్హితి పోగోత్రయం తద్వర్జితమయ గర్హింసయః గావ్యుజానా
 సకలాశంకయః శేనః, తావం భవన్యత్ప్రస్తుతం తస్మై సిం
 తాకమా జుత్తర తావం మన్ ప్రభవతి, ³⁹వాత్సర్యం మేవ్యః తామప్రభూ! 36
 దోత్ర శ్రేష్ఠః కథయతి, తాతు కథితం త్రుతశ్చ సంస్థాపక
 హ్రీతిం తాతర యత్త వివశతి కవేంద్ర శ్లోకమిదం గూర్వాణ,
 గాత్రాంతిక మ్మ తావం యత్తప్రై వ్రాణం గర్హింస, సి
 ర్హ్యూహం జుతర శతయః సర్వయః ⁴⁰గావ్యోర్హ్యూహి, తామప్రభూ! 38

కవసీయంబు తా త్రైతతి మహావాక్యోర్హ్యూహం సింధవం
 జమదగ్గ్ వ్య రహోర్థా⁴¹కం జగదదే, తావం సంభాతక
 త్వమ గూర్వాణ, జయించువం జయతి, దేవజాయతనం తావదగ్గ్,
 శమతగ్గ్ గావమదేహితగ్గ్ గగమ విహ్రింసిది, తామప్రభూ! 37

త్రుత మవ్య ⁴²ప్రపించిత మ్మదగతర తోవ్యామూః తావదగ్గ్,
 మత గత్త మ్మత యత్త, తస్మివతి, వేద త్వత రీతా క్షయ
 మ్మత తాత్త మ్మవంగ తావయం మేర్హ్యగ్గ్ గూత తాతామయ
 వివశిత్త వర్హి కవించినం, ⁴³గృతి ప్రదీప్తిం పంచతి, తామప్రభూ! 38

అ తవ్యయః ప్రదాత మేవ్యుహి వేయం గూర్వాణ గాతా తా
 రోతావర వ్యుతి సంధి తార్హితి కవన్ తోలావ్యుతై తై జమన్

పాతాతంబు తావయం జయత్యో, తాలోక విదాతరలో
 పోతర తోళతు ⁴⁴యోత్య పాతయం, తోయం తావ్యు, తామప్రభూ! 39

మసి విహ్రిం గవదోయః తాగ్ గుత లవ్యద; వూర్హ్యంబుకవదోయి య
 యత య యోగ్రపమయతవం వియగియిత్వా రహ్మయం కవయగిత్,
 మవి పుత్రోగ్గ్ కరి; తాతు సాంకమగ్గ్ దేర్హ్యగ్గ్ మియ వేదాయగ్గ్
 మవి తుత్రావ్యవ్యత్తి యయిగ్గ్గ్గ్గ్ తావయంబు; తామప్రభూ! 70

39. తోళుద; 30. గావ్యోర్హ్యూహి, గావ్యోర్హ్యూహ; 31. ల్హయ; 32. వ్య;
 33. గగ; 34. వ్యయ;

యెడ నొక్కవలె వేళ్ళ వేళ్ళవలె నొక్కటా యెక్కవలె
యొక పూర్ణోదయ మొక పీఠ, నెడ నెంతోకప్పుల వృష్టావహం,
నొక నా మెలనె ముఖము, మఱి నే నొక్కవలె నా మోదె, యె
కొకవలె మెలనె విచ్చి, వచ్చి నొక నాయు కల్పి; రామప్రభా! 77

కనకా! కరుణామనంజరికక పీఠ ప్రావళం; అట్టియే
కని బృందంబున కొను తానిన మహారాష్ట్రము; పి రన్ననో!
భవి రాహో³⁷క మహోద్ధ గీతి; ప్రబంబంబు వేసి యెని; నా
యెప్పుడు అట్టియె నెచ్చి నిచ్చి, యని రామభవ మెచ్చి; రామప్రభా! 78

నెనిగెన్ బాధన కంకయం; గుణ ఎత్తు నొకవలె ప్రావర్త
మొనక స్వయం రామభావని గమన వేయు ప్రవేది, క
కల్పరోదన, ఎవం వృష్టావహం; నా రెప్పుడు గావ్య గా
న నొక వ్యాధుడు లొక్కయెడ రవి, మొనక ఎత్తు; రామప్రభా! 79

మొనక మెలనె నా నా నానెను నెచ్చి గొల్పకొనునాలో
వలెని; విచ్చున నెచ్చునింబు అతి; ప్రేమక మంద్ర మెచ్చి³⁸ని³⁹;
గొల్పం దీని రావ్య గానమె ఎవం గోరంక రామంబు, నా
కల నా ³⁷కొక్కవలె⁴⁰ నెచ్చునింబు కనకంబు ³⁸నచ్చి; రామప్రభా! 80

అనామొచ్చి వచ్చెన రీతి నమలె నా నెచ్చి వేళ్ళవలెనానె,
పీఠా పీఠా ముదలె నా నెచ్చి నెచ్చి వచ్చి వచ్చి⁴¹తో,
గానానెడ నెచ్చునెచ్చి యొకవలెనానె నానెనె
నానె, కల కలెనె నా నెచ్చి నెచ్చి నెచ్చి; రామప్రభా! 81

మన మెచ్చింబు గాన వై నెచ్చి నెచ్చి ప్రేమ కంకావయం
నిన యా మెచ్చి, మెచ్చియెచ్చియెచ్చి ⁴²నానె నానె యా నానెనె
గొల్పక ⁴³నానెనె యెచ్చి కలెనె గానంబు గానంబు, కం
మన ⁴⁴నానెనె; కలెనె నానె, అనెనె నా నెచ్చి; రామప్రభా! 82

37. క; 38. కొక్కవలె స్వీకరింతు; 39. కవళి యెచ్చి; 40. అతి

41. నానె; 42. నానెనె;

'మనవిష్ణులకు మనసియు తెలియక' నొచ్చెదెనన్ తాం
 కలులై బాండు; గాయకోత్తములుగా గొప్పించెయిం బోవు యె
 డరలో బోతుడు తాపకోత్తములుగా వెళ్ళుచి పీడన, మహా
 జరుతాచా! యని భావ సమ్యంబు నానసిండు; రామప్రభా! 83

'మనవి! ముక్తి కోరుచు తుర్రోహతుల! పాపెప్పుర వధ్వకృతై
 పుం మూర్తిభవమైత జానయి, మన వైఖ్యంబు సంపించుగా,
 దనినెని గొల్పు మహా ప్రభావ యుత నీతా పాత్రి కోపంబున
 ప్రదు విచ్చింపంగడుంపి;' రం తకుడు కుత్యాహుడు; రామప్రభా! 84

దీర్ఘగుడో త్యాహమి తోనుకుం గుర వపుర నీసిండుడు తాం పొం
 పుగు; తా ముందుకొనం గవంగిరి, త్వరం బానిందుడు గొంతు, పం
 పుగ తానామె నేర రంతులు పహ్నిహంబులం గొల్పుతం
 తగ సొగిందుడు; భారతావంతు నేర ద్విక; రామప్రభా! 85

కమలంగర్భకయట్లు పొడుకడం గొప్పలలు చెన్నవృత్తి
 దనరక, తా ఇపు మున్న యానకుడు పీడుం గూతుడుంతుంగ; తా
 లతి యట్లై, తన కవ్యయన్ నలకునొల్లంబాడునం తీసి, తె
 ల్లక గూర్చుండెన్ సత్కులం గొలుపుపొలం నుచి; రామప్రభా! 86

కం, మం¹⁰దిక్కుచీ కక్కు-కంగుటమయిల్, గ నిర్మలదగున్మూవితో;
 ఓయ, స్త్రీ నానక కాండాన్; గంయ నక మూలగవన్¹⁰ర్బుమై
 పెంయన్ గేహయ చెన్ పెంకుంతు; గాప్పిందున్ వివర్జితి కం
 మయింట్, తాపుణ, వెల్ల గేహయల యందుం తింపి; తామ్రవరూ! 100

తం యా వర్ణణయందు నిశ్చయను ప్రాయశస్, విం దగుం గాదో ఏ
 నుంతున్, మంయతి నిర్మలంబులవి చెప్పిల్, మర్దళ చావనమిల్,
 వింబ దీప్తిణు నిర్మలంబు, మణితావిర్భూత నాదంబు, య
 ల్లం దంబోరి రంకం మంత్రియను బోంం గల్గి; తామ్రవరూ! 101

తది త విర్నిర్మితి యందు లోప మన ఏ లే మోతమయి లేక యు
 వ్వు దయిచ్చా వగదంబు లోనంబులోకన్; తానియి దీని ను
 ర్వు కళం గావ్యుగ్; వేసి నా కళకళ జ్ఞా జ్ఞా, విత్ విద్యలో;
 మది ఏ గృహయ, తోగమందు; బురుహళానుం బోయ; తామ్రవరూ! 102

బల పోర్వంబున కడలై దనకు గాఁ పాదన్ మహారాజు
 బ్రహ్మ నిల్లం దమిలంబు మించు అగమంబున్; పీఠంబు మారున్
 బాహు విద్యాలంబుల వేర్చి తన పురిని పమ్మానించు; నైత్యంబులోఁ
 గల పంతు తన రంగ యొక్క బల సంపూతంబు; రామప్రభా! 103
 చెబుచున్ బాపులు క్రవచ్చు జేసె; సుకృతున్ నేరెడ మహా శత్రువులన్;
 నెరవై నిచ్చి పనేక భర్తయుంబున్; నెట్లెంచె నెచ్చొక్క మా
 దిదిగా బాపవదాని పొరుగు; సంజేహంబు లేకుంక నె
 ల్లదిదిన్ పమ్ములు జేసికొంచు నృపుఁ డేం గల్గె; రామప్రభా! 104
 అనవచ్చునన్న పాఠంబు కన్న ⁶⁶ తయ మామో కల్ప తోగాని రా
 వణి చేపొందెను, గురేకునిన్ నిరుం నిశ్చేహంబు జోలుచున్,
 పునఁ కా చేర విడుచు, యెల్ల, యున్, దీర్చ బ్రోత నుంకి పొం
 దెను ముట్లొక జేతొంద్రియం వను బ్రహ్మిన్ మృతి; రామప్రభా! 105
 అనయం బాచుడు భర్త సమ్మతముగా వర్తంబు గామంబు బా
 పును తోగించె; పయోధర్మ యొప్పుకుట కక్కం జేరిం గా వున్
 అన, న స్థితిగల యొక భక్తుడు వున్ పాపార్థ ⁶⁷ మెప్పురియం
 మెను, పాపార్థము గన్న నామ మని పోఁ దిం గొంచు రామప్రభా! 106
 పురిలోనం బ్రల విల్లకున్ ముదితులై పొల్పాన వర్మచితున్,
 అదమో తృప్తియు, నక్క వాడులను, తోత బ్రోత మాతాత్ములన్,
 నిరదాప్యాన అను ప్రభులన్, కనితులన్, విల్లవై కామోత తో
 గ వతున్, ⁶⁸ తూరి ముంబులన్, పొగను మోత మోత; రామప్రభా! 107
 యన బాధ్యంబులు, పాతి యాపులును నమ్మంబుడు లేకట్టి నే
 మ్మను, గుణంబులులేని యిక్కడు గృహంబు, మెట్లెంచె నిర్మలన్,
 దన తోఁ బాల్తుల వికసేయ పతాకున్, యోధ్యుడు మెను; ౧
 బ్రహ్మంబుం గవరాడు; రామనిం దెంచె లేడు రామప్రభా! 108

66. మయ; 67. మేపాని; 68. ప్రాణ;

కవిసంపదం బోల క్రూరుఁడొయ్యను; యొక్క జ్ఞాన శూన్యమును, పం
చన సేయంగలవాడు, రాస్తీరు, దవిడ్వాసం, ౩ విద్యావతున్,
ధన శృష్టియను గల్లువా, యిది వ యెక్కవ లేదు; శ్రీ పూరుషున
పని పుష్కాత్ములు, వై ౩ పొత్తిబులు, లోకజ్ఞాంతు; రామప్రభూ! 109

విదే మిత్కుంగము; మంచి గిందమునఁ బ్రీతిం, గమ్యునిం అక్క; యే
గురు బాచుండులు, మొక్క కర్ణమలయందున్, తామల హస్తంబులు
మన, పక్షస్థునిలోన, భూషణము లోతుల్ గల్లుగా భాగం
లు, వయోత్పా పుకలను చెల్లరకు నొప్పున ¹⁰మప్పు; రామప్రభూ! 110

ధన భాగ్యంబులు; వేర్వెరువెను పురి నవ్యాత్ములు చెల్లరా
దును, ¹¹రామంబులు తాగ బోగమంతున్; లోలాత్ము, లా వట్టం
బునఁ బోలాదులు, వర్ణ సంకరులు, ముచ్చున్ ¹²దిచ్చు నీలాత్ములున్
గవరా పెంచును, మంచులోని కలుగన్ గాలింప; రామప్రభూ! 111

మిది శుభాశున్, విజయోత్సమున్, విజయలు, పూర్ణప్రభున్, స్వ స్వక
శృ నీయాశున్, పద లాగ దర్శన వరాత్రాంతుల్, చెడంగా వ్యయ
ప్రయతాత్ముల్, ¹³పరాకాష్ఠాగ్నులును, సత్ప్రాహ్మణ్య పుణాపుణన్
మను కల్లుల్, పురిలోని వ్రాహ్మణు లనెచ్చు ప్రోడ; రామప్రభూ! 112

మిచ్చుల్ కన్న మహారథున్; కరుణలు జేపం గ్రాయావంతు; లం
దిం శస్త్రోత్థ నకున్ విద్యు నమిరీన ప్రతిష్ఠాపరున్;
నిరుండ్ యొక్క పరాయిన్ ప్రమలులం, మోక్షి వేలాతున్
పాతులం జేయ కయోద్యయం; దురి నదత్కావంతు; రామప్రభూ! 113

వివిధ ప్రయోగు శక్తి వేరు లంబయిన్ వేరన్ నవీంబుల్ యా
పదఁ గూర్పుంగుడు మాటువెట్టుకొనుడున్ తాత ప్రయోగంబు లు
ర్మునుపై సైతము సేయఁబోయ అనుచున్; ఇట్లెంచులో పింహమున్
మన హర్షంగల, రా పురి అనులు ¹⁴స్థామ స్మార్తి; రామప్రభూ! 114

109. సుప్పు; 70. పావంబులు; 71. గూర్పు; 72. వికలా; 73. శుక్కు. నత్తు

అవహం నీవృంధులంబి బావలు; నీ శిష్య దేవు; బుద్ధుల
ప్రబుధులయ గుహా ⁷⁴ మృగేంద్రములుగా మార్పొందితువ నైవ రెం
డు గమోర్వాపురి; అతిరేయబుగ; గీర్తుల పొంది యున్నాడు; నీ
అను రా మెన్నఁడు వేసురం అవతు వేరువ వారు; రామప్రభా! 115

కుల మీ దైవ అనంత లక్ష్మిండు సొకుం జూపి యే ముక్తమన
లలుపం తోపరు లేదు గా దని; అన ప్రాకంబునన్ లేదు వ్యా
దుం విత్తుల్, గతు వ్యాధి వీడియు, వీరున్ ⁷⁵ హరి రెంగిల్లు దీ
మలుసున్ చూచ విహులు, రా మురమంతుం బావ; రామప్రభా! 116

అల విప్రాదు వృత్తన్ కృపాబుధు, కృపాబాహుకములంట్టి నై
కృప, నీ మువ్వరఁబట్టి కూర్చులును, మెచ్చుంగొల్పు వర్జిల్లుతువ
నిలువంగల్గెద, రామకృపామును వర్జింపంగరా వంతుగా;
విం సాకేతుంబోలు వార తెల తనీలేరు; రామప్రభా! 117

దకమున్ రాంయుఁరాంయుం తెలుపుతున్ ⁷⁶రంగిల్లు రాంబోల వా
ర్హిక ⁷⁷ పిండువృ వనాయు దోమంబు హేతుగ గమంగల్లు వా
రక సాకేతుంబందు; వాడువయ తెల్లం వాయు నుర్విప్రక
ప్రకరంబుం బుకగించి పిండు, నది వెళ్ళుం తెల్లు; రామప్రభా! 118
బుగ, పెంబొత్తి పిండుప్రతి వంకవములై హేవాకము గొల్పు వే
మగులు, వేమగులట్టి కొంక అనుగా నో ర్నార; వే గ్గవృయే
మగు, రైరావత వామదావక మూవోత్కృష్ట; వైవేదిక యే
మగులున్, భీష్మ మృగాని వేదములు, వందు తొల్పు; రామప్రభా! 119

అల సంపీర్ణ హ యీభ వర్ణములు పెత్తెయింతు అట్లుంక, నె
ట్లు, నొంతుర విగమేహి వాతులును అంతున్ పిలుతున్ మందముం
దలుగా వారి ⁷⁸వికంబులై వని యుయోర్వావ త్తవంబుండువన్
మెంఁగున్ ⁷⁹సర్వశక్తి విభుగ వసు నుము నమో ప్రింపంగ; రామప్రభా! 120

74. గుహాయముల్లి; 75. హరి; 76. రంగిల్లు; 77. వ్యాధి;

78. దకంబు; 79. వారి;

మరిమంతుండు వశ్య మౌవయను, రీమ ద్వామరీవర్షయన్,
హేతుండ్ ముఖ్య పురోహతుల్ నృపతికిన్; హేతుం యైన ను
దిర వున్నార, విజయన్ సారకులుచున్ నిర్దార భృష్టాశ్రితులు; ౧
దురుఃశ్రి యందు మమంబు బొప్పెలు బతి కావుం బొరు; రామ్రమణ! 122

గణపంతుండువయంతుబొక్కయ, సహతుం బొక్కయబేముడిన్
గణవియ్యంతుగు ముక్తికపాణితుడు లోక త్యాతులొ ముక్తుశ్చి!
బరితాత్రగతి నష్ట విగ్గమం బన్ శుంభాత్ సేవించ, నా
పెన్ను తాము బు బొవంబు బృధిని పెంపాది; రామ్రమణ! 123

అ ముక్తుల్ పిదయిని నట్టియలు; పెన్ను శ్రావ మువన్నుబన్!
శ్రీమంతు 80 నయశంప్రయోత్తమలు; సుర్యన్ వితి రోశియలున్;
రీమంతుర; బహు తాత్ర విత్తమలు; ముక్తికాతు ప్రేమాశ్రితున్;
శ్రీమం బొప్పెలు మన్నియ రణ శీత్రం బొయ్యి; రామ్రమణ! 124

స్థిర ముక్తతాంగ ముపాంబా 81సమైకం 82దీరా; ముక్తికావరున్!
గరమన్ బుగెడితా రణశక్తి కరణ క్రొక్కం బనన్ వారు; హే
శ్రుతికం బొయ్యరు, బోయ్య వేయలు ప్రకత ప్రోత కొక్కయబన్!
శివశక్తియన్ ముగియెలు; బాపుయ 83 బాన్ మన్నె; రామ్రమణ! 125

రమ బో మెన్నురు వారిలో గొబ్బొలు; గొబ్బొల్ హేత్యాది వ
న్ను గొబ్బన్ బుర రామంబు విక నొల్లం తాం; రే రాస్త్రే రా
ర్తమ నైకం రమ వేగం బుది చెరు గల్గ మత్సాహ మం
పన నర్త్య వ్యవహార ముఖ బు 84వోకం గంధ్రు; రామ్రమణ! 126

80. విజయన్; 81. నయశం; 82. దీరా; 83. ముక్తికావరున్;

84. బొప్పెన్, బొప్పెన్, బొప్పెన్;

అవతారం తొవనించువారినుక విత్తాగ్రహక్ష) భావమునన్

వెనుకల భావకు; తోపి, పుత్రునికలునన్ నే సైమనన్ ⁸⁶తుంకమి.

నృపమన్యం లగు; తోపి అని యిది నై మత్సరమున వారి న

దృష్టవతుం రాత్రుడు; వారి ముగ్ధులు ⁸⁷వినిపించుగ; రామప్రభు! 127

నృప భంజనము పృథ్వీయే మనిలో విన్నవించె యందులన్.

విప్రులంబుం తొనకుంక వానినిని సంప్రదించుట, తోలు

వనితారంబులు సేయ దంపనము లర్హ పృథ్వీగా విచ్చుట.

వికరన్ ⁸⁸మోక్షుని యొగ్గులుండు; దమనన్ ⁸⁹భిక్షులు; రామప్రభు! 128

దగ దంపలు పెరించువార, అవతారం వెచ్చుటై; తోలు

దిన యో కంటల మూడు లిల్లరత్తు నిశ్చయంబుగా; వార

మృ విలువృత్ పరిపాటి లట్టి; తమ విత్వం లై కమత్వంబులో

వినియోగించి రాం తల్లకమును నేర్పిన్ వారు; రామప్రభు! 129

తమ వీరిత్వకవల్ల నా పురమునం, తల్లెన త వీవృ రా

బృహదంబిల్లి, కనకబాణులు మెగున్ నేయ కన్యారాదన్,

క్రమమై వం అరితార భక్తులు గార్పుం తోరు; వా రమ్మ లే

శముండ్ నైతము పిరి విభ్రమ ప్రతిష్ఠన్ గాల్తు; రామప్రభు! 130

మృదు ⁹⁰లేదోమయ కావ మోయనముండ్ వి వీర్వ వి ల్లంబు నా

యవయానానకుండై, యవస్థులి అనన్ పృథ్వీకృత కృపాత్రి ⁹¹నం

నడుండ్, యొక్క వయోర్యలో దగరక మృతారి, రామంబు పెం

పు దరిత్యం అరిపొండు అలుపుయం ⁹²తోకయ; రామప్రభు! 131

86. తిమ్మి; 87. వివక్షించుగ; 87. మోక్షుని; 88. వికరత్తు, విత్వంబు;

89. తోలు కమనీయ; 90. కంపడుండ్; 91. ముమ్మిలి, పూజ్యుడు;

పు వెలవచ్చ గనేడ లేలఁదయి వచ్చెను గాంచెయిం గాంచఁబోఁ
 పోరం బసవయ్య తోవకుయే యాపా⁹² పోరమం దుండుటన్,
 పరించవేసితి; పంక ప్పువరమో గాతాధిలాక్షంబె తా
 పరశించెన చక్కవేళమందు వేయం బాచ్చి; రామప్రభా! 182

ను బాలో⁹³వద లేసి యాచె; పదివోత్తంసంబులన్ పంక్రవరిం
 పు వర్తాత సుపంక్రవరిం విలాపియన్ 'శ్రీమంబు' నొర్జుయన్,
 న పొరోపాతమన్ వరామర కలాపంబున్ సహజేశమోఁ
 ని విశ్వక్సమం మ', మ్మదిండు బరికెన్ మమ్మియ; రామప్రభా! 183

మ ముప్పిరి యప్పు; రెప్పెను సుమంత్ర శ్రేష్ఠఁడనన్, పు
 మహాశ్రీంబుని, వేర పాగతులొ తాతానిం గాళ్ళున్,
 యవ⁹⁴ పామమ్మని బాపవేపుని, యో⁹⁵త్యుత్తన్ సుయ్యోర్యయన్
 పుంబోఁ వెత్తుర బ్రాహ్మణోత్తమం నింకిన్ వేగ; రామప్రభా! 184

పరవోఁ బెద్దర య గ్గ మార్గమన నమ్మినింది, "చి" బ్రాహ్మణ
 నున బ్బందారకులార! బా మనయ నోయన్ నందమర లేమిలే
 కను, మి మ్మి గతిఁ విల్యానంపితిమి; శ్రోత్తం జేయఁగాఁ గోరుయం
 కిది, నే వివర్తయి యోగవేళ", మనెఁ, బారించెల్లె; రామప్రభా! 185

మనమం రయ్యది కాస్త్రయంత్తమగ పంపం గోరుయం గావునన్,
 నిని రచ్చాత్తుని; జేయఁ దండును ననన్యానశ్రీ బ్రాహ్మింకు మీ
 పునరన్; నే మెవేర్చఁజేయఁ తది విప్పుం నేమియన్ లేకయ
 క,' నమందుం బతి యా మహామహంబ వేదం⁹⁶ బొచ్చి; రామప్రభా! 186

92. బాఁ; పాఁయ; 93. చయపానుచయ్యన్; 94. నోతుల్యుని; 95. బ్ర
 96. వెల్లె.

వస్తువమ్మి! యది భర్తా బుధి యనుయన్ బృతాంతునిన్ బ్రాహ్మణా
యను త్త్వేన్ వినునంది దీపమం పియంబోర్ని, "రీ మెక నం
దమంం కచ్చక గొంతుబాద" వని; యంతన్, "య్య నంతా మే
మెకయం బోవ్వును దీ" భంం తనిరి నా నెల్లాకు; రామప్రభూ! 137

"భవతారన్ నువ వాడువంలు వియన్ భర్తంలు యానింప నీ
వసుంభన్ శుభసోదైవ;" నను తా బ్రహ్మభృంన్ వింతు నం
బర మెంపెం బతి; తాల్ని గ న్మొగిది బాచ్చ శ్రేణి; యా పిమ్మియన్
"నగుంబన్ వింబిరె మంత్రులార!" యది యొక్కంబాతె; రామప్రభూ! 138

నమరొక్కవరి పెంపిదీ వను దిగన్ నంతా భర్తాభ్యుయన్,
నుమతల్ పీరు గుహచ్చుంబన్, పరమ పూజ్యత్ చేనింపె తెప్పిసన్,
వసుర "గిర్క వితాన; బుద్ధిబాదో, నైశ్యంబుదో, చక్రమన్
గ్రమరన్ దోమం పీక పీరువ; చుకన్ "రా బాత; రామప్రభూ! 139
"నరయో విర్బర ముత్తరంబునను నీ బమ్మంలు సాగెం చుగన్;
గరమన్ శాంతలు చంపువేయో బయదీ బృతాంతు తెల్లారయన్
బువన్ రా విది యశ్వమీభ మన; బోవం వుండు తా గూవ; దీ
బువన్ పీరులు పాపిశాత;" వనియన్ బృత క్ర; రామప్రభూ! 140

అవతారం నెవు నేమి కర్ణమను నా యొక్కంతు గొంతుం బాదీ!
యపుదీ బావను; తెల్లయం బిం పుగన్; యేల్లయంపం గొంబియం
నెవురా కర్ణ నుండు రాక్షసులు నమ్మిక్షంతు; కేయంపుదీ
కృప నాదే విది పీ; చుకన్ న్యవతి తా నెల్లారి; రామప్రభూ! 141

"తెలియన్ భర్తమం పీరు; నీర్రకువు శాస్త్రియంబుగా నంబుగా
గణగం చేయుదు వ" వుటమ్మ భరణి శాంతం గమంగొంతు వి
ప్రబావన్ మంత్రులు, "పీ యుట్టయబురె బార్లంబుగన్ వేల్చి; పా
నలు చమ్మం;" వని దీవనల్ నుపి వింతల్ మాస్త్రు; రామప్రభూ! 142

మనమున్ విప్రులు వీడుకొన్న పితవం బాహ్యుడు, భూపాలుఁ డొ
య్యెనీ, "బుద్ధిక్కుల సోధనంబులను నాయత్తంబు సేయుదు మె
టన మీ లెల్ల;" రనెన్ నుమంతులకు; వేత్తుల విత్తులన్ వారినిన్
ఎదిపెం జేరఁగ వారి వారి గృహముల్ మమ్మిఁడు; రామ్రచటా! 143

తమ యెత్తులతోర సౌరముం ఎరను మోదం బాకఁగాఁ జొప్పి, ప్రే
మమనం గాంధం వేణువేణుగది, చిప్పంబొచ్చి, సంతానయా
గము, వాఁ జేయుఁగొడోపుదుంటి వనియం, గాంధామణిన్ వాడు యా
గమసిక్షం గొనియుంటి యొగ్గ మనియం గాంతులకు; రామ్రచటా! 144

కుల కాంతల్ హృదయాది వాడునివి బాత్తుల్ పిందు మోసిందులన్
గంధర్వ వారిని వాసి; హేతుము విధం ¹³గంధార పే రీతి వా
నిలు, వర్చసిల్లదు లట్లు వాసిలిరి, ముక్తి కోటకంఠైవ మో
మంబో, స్వేదములుం ఎలిన్ మందమునన్ ముంబంగ; రామ్రచటా! 145

సృష్టించి గాంచి సుమంత్రుఁ డా దెవమునం దేకాంత, "మో! రాజ! ను
 క:పు పృష్ఠం దను లొందు పద్ధతి భవిష్యయ్యేది, మోసించి నా
 త:పు బాస్తాని నవక్కుమార మని ¹⁴⁰మోసించె మన:; కాని రా
 జువునం దెప్పెద పద్ధి మీ;" కనుదు మేముం బయ్య; రామప్రభూ! 143

వసువుం బయ్యె, తెప్ప వాత:కు, "దరా ప్రాణిళ! మన గాళ్ళము,
 కనుగుం బయ్యె" ¹⁴¹విలాసముం బడయ:గా, బాతంబునం దొందె నం
 దక్షిణ: బాబాని బుచ్చుకొంగుని, మహాదర్శనాదున్ వత్తె సే
 పక దొరెయ్య, " పుండు వా మృపకరీన్ వర్ణించి; రామప్రభూ! 147

వనిలో:బుల్లి పనులలో: దెలిసి వత్తె దండగా: గొందు, వా
 మను: వేదాగ్ బుచ్చుకొంగు:; కగుటం గాంతారమేగాని, నే
 రిని నేరండు పయ్యువర్చియను ముర్తిన్ శుద్ధ ముద్దండు, నా
 తను, దైవకంబం బ్రహ్మదర్శ నిరసం దప్పించి; రామప్రభూ! 148

సేగవేసిం దవతంత్రిన్ సవతమున్ సేవించుదున్ బ్రహ్మకా
 రిగ: గాలంబు పతండు గొంటువక, నేరెన్ రోమపాదుండు, నీ
 తిగ నూరుండు యంగలొంబును బ్రాశం బ్రతుండు యా భారం
 బుగ వాచెన్ గొంబద్ద బుయ్యమున: బంబున్ వోద, " రామప్రభూ! 149

అతి నూరుండు, బాబుబు: గతన, రాజ్యం వేయెన్ దర్శమున్
 వ్యక్తిరీంప నకుండు, భూతబుగ్గిన్ పామించె దీతావకా
 స్థితి; యెల్లాని దెలింగి నెమ్మనమునం పంకిండుదున్ విప్ర నం
 హాశి నర్పించె; కనెయ దోషమును నాయం జేయ; రామప్రభూ! 150

వగ: గప్పించిన బాబు మేది, మిరియన్ పర్వంబు, నేరార్థ పా
 రగులం బిల్చి, 'మదీయ పాద పరివార' ¹⁵¹ప్రాప్తికి బుయ్యమున్
 దెగిగోయం" కని రోమపాదు: దునుగన్ 'దీలా మపాయంబ'వా
 దు" గవేయించి కష్ట ముయ్య:గతమున్ చూపించె; రామప్రభూ! 151

140. ప్రస్తావించె; 141. విశంభమున్; 142. మూర్తి;

రాజా! మీరలు ఋశ్యశృంగు నిటచున్ రావెంచి పర్వశ్రేణి!
 పూర్వ నుం, తపశ్శుమారితకు నేర్చుకొ మీల పుష్పాహును!
 బ్రాహ్మశ్రీని నుం, నేర్పడును పద్మ ప్రాప్తి; నౌభిక్షమా!
 దేవోపంతుపద్మ దేవ! మని రచిన్ బాదు రామప్రభా! 152

మీరే తేదెది ఋశ్యశృంగ రచనన్ మీనేర్పు సంధిల్లగా!
 గాథాహారాగ, నుచు రాజు పలుకంగా విన్న, హిలోహిత!
 శ్రీపీఠస్థలం కలంగె, ముగ్ధుని బలముం శ్రేషింబె భావమున!
 ధీమం బా మని, తంబ్రహ్మపి, యని సంబోధించె రామప్రభా! 153

తని బా ఎత్తులు రోమపాద భరణి శాంతుం, "బ్రహ్మ! ఋశ్యశృ
 గుని చిప్పించు మహాయమైవయిత మోతుం బోదు; పత్మరత
 పనులై గట్టి విశంభకుం¹⁰² గమకజన్ మా తెల్ల ముగ్ధులవం
 దుర బ ద్ధులు; గానుబో, చుని ¹⁰³ ముంతుం తెలిసి; రామప్రభా! 154

నిరసాయంబగు మా యుపాశ్రయవ బాచుదేవ వేద్యులగనో
 త్కరముం బంపుచి యంగవేళమన; తా శాంతామున బోయె తె
 ర్చుచు త న్నొని పొద బాదముం; తేకో మోచిని తేయయన్;
 అకమానందము నొందు దేవ; మనె విద్రు శ్రీయ; రామప్రభా! 155

మనుజున్ విప్రులు పెచ్చు మోటలు కెనెన్ భూకాంతుం; బా యాహుచో
 ప్పును దెప్పించు ఋశ్యశృంగుచలనన్ మొందెత్తె పద్మంబున
 దన దేవంబును; రాజు; బ్రాహ్మకు శాంతాదేవి నబ్బొప్పి
 చెల్లు ¹⁰⁴ బాహ్యశ్రుతియందు; లోకమును మెచ్చెన్ బాది; రామప్రభా! 156

గమకంబుం గొని పిమ్ముచున్ దళరత బృహదాదే ఋశ్యశృంగ
 గ మునింబ్రదుం రోక తొప్పి నాన్ల తొగి యంగం బొందు తేయయన్; త
 ర్తము శాంతత్యము నొంద బాదయి సంతాపంబును గల్గు మం
 దు మునింబ్రదుంకు నపశ్చుమితు దతి నంచున్ పించె; రామప్రభా! 157

102. తుం వనివరో; 103. క్రందనన్; 104. బాహ్యశ్రుతియందు

విని పాశీత పురాణివాఘఃకప్త తా వృత్తాంత మిర్లన్, మహా
 ప్రవివర్ణం, కను రోమహిమః ఖిలం రోమహి తా ఖిల్య క్షణ
 గుని సంకాదని, కన్త ¹⁰⁶ తేజవత వాఘః తివ్రహి! యంయః ॥
 త్కావః; విర్వింశ ¹⁰⁷ శతంజునన్ విశవ వర్షిన్ తావి; రాచప్రభా! 158

106. పుష్కమగః, తెల్లమగః; 107. సుమంతలమున్;

భమలోఁదాము పురోహతుడ, నదివ్వు లాశ్రమం వేర్వవంగా, వస్తా
యేమని లేచివచ్చి యుపాసకు మొం కనుడు ముల్రాలోదమం లేని య
వయి గర్భించుడు లోమసాదువకు; తెచ్చుచూచి రద్దాని రా
వ, మను తా చెరి దానినిన్ భగవత జ్ఞాతావి; రామప్రభూ! 169

(రాత్రి-విశాయదశమి-అది కొంచులు)

నకుగై యుంచిన ఋశ్య శృంగముని నేమని తోప్ప నీలవిదాః
దధవి; బుద్ధువ్వు నొందె నా యదవిదే; ¹⁰⁸ యా హేతు వక్తులంబె నె
వ్వుకు వేదార్థయవంబు, మత్కంబ శమంబు దప్ప, వేర్వలంబు తా
బదోతుల్ బారి మనోగళంబు లవియెన్ మం తంతు; రామప్రభూ! 169

అయి నీలంకగు ఋశ్య శృంగముని యేతాంతంబు నంచులంబ, నై
వంబు నంద రుదవ్వు నేమి! యెఱుంగం తొలంబు; ¹⁰⁹ దూపంబు లెం
తయి నోతం గర్భించు దెట్టి ముని దిక్షంబులయవంగాని యం
ద్రుయ ¹¹⁰ సంకల్పప్రేమ గొల్చి; యం తనియి మం ద్రుంతుంబు; రామప్రభూ! 161

అది వేహంద్రయ నరక నొక్కయింబ నియంబొలంబన్, బానిస
అది యాకా మది ఋశ్యశృంగముని బాంధవ నెందరి, యా వక్తులం
బు వేదన్ లాగంబుట్టి వేయడగు వేర్వయి ¹¹¹ మామగా నొ చ్చునన్
బదలొన్ ద్రం తని మోది యంబు చిదియె దాక్షుండు; రామప్రభూ! 162

మన మిక్కంబు గలంకరింబుకొని తోచన్ వేళ్ళు లభావనీన్
ముని వుత్తులంబు వయంబుం కగుం బుల్లన్ నేవ లెనేమి; వం
తనదే తాకుని; తోచితి గలదు వేళ్ళన్ నె క్కుపాంబు, వం
దనియెన్ మోది, యెలంబు బారి వదివ ప్రాగ్భూంబు; రామప్రభూ! 163

108. యా పై న మ; 109. శబ్దంబు, స్వభావంబు; 110. పోతామంబు గొల్చి;

111. మాత్రమో నెంతయెన్;

తమ కి ¹¹² సంగతి నియ్యకొం దనిన యీత వృంక్షుఁ య్దాని కం
 న మహిమోయము పెద్ద 'వల్ల' యేని వింకన్ మంత్రి హాతము లు
 క్రమతం జూపిని యశ్వశృంగుల వేటకున్ దైత్యులతోఁ దేరగా,
 క్రమ మం దెంతక, యం దహుత్వమును ప్రసాదించె రామప్రభూ! 184

వింక ప్రభావము లేయన మెయ్యగా దేశ్యులగవల్, పర్య హ
 మం కై సేతలు సంగరాగమలు వెంపు చాల్చి, మోహుచి

తమంబు వొచ్చి విశాంత కాక్రమము ప్రాంతంబునను వేరి, లో
 పరిం జోడుగ కీకల్లరి; యదిమం కాత్తుండు; రామప్రభూ! 185

అలలే వెల్పుచి యశ్వశృంగుల గొనన్ యెక్కించి యెక్కించి యా
 ముకుం జాంక, తర్క మా గలిసి గచ్చున్ వెచ్చుగా నొటకున్
 లుట క్రొవెల్ల సకంక రోపెందుకల్ రోపయంబు నొంది, క్రో
 క్కమహి లొలయ నూఁకొనన్ భగవత్ బ్రాహ్మిని రామప్రభూ! 186

గురు క్షుభాపలు పలుకున్, నమము దెన్నులదార సేవాయన్
 జరమాన క్రి నొనెప్పట, దనకు భర్మం బందు తాపించి, వే
 బొరపుం బానని యశ్వశృంగులకు భవం దొందెన్ జహ్నుకరమున్
 జరగన్ తాటి, యున్నెహుట వదిలెం కాత్తుండు; రామప్రభూ! 187

తన కల్పమి నన యాక్రమంబును వెనా, భక్తియందు జాతఁదో
 పని యాకు నొక స్థితిగాని, పురుష కాత్మమంబును గాని ప
 త్రన పర్యామంబు, యిష్టమును సంపన్నుడొగా లేదు; వే
 నితి గామియ; భటయి వాకొనియి ముక్తింతుండు; రామప్రభూ! 188

ఒకనా వారుడు కండ్లదీరి తదిలో నొందింపుమంబట్టి, వైఁ
 టకు పచ్చెం దన యాక్రమాస్పదము లాఁకుంగల్గి, దైవంబుదే
 ప్తుకు లోకై; యట రోమహరపుర మోక్షకర్మణా ముక్తికం
 దితి; గావించితి, కుక్కతో యదితి సూచెన్ గొల్చి; రామప్రభూ! 189

కవి తా విక్రమవిక్రమ మేషమలతోఁ గాంధారుణ్యం బుజ్జ్వల
గుని; వేగవతి ముగోహరంబులగు మోక్షభక్తగర్భ గామంబులే !
తను, ¹¹³వాత్సల్యంబు విజృంభింప విక్రమ లన తర్కంబులేకం, తలా
వజ్రమం ద్విచ్చకయండుఁ జేసితిరి కాంతర వాడు; రామప్రభూ! 170

పరుగొని యొద్దరిజానగో వెచ్చకవు! నీ వానన్దంబు నిందు నె
క్కడో మోలానివి నేల క్రిమ్మురెద వేళాండుఁచో ¹¹⁴బాంధవు క
న్యడఁ గీ ప్రాంతమునందు నెచ్చటను; వాడెన్ నీతి యేమాత్ర మే
ర్చకడే నీగో కవి ¹¹⁵యందు, వా రిదిరి కైలాసంబు; రామప్రభూ! 171

గజకర్త మందర కామ్యహువ ¹¹⁶పచ్చవర్; గాఢం దళం దెమ్మఁడున్
వనితో, వాచ్చో సుందరాంగులను ద త్రాంతుంబులన్; వారిపై
వసుదాగంబు రిగిల్చి వాతనికి నత్యంతంబుగా పెట్టి తా
లజమం గుచ్చకడే యటం దనియె; దీక్షప్రాప్తి; రామప్రభూ! 172

పరిగెన్ వారలకున్ పరింపవలె నన్ బాంధా లతల్ పోగ వి
క్కిరి, 'మా తండ్రి విళంబకుం దనెను వాగ్విప్లవంబు, మోహింతుఁడున్;
గరిగెన్ వాసుమ బుజ్జ్వలంబుఁడను సుంఖా త్మానీ; నే నర్చి క
ర్మబాసున్ నేర్చ' నె బుజ్జ్వలంబు, కవియెం బాఠుండు; రామప్రభూ! 173

మన యా లోకములో నున్న పిత కర్మక వ్యక్తమం జేసికొం
టిని యో! నక్కవి యక్కలాలో పరిపాటిన్; ము ¹¹⁷తుల్యంబు నిం
దువనే కర్మ నమివయంబు; జన నందున్ మీరు వాకోక న
ర్చిని నల్కూరమా నేమి; నం దనె వయె దీక్షంబు; రామప్రభూ! 174

113. బాంధవు 114. మ ద్విప్లవంబు 115. వాత సర్వసిరి సుప్రవృత్తయి.

116. తనువున్; 117. మ ప్రవృత్తయి;

'ఇది పీఠం నడుమనుకో నదని శాస్త్రీయంగా వక్కాని
తెడ కంటి' యని యుక్త్యంగుంకవ నా విన్నాది మోక్షంగనక
మరిగో వాతని యుక్తమంతుఁ గడుగా వారల గడ భ్రాంబదే,
'మరు' మం తాతని మంది; కం తని నని బ్రాతుండు; రామప్రభా! 175

'ఇదిగో' యుక్త్యము; పావ్య మిచ్చితి; కౌసుంబి కంబమోరామంబన్
కృతమే' యని వని యార; నీయ, నమికోత్సాహంబున్ నక్కవన్
మరిగన్ గొందున, వారి కంబరికి కయంబు బొందితార ¹¹⁸మది
బుగ, నందని మది చెప్పె ననియెం బ్రాతుండు; రామప్రభా! 176

కళంబుగా వని బ్రాతమంబు వితి; భేద, యే కళం ¹¹⁹దేనిమన్
దృక తావచ్చు విలావతుం వచ్చును; గాంతర సింకింబి బొచ్చి య
చ్చిం తా కంబులు చెప్పయచ్చు పంబున్, 'సేకోవతు బచ్చి' యం
దు రియావన్ మది, కంట, మం తనియి రాజం చెప్పె రామప్రభా! 177

నిన్ను! నీదు కుటం బుగం; గొంబి యాతీయంబు మా చిప్ప; బా
గదు భేదం దగ దీ యెలావమన నీకుం బాద; కం కంబరా
బన్ మొయ్యియ్యన; గొంగిలింబి మరు కచ్చాన్ పల్లెనే యం
దు నొసంగెన్ మది, కంట, మం తనియి రాజం చెప్పె రామప్రభా! 178

మరిగన్ గొచ్చిన కొంగిలింకంబు నిర్మాణంబుపై వెన్నయి
మని పుచ్చుంబు కరంబి, బా రికిన నీవుకదోయి కచ్చంబున్
దిని, కొంబాబు బానినై న దులున్, నీమింబు నై నిర్మాణం
మనమి, కంట మహాన్ది యంబు చెప్పెం బ్రాతుండు; రామప్రభా! 179

కళం మున్నెక్కడనుం దినింబు గదా కాంతంబువన్ వాని, న
ముది గొప్పంబు గాన వింతగొనియెన్ మోహించుచు బాది; బా
తని కంబం దంబోసి, 'మప్రభము సే. తల్ గోరి, వే పోదు, మం
తని శాస్త్రీ' యి యంబు; చెప్పె నదివ ప్రాగ్యంబు; రామప్రభా! 180

118. మది బుగ; 119. బంబుదేన్;

హృదయ పాపక్షయము జుక్కల్యంగ మునోన పీచులు గాఁ జొప్పె ను
 గడయెను వైశాఖ, సోమమై జవన భోగస్థిలము¹²⁰ గూర్చి గం
 గ కిగు¹²¹ గూడెను, వాడు కప్పడువరో! రావ్వింపరో! యందు నె
 మ్మిది; నందున్ మనె యందుఁజెప్పెఁ బరికిం రాత్రుండు రానువ్రహ్మ! 181
 నియతిం గల్గిన బ్రహ్మరాని యేది పర్వంపంగఁబడ్డోదా
 దునైన, వారిని జుక్కల్యంగమని పొడంగోరి, మర్నాడు నీ
 క్కయ కర్తవ్యన భాగ్య వారపయి మంతరించె, మన్ తాని తా
 క్రయిమో: రావున, ¹²²దం, తనెం బడి: దీర్ఘస్యామి: రానువ్రహ్మ! 182
 కని, రాత్రిమృదువాడతందె యనునం గన్వల్ మహానంద మొ
 దిన నీ క్తంబునఁ; బోయియెంతె రెమనై దీపించుచు వానిగఁ;
 'విను మా యాశ్రమ తాదోం గొనుచు మర్నాంపంగ నేలెరిరా'
 మనుచు¹²³ తాని రండుఁజెప్పె నదివి ప్రాగ్భంగు రానువ్రహ్మ! 183
 త్వరగాఁ దప్పక రావెనె నుది ¹²⁴దులా మెంచె, మామాశ్రమ
 స్థిత వాసులున పి తతోధికముగాఁ జేయంగ నన్యానమున్
 జరహితాహ్వానము గల్గుచున్న; కని తానులే ము, నన్యారో
 పరిగన్ ¹²⁵వా; కని మోని యందు నదివుం తప్పాది; రానువ్రహ్మ! 184
 తానుగన మోపెనోరెనో యంగ ¹²⁶మను రావు ¹²⁷యందు కన్యని య
 ప్పరె తా క్కయ్యులు వర్తి; వ ప్పరమి నంతోరా! యబ్బొంగనో
 నమవుం బెల్పుడు; గ్రుమ్మరించె వింస కర్నాశ్రమం పీఠము
 జరిగా; నెం కని మునుదిప్ప, వినియెన్ మృత క్త; రానువ్రహ్మ! 185
 అనురావంపమనందు మున్నె రిచ, వార్త శ్రీని వెలిసింబడి
 గొనిరా: గల్గిన మోని నక్తముని గల్గో జాన తాగ్గూలు: రా:
 గనుచు మోదిరి, రోమతార కరణి తానుండు ప్రకర్ణకరి
 మునుమం జెప్పె నరుండు రానువ్రహ్మ: చెప్పెన్ మంత్ర: రానువ్రహ్మ! 186

120. తాని; 121. పిచ్చ; 122. నందయె; 123. తా కను తెల్ల వింతెనది తా
 మునుండు; 124. కరా; 125. మోని యందుఁజెప్పె నదివి ప్రాగ్భంగు;
 126. తన; 127. అందుతా మోని;

వని కాశ్మీరముగాఁగ నర్చ్యమను, మించు వాక్యము జన్మి, 'యో!
మున¹⁸⁸దేవా! యను మా పుకంబువకు పిమ్ముం గోరి రావించును
దున నర్చున్ క్షమించుచి, పి జవకు వాయు గుఱ మాన్పింపుమి!' 187
యనుచున్ కే.తెను రా, అను చని నమాత్యస్యామి; రామప్రభా!

తన యంతకరణము నిర్మల¹⁸⁹ మనన్ దాక్షిణ్యము గొల్పి ప
ర్విన యో పిమ్ముల రోమపాదు: పతి: యుక్తిన్ కాంచమన్ వాద్యగా
మనోన్, కాశ్మీర విభావ పూర్వకం నన ద్విజ్యోవయోమము ను
దని, సాక్షిక పురాధివాతున కమాత్యస్యామి; రామప్రభా! 188

మనము కంత: క్రకాంతకం జరసె: ద బ్యామ్యులపు, దేవము ను
దున సా విజము వర్ణించగ న్నపు: తెందుం రో:క యంతాపురం
జునదే యుంక:గ రోమపాదు:మను గేఘంజాపు నల్లంతునై;
యని, సాక్షిక పురాధివాతు న కమాత్య స్యామి; రామప్రభా! 189

తంమన్ వేదవీ జాత్యశ్మంక మని కాంతా దేవిరో నొక్క కాం
తును ¹⁹⁰పిమ్మంగుడు నంగరాజ్యమనయించుం గాపురంబునె, మా
య్యం యల్లంతుల రోమపాద దరణీంద్రున్ విద్యుతాంతంబునెం
దుల, నుంతున్ వినుచున్న రా జపుడు చుండుం జాతి; రామప్రభా! 190

రాజా! మున్ను ననన్యునొక బుద్ధి పర్యవేషె నా కంత, ఏ
ప్రాసన్నాత్మి, మహాత్మ 181 మంగిలిది; మిదక రాని నెల్లగతన
బాబాబాపముచే విదన్ మలయ నంభోర్లంబా; నందు నా
జేకోపంతుడు 182 ముదు 183 వేదికొనె తాత్రివాళు; రామప్రహా! 184

పానాపామయ, పత్మరాకృ నిషేణం దివ్యుని వంశంబుచేన్
శ్రీమందుం, భయ పుష్పేతుం జరసు భర్మిస్తుండు రా బొక్క; తా
కాటుగామిని నెల్లత్తున్ భారత వ్యాజాని యన్ జేత్రకోః
శ్రేయం ది ట్రా; కలంబుః తెప్పె కని తెప్పెన్ ముక్తి; రామప్రహా! 185

అదియే కాంచుకోన సంగమకు రాజ్యంబందును బుద్ధి, నొ
హృదుఃనె నొప్పును రోమపాదుడను తాత్రికంప, దివ్యుని నం
ప వర్తి బ్యాకక పాదుచో భారత వ్యాకర్త కత్తంకమన్
మృదు నిర్మలకయ; యందుః తెప్పె నని తెప్పెన్ ముక్తి; రామప్రహా! 186

ఎంతోకాంచురాన నా భారతభేష్యునిండు పొందుతు తా
గుంబాచంబు; రోమపాదుః గది "రాజా! పేరు విన్నుంతుడై
లింకం గండును; బుశ్యోశ్యునిగఁ వెలుంగుం జేయంగఁగా జన్మఃపున్
పంకం బొక్కటి;" యని భరం భగవతున్ మం తాని; రామప్రహా! 187

రాచన్ సంతతిగల్గ తాను వెనుపొందున్ వంక; మా యెట్ల పే
పెరం జేయంగఁ జేయఁజాల బొకఁడే యేర్లుండు నిరాదు; ఏ
యాచన్ వర్మి యశంతు నా పురికి నా యెల్లంబుజేయఁజేసిన్
గాచన్ వేరెవ మందు రా జునె ననిం బాతుండు; రామప్రహా! 188

కనుకం బంపుమి నీకు నల్లది భవ తృప్త్యా మదన్ కాంతతున్,
మనసొ కోపం బ్రామి కం భరంబు సమ్యాచంబుతో పేరివన్,
భవ యెల్లాన్ సమయంబిగాఁ జనినె, నేక ద్విప్రమంతుం, భవన్
మని నాకో, మనుచున్ సమంతుం భవయెం, బాబ్యాంబు; రామప్రహా! 189

181. యంతము; 182. ముక్తి; 183. వేరెఁ గుంపెంతే సాగ;

తపశ్విన్ మంతరి నీ వదించుఁ జను నంతామఁబును దీక్షఁజా
వను సొజ్జే పురాధివాళవతుఁ; బంతం బొప్ప నా మిత్తునీ; వం

వెద యెల్లం దను బావసీయే, వతుఁడున్ వే తామ్య యెల్లంబు; =
అపు నటన్ సేసె; నటించు రాజవతుఁడెచ్చున్ మఱు; రామప్రభా! 197

తపశ్వున్ నలుగుర; గోసరావెచ్చు; తొంతం గుణ; వంశప్రతి
వ్వును చింతించు కొరకై దుష్టులు జగ త్పుంజ్జిత సక్తిఁ దున్నె,
మనుచున్ తాఁ యటంచు; గాఢమున జాత్యుంబును బ్రాత్యున్నె నా
మిత్తు యో రాజె నుమంతుడును గృత యుగంబున గూర్చి; రామప్రభా! 198

వివరసావేదక దుష్టత బాగోనియే; అపవీత్యవాళతో, 'వేద! పెం
పున పీఠిక తదురంగ యుక్త ఎగుడు బుర్రాదక్షతం బోవుట'
నను, పెన్ పెంటని రోమపాదపురికిన్. నల్కాన పూర్వంబుగా
వనుచుం, దేదగ బుర్రాశ్శృంగున, వయోవ్యం వేర; రామప్రభా! 199

విని యా మంగళి యెల్ల; గోసంపు అపవీత్య తర్త తా నంతుని
వెద ¹⁸⁴వెచ్చుం వదరావంబు అని మహిమ్నీ శ్రేష్ఠుఁడో నా వం

మహిమో; తాతాను బుర్రాశ్శృంగు నటంచు ¹⁸⁵బోధిల్లఁగా; వేర ని
తెను ప్రోత్సాహము తెల్లదాతును ప్రకంపించుంగ; రామప్రభా! 200

అంతన్ గోసం భూమివాళుఁడు వరిస్తాశిస్సులం బొంది, యా
మంతున్ పొర జయంబునన్ పాతులు, సేవాతత్పరున్ గొల్పు ని
శ్చింతం వేదకు రోమపాదపురికిన్, సేవించుచున్ నిర్దురి
రాతారోత మహాప్రభుడో, జవవద గ్రామంబు; రామప్రభా! 201

తను సేవించువ కట్ల మిత్తునుడు¹⁸⁶ వయం తా రోమపాదంచు మో
దమువం తు యథావిధిన్ వరిపి వల్కారంబు, పెన్ రోమపాదం
తమలోకిన్ అర్పించుచు మన్నించె నుంతుం తాపి, నా బుర్రాశ్శృం
గ మునిన్, బాధి ప్రయోజన దళితక వ్యూహాని రామప్రభా! 202

184. వేయం; 185. బోధిల్లఁగా; 186. తరుగం;

తమ రా జా పురి, కంఠ దుందుభుఁ డ్రొంగర కౌ వధో మర్క రా
గము చచ్చిల్లుగుఁ జేయఁ జొచ్చుతఱి, నత్కారము తోరంబుగా
గుమ్మల్లి ¹⁴¹వచ్చి పోయి; తా మునిది గల్గోగల్గి మోలాధిలో
న మనుంగన్ మునిసిర్చి రా జనుతి వింతకఱాది; రామ్మవఱు! 208

నక యంతగఱునలోనగం గొనరు, కాత్ర వ్రవ్రేయం బర్చి నా
మని నామనకు వెంతయెన్ ముడియ, నామలాగ్ర నన్మాకమున్,
జననాథుం; తపు తోవరిన్ నెంగు యోషర పెద్ద కల్పోయి గ
ల్గిన యా కాంతను లేజీ జూచితిరి, పేర్చిన్ ముగ్ధ; రామ్మవఱు! 209

ఎంతో ¹⁴²పైచుకమైవ యోదకముతో నెంతవ మఱో మోగునన్
కాంత చేసిది గొరవింది తగు పూజర సేసి, యెల్లారి నక
నంతాకంబును వ్రేలు ముక్కొనగ జాన్మంబునను లేచ్చుచున్
తాంతి జూచిరి, నొక పీఠము వుండన్ తల్లి; రామ్మవఱు! 210

కృతకృత్యుండవలె యెరుకొనుచున్ పోరామో తల్లి రా
తత పుంబుండగు గోనలాదిపుంబు నత్కారమునన్ మోసి తం
వతుం గొర్చిను పింది యిల్లదను; సేవర గొంచు తల్లెడలే
నదిచో మోదియు గాంచుం గదపె నా నొధాన; రామ్మవఱు! 211

హృదయజ్ఞోతి పసంతరాం మమదే యేతాని; తా నానురే
 మునుకుంజై తవ యజ్ఞ కర్మ నమమే జ్యోతి దంపన, తతా
 స్పర్దమం గూఢమై నైవ కాం మగుటన్; ¹⁴³సాష్టాంగముంజేసి, యా
 తమతన్ మౌఢిని వేరై నానురేవ తా జన్మంజు; రామప్రభా! 212
 “మునిదేవా! తమవంగ పెద్దపుతును బ్రాహ్మిని యోగంబునన్
 గరు:గా, సాంగ్రహితేష్టిని ప్రమతు చేక్కం బాని బుక్కివృత్తిలై
 కొనసాగింపు” దమంజు తా జన్మగ, పీతున్ యజ్ఞమంతాక మం
 జేసి? పర్యంబును సిద్ధియై, యనుతు నానెన్ మౌని; రామప్రభా! 213
 విరి యా ప్రబులు జ్యోతింగునిది మృత్యుకర్త. “వేదేగదే
 గొనెదంటి! తవ బ్రహ్మండ్ గురువులం; గొంతాతనె పెల్ల బ్రా
 హ్మణులన్ పీ” తనుతున్ మమంబ్రతుని మహామాత్మకినిం బునె; తా
 తను బోధింపిరి ¹⁴⁴పెద్దలకున్ మృత్యు పేర్కొన్నట్లు; రామప్రభా! 214
 కని, తాతాని, నుయ్యలు, గాళ్ళప్పుని సింకన్ బామదేవాయం,
 మని బృందారకునిన్ బోధింపి¹⁴⁵, ‘వయంబున్ పీట వే జ్యోతిం
 గుని బోధింపిరి బ్రాహ్మినిం బతయ బోధ్యుక్ ¹⁴⁶ పీతు యజ్ఞంబు న
 బ్రహ్మ తర్కాని’, యనింతు తా జనియి నభ్యుక్త మెక్క; రామప్రభా! 215
 విని, యా మౌనిని సిద్ధి నబ్బుటకు రానింపెన్ జరి యెంతు తా
 జను, నిజ్ఞాతు మంబు నిజ్ఞాతుకు వెందున్ మౌని ను మృంతు బా
 తనినిన్, మెప్పుడు మౌని బృందమంబు, సంజాతార్థమై తర్క బ
 ధిని తా జాతుల శ్రేయమౌ నమంతు మన్ సిరించి; రామప్రభా! 216
 తాని పీ శి:క: గర్లమందరి నుమాక శ్రేష్ఠ లక్ష్మణమన్
 దేవోపంతులు, వజ్రాగ్రంతు మయంబు, దేవింప, సంజోష వి
 బ్రాహ్మణ్యంబులు పొంగె తా తరతర జ్యోతిర్త విత్తయి¹⁴⁷,
 బాతు వేతు పరింజెగా! యను దంబుకై గుర; రామప్రభా! 217

143. బ్రహ్మంబుని గూర్చి; 144. పెద్ద లెద్దలకు వేదం వేర;

145. చెనయెం; 146. పీత్య;

తను నీ ప్రాప్తదరుణ్, గుహార్థమం తెంకం జేసి, 'యో! మంత్రి ప
 త్రమలాహ! మమకూర్పుగా మయం వేత దృష్టి సంభారమం';
 గ్రమజగ్గ యుక్తిజదర్య దక్షదళ సంహారంబుతో పశ్యమన్
 147 నమయారాతక వీరపయ్య పనియెన్ 148 వ్యాకర్మయ్య; రామప్రభూ! 218

రామార్థమితి మంత్రి 149 సత్రమం సర్వమేమి హర్షణంబున్
 నైతోత్పాదక విరహించుటకుఁ బానన్, బ్రాహ్మణ శ్రేష్ఠులన్,
 దివాన్య మహర్షియూతూ, పునర్ 150 పెంపెక్క పోలించుగా,
 'రోజు' పద్మమి నర్తయన్ ముగియ, వాచ్యున్ మెచ్చు; రామప్రభూ! 219

అనుమానం అది కై ప్రక హ్యమిది రా రాకంకమం జేయి
 రసమిది సాంగ్రహజేష్ఠి కర్మమను; మర్నాఁడే వృషి శ్రేష్ఠుడే
 తను బ్రహ్మారణ ముత్తమాశ్రి విదియద్రగ్గియ నుప్రహేషణ
 పని, దిగ్దేవ కర్మమన్ 151 నిలపె యుక్తిగాని; రామప్రభూ! 220

147. నమయారాత్ గుహారథి వీరప మనన్; 148. వ్యాకర్మ;

149. వైద్యశ్రేష్ఠు; 150. పెంపెర; 151. యదే;

అన యేకాంతి గతింబె; గల్గెను పడంబోర్పునీ యంకిక్కపా
 220; కా తా తతిలో వరిన్ గుమపన్నీన్ మ్రొక్కి "యో! దేవ! కా
 వన మాకుం గుం దేవతల్ దమకు; కాత్ర ప్రోక్ష హర్షంబునన్
 నకలేప్పిన్ వడిమిచుగోరు," చని యాశాపించె; రామప్రభా! 221

విసులించున్ విను వాచి యెట్లమును నిర్విషు ప్రతారంబునన్
 గొనసాగింపు; వలంబు; బాగుకొని; నాకుం వాచు మత్తాప్రేమన్
 పున సంపూజ్జాలు; లేచి నిర్వహణ సత్కార్య ప్రవీణులు వె
 ల్లను జూడన్ పతి మీరలే! యెనెను రాజ్యమయ్య; రామప్రభా! 222

వాణ! ఏ ¹⁵² శవ కార్య విరహము భారం నిర్వహణ బాగుచే
 యాశీనుం బగు వా; కలం వకుండు యెట్లాపాత కార్యమనన్.
 కై నీతంబును తొలుత కార్మికులు, యోగ్యతవ్య సంగ్రహాన
 ప్రాజాపత్య రుచింబుం, విలువ ¹⁵³ విధానంబె; రామప్రభా! 223

ఇటువల మున్నగు వివిధ వేయవనివా, విశ్వాప్రవహిగార్వమి
 ద్దాం యోవంబులు నెమ్మవారు, వియలం బ్రాజ్యత్వ మేపాకు; ప్ర
 మును హిర్షంబున విరహింబుగల మృగోత్తంబును గల్గెవా,
 వలంబున్ వేగమి విద్యుగ్గాఢతరి, గుర్రాత్మనై; రామప్రభా! 224

గురు వా తీసిగ; గర్వభారంబు వున్నన్ శిష్యునన్ హిరవమే
 పరగం గంబున, నిర్వహణంబు నెమ్మవారు, నాటో
 భుగ సంపూజ్జాలు, పున సంకటితి సంబోధంబునన్, కాత త
 భుగ కార్య ప్రణయ ¹⁵⁴ భుగం గతియ మేనానుయ్య; రామప్రభా! 225

వెనుకఁ దీ ¹⁵⁵ కూపితుకపులార! మిముంట్ వేరున మహారాజు; మీ
వసుంధ పీఠము తక్కుగా వెలుపుటల్ తావ్యము య్యంబునను
దును; దేవారిపు తెల్లరున్ విడిచి మమ్ముం దీతి నెఱాఁ మీ
యనుపుం బాపుమి నిట్లు. ¹⁵⁶వంతున నుపాధ్యాయుండు; రామప్రభూ! 226

ప్రావృత్తుల వహిత వర్షములలో, బాతావప్రేతలో,
కాపైయుండియుట్లు, ¹⁵⁷విక్రమరేదరన్ రాజుండు పట్టుల్, మహి
దేవుం బావముదేవుడట్లుండు సంపత్త ప్రదేశంబులన్
జేపన్ నిట్లుండు వంతు, లల వని పరిపెం బాను; రామప్రభూ! 227

మన య్యం బా వేగ నుండుటకు వ్రాహ్మణ్యులు, త తొద పి
ది నిరాదుంబును బంతు తవ్యములు ప్రీతిం బొందు సౌకర్యముల్
బా నుట్టన్; వివసించ బాగదులు వేళ్ళుంబుల్ గడున్ విచ్చి పై
చేతుల్ మింతు వమధ్యుంతునె నుపాధ్యాయుండు; రామప్రభూ! 228

విముంబావము ఎన్నియున్ విడుదలం దీర్చన్ వదిన్ బాగదుల్
వికఁగా; త ద్దతి పక్షిబాధుండును దీర్చన్ వదిన్ గేహుండు,
వదుల్, చుక్క వదాల్చుమల్; వివది చెల్వలై త బంతుంపు వ
ల్లకలో; బాతు; త బంతునెన్ గురువు శ్రేష్ఠ్యం ¹⁵⁸పెండు; రామప్రభూ! 229

ఎవరిం బాతుగనా బాతుకమపై; పెల్లారిపిన్ నత్కరిం
త ఎరన్, వరిగనుగుం గుంబులు రుంతున్ రాక, యోగ్యత్యమి
తవుంబా మది పీఠు పెల్లకమనుం; బాతుంబా గాముంబు
నవలంబుంబుంబి యెట్లు; యె ¹⁵⁹వత్కర్కయుండు; రామప్రభూ! 230

మన నేర్పిన వెలవేపుబాతుల పోవొలయు ముష్టాత్మ లో
బా మింటి; తమ యోగ్యబాతులంతున్ నమ్మావతుల్ సేయుం
రవతుల్ గూతులు బాతులం బరిగెడున్ బ్రాతీతులే విత్కమున్;
బ్రాతీం గావతులు తెల్ల; జేయ; తనె; దీర్కపొయి; రామప్రభూ! 231

155; వృత్తి; 156. తం త వియి విశ్వాక్కుండు; 157. వృత్తి;

158. పెల్ల; 159. వత్కర్కయుండు;

వను పెద్దారే నెంత విన్నవలియెం శక్తియగ్, నెచ్చిన్తో,
 ప్రణయార్థశ్రమతో నొప్పక, విడవన్ లాగుంక పెద్దారెన్
 దనియె ¹⁸⁰ బొంబుడు, నెంచు గావ్యులకు శ్రద్ధావక్తులం గొప్పి త
 పెరుగు దీర్ఘంతు, విదేయ భక్తి మగుటన్, వేమాలు; రామప్రభా! 202

ఆ యా భక్తివరున్ నెచ్చకన్నమం శ్రద్ధానన్తి నెంచునై
 లేయెం జాన, నుచుతనం గన్చి మహాన్తి శ్రేష్ఠ, తో భక్తి నం
 లాయె శ్వామి! యహాశ్చవర్తం భరణిద్రవ్యభూ మహాశ్చమన్
 వేయంగావని ముందు పేర విదేయన్ స్వేహింప; రామప్రభా! 203

ఆ యా పోపు బ్రాహ్మణోక్తిమం, పుష్టి క్త్రీయనికమన్,
 శ్రేయోబ్రహ్మణ్ విహి నైశ్చ సాధ్యముయన్ నెచ్చు క్తియంబు బ్రాహ్మణ,
 తాయె కృపాబు లోకన్ నెచ్చునెంచు శ్రోత్వానమం లేయన్
 పి ¹⁸¹ యోగములు జానరా; దనియె తా యశ్చావ్య రామప్రభా! 204

"అదకోక్తివర్త, యో నెంచుతనం! పదోకోక్తి వర్తంబు, న
 క్తి విహింబు, వచ్చున్ శాస్త్ర విత్తు, తాయె వేద విత్తనియన్,
 మన రాజేంద్రవరం జీవంబు నభా, తాయెనిచ్చుచి పోయ, యా
 యదనున్ నెచ్చ నెచ్చంబుగా;" వని నుచిర్యామంబు; రామప్రభా! 205

మన రాజే భరణి భరణి, నెంచు మహావర్తం నెచ్చ క
 మ్మని యహావర్తం నెంచునెచ్చ వర్తంబుగా; తానంబు విత్తుంబు రా
 జావర్తం మహావర్తం; భరణివర్తం బాకోక్తి నెంచునెచ్చ
 యన్ ను; మ్మని నెంచునెచ్చ వని నుచిర్యామంబు; రామప్రభా! 206

మన రాజేంద్రవి మాన, లేయె చుచి పొయంబు, భక్తిశ్చయన్
 పుడ ¹⁸² పుష్టిం బగు; తాయెన్ ¹⁸³ అదమ యోగ్య సామంబు నై వర్త యా
 యద వుత్తరం, విత్తుంబుగా తోవలయె వర్తంబు! పిచ్చి తహామిన్.
 వివయోపేతత, ముందు ముందునెచ్చ వచ్చిన్ మోప; రామప్రభా! 207

180, గొల్లూరు; 181, యల్లూ; 182, తాయె; 183, వని;
 183, వని, భక్తి ను చుచిరా తాయె;

మన రాజ్యమున కంగనేగిపది చెప్పుచుగ్గ మిట్టియింకొని
 పడ ముఖ్యులయను, యాశ్రయంగ నాపిరిగి రోషము సంభించుచును
 పడ యా మునుము; పట్టి పుణ్యక్షమః జాపిం దిచ్చి నీ పేరినీ!
 యనియెన్ మౌన సుమంత్రుఁ గ న్గొనుడు నొయ్యం ద్రీతి; రామప్రభా! 208

పీడిత మాత్రమి గాక, రా: నిలమి, వృష్టిపాఠశవ నిందు సా
 పడప్రాంతములందు బండుగుంటో, మిట్టాగితో; నట్లుచే
 పొన్నాస్తిరిత ముఖ్యులం, గడమ రాజ శ్రేష్టులం గూడ; పే
 శ్రేయస్, బంధు మహాత్మమేయు, నమె చే గొట్ట; రామప్రభా! 209

పీడనం ద ధ్నుల వాఙ్మగ్నికొనుడు; బంపించెన్ సుమంత్రులకు, శ్రే
 యక పోష్య సమర్థులన్ భరణిరాహిత్యం ¹⁸⁴రావ్యులన్;
 స్మరచే తాడు నృకలయిగా; నిలుచున్ జ్ఞాతర్థ తెల్లారిన్
 గడయం వెల్పు; బ్రహ్మహస్తై యనియె, ¹⁸⁵వేత్తుల్ పీడి; రామప్రభా! 210

నవయుగ కర్మకరున్ యథోర్థ విరుండు సాకల్యమున్ వర్చికు
 తని, తా పేరి పరిష్కమిగది శ్రద్ధా భక్తి నువకుల్లి,
 "మరిచెనా! నెలవేర్చిరామ నకలంయన్ మీ యబ్బులు; అదీ
 కలమం పేరుఁబ" యందు పే. పిరి మహా నంతుట్టి; రామప్రభా! 211

మది, యా యా పవిత్రాన నశ్వరముగా; బాల్తలం గావించి నం
 దున స్వీయజ్ఞుల, వారి కొకంతునుం, రోకంపు భక్త్యాదులన్
 మనసా యెందుడు, యక్షలాతీ ¹⁸⁶మను నందర్పించి నమ్మాలిన్
 గనుచున్ మెప్పుం రాజ పూరుము ముఖ్య శ్రద్ధ; రామప్రభా! 212

మన యా యక్షము; జాక వచ్చు వేరితి బ్రాశంతునున్ సత్కమి
 పను, తా దిమ్మపి వని వెల్లి సమకూర్చున్ శ్రద్ధ జాపం దగ్గున్;
 పడ శ్రద్ధా ప్రతిమంతు దాన; ముఖం గానున్నపాపంబు పే
 చ్చును దానం; అది కర్మలం గని వరించున్ మౌన; రామప్రభా! 213

184. రావ్యులన్; 185. వేత్తుల్ పీడి; 186. పను;

విమలం బొచ్చి గల్గితివి వచ్చిరి రతాశీతల్, వెన్ మీందు
వచ్చిరి రత్నాదిని గావ్వుగా గొలుచు పోతెనులు; నీర్లుండు బా
యి యుక్తంబుగ వాచెరిందు పతి వర్తిల్లంగ పెన్మొందునే
బయి, బా చచ్చుట గోసున్ బోరక భావనాని రామప్రభా! 244

మన యాహ్వానము మేర తెల్లరు భరాహితావతనంబులంద
బయి యెన్నార ఎయోర్యకుం, బరమ సౌఖ్యంబు బొమ్మక్కమన్
గవిపంపం; రగ వారి శింపలన సౌకర్యంబులం గూర్చితా
డ, నెలియం గురుదేవు; బా వ్యవతితోడం తెచ్చి; రామప్రభా! 245

మన తెల్లన్ మన కార్యకర్త తిని నిర్మలించి యెన్నాడు; బా
వుడ బోపించుట బాకు మీరు పనిచేయు బాది యగ్గించుటో;
నెను నిర్మాణము యజ్ఞశాలని మనో వేగంబుతో సాగి; రం
పతి బాహుని; దధురుండు పరమాత్మోదాన; రామప్రభా! 246

గురు వర్ణంబును బుగ్యశృంగులును తెచ్చుం గూర్చువా రొందే,
నందమగొల్పా తులారామందు తుద దివ్యంబును బా యజ్ఞాపున్
బరమ ప్రభు; నడ ప్రవోదము విప్పారించె, బా రాజా వి
ద్యుర మోదంబును దేలి, బందుబు బాధాయుక్తి; రామప్రభా! 247

రగ యావ్యర్థం మందువన్ ముని బారద్యుండు, ప్రహృష్టం
రదవర్ణండు, పరిష్కేదే శ్రమగరిన్ యజ్ఞంబు శాస్త్రంబు రొ
ప్పున నారంభముగేసి బుద్ధిజాలతో, బుగ్గులె బా ద్ధు నే
చ్చున బొప్పించంగ బుగ్యశృంగబుద్ధి, యాలోలించి; రామప్రభా! 248

ఒక యీ. శాస్త్రమువేర్వేయుం పెరిగిరాకుండవగ్గ, చేరంబు మీఁ
దమి బంపించిన యోగరాజము, మహావై ర్యంబుతోఁ, పెద్దవ
చ్చి కనున్ ముచ్చుచిఁ గొల్చె; నవ్వుచేతే జేసెం వెట్టగా వ్రాహ్మణ
ప్రకరం ¹⁸⁷విష్ణునీ బువ్వకృంగుచి, చవఁప్రకాశు; రామప్రభు! 249

నరయూ తీరము సుత్రతంబునెసగా స్వాత్మాన సంపన్ను తి
ల్లకునున్ వ్రాహ్మణ వచ్చు లా తగరతే లా కర్తృ యట్లవ్విరిన్
వీచుల్లి, సైందవ మేద యోగవర ముగ్ధి కర్మమల సేయసా
గిరి, కాష్ట్రంబుఁబట్టి, వేదమయ తక్కింబట్టి; రామప్రభు! 250

బతుగం వొప్పెను గల్పసూత్ర విహితాకంబునం బట్టియన్,
వర మీమాంసక తీరిఁ బట్టియను నరల్లనేయ నక్కర్మమున్;
బరగన్ మెప్పె ప్రవర్ణ కర్మ ¹⁸⁸విరువంబునన్; యలా తీరిగన్
బరసింబెన్ కుళరాచమో నుపసదంబుం గూత; రామప్రభు! 251

హిమలో యాబ్బులు సేయఁబూని రవ్వదే యబ్బార్థిఁ, గర్మాదిదే
వతంబు బ్రతుం; హింద నంతరితులై వ ద్విజ్ఞుడున్ తల్పి రా
తత ప్రాత పృమూని కర్మచయమున్ దర్శిప్రకారంబు, నం
త్పర ప్రకర్మంబుగానఁ, ప్రేక్షకులు నంపివీల్చి; రామప్రభు! 252

ప్రవచనం, నింకర నుదేవతావమ హరిద్యాగంబు కాష్ట్ర ప్రహ
రముగా వర్పబడిన, హిమమును పోవుంబున్ వలరింబూ
ను ¹⁸⁹మనీంద్రోత్తమ కర్మ యాబ్బులు; వేద్యున్ మీఱ ముచ్చుంబున్
ప్రమ యట్లంబు, దృఢియ యట్లమీఱు వేగన్ సాగి రామప్రభు! 253

య్యునియన్ బోమే గాని, యెమ్మియన్మన్ మ్యావత్తముం గాని, ఏ
 స్తుతి వై యత్తము గాని, బోమ నరయిం జెంకించుగా, బోమ దు
 విత మంత్రాత్తముగా సమాప్తమును వానిం బొందె యెమ్మియన్
 ప్పికరికిం విత్త యత్తముండు, ¹⁷¹తది వానింవంగ; రామవ్రతు! 254

కనింపం బొకరే వమంపితు; ఈ యోగం బందు; నెవ్వుబా
 విదమన్ వేద వదంగ విత్తముయె న్నవ్విం గూర్చు ప్పెమ్మాయ్దే;
 వింబాపస్థిత యోగ మార్గ ¹⁷²వదుడే; ప్రేకంపు బ్రహ్మతామె
 పుత వాగీశ్వరుడే; వికర్ప విదుడే; ¹⁷³గణ్యుడే; రామవ్రతు! 255

అ యా తాత్మ కలాప మత్తమున నింజైవన్ విరామియ; తా
 వా యాత్మాం బొకగూర్చు వేరియను, వేరియ బాతు తా వంకియన్
 ద్వాయంబుమనో తర్కముమనో ప్రతిష్ఠాపాతి వారంబుం,
 వాయన్ తాని వదంగ మందరినో గెల్వన్ వర్వ; రామవ్రతు! 166

తా ద్మ క్కంపిత కంక ముంతుయె గా తా తర్కవాలంబునన్
 వేరాత్మాక పరీయమైయది, వ్వుయ్యపాణి నెవ్వరయన్
 బ్రోవిన్ వంతు; తక్కువై న వరివారోర్పుంబు తనస్థితా
 లై, లై వార; తలన్న; గా తది యశక్తుం బందు; రామవ్రతు! 257

కనింపం బొకరేవి, యా క్రతువు పాగం గర్భవత్సాత్త, తా
 కొనయున్ దూపిరియున్; వివా విశలు వెక్కిళ్ళల్లి నేత్తరియ పా
 లను, బ్రాహ్మజ్ఞుమె గాక, తక్కుగంబ వారన్ నూండు వర్ణంబులున్
 తనియం జల్పిరి తోవారికము ¹⁷⁴తావ్రం బొప్పు రామవ్రతు! 258

అయ్యై యెన్ని నులాం వ్వుయ్యంతు; యెమ్మియన్ ¹⁷⁵గూడె తో
 వనమన్, బాబు బారికన్ గలిసి యొంబ్ తాగ; బొంబ్ర త మె
 కన ముత్తర్వంబు బొందె యుక్త మెగు రీంబ; విత్తుతున్ గల్గ ను
 తవవంత్ విందులు బొందె, గొల్లలుగ వేరవేర్వ; రామవ్రతు! 259

171. ద్వుతి; 172. వదుడే; 173. తాత్తము;

174. లాంకం; 175. గూడె;

పరమార్థ వేదీ వాడు లోకము ప్రత్యేకముగా లేదు
 ననుచేయును నర్హులని యు; అట్లే తీరిన బొందినా
 దనుపొందులు, అర్హులనులు పై ల్కాపేషితుల్, అట్లులే
 నెవరారర అరయులు, దని యెరున్ నిర్దిష్ట; కామప్రభు! 280

పరమార్థ బోధించినవార కలమిం బాసించి పొకరిక
 ప్రభుక ప్రోక్ష నమస్త కాప్తములు, సామర్థ్యములం బారకుర;
 బది కుత్తకర్తముగల్గు నన్నుమరి కాకుర, కాకపున్ తవ్వకపున్
 నిరయింబున్ సమకూరుదునెవని, వాటిం బొప్ప; కామప్రభు! 281

వికయోపేతు అంం కృతుల్ అరకు సంప్రీతాత్ముల్ నొక ప
 క్షరంబ్, వారికి రచ్చ కుంకల దురుక్ కాకొప్ప యెవ్వరి, అం
 దనగా; అర్హ పరాధ సంకయేము, నేల న్నూతు, అందింప మీ
 ద్దుక నన్నాత్ముడు పన్నదానము కహించున్ మిందు; కామప్రభు! 282

నదిశంబులనుండి వచ్చిన ఎవ బ్రాహ్మణుల్, స్త్రీలునున్
 అనుకుర మెప్పటి కాక పొరపు దురుక్, బాకర్లులు రా మెన్నుతున్
 వరియం బొందిన యెల్లి ఎందుండు నున్నం బావలే దండు, వ
 గ్గుకపాటుం బ్రకదించి, వీరి నెక బామోపించి; కామప్రభు! 283

అతివేయింబు కన్నదాన మెందున్ బాపించినం గూక, న
 మ్ముతిక్¹⁷⁸ హెచ్చరికించెడున్ దశరథ బ్బుకర్త, యే లోపమున్
 వ్యతిరేకముం గూక దండు నులులే . ప్తానీ దానంబు యో
 గ్యతలం బట్టి యుపద్విశం, పవతి మూగం బాది; కామప్రభు! 284

వీరికప్రభులు, యెక్కోపేదులు, శిల్పి ప్రేమి విప్రులని యి
 నిప్పి యందుకు గల యోపముక్ నునుపుమై విగ్గుంగ, బొప్పించిదా;
 కదనీ¹⁷⁹ యోగరముంబు మోడుగని యొత్త యందు; మారేతు ల
 య్యరియే నంబుచె యందు; అన్తవెయు¹⁷⁹ కర్తై ముంకై కామప్రభు! 285

178. 3; 177. యోపమునల 178. వాల్మె;

మదరా నంకట నొక్కటిన్ విరిగితే వన్ వేదనం బొచ్చు క
 జ్జుమి విర్జియంబరి; దేవదాసు మమ పేరం గల్గు నామ్రాచితో
 వత్తునొక్కొప్పరి కమ్ము తెంటి, నవయంకన్ దీర్చు మోసాధికం
 వెనకై వింకోరి ¹⁷⁹ లాక బాగుమమలు ప్రత్యేకము; రావ్వువరూ! 266

వరదై యొక్కటియైవ ¹⁸⁰ యోమమం నిట్లే శాస్త్రమంబట్టి పా
 తి కుచన్ బాదెను బాదెయి యెకము వర్తిల్లంగ; గై పేరు యం
 వరి బంగారపు సొమ్ములం బొడిగి కావన్ కోరికబొమ్మను నై
 ఖరి నంకిల్లుకు గోరి యొకింతములు యొత్తం బందు; రావ్వువరూ! 267

మనముల్ దర్శుంగ గర్జితా రణనెవన్ వస్త్రంబులన్ వాకిన్;
 బునుగున్ గందము ముమ్మగా గంచి నేర్చుకో నంకిలం బాసిరా;
 రణయన్ బాధి కలావ వస్త్రమున్ నం ¹⁸¹ పుల్లార్తలాగంబుతో
 వెనకై కాసిరి యెక్కువారి, ముసలి పెత్తంగ; రావ్వువరూ! 268

కొలుతన్ సొప్పవ కిచ్చులే యువంకన్ ¹⁸² గోరొప్ప; పిలువ, నూ
 లులరా వ్ విగియలరు బ్రాహ్మణులి, నేర్చుకో పిలు నా రాగ్గపై;
 నం కామ్మోత్త వరంబునన్ గరుడ వజ్రాధారి మేపారి నం
 పిలు గా; గర్జిత రగ్గి పేరిక, మహారేయంబు; రావ్వువరూ! 269

కనులుం బాములు కమ్మలన్ బుడర వ్రాశంబు, కే యీ ఏవో
 కనులుం గూటిరి చెప్పుగాఁబడినవో! కచ్చంబులుం దప్పి చె
 ల్ల సమాయోత్తమగాఁగ; గర్జి. బరి పిలన్ యూచకల్లాదిక
 ప్రవరం బందుక, మూడు మార్గములం ¹⁸³ బ్రా. బాక; రావ్వువరూ! 270

క్రమ యొత్తంబుగ బాదంన్ దళకప మ్మకర్తు వత్తుత్తమా
 శ్వమముం బాదె; గర్జి; తా పిదమ; గొనల్యా నుమిత్తొక చో
 త్తమై కై శేయయి వచ్చి యోగమును మొత్తం బాదగా పంపించి
 రి మహాశం బుదబారు, గొరవము నూదించంగ; రావ్వువరూ! 271

179. పెల్లి; 180. మొత్తమున;

181. పుల్లార్తలాగంబుతో; 182. గోరొప్ప;

మనమున కాలము వృద్ధి అర్థమయితే మనా దివి¹⁸³, వర్షము
విడివడ ¹⁸⁴కాలమువల్ల, వర్షమున రాగివడ ¹⁸⁵వారు; గాన
నగియు అప్పుడు: తీర్తమన నెతని నిచ్చున, తానెని బ్రహ్మచే
దిగవడ రాగి: యిట్లయి గదపు నేర్పుచు మీరు: రామప్రభా! 272

విదవడ నాకము: అట్లువున మహిమిని ప్రీతయిగా నిచ్చి, పెం
పు దరిచ్చు అనివ్వుతి నిచ్చి నాకము బాహ్యమున వర్షమువచ్చు
మనిమన వేడు: గానగోరి, కోరని మహిమిని; దిచ్చి తానెనిమన
మన నిర్మాతమ నిచ్చి యో విదవ నా హిమిమి: రామప్రభా! 273

మనదిన్, దక్షిణ గానగ బ్రహ్మము నివెన తానెనిమి; నిమ్మియ
మనమున వర్షుచిగివెనె యతడు: గానగిన్ నిమ్మ తా యోరి నా
మనిమన యిట్లుతానెన్ గ్రహించు: దను తాన ప్రాణినిర్వయిగా,
మన: గం గైకొన తాన తా మనిమిన్ బాధించు: రామప్రభా! 274

అది, యేర్పయ్యపు తర్కదక్షిణ: దయ, తా నేర్పగ నిర్వయియై
దనుమన తానెనిమి, వర్షు యిట్లున గంవచ్చునె యేర్పా
మన తా తానెని తాన్త మమ్మతయిగా మేమియయి దీసి, యి
మిచ్చున: అర్థమని తాన: నే మిచ్చి మిచ్చి: రామప్రభా! 275

వదవడ నేర్పిన తాన మన మ్మమిని తాన నానెనిమిగా
విచ్చునా ప్రాణము: తీసి: తా విదవ యిచ్చి గర్భయ్య నిర్వయి
విచ్చునెనిమి: తానెని అనెయి: తానెని, తాన్తమిచ్చి తా
మిచ్చున నానెనిమి: తానెని ¹⁸⁶నానెనిమి: తా: రామప్రభా! 276

183. తానెనిమి; 184. అ నిర్వయి: 185. గంవచ్చు: 186. గాన;
187. తర్కదక్షిణ:

పుడేకర జువ్విలి కూర్చి హేమ మను క తూర్పుంపు ప్రవృత్తులు కె
పుడు నే యేర్పడువందు నేపియను సంపూర్ణులుగా; కాకమున్
గడఁగని తేయయ; కర్మమేకమనవో! గావించు రా రాక తె

వృత్తునుం బ్రవృత్తి కిగిలు గొరిపి వివర్ణ రాజ; రామప్రభా! 277

పరగన్ బ్రాహ్మణ కల్ప సూత్రములలో; బ్రహ్మకమైవశ్చ న
చ్చిరి మూర్ఖాదులు సర్వమేకమను చ విప్రప్రభ; వరుష్టోమమున్
వరిగా నుత్తము సామిరాత్రమ నచున్త ¹⁶³ 21 మ హోమాదితో
జరిగెన్, లోకమువారు; బుద్ధియు మెచ్చన్ వారి; రామప్రభా! 278

కంఠున్ మూఁడు పిదాంబో గ్రతువులే గాతుఁడ, కాస్త్రోంబరం
లులలో; వెచ్చిక వారియె నెఱచ రా భాజ్యుల్ బ్రయత్నించి, వ
చ్చిలుగా; జూదిరి, మును వొక్కటగు తోకరిష్టోమము; విష్ణుటన్
దంపెట్టించె వామనస్థి యొకఁ, దంకత్తున్; రామప్రభా! 279

అనిరాత్రులులు రెండు, వొక్క యటవ్యాగంబు; విశ్వాభిర
త్రతు వొక్కంతును, కాస్త్ర లోపితముగా; గావించి, యా విష్ణుటన్
బొకపుం గూర్చుగ నర్చితార, లోక యాస్త్రోవ్యామముం గొర, సం
తత పుష్కాత్ములు, బుద్ధిజాల్ మిగుల స్వర్ణం బుయ; రామప్రభా! 280

చుకకం వేర్వర వేర్వడిత వరగర్మర సర్వమున్ పొగువత్
త్రతు సంపూర్ణ పఠాలిలాపి యోగులన్ వ్యాకాంతు; రా బ్రహ్మటన్
బ్రతి కాగోచరుఁ, బ్రాగ్నిగ గత భరా తాగిలు రాజ్యులుబున్,
ప్రతియై హోతరు నిచ్చి నిష్కమ నిర్వాచులు; రామప్రభా! 281

ప్రతివాదంబుగ రాక పర్చిమ విలా రాజ్యంబు వర నిర్మిపున్
గొను మెల చిల్పము దక్షిణంపు దెవయెదం గల్ల రాజ్యంబు ని
చ్చెను రా బ్రహ్మట; సుత్రవాంకమును జేసెల త్యాగ ముద్ధాకరున్;
మౌమెన్ బన్నంపు గోర్క మొక యా కాస్త్రంబు; రామప్రభా! 282

దశ కావ్యం ఇతి దాన మిచ్చి మది తత్తే స్యాంతుః¹⁸⁸ సూక్ష్మః
 పద, 'రాజా' యది యోగో మానుః; ఇతిసోదశ మేద తేషుంతు మే
 యి; వేదాత్మకమేతయ మాది; తమ త త్తేన నీ ద్వియం తోదరఃగా
 అమితో మా;¹⁸⁹ తది త్తే యత్యుభయ ¹⁹⁰ప్రస్తావించి; రామప్రభూ! 282

'తదఃగా గర్భానో దీద తై దీకుం తాంశ్చద'; మానుః తా తే ప్రయో
 జనముం గూర్చును తాత్కాలి మిచ్చి గాది యే వ్యుంపు మూల్యంబోయ
 ద్విగతో; బాంతు; పీకు వర్ణ మని తో; దేవ దానినే యంత; త
 దమదో తత్త్వము లిం,' తరుం తదితి బ్రహ్మజ్ఞుండు; రామప్రభూ! 283

దని యర్చిప్పుచు వైపు రాజా. పది లక్షలో గోవులన్, నూలు కో
 ట్లనగో బంగారు, బాట గంత లగు లొప్పల నిచ్చె; వజ్రాని నై
 వ్యతతో నిర్మిరి యశ్వశృంగునకును, అత్యాశ్చుః¹⁹¹ తా పది
 మువవన బాదలు, పండు; తండు; తమ బాంబుల నూరి; రామప్రభూ! 284

తమ రా యర్చుదు మోక్షులన్ దనము నంతన్ బాదెని బాది తా
 య్యుండునై నిర్మిరి; రాజా బాంబులను పీచుం ¹⁹²బాశ్చి, వజ్రాగత
 ప్రముఖ ప్రేతా; గంధ; తా పదితి నంధారయతో; బాట కో
 ది మరుగున వలతున్, అపంబు ¹⁹³తమ బాదెంపంగ; రామప్రభూ! 285

జగదాకుం తపు తర్చి బాంబులనున్ నంబుగ, నే సొమ్మ ము
 త్తని నిర్వేద భూయతం బెజులన్ యదోదశిన్ వచ్చి రా
 వెను నేయం; దన లేది తంబును నిర్వేద వేణు లేకుంబి
¹⁹⁴త, వేదంబున్, ద్విజ వత్సలుం దగుట మోదం తోయి; రామప్రభూ! 286

తనిమె¹⁹⁵ బ్రాహ్మం న త్త మోక్షకము వంతన్; ¹⁹⁶మోక్షుండు గుచ్చి బ్రా
 వెను బాంబులు బానిస; ప్రతుం పేర్చిం బెచ్చి మా బా¹⁹⁷ నీ
 వనంబు నింబి వేదవంశియు ప్రేమన్ శ్రద్ధవన్ త త్తేని
 విసయానిం బదరించి రామకు బ్రాత ¹⁹⁸నీతిజ్ఞ; రామప్రభూ! 287

188. ప్రస్తావించి; 190. గర్భ; 191. తమ కోరిక మెచ్చి, మాదిక,
 పాదక, బాదక; 192. తమ రాజక; 193. వైదక; 194. మమ్మెలన్;
 195. ల; 196. పెచ్చుంగ;

మరియున్ జయించు మాకు భవ మే మార్తమః గానునె హి
 వెలించుగమ వారి; బ్రహ్మణులుగనె జువ్వెత్తువార, యశులన్,
 నెదయున్ మౌనము, నేమి చెప్పరుము! కలకాకుంద! గందర్వ లి
 ప్తిరమం గొందిరి వానివల్ల; నది రా త్తిన్ వారు; రామప్రభూ! 197

ఇతః తొండున్ భయ మొక కాములకు, నెంతే బ్రావ మొందు ప్రభం
 జకుడున్ పీడుచు, కాగిహోపు నులున్ సంప్రదించున్ వారిజా
 దివలో; వారి, మహా భయంకర నెటున్ లేర్పాటు మొందిరులో
 వినిపించున్ చరి; వంతు పేడి 204రమ్మకున్ వేరేక; రామప్రభూ! 198

విది, 'యో! నేవకలాళి జా దెపును వన్ వేదంతు కుండిరః
 —
 దనకుం జాపు మదిల్లరా దమరు; నేత భృగ్వంశ్యులు నెం
 చునా! యేమో! మతి; భవ మందపువరే; జోర్యలుగా వారిదిన్
 దునుమం తేయగవచ్చు' వం చదియి వండున్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 199

తనకున్ వావన యక్ష రాక్షసులారేవన్, నేన గందర్వ మం
 దరలేగాని, 206 మృతంతు కూడ దను వాంఛం చెల్చి, జా నమ్మితిన్
 గొదియిం; గాధున వాడు మోపితి న్నాల్లార్; నేమి మోగ్గంబునన్
 —
 దునుమం జాలయ వాది మీ; తనె 208గజోక్తం 207వంక; రామప్రభూ! 200

ప్రకటన్ మౌనము, బ్రహ్మచేష్టిక రహోత్తిన్ నెచ్చురిన్ మెచ్చి వ
 మ్మవమం గొంది; రకే క్షణాన జువకలాకుం వంతు మేరేసి య

దనువున్ వేంపులాదవంబునకు; జుల్లన్ సింహాపీఠంబునన్,
 గారరన్ దీరితు ల్లి విక్రమంబు, కా గుయ్యంబు రామప్రభూ! 201

204, రమ్మకున్; 205, మహా ప్రి; 206, గదాకుం వంక, మదాస్తుంవంక;
 207, వంతు;

ప్రతిష్ఠాన భూమి గాంచి మ్రోక్షుచితి త్తేవాంచి యా లేవతా
ప్రత్యక్షుత్, 'లోక హతంబుగా నడుచు లేవా' తావంబు ద్రుంబుచితి

పదమో: వా: ²⁰⁸కతికాతి భీకరుడుగా నొప్పిల్లుచున్నాడు; నూ
కు కదలంబో నెదిరింప వాని,' వని ²⁰⁹యాశోకింతు; తామ్రపథా: 308

కవిశం వీర్విస యా వరాహంనన్ ²¹⁰గరిష్ఠురి యున్నాడు వా
కనిర వ్రాతమునన్ ఋషీశ్వరం ను ద్దక్షిణిం చేరించున్,
ప్రవంబంబుం దంబోయ రింద్రునకు కైరం బాని; ముల్లోక:పువ్
ప్రవంబ్ వారం నొందు వా; కని నువరర్థ శ్రేణి; తామ్రపథా: 309

వీరవర్ సుబ్బును వాడు, నందనముతో: గ్రీరించు తా యప్పరేం
గనంబ్ హంసంబానీయ; గనియంబు గంధర్వ తి హుతమున్

²¹¹గిరువుం ²¹²బాహుగ లేడు; వాని యెదుటం 'గి' మ్మరింపకుం బాం; రి
వనివర్ సిక్కిన దొం'రింతు; వని కవ్యా ²¹³రాని; తామ్రపథా: 310

ఒక వీరావహుశైవ తామ్రురి నైవ్య శ్లాఠి నుంబి నుం
కనితో వాశము సేయగా వంబు, వారల్ మావ్యుగా హుని, యో
బంధవామంబి యెటుంబు వేంపులు మోసిండుర్ గడున్ వేతురున్;
నకులన్ నర్పిరి, వేలు తి క్కెవరి నమ్మన్ లేకు; తామ్రపథా: 311

తను నురర్థంబు వెలింగియుంబియును కైత్త్య ర్నంబి. యా కర్కశున్
దునుమం గల్గ నుపాశముం వెలవ వాస్తవ్ విష్ణుంబు గోర, తా
వను, 'లేవా! మును బ్రహ్మదేవు వరమున్ భూతంబుగా గారు; గా
న వరుంబో' యనినాడు, 'వాని నలువర్ వాంబు;' తామ్రపథా: 312

208. పరిశిక్త; 209. యాహుశింతు; 210. గరిష్ఠురుశైవాడు;

211. గిరువన్; 212. బాహుగ; 213. రెల్లు;

తనకున్ దానవ భుజ రాక్షసులదేవున్ దేవ గంధర్వ వం
 దనదే గాని, ²¹⁴మృత్యువును తాన భవ బంధం తెల్పి, బ్రహ్మగర్భన్
 గొప్పయిం గావున బాగు మునివెలె వాల్మీకీ; వేణు మార్గంబునన్
 మనుమం బాంతు బాని వే; తన రమకర్తృత్ ²¹⁵ఎవ్వ రాక్షువభూ! 207

బలలో వెన్నెరి యలకు బట్టెదగునో! యే నందు విష్ణుండు నీం
 నీం, గుర్తింతును బాని ²¹⁶రా తనకి, 'వర్తిష్టుం కయోత్కాపుం'వ
 నెలవున్ రా బులు యెట్లమన్ దళదళ బృత ర్త పుత్రాశ్రియై,
 ము దర్శకృతానుమన్ వరాభ్యు కనుమన్ ²¹⁷వర్తింకి; రాక్షువభూ! 208

పతి బాహ్యరీతి ముప్పు రాకవలె; గొనరానిది, దక్షద్రువా
 పతి మాటుం ద్రుగె స్రాని, శ్రీని; కలఁపించు నాటుం శీర్తియి;
 తది యా పొందుతు నాల్లా భాగములుగా; క త్యాదులుం దత్తుక
 నీకి; రా ముందుగ వేచుకొను; మని రానిక్కడి; రాక్షువభూ! 209

గుర్తి²¹⁸దేయంగను రావఱున్, దళదళ బృతాంతుని దంధ్రీ
 వరియింపెన్ గడుత దృఢాంతు; భయమున్ వర్తించి ²¹⁹మోసింధ్రులన్
 నుకలం దేర్పుదు; రాని క దృఢుల, బంధు శ్రానీ పిత్రాశ్రియో
 నుకలగంజీయులు; తెల్పి, బాగు గొత నవోలాంకి; రాక్షువభూ! 210

మృత్యుంజయై బలియించి యా యోగుక నే ప్రయసించు యోధుంబునో;
 బలి; గొందున్; ²²⁰ముఖముండుబియ్యుటకు దేవ వ్రాత మోసింద్ర న
 ధ్వింపెన్ వ్రాహ్మణ పర్యుంఠం; నిరహు భూతాంతుందవై యేగి
 ద్రుగు ము; తం దని ఎప్పు పొందెను చిరోరాములు; రాక్షువభూ! 211

214. మహాత్మీ; 215. పోకిరి; 216. బల్లిపి; 217. వాల్మీకి;

218. దేయన్ చెద; 219. ముఖ్యములన్; 220. సుఖీయుల;

అనిపిస్తాను కోయిల మిమ్మలా వచ్చివుంటావని
 పంపా నావును, పంపా పోయిన వెళ్ళినాం కాంప, అయ్యోయ్యో
 నీ, తీతాలో క్షిప్త అప్పురసానన్ మేల్చు గిరినా, పాదపాద
 నీ, అనన్యమహా మేల్చి రావణి క్షామన్ పోయి రావణి

313

పాపాల్ని గనుచుండ నా దశరథ యౌహులు కామిప్తి; కా
బుసపాపములతోడఁ గుండ పెడచెన్ భూతం బొకం దంతలన్;
చెరలులని గనుచారె ల్లెవకు మిట్టకుల్ దరియొగక
స్మృత దత్తర్థ కడ³²¹క్రమము ³²²మొ గుర్పొంగంగ; రామప్రభు! 313

ప్రియకార్యం గఘాగించి స్రవిసలులు నా పెన్ భూత పెత్తెన గు
నియకున్ పోకఁగ నొందు పట్టకొనియంచెన్ గుండెన్ బాకబా
మయియో బానిసి; రావ్య నీపితులు పెర్యన్ బానిపై మూతయిన్
బలు చెక్కం, గని భూత బొందఁగ న్నయి త్రాంతలు; రామప్రభు! 314

పునపుం బాతఁ కమెయ విక్రమము; సంభూక్త ప్రభా³²³బాదిగ³
తరుగున్; ³²⁴రక్ష ముఖంబు, కామ సితి పుష్కార్యపితుల పెంతయన్
బుడవ క్షులము, కుచ్చి లోపకుడు, గ్రావ ప్రాసఁ, కన్యగ్రీ కే
నరి తైశ్శాపమ నే కిష్టఁ చెవచెన్ సంపుష్టి; రామప్రభు! 315

కను నివ్యాకరణాతో, నళిం మున్న ప్రేయ ³²⁵వివ్యాకతో,
బొకగా ప్పించినవ్వుక్తి సూర్యునివలెం, బొన్నాది వచ్చుం బడిన్,
పడ తెలంబు ముందు పోయఁ దరహిల్ల బోది దర్శనంతో
నదుగన్ పేయదుఁ గోసూనిపుని పెంతు వేడి రామప్రభు! 316

‘తను పేదల్లులు నన్ను వింపు గను బ్రానాపక్యంపుం బాచును
దని; నీ కోసమె యింతు వచ్చి’ తమగా; నా రాజ కర్థులకు
³²⁶స్వనమన్ మియెనె లేది చేసెను నమస్కారము; మహాగతు
బుడం బాని, పేగఁ చెల్పు తని; నా వ్యాప్తి; రామప్రభు! 317

321. భేదము; 322. తలము; 323. బాదిగ; 3 4. కామ;

325. వివ్యాక; 326. స్వనమన్;

"మనము లొంటిరి నీకు యెట్లముది దివ్యుల్; పొద్ది వా రంపిరా
 227. లావములోప; బాహుము; అద్విష్టే అద్విర్యుత
 నవయు లావము నీసి రిద్వి; కొనుమి; నమ్మత్తి నంపాద
 ప్రదమున్, దవ్య, మూమయోగ్యుడ," మనెన్ తవ్యులయ; రామ్మవరు! 218

"కొని యా అంగరు లావ, మిందుగం యుక్తరావ నంబానై
 మనమో; బాహునము ద్వదీయ దనిరా 227 లావంబునం అంబివన్
 అనియంబం గంబారు పుత్తి" అని ప్రాబావత్వ నమ్మరుమం
 వనవన్ శీర్షము నొగ్గె నా దవంక బా 228 భర్త; రామ్మవరు! 219

అంబే మెత్తియ; బాహునమ్మరుమ ప్లరన్ 229 దుక్కిలోబిమ్మతో
 దంబం గై కొనె, దివ్యహురుమని బాహుత్వగ మంబంకి, వ
 ద్విది నానుదము పెద్దిరిం గమలదే 230 దీపిరు ని ర్మేద క
 బ్బం, నా రావన కంకరంగమన్ 231 గట్టల్ ప్రెమ్మ; రామ్మవరు! 220

కని, యా యెచ్చుక దివ్యహురుమని వంకన్, భూమిపుంతుం బ్రద
 క్తియంబు దేయదు; బాగింబ అంబి; కల్లిం; ద న్మహాహురుమం
 మరు నంకర్మి; దయ్య; కంకిపుక రోబుం వేరి, నా దివ్య పా
 క్రమ గొంగింబుడు గూర్చి కోవంబు గొత్తాభర్త; రామ్మవరు! 221

వస్తుదేరం అతి, రాహువము; బ్రాహ్మంపై కరత్కూల హా
 క్తి విరా 232 క్తి; బ్రహ్మ మెంబివని, వర్ణంబంగ రానంకంగా
 కన నంకోవ నితాంక బాంకిమయమై చర్ణింబుమన్, వేయి లా
 తిని న్మర్ణింబంగ నీక, యిట్టికల బామ్మిం వెంకి; రామ్మవరు! 222

"హృదయోత్పత్తిపునీపు; కోనంబం; క్రితాభ నమ్మత్తిరా!
 యాగో! మంపిరి దివ్యహురుమం అద్విర్యుత్తితో బాహురా
 ము తయన్ యెత్తుం మెచ్చి; యాదువ మగంబం గొమ్మ! నీ;" మంబున్,
 యుంబుంపై యాదుమం తవర్ణమను భూమం దర్మ; రామ్మవరు! 223

227. న్మంబంబు; 228. బావి; 229. దువ్య;

230. వే, వేలాడు, వృష్టింబెంబు; 231. మ; గట్టల్; 232. బాగి;

మీసలః కాయప తానమం గౌరీ, కృత్యేపానః కృదిత్యై కా
 నగమం క్రిరి నమి త్తౌజనః మీసల కా సామనవన సామనవ
 మీసలః కేమన శై క కిర్మః విరవన మింకాన ప్తానామన్
 కగరెంపె లలి యా పమత్తౌ కిరగో ప్త కిర్మి; కామ్ర పతా! 324

కలకాంకాపయత్తై కి నర్మిణానా మోగన్ పాయేన లంపి; కాం
 కలకన్ కలకానా కాం మోగ్య నమయో; కేమనానా కార్మి కం
 కలకం కలకం కృత్యై క్తకన్ కలకం కలకం కలకం
 కల కలకం కలకం కలకం కలకం కలకం కలకం 325

-000-

దభగా విష్ణువు, విష్ణులం గనుడు గంబారుడు. "మే త్వయః గా
 దభి శ్చైవం గమతామైః కుమీదీ జన్మం జౌంబ నున్నాడు గా
 పున గారూడలు, బాపిన్ విజయమన్ పూజించుటం గుర్చయి
 జగ సేతున్ వతి నెల్లఱా; " మని ప్రస్తావించె; తానుప్రభా! 323

త్యకలో వచ్చుకొని తానటలు గంబర్యాంగవత్ గూత, బా
 వక దూరొంక పుట్టుగ్గం గనుగ యొచ్చుం తేయగా నొమ; ద
 ద్భక పుట్ట్రీం వెగవత్ వతిన్ జవమ నత్త్యం జౌంబి; శిశ్యులగున్
 జగగంబా వతి బానియం; వనియె విశ్వునన్; తానుప్రభా! 327

గుణ సంపన్ను, అత్యుచుంతులును, బాకోబాళ్ళ విష్ణుతులన్,
 వివయోదారులు, వంబరా ³²³విరులు, చేర్చిం గన్న పిష్టాబున్,
 గజులి గాంబత్ బుట్టుంతులును, నంబ్రాదూబు బిచ్చులనున్,
 పన రీమంతులు, బాదు గావతి వనిం గంబారుడు; తానుప్రభా! 328

అప్పుతాంధున్ వతి మృత్యురూపులు, నలయ్య ప్రౌత నత్తాత్ములన్,
 సుమన స్సుందరలున్ సుమంతులును, బాదోయక్తి సంపన్నులన్,
 విమల శ్రేష్ఠులు, సింహ సంహనులున్, ³²⁴విష్ణుచ్చి తో జన్మిరన్
 నమలుం గావతి బాదు గుఱి మృదియి విశ్వునన్; తానుప్రభా! 329

విశిష్టన్ కుని యిట్టి బానరులు గానింబంగనా మీకు; మీ
 తకు మున్ వేసితి నాంబుంతుడను నత్త్య శైర్య భక్త్యామయ,
 బ్రవర్ణుం దను జ్ఞాంభుం జౌవతి నంబు గణ్య సంభవమున్
 విశిష్టంబును ³²⁵బిచ్చి; యం ³²⁶దయి బోర్చున్ బ్రహ్మ; తానుప్రభా! 330

323. పరులు; 324. విష్ణులకు కష్టాత్మకన్; 325. జన్మితం;
 326. యి. గుర్చిన్

వెనుకయన్ బ్రహ్మ పరినివర్తి వివరణయన్ క్రద్ధతో పండుకన్
విని రా ²⁸⁷కష్టము; పిమ్మటన్ విలుపుయన్ పేరాచి పిశ్చాదపర,
మనుజున్, పిష్టము, దారబోకగుణము బట్టింపఁగాఁ జాకు బ
ద్ర వివాదంబును, వాసికన్ భర యిల్లన్ వింతె; రామప్రభా! 331

పర నక్షత్రం దగు వాచి యంత్రునకు అన్నం బొందె, వింత్రాపికో
నవియై; బోకము వెల్లె; రావమన ముంతం గల్లె లేబియ్యయో
నవలం బొందెను బట్ట్రగా అహం అలాక్క శ్రేష్ఠ సుగ్రీవునిన్;
భర: బట్ట్రంకయి తా బృహస్పతినిన రాచుండు రామప్రభా! 332

భరబో: ²⁸⁸క వైష్ణవయంగ దీక్షహితునిన్ కవో: త్రయం ²⁸⁹సూత, వా
నయలం దుండును జాకు; బో పునుచి కల్యాణో మా రాచురే!
పరజన్ విలుపును గుణిత సుతురై; మైంద ద్వివి ద్వయ్యుజన్
వెలియం బొందితి కలిగి సుతుం బదియూచి; రామప్రభా! 333

వక్రముం బొందె సుగ్రీవుజన్ సుమధుగా; అర్థమ్యయం బట్ట్రగా
కరభం గాంచిను; వాయుసూరి యగుయన్ బిచ్చించె నోబియ్యి
స్థిత కిర్తిం గనువల్లి యా హనుమయన్, దేహులు వక్రములు మా
పింగా గాంతియు రాధ్యముం వెలుపుయన్ దీపింప; రామప్రభా! 334

అం పేగంబుంయందే బోయెను గరుత్మంతున్ హనుమంతు; దీ
యలయే బాసినయట్లు బట్టివడినా లేర్పాటుగా వాచురే
వలుబోక్కిన్; బుచ్చుబట్ దివోకనులు మాచం బొందినా వెల్లుబున్
అం బోయన్ గం బొంద్రమయ్యులుగా; బల్పాచి; రామప్రభా! 335

పరమంబై యిద లే బాధయంత అన్నం బొంది కల్యాణివో
పర మాపాడుం, వారు రావముచి కమ్మర్తింప సుల్పాహులి
తిరుగన్ సొగసి రావహువు అగుటం దీంద్రియ విశ్రాంతి మం
దర రీరాధితు, ఎప్రమేయ అంకన్ దర్శించి; రామప్రభా! 336

వింశ త్యానమి తప్పరమ్మనమనవ్, విర్యావరస్త్రిణమనవ్,
 వెంజుం బుట్టిరి వాగవత్సలమనవ్ పిగారు గంధర్వ శాం
 భంకుం గావున, వారు పిం పంబులై దర్శించి రత్నంశంబున్;
 బులలై నర్త్య ³⁴⁰నమ్మియు లైరి ³⁴¹భక్తు వేఁపుం వారి; రామవ్రథుని 337

పద శ్రోత్రిన్త నమస్త విర్యులమి వేగం వారికిం బొంది, యిం
 దును రాత్రి ³⁴²వేయింపు వొట్టికిరి సంకోషంబునంబేసి, పెం
 పిన వాడుంబులు, గామనూపమంతోఁ జెన్నాడుదన వాడు; రు
 వ్యవరో దువ్యుగవారు వారి వెలె తూ త్త ప్త ద్దాక; రామవ్రథుని 338

రవఃభక్తంతరి దృష్ట కాళంపు పికన్ వారతోఁ ద్రుండు వా
 వనియం దెల్లరు వారికిరిన మహాబహ్మండఃపున్ సాయకుర్;
 విదిహిగింపంగ వాయుకుంబులుగ; వేర్వేవ్ గోవులం గోబులన్
 మను; బుద్ధంతులు భూమి; వారకులం వ్రవర్తన్ వేయ; రామవ్రథుని 339

రం శే పాపవి కొంకలై నపు మహా ³⁴³గర్వంబునం గూర్చుఁగాఁ;
 గల, రా తూకదీ వ్రేళ్లతో నగణవంగా సొం ప్పబుయియన్;
 నురుగున్ గ్రుక్కు మహానమ్మద్రుంబు వెన్నుల్ మార్చి యురింపఁగాఁ,
 గల రవ్యుర; విపిం గంబెవరు వేఱులేటి; రామవ్రథుని 340

వేదపుర్ వాఁబులయందు వారయి సామర్థ్యంబు; మ వైక్రుకున్
 వనులు బద్ధక సామపుర్ వెవయఁగాఁ బర్వతి గోపకు వా
 రణ రాజుంబు; బ్దు రక్షకకు వారల్ సాటి; పి గొర్చి పో
 బనపం గ్రూర భాగ ³⁴⁴వారంబియే వైయె; రామవ్రథుని 341

వంఃపం వాక్యక విక్రమంబు అవ నత్తుంబున్ గర్వం గర్వం
 రలు తద్వారకు, లంబున్ గుమలుగా రంపిం వ్రయంబెందున్
 విలవన్ సొగిరి బుద్ధకంఠ ముని పద్మింబంగనో; బద్ధకం
 బుమి ముచ్చెన మూళి క్కుంగమంబు గావులెదె; రామవ్రథుని 342

340. నమః; 341. అవ ముచ్చెన గొంపు; 342. విహరింప;

343. భర్తము; 344. వానరులదే;

ఐదు గుండెమ్మలు వారి ముమ్మలవ రిమ్మల ప్రంబలున్ శౌర్యవం
 దుండుం బుట్టెనగాఁగఁ బొంపిరి; మహామ్మల్ వారి సుగ్రీవులన్
 వింకదొంగడులన్, కలున్, హనుమనున్, పిరుదు నిలున్, కవుల్
 సెలఁగన్ వేరుకగా వలంబిలిసి వానిం బట్టి; రామప్రభా! 843

ప్రతి కీశంబు బహోదత స్తం గదత్తుండుండె; యుద్ధంబునన్
 బ్రతి యిచ్చారీరి వారి; క్రిమ్మరుడు రా ప్రాంతుంబునన్ పింహ సు
 రతి శార్దూల మహోరగాని కుంబున్ దర్పించి మర్దించునున్,
 విరతా బాహుత పాద రాకమున వేర్వేరొడు; రామప్రభా! 844

కపి దేవ్దాసి విరూర కూరుడు వవం గానొ మహాబాహువున్,
 గపు, రా వారిని రాజుగా మతికి మ్రొక్కన్ సోగి, నాకాళ్ళకుల్,
 విష్ణుభాంతులు వారి, కిమ్మ లనఁగాఁ బే రెక్క, రాత్రియిది
 ప్రపుల్ల పర విహారమున్ నలుపుటల్ బంపిల్లి; రామప్రభా! 845

పండి నేమూత వయలు ముదిరిగినుం, ²⁴⁶గైవ్రాలు ²⁴⁷హుళ్యత్తుతం
 గిని, నీ వాడరు రెల్లతుం దిరుగుదుం గేగెన్ రరామండలిన్,
 యెదు నీతిం గలిగిండ్లు, రామపుత వార్యరంబునం బోర్పురవన్
 బడవం బొందివలెన్ ²⁴⁸నీ రగుట, నిష్ఠంబింది; రామప్రభా! 846

హయమేవమణుఁ యత్ప్రేక్ష్యయమ మహ్యత ప్రభూర్జయఁగా

నయమోఁబొచ్చినచో, లేవనలు కా మర్దన హరిహరగ నం
నయమం గైకొనినంత, నెచ్చు నెవ లే కంచయనన్ వర్చి రా

నయమారన్ ²⁴⁸గత తర్గతిం ఎదితి రావలదింది; రామప్రభు! 847

తన దీక్షా నయమంలు ద్విధాగ నవలరాకర్త, పాశ్చాతీతో
దను, తృత్య ప్రకరణంతో, ఇందు కంఠ పోమి వలయితుఁడై,
తన యంతఃపురికి గ్రుత్తుకొనుచు నందర్శింప వేరేసియని
కిన రావయ్యం నత్యుదించి కొనియోడెన్ వేకక; రామప్రభు! 848

వివరణయిం ఎదితిప్రే నవనవమ ముప్పేయెన ²⁴⁹రావయ్యున్
దనిరిం దెయ్యదు, యజ్ఞబాటమ దరిం దారొక్కన్ మిల్లొగిన్
వివరుల్ వర్చి, మిథ మారి కిది గొర్చిల్లన్, మహారాజా పి
దొప్పినారల్, పయింపగోరి తమ పాటుదగుర్చి; రామప్రభు! 849

తన సామంతుల సేవయన్ దమ వస్త్రయిల్ మహారాజా లే
సెను రావయ్య; విశుద్ధ కాంతుల ప్రకాశించె గ్రుత్తు క్షేత్రమె
ల్లను; తన ²⁵⁰గ్రుత్తు దుతుల నందయమ వరల్ దార్చి, మోదయనగ
అదఁగోరం దమ వస్త్రయిలుతు; వేదహస్త; రామప్రభు! 850

తనమం దగ్గియెఱుగల్ ప్రయోజయవంతం గోనలొదయను, లే
తె నయొర్చిం ఎదివర యుక్తమగఁ జేర్చిం; విశ్చుదిన్ రావరా
నిది కాంశాయమ యగ్యకృంగయినిపన్ నేమంబగా; బాం నే
నిన, వారల్ నది కంగరాజ్యమవతున్ ²⁵¹వేమాచ; రామప్రభు! 851

తదవతవ వృష్టః క్షిప్త స్తప్తిమూఖాన్ తర్కప్రవారణాన్
 అవహానముల గాగ గౌరవము పల్కన్, బాధ ²⁶²శ్రేయం అవన్
 నిరహంకం అనితాన స్వస్థులంతున్; వెక్కిరిచ్చి మోటులువన్
 అవగం బుచ్చును తాం మోటులను తర్క వ్యాకర్త; రాక్షుప్రభూ! 262

కవన్ వత్సర కల్ప శాంతును; ద త్కామేష్టి; యోగ్యురీషున్
 పదవం వచ్చె పరాశ్రమంబు పదిమైనన్ క తు వేరిం; ప
 వృత్తి వృద్ధుం దగ; వైత్రహాసమును; తా ప్రో త్తమ్య శ్రద్ధులంతున్
 గతు మేలొ బధవాశ్రయ వదమి, యోగ్యం బొతు; రాక్షుప్రభూ! 263

కడు వైత్యురతో; ²⁶³ బుధరథువు పక్షతంబు బా; మం; త్రే
 మునీం కేర్యుని; య ²⁶⁴వికంబు పదమిం బాతాత్త మీ యోగమున్,
 గదులన్ విష్టుని యా రహితంబునం, గాంధంగ నున్నాడు బొ
 వృత్తంగా మనవ అన్యు; మం చింతు; వెల్పం బాని; రాక్షుప్రభూ! 264

అది పంబుగపాటాది ముచ్చమనఃకీయం వెళ్లి శంకార; హ
 కది నా ముద్రుతునున్ బృహస్పతియం యో క్తంబై కి అగ్నింబు తాన్
 గురువం అవ్వకె దో;రె; దూత్య వెదతో; గవ్యయుం గాం; తా
 విలు వుత్తోర్ధ్వం, లోకు లొంద దృతిను భృదర్బుత్తి; రాక్షుప్రభూ! 265

అధరేళన్ నుకు వైతరేళ గవి యాత్మశీలం ²⁶⁵ నా తల్లి; ని
 వృత్త పాశ్వంబు వైతరేళ; గనుకం ప్రాసించు నా వేదీ
 పద తాత్పర్యం దో;రె; నా అవనియుం ప్రాసించె; స్వప్రకృత తా
 కి, గంధర్వుల పాద; బాంబురె మెండన్ ²⁶⁶పీద; రాక్షుప్రభూ! 266

262. పుచ్చెమ్మియన్; 263. వై తు; 264. చిం; 265. రె; గవ్య;

266. బాం;

వనియన్ లక్ష్యముఁ నందుఁ బిల్వము నుమిచ్చిరెవరికిన్ షేష్ఠుఁడొ;
 వనియన్ మోచి వనిష్ఠ పర్యుఁడు, ²⁰¹తలదాడుండుగా వెంది; పెం
 పది శ్రేణుయ్యుఁ డనుచుఁ బోయితియె రెండుజాని నొమిచ్చిరెవన్;
 మిగిలన్ ²⁰²పుం దాఁ ²⁰³దశిష్ఠములచే మమ్మిఁడు; రామ్రచక్షుఁ! 200

అల చొలోపనయారి కన్నములు నేయం గల్గె నా యెన్ను క
 మ్మలగుం దెంద్రె రలా విభుండు, విరులున్ మూలంగఁ గాం గ్రహ
 కంబడి; వాతలబోసఁ షేష్ఠుఁ డబర గ్రామంబునన్ బ్రహ్మబున్
 దంపిండుం, కప శ్రేష్ఠతాతపములేకన్ మింది; రామ్రచక్షుఁ! 204

కప యెన్నున్ కనుబామునన్ విడి నుమిచ్చి వుత్తుఁ డా లక్ష్యముం
 వడముం యుండుక, నిండుగాఁజెంచిసేయన్ నొగె లక్ష్యంబునొం
 పికలే యారిగు; వాతలన్ నతము ప్పొందించంగ; దాఁ జేయదుం
 మను, విష్ణుండుం దిల్లవాకంకు షేష్ఠుం కర్తి; రామ్రచక్షుఁ! 205

అనియన్ అయ్యిలు ²⁰⁴లక్ష్యముం పిలు అహిః ప్రాణంబు తా రామను
 క్రువకున్; రామఁడు లక్ష్యవార్యుకకు వెందుం నొచ్చెడుం బ్రేమపన్
 కనకుం దా నొకనొచ్చరావనీది నుల్లాడంబుగా; కమ్ముచే
 వెనియఁ క్తుండుం దిద్రవీవియదు గామిండుడు రామ్రచక్షుఁ! 206

కడు పిచ్చంబగు నోగిరంబునకున్ వాతంబు గావించఁ దే
 క్కుకఁగా రామఁడు లక్ష్యుడన్ విడిచి ప్రేమచే; లక్ష్యముం కమ్ములన్
 దొడుగం బానుడు వెంది, వెంటఁ అనెడుం దోహ్మయ్యగా, రామఁ దే
 యెడవిన్ పేలుకుఁబోవ, హెలుకను నొచ్చుం బాన్పి; రామ్రచక్షుఁ! 207

అల శ్రేణుయ్యుఁడు, లక్ష్యముం తెదొ! యెఱుగ్ పోర్తికన్యంబు బాధు న
 న్నులబో; గై కలా వర్ణః బుధుక అహిన్ వాదాబోం; గై కలాం
 వెందిన్ పిచ్చుం బానిసన్ నతము వెంటే ²⁰⁸నంకి వహ్యునికిన్
 గలుగం జేయుదు వాంఛ మారిగు; బురాకర్మాన; రామ్రచక్షుఁ! 208

201. రామండు; 202. వామం, పెం బాణం; 203. కశ్యపకరునై;

204. బాహ్యుడు; 205. నంతునం చేర్చుకన్;

266 నలుపుం క్రమ్మలుచున్నటుం గలది రామ్మయందున్; రామ్మయన్

267 బావి; పెట్టులైవ చరితాచర వేర్చి; కల్పానమున్
యెయిం బీసిరి సత్సరీతుల, యుద్యోధులు; సంపాదనన్
నలుగుగడ్డికి తాకినం బగు మహాత్మాకులు; రామ్మయన్- 268

269 పలువుల్ తోట పొత్తైక నీరులకు నున్నామందు నుంపియిన్
గలగం గూర్చిరి తత్సరత్వమున; పొత్తి బాప్తి కల్పాన నం
చిరితారత బహు మునోహరులుగా దీప్తితమన్; నుప్తి యం
యం యునోహ తలాదిరీహు పడుళ్లల్ బారు; రామ్మయన్- 270

271 చొరుచున్నటు తత్త కత్తముల; బోవంతులన్, నీవు
పది ముక్కల మాత్రమ న్నిరులుపన్, బాప్తియందుం తోటచా
రుల విద్యమందు, నోచ న్నుపమత్తుగ్గై బ్రోతమన్ చొని
మని యిమ్మందు విజ్ఞప్తిగది గురుళ్లారా; రామ్మయన్- 272

273 తమ విద్యాధిక శైవులన్, నుగిల సంస్కాయాధిపై నీర్వచి
త్తమునం, దండ్రిని నందమన్, నెలుపుటం దన్యుం భగిం గాం నం
క్రమ మర్కంశము; చాచి చిక్కయం తోకం బాపు; రండుం గలం
తమ తనల్లి విడుండు వ్యేష్టా 274 కుటుంబం గావించు; రామ్మయన్- 275

276 బిది సర్వస్వ మునోహరుండును, పిను స్వామిబాధించులన్
దడ గేదడ వెలచెప్పువాండును, మహాభక్తాధిపాదుండునున్,
పున కేదంత కలా విరాధయిండున్, గాంధర్వ హస్తీంద్ర బా
పద మునోహు శాస్త్ర వేది, నునుం బాదుండు; రామ్మయన్- 277

266, పలువుర సోకకు లవ్వచే..... చింతయున్; 267, బావి;

268, కుజమున్;

సమస్త సోమ మెఱుంగు నా బోరక బోదోద్రుఁ డా నందవ
ప్రకరం బొందుడు మంటగో: దగు నయ్య ప్రాచ్యవైమున్, అందున్
నకల స్థేయం నల్లపరింతుతోనై ³⁰⁰దక్కంగ వాల్చిన పూ
రవకతం నిర్మి: గొమాళ్ల పెండిలులు నల్లం గోరి: రామప్రభా! 874

అత: దాలోవప సేయ: బావి పారుచో నబ్బారితో: మంతో
నకలొ అనిర్త యమ: ర్య: తేనబొని పిన్నుమిత్త్రో మోషింద్రు: డా
షిరబాధన్ దరిసిండు: గోర: న్యువూదే శీతంబుగా వర్చి: యా
దమరాసుధన్ పొలి వోలె: చొవిగొనెదో ³⁰¹పొగారి: రామప్రభా! 875

అత: డా శిష్ట సుదీక్షతోవడు: రపోలత్వంకోగ్గ పీతా నం
తతోవన్, ద్విరమంతు:తో: నుజ్జ పుత్త్రో నర్తకమూర్తిం, అదో
పీత వర్ణంబు పెరిపరా: గొలిచి యింత: బుద్ధులు రాల్చరున్,
నతులన్ సంత్రులుండు: రేర్చి: అలహనందాత: రామప్రభా! 876

యం విష్ణుపాద నర్త్య: పార్యములు, "పీతున్ వేదవే" యందు, డా
రం వెల్లొనిని రాజుతో నమ వర్జివర్జింబి, యా గాత గా
నిది పుత్త్రులకు, 'వృదో'త్తమా! తమని లలా రోకంబునన్, బాధం
లలు, బాగావము, తొందు:గాదె యెని నమ్మించులు: రామప్రభా! 877

పరియోపితకతో పెఱుగుచురే? పృథ్వీవాత: సామంతు:న్;
గంధియాపీత నందయంబు: అరబ్బావంతులు: గొలింతురే?
యచరంబులె? యపొయమత్ నెఱవి రాజ్యంబునునన్ పీతమన్?
మనుజో యర్జ సురా తపి శ్రీయ, లభిత్ మోక్షంబు: రామప్రభా! 878

నిది, ప్రహ్లాదక మీయ:గా బోరకతోక్తివాళు:, డా గొలిచం
దను:, డా తులకతబార్జుని గది యేనా బాల్మ్యంబుగా: వృద్ధు లే
సెను, వచ్చుంగం మోనితంద్రమంబున్ వేయలు యోగంబునన్
విధిసింపుం జని: డా తటత్ నలున: వర్చుం తెందె: రామప్రభా! 879

మనీ కంప్రహ్నం శ్రీర్మ వారణసు వహ్నిమిది; రా వీమ్యుత్త
 కక కొంబుదువ; గూనమంటకు యశా వ్యామ్యులుగా వారీయ
 అద వాతుడు నియోగమున్ నరికి, విశ్వామిత్యునిం వారి ప్లే
 కనిమం తెందుడు స్యాగకంబు; అరికెం క ద్దేళ; రామప్రభూ! 380

మనీదేలా! తనురాకవల్ల వమ్యుకంపున్ వాంక కంప్రహ్నం
 వావగొకన్ లభించుడు హెర పెదలో నుద్యుతమయ్యెం గదున్;
 మదహా నూషరహమియందువను ధా వ్యామం గనంగళా వా
 యకూ పందమ నొందిరాక; ²⁸⁰నరియెన్ ²⁸¹తాత్ర; రామప్రభూ! 381

అది నుతాక విడిచ ²⁸¹రాంకకు నుతాకీలా ప్తి యవ్యుట్ట ల
 ప్పుది; విశ్వకను తెచ్చిదుం వొకె వచ్చుట్టర నువం దేర్పుడు
 న్నుది; యేదో యీక యవ్యుతాకీయ వచ్చుట్టర మం దోయ ను
 న్నుది; ²⁸²అహ్మర్ది యందు రా అనియ విశ్వామిది; రామప్రభూ! 382

ఎటులన్ నే నెక పచ్చుపంపెరినో, లా నాకు రాత్రి తమం
 తు; రాచి యట వచ్చుకందులకు; రా వ్రంబో మహానందమ నే;
 న్నుదీతాకీవము; రాచీకమను నే. ప్పంబాచి పిచ్చింపాచి
 యటకంబెన్ అనియెకామచ్చు! యెని రా ²⁸³తావ్యగి; రామప్రభూ! 383

మను వ్యామియేమియేరి! తమప్రహ్మతాకీవము దీర్పుగా
 మను రావ్యేనా మృతపీ తమం స్యామిద; మీ కపోవ్యుత్తిదీ
 తను ప్రహ్మప్రహ్మై . ప్రహ్మక మను యుక్త ప్యామియై రాకు గా
 పున నే నింక ను తెం; తనెన్ విధులు తానాకింప; రామప్రభూ! 384

మను ప్రహ్మప్రహ్మై మీరు యాక(అభి) వారణశ్రీయ నురియై; వా
 కనిమియం గెడు వమ్యుకం అనుడు మీ ²⁸⁴యవ్యాగకత్వంబు; మం
 కన లగ్యం విది; మీరు కర్మమను పామియన్ కచ్చియ మీ
 అననం అని పంం; అని అనియ విశ్వామిత్యు; రామప్రభూ! 385

279. నది విశ్వాకర్త; 380.వాది;

281. హర్షి; 282. రావ్యి; 283. ప్రో; 284. యాగంబుకత్వంబు;

285. తే;

మన తాగ్మయ మనియె; నే వరమ భవ్యాత్ముండ; పాపిత్రమన
 వను గాంక్షించెను; నా గృహం నీవును వున్నావేత్ర మయ్యెను; ప్రయో
 జన మెల్లాగది గోరి ఓర్చుకొని నే నర్పణగ సిద్ధులు నా
 పని మీ యభ్యుపపత్తి; నం వనియె వోటి భక్త; రాక్షువటా! 386

సెలవీయన్ పతి మీరు తాగ్మయము; వానిన్ దానిని తేయగా
 గంఠా? మీ దని సంకల్పంపటాదు; పీతాశ్వలు నే వేయగా,
 వంతుం దక్కువపాటులాకు; తమ వై వం యదు; మీ రావరే
 గరిగెన్ వాను తులీకయం; బనియె భూతానుండు రాక్షువటా! 387

పిదమయిన్ మహామూల తెనంగోసుగ బృహిజాతుఁ డీ రీతిగా
 నరులల్, గాది నుత ప్రవహులకు నింపై యెట్టి, గాథంబుగా
 మనసున్ వాటంగ, నాదటన్ మహామహే హురుక్క ధుర్యలు న
 య్యెను, ద తొలికు విస్త్రు తోన్నత లన భృ ద్వితి; రాక్షువటా! 388

—౧౮—

వనునన్ మోసి నృసింహ కంఠమున, "తరా లాలా! ప్రియంబాపురా!
 ఘన తోటివను గల్గిరావపును, నిష్కామ ప్రణామాభ్యుదై
 చను బ్రహ్మాగ్ని వరంబుమొన తగు బలిష్ఠాచార్యకత్యంబున
 యన వర్జిల్లినదాన నీ; వనియె ము న్ముం తెంచి; రామప్రభూ! 389

వసుదన్ నీ వనఃగర్భిణాన విలు తోకం తెల్లమున్ మెచ్చ, నిం
 వను నా విశ్రమింతుననన్ మొలగి వ త్కార్యంబునం తెచ్చెదన్
 విను; దానిన్ వెలుకెత్తు నుతి విప్లవే నీ; తొప్పఁగా తాచి త
 వ్యుదా వత్సయోగంబు నీ; 390 దనః దదో వత్సంబు; రామప్రభూ! 390

వసుదన్ మా వని; బాధిగా నెలది నీ; తన్ కత్య గంతుంబు నా
 మును పిలిపిన పేరు నిర్వాణిని, మమ్మున్ కత్యంబు నే నుండు
 నను; నే నొక్క పంబు నిర్వికాశై న్నంబుగ యెల్లంబు, నా
 నిని విష్ణుం దొనరింతు రిచ్చ; తనె మోసిండుండు; రామప్రభూ! 391

కనిమంసంగను రాక, యెల్లమును విష్ణుంబు³⁹² బదలించి, నా
 నీ నివర్తాపామః గొచ్చుచుండును, వాక్రవర్ణంగరాచంక యో
 దునియన్, కైశ్చయ, తామరూపులును, వస్త్రోన్నయ న్నిష్టాతులన్,
 దనుకన్ వా; బంబు రాజున కనెం దన్నుని; రామప్రభూ! 392

మన యెల్లంబు నెమాన్తచో మును; గ వ్యాజోరు; గ ప్రామ నా
 రిని మోరెన నులాపం బంబు; కుమారా కిరిక పదిన్ వారు నె
 త్రున మాంబులన వేసి మెల్ల విప్లవే తోగింతు వచ్చులం పూ
 ర్తిని బొందం గనుకే; కం దనియి³⁹³ నా రిత్ మోని; రామప్రభూ! 393

389. దనియె; రావత్సంబు; 390. అన్ నరా కర్మ;

391. యొగ నీడు;

దమక వూరిలో మోదిగ మనుమ నిట్లు ³⁰⁰వ్యవహా మున్నె వా
 దు ³⁰¹వాగున దేరుడు చెప్ప; మర్పుమహుఁ కొందున విత్త వై చెట్టుమన;
 ఇత దుష్టున కపియన వారము నిజా దీక్షలో నుండునే
 తను, నా కిప్పు; కపియఁ గొలిమఁడు నిందన మున్నె; రామప్రభూ! 304

నను నుత్సాహము నీతిపోపు కడకన్ వారేయ నింతా ప
 ల్లము నే ³⁰²యోగము వానితన్ నెదిరి లేరం వెల్లె నిర్వృతిన్;
 నిను నత్యక్త ప్రళయ పానన ప్రతిభవనిన వేసి, నీ వేడ్క వై
 త్రిని రాముం, గొనిపోవ వ; త్తనె ³⁰³వసిండుం దల్ల; రామప్రభూ! 305

మన రాముం కన జాంతుం కనెడు భావం బొందు మోద, వ
 ట్టను జాన్యములు నల్లువా; కనెడిపోతుం దూరగా బోతుమీ
 ఘన వాహుం ³⁰⁴కాని యాతుండు; తపోఽపకర్మ ప్రభావములే
 తను గాపాతుడు వాని నే వని దపో దుష్టుండు రామప్రభూ! 306

తన నేతో మహిమములే కడఁకు నిర్వృత్యముఁగావించు వా
 దనువాక్య ద్వయమున్; మహాప్రభు! నింతం బొందఁగాఁబోతుమీ!
 తనుజాంతుండు నొచ్చి లేక మునునం; వాళంగ నవ్వాదికిన్
 ఇమిదే? రాముని ముం; దనెన్ ముని, మృష్టున్ కలసింది; రామప్రభూ! 307

కథం వంశంబున్; ఇట్లేయందికి తన ప్రభుండు క కొక్క, వా
 యను మట్టివృక్షంబు బండు; వాఁడు; మహా హంకారమై వాని వా
 మును నాళం బొనరించు మునినను, రామప్రాంత బొంద నీరా
 క మలా పాక హంబు తప్ప దని ³⁰⁵దర్శనముండు రామప్రభూ! 308

300. సూక్ష్మ; 301. మోద; 302. యోగము;

303. మునిండు, బోయ్య; 304. కుత్సుభ; వా;

305. నె నుత్సాహము, విశ్రాంతము;

కడ సంధాన విధులకు రామసతు వీచిబ్బాత్తమనన్ బాగు ³⁹⁵వా
 లకు కొక్కరిని; నేను నీ సుతున కుల్లాసంబునన్ బేర్చుచున్
 అదిగి త్వరిత కలా విశేషములు; నూర్కా తో అగ త్కంకరిన్
 అదగన్ నిండు యోగంబు బాని; దనియెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 396
 లక వై బాత్మక పత్సంశయ ³⁹⁷పద సంశ్లిష్టంకపై యోజనన్
 అదియం గుతకు పీచికన్ దోరక బ్బాపాలకుండా హృదం
 కడ సంధేహము మానునీ తమల సంక ³⁹⁸స్మత్తమం గూర్చి; నీ
 ద్విధునన్ బాదిని; బ్రతుండు నీకు కని ³⁹⁹కెల్వన్ బొది; రామప్రభూ! 400
 ప్రతికం తెనుడె; తెచ్చుదుంటి వెను; క్రచ్చా కర్మముం గూర్చు నీ
 సుతుండ్ ప్తేహుడు; వన్ను బాచి పలుకుట; తూరద్యమన్ సత్య ⁴⁰⁰సా
 రథ వీర్కంబును; వే నెలుండు మహత్త్రయండ్ కడ త్కమ్రోదన్
 నీకమై యుండుట; యం కనిన్ ముని; కరిగ్రీహు; రామప్రభూ! 401
 వెలియెనవచ్చు పరిష్ట బొదిగి, సంకేహాను నీ కావనెం
 బ్రతుంబన్, త్తేహు పరాకమంబు; తమ పుత్రుగ్రిం అంబ బా వెంట ని
 స్తుం నిశ్చేయన కర్మ బాదముం సంకోహంబు విన్నందు; ను
 బ్బాని ⁴⁰²సత్యం అగ నీ యశం; అది మునీ కర్మయ్యంబు; రామప్రభూ! 402
 అనుచును వెలియెని సుతునెక మీ యాదాల్క; నీ పా
 మిని; బా యో ముని సత్తమం గం నయ్యున్ మంత్రి అంకంబునన్
 వినిపింపం దగ వేడు; మిల్లయను నిన్ వ్రేసె; రుదోహాత్రమే
 దనయుం అంపు; ముటుండు ⁴⁰³విన్నుకొనియెం ద బొది; రామప్రభూ! 403
 మది కాగంబులె సాగు ⁴⁰⁴వాత్తకుపు; క త్వరింకుమన్ నీకు; గ్రీ
 తిడు; నీ సువ్యహు; తున్ను; అలా వనివ స్తీయన్ వసుం; విన్నునన్
 వ్యధమే ⁴⁰⁵అంపెన్ బాగునెయ కతనన్; అం కొందఁగా; తోపు నీ
 మదిలో బాబుని అంపుటా యది; యనెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 404
 395. బొందు; 396. మును; 397. సాత్తమన్; 398. పల్కున్;
 399. కాత్మకు 400. సంపాదును; 401. యే తెచ్చుకొనియెన్;
 402. కర్మరము; 403. చెప్పెన్;

అం నా యోహాన లాం యోహానము నీయేవ్ లాదు; ఓ వల్లనీవ్
 వలయుం బంపంగ్ లాదు మెదు; కుభమోవ్ వల్లెలు; మీ తొంటి నో
 ములుకుం బాదు; నలందు భర్త నహితంబున్ పోయకం తొవలూర్
 వెలియేం బయ్యదు నూలుతుంకె; దువకం దీప్తంతు; లావ్లవల్లూ! 405

మరి తా వింతగఁబెప్పినన్ ¹⁰⁴వల్లవలికిన్ ముంబెత్తె నీసెయ్య; దా
 బుది నీలాంబ మారణంబువకు వాలోఁబంపుటా! యందు; గుం
 వెను వ్రేల్చెన్ సుతు ప్రియయోగము; దిగుల్ దీరింజె నెల్లెలు; నీ
 తిని నున్ను బై వలంబె; వావి తొన పండివలలు; లావ్లవల్లూ! 406

-౨౦-

మరి పొంజు వెళుత్య హా వణి; వర్షం కొంతె వచ్చెవ్వర;
 దొడం పొన్నవ్వుమ కొంత సేవణి; తిప్పక, "మౌనంబ్రాం యిక్క
 బయలై నను నింత వేం; వ్వునురున్ మర్చియె సామర్థ్య మె
 ప్పొవవున్ వాని?" కలందు తేవ్వనురు || బ్రాహ్మిని; రామప్రభా! 407

ఒక యెవ్విటి సేవ విశ్వముం నా కుండున్ నలా; వాడు నై
 నికు లత్యంతము తాడు లన్ యోమనున్ నింజెన్ దిగంతంబులన్;
 నకలాస్త్రాధిక శక్త విద్యంబు నై శావయ్యముం గన్న రా
 ప్రకలాదికము; వాని; తెను; నెనె భూపాలుండు; రామప్రభా! 408

ఇదె మీ మెండు వైద్యులై యదిగి యో యుండారంబు గూర్చి;
 యదు యధ్యంబు; కనుకనుంక వయ మీ యెక్కవై యెల్లంబు; గా
 యదు వే గావని; కొంతి లోవలను నా తూర్పున్న వర్ణంక మో
 వును నిర్మమ్మును సేయి యెల్ల; మనె నా భూకర్త; రామప్రభా! 409

విజయిక్కున్ మనలాడు పొంగముగ నేర్పిం కొందఁ; కుచ్చ వ్వులా
 లు సంపత్తుర క్రతుపక్షముది నేర్పున్ వేడు నుపూర్తిగా;
 బలు నా కక్కనుండ్ అయింజెనీ నమిక్కొక్కంబుం గూడఁ; తెం
 నుం నా కాలు; మనీ తెవ్వ; కందు; నిక యొందోలె; రామప్రభా! 410

దనులాన్ కూట నమి ద్వికారదులు; తెంతం జేరి నా ముందెయిన్
 గవలా; తెంతయె దప్పెవన్ మెం గురుం గాస్సెల్లకు చేర్చె నమన్;
 గవనన్, వాళలు గెల్చు వాలు; కన నమ్మ ప్రీతియో; వాని
 ల్లను మీ శావయ్యు నిర్మి నొంద; ³⁰⁸దన ³⁰⁸గాల్చి కర్త; రామప్రభా! 411

మనములా గతు మృత్యునె తనయులం బాంచుంగే లే వన్న విం
 పనదే: గ్రుంగి, యిచ్చెన్దో పొంపిరిది వంతానము; నా నలుగురం
 పున వృక్షం నగు రాష్ట్రతోత్తమము; పుట్టిన పిరి నీ నందునో
 మల పురిన రు; నం తనం నుపసితో వ్వాతర్ర; రామ్రవణ! 412

రమియెలన్ నురు నొక్కనిం జతురులన్ రక్కంబుగా నింపే; ను
 ర్వునుచో నా నతులంగముల్ గొనుట నే త ద్వర్ణ నం రక్షణ
 క్రమి భారంబు వహించు, రాక్షసుం పిగవ నీకానంగళి; ని
 ర్వుని నొమ్మన నురు నంప; నం తన ననంతా తర్ర; రామ్రవణ! 413

మనిరేలా యెడలన్ మనంబుమెల మెమ్మం గై కొనం బోవ నం
 నురు నాచె ³⁰⁷ పెంపిచ్చివార; తివరా వుద్రుల్; పితల్ క్షేత్ర ని
 ప్పిన బాగుండు; వారి రా తెనయో గర్వితులుం బావారి వ
 ర్రవ చాపాదులంబొర్పిరివ్వు; తన మిర్వపావ; రామ్రవణ! 414

మ నంపన్నత వారి రెట్టెలలో నవ్వాదిన్ మహాక్షివతో
 గుంగం నేమిట యెట్లొ లేని యిదం నే నే ప్రతిభావతు
 నుంబంగా వరి? యెట్లొ నెలపునో నవ్వాచున్ భూచున్
 మంగం నేమిట ³⁰⁸ యెట్లొ తెచ్చునదియిన్ వ్వాతర్ర; రామ్రవణ! 415

రమిలే పర్యము తెప్పగావరి ననెం త మృత్యు; నా మౌనితో
 వినుటం గొర్పి; యేతంబు రాజ వినుమీ పెల్లం బుం న్నల్లె నం
 రమివం బుట్టెను రక్కమం బొకట; రివ్వు బ్రాథుం, రవ్వున నా
 నునునున్ నినును రావణం తన; యెలన్ మృత్యుంబు; రామ్రవణ! 416

మ నంపన్నుడు, పిర్వంబుంబు, తనం బ్రాణంబుం బెనె ని
 వ్యంబెచ్చాన్ వనవర్తి గాంగ వరముల్ నా నొంది ³⁰⁹ పన్నీవియన్,
 బావున మంగిరి వాని మృత్యువం గ్రవ్వాదున్; క్రమం తయ్య నా
 తం నీ మృత్యు; తమిరి, తొపున రవన్ క్రవ్వాన్; రామ్రవణ! 417

307. పరియెల; 308. యెట్లు; 309. నవ్వాదితే;

ఏదియు దీవుడు వాని బొడ్డునును బుట్టిరావ! వా వెచ్చుకో
యెడకో బోడును; తాను వెళవ నువ్వల్లగ్గు ప్పిరియోళ్ళును
ఉని వెచ్చుతా; గురేర బోవయ; తగున్ సొచ్చు; ముట్టికమున
యిది ఉని మును; దయ ముగి. చెప్పన్ బొడ్డుర; రాచుప్రభా! 418

అయిన రా బాగుగాన నేమి! దేవతా; తాళును రా యెచ్చ
ప్రముకోర్కి; ప్పిరియోళ్ళు; దయమును; అయి తాను ముట్టియెన్,
నయ మును తగు రా నువ్వల్లగ్గు, చెప్పన్ విచ్చి ప్రేరియెయెన్;
రయము ప్రయెయెయె వాని యెచ్చ ముట్టియెన్ ప్రయెయెయె; రాచుప్రభా! 419

ఏది యా మును, 'రాచబాగుయెన్ యెచ్చరయెయె ప్రేరియెన్,
నయ నేరే విచ్చి యెచ్చర కో గురేర నువ్వల్లగ్గును తాగు
ముట్టియెన్ అయి బొడ్డుకోర్కె మును, దేవుర మును; వెచ్చుకోర్కె
నయ, రా ప్పిరియోళ్ళు; దయము తగు బాగుయెన్ రాచుప్రభా! 420

కుని వెచ్చును రాచబాగుయెన్ బోరావ; రా నేరే రా
నయ గురేర పయెన్ యెచ్చ మును, తాగుయెన్ గురేర
వి వయెన్; తాగు; దేరియెన్; దయకో; దీక్ష ప్రయెయెయె, వి
ర్య; దేరియెయె తా; దయ దయకో బాగుయెన్ రాచుప్రభా! 421

అయిలోన అయి పిచ్చుయెయె పిచ్చుయెన్ ముట్టియెన్
రయ బాగుయెయె తా; దయ బొడ్డుర విచ్చి; రా నయ నే
నయ నే నేరేయెయె విచ్చియెయె, ద దీక్ష ప్రయెయెయె గెచ్చి
దయ; నయ వయెయె; రాచబాగుయెన్ రా రా; రాచుప్రభా! 422

అయి ముట్టియెన్ ముట్టియెన్ అయి వయెయె; బోరయెన్ వి
ప్రయెయెయె వయె గెచ్చి పిచ్చియెన్ ముట్టియెయెయె ముట్టి
ప్రయెయెయె; అయియెయె తయెయెయెయెయె బాగుయెన్
దయకో బాగు; తయెయెయెయెయె; ద బొడ్డుర; రాచుప్రభా! 423

నవనందనుడు సున్నెరువ, గవల రేణ్యాలు; కల్యాణిలో
 చమమతం బోర; నవాబో! సేనా! కను రాసారంబులం బొనియేన్;
 నమనె బాబుడు బారిలో; బ్రహ్మచర్య వర్ణంబో! నే వెలసె
 బ్రహ్మచర్యం బంబులనీడు మాకు వసె, గోరూర వ్ర: కావ్యవ్రతా! 424

బా బొరూరులు నిర్మలా; బొగవలం బంబులం బెన్నులననన్
 గలగలబో; నట: బారిలోను నమి బ్రహ్మచర్యంబో! బాబు మా
 బాంబో! బాంబో! బంబులనీడు మాకు వసె, గోరూర వ్ర: కావ్యవ్రతా! 425

బంబులనీడు బొంబి బొంబులు; బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు
 బంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు
 బంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు
 బంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు బొంబులనీడు 426

—20—

నెరవం గట్టకు మీరు కోర్కె యిది మోస్తే మాన్లు నీ వన్న యా
 తరువాత నకు చేత, మాం ³¹⁰గరిమం దప్పుంగ నున్నావు నీ
 సరికాకల్ నగ; వ్యక్తయింఁబ దమువంశస్థాయికి తెల్లనే
 అంగంగా నిచి యె దనెన్ నృపతితో బ్రహ్మర్షి; రామ్రవధు! 487

విదేశీకంఠులునన్ వివస్వదోమలున్ విహారఁపుం బుట్టువాన్.
 ద్రవ యేమాత్రములేక బుట్టుటయె నీ భర్తవంగా నెరుదో,
 విప్రుడే బెల్లము; తిప్పి ³¹¹లేలు మృషలందే; యెందు నమ్మొని కో
 వ విధినుం కలు లేక, భూమిపతి కావం బొందు; రామ్రవధు! 488

నకతం బాదనమాట దప్పుటయె ³¹²నీ వద్యవ్రవం బుదు న
 మృతితోఁ బెచ్చుము; పచ్చి³¹³ని వదిలా మాల్గరలునన్ నేనునున్
 గురుకం బేర్చకఁ బోదు; బొందెగ నిటం గూర్పుంకి నీ బుద్ధియై
 వికళంబున గతు బుట్టుదుంటు; మనె బాచిన్ మౌతి; రామ్రవధు! 489

నీతి కంపించిన దూతమాట్లుగ, తయ న్నేకతృమం బొంది లే
 వతలుం ద్విజుల యుక్తు కైరి; బహు నమ్మామ్మందు గుర్తించి నీ
 స్థితి ³¹⁴సౌఖ్య ముంకనీ విభుతు; తా రీరాశిదీనంతు, మ
 ర్తముఁడు గావుక, నిర్బుడెన్ ³¹⁵పిలముగా మాటాడు; రామ్రవధు! 490

అన వంశోద్భవులన్ మహా మహిమఁదా! బుద్ధ్యాను వంశంబునం
 దున బిడ్డలనిసమాత్రమో! పరమ సంస్తుత్యుండ! యో పుణ్యుడా!
 అదాభాగవతుండ! యో దశరథ బ్ధుపాం! భక్తింబె నీ
 వసుగా, వేదితి వింతమ; క్షుర వశిష్టాచ్యుతుడు; రామ్రవధు! 491

310. పువతెన్; 311. ముల్లు; 312. బా;

313. యావత్త యేతుం; 314. పు;

అనయంబున నత్తు మొదటి రకములో సోమత్తు నీ రూప ము
 యిది గా మున్ను మొదటిరూపముగా తొమ్మిదవది రీతగా
 ముద్రించి గాని మహర్షి ముద్రానుకూలము గలిగిన పక్కానా వం
 యను ముద్రా³¹⁵ యనంత ³¹⁶ని దనియె, తాతానానా; రామమహా! 432

అనునది నీ పాఠ పద్ధతినిఁ జూచి పాఠామిత్రుల
 పదములే? ముందుగా నీర్తు నేను పను వార్తంబు నందు; నీరూపమై
 నను నీవే ముందుగా బోధియెద; బోధించునోగాని, తా
 బోధునా బోధించి నీకు పుణ్య ముచింత బాంబుముద్రామహా! 433

మొదలు నీ పద్ధతి తొమ్మిదవ యనయంబు, పెక్కు యాగంబునాన్,
 పునఁ జాచి మునుపలాని దయమున్, గాన నుపన్యసన్,
 మునుదే? యానందము; దప్పవెద; పాఠామిత్రులతో నంపుమి
 తదయమన్; మే లగు; పం దనన్ నృపతితో; త నొసె; రామమహా! 434

మన శస్త్రాస్త్రము లంబు తానము; గల్గెం, నల్లకన్నం, బ్రహ్మ
 అన మే మున్నది? దీక్షమై జ్వలిత కృష్ణార్చి కృతా త్మిక మె
 దును నీయనాప ముంబు; గాదు ననున్ దుర్వాతా; కై గొలిచు
 దును నీ పుష్కరినిగాదు మ; మృదును తామన్ బొసె; రామమహా! 435

అప్పుడా రక్కసు కుమితయగం రహస్య! నీ సుతున్? మేలు త
 శక్తిలోనం బ్రహ్మనిరే రక్క మిదు పాఠామిత్రుల యానందము;
 నృపవర్యా! మను గొర్రుమతులకు వర్ణింపంగ మే ల్పంతి యా
 అప్పురూపుం దను గానమాని; యనె నా ³¹⁶యోనానా; రామమహా! 436

315. మోచితమే 316. రామమహా

అగమం పింగటి బుద్ధిమంతుఁడవు, దేవతానాథి, శ్రోత్రిప్తయో
గ గర్వితుఁడవు లేదు; ప్రాణి మయి తోడ ప్రేతిలో నున్న ను
రగు శ్రోత్రిప్త వయలు కొనుగి ను తుయన్ ముగ్ధ మమ్మహి!
మూల శ్రేష్ఠుడ! యును మౌన యని వాచోయతి; రామప్రభు! 487

అంపుం తెంచి దూదకోర్కెనం శ్రోత్రిప్తయలు చిన్నిచ్చునన్
మెఱుంగు లేదు మహాప్రయో నితర ³¹⁷ ముద్రిన్ తోళమం తెప్పకన్;
అం సంపన్నులు యక్ష రాక్షసపతుల్, సౌమీనముం జేసికో;
గం కల్పాని పవంగ; వెల్లు చని యొగ్గు జ్ఞాని; రామప్రభు! 488

మన శ్రోత్రిప్తమం తెప్పియో' పొడమఁగా భూభాగముంచున్ కృణా
త్వని పుర్రోక్షుని, మన్నించు శివుడు తా బాంధవులునన్ గారినం
దపనిం గొ మ్మని, రాజ్యమొందును వారం తుంక; నరకజ్ఞా దీ
తగిలో మందకు మంపు; మందనియి నేకనొంది; రామప్రభు! 489

అయయన్ సుప్రవరయన్ మూలోకరలు, ముద్రించు నత్తుక్తికల్,
ప్రియ బాధామయిలై కృణాత్తునితఁ, బేర్పిన్ పేరలం జేయుచున్
పయకన్ మార్గకు పుత్తునిం గదిసి; కష్టన్ బారిలో; వెర్లదా
అయ ³¹⁸విధన్ అయిలై; రిసన్ స్పృహని కోయ్ మౌని; రామప్రభు! 490

అయ యీలం ప్రభు, ముప్రతా మతులు మంబాళత్తు, 'సంహారక'
ప్రియ బాధుండు బాధి; వెల్లగును బేర్పిన్ బాధ మర్థక్షయన్,
కయతున్, కీప్ర మహా ప్రబాపుతను, గామూతాంబున్ కప్ప ని
శ్చయ సంపన్నులు; నం కనిన్ వృథాని కోయ్ మౌని; రామప్రభు! 491

అ నిలం అందితి కప్రమేయ అం శ్రేణాలు తా మార్గదన్,
మనుషం గోరియి రాక్షసాశ్రమం సంతున్; తాన బా వెల్లగున్
గనిరా కష్ట మశక్త యోవములు యు క్తంతై వ బాధయింక;
మని గాధేయ మకాన మయి; యని ద క్రవృహార్థి; రామప్రభు! 492

పది సౌరభీదము వేసికొన్నవి యివంతుల బయ్యలు, గ్రెండ్ గ్రెడ్లవా
నిని క్రొత్తపువ్వుల న్నకరించుగలఁ జెప్పే నీ బుచ్చిసొమ్మి; నా
నినిఁ బాఁడియుఁ బ్రయోగమున నుంచుమనఁ; వేరెంత గాఢయు క
య్యది మామంబుగ; వందు తానువడుచెప్పన్ మాని; రాష్ట్రవధూ! 443

వృత క్రొత్తపువ్వులుఁ మూడువారుభమలన్ నృప్తింపను బాలు; ని
చ్చితి సౌరుధ్యమందుం, బ్రయోగపరతల్, మెంబొఁబ్రభావంబునన్
క్షితిలోఁ గొనునట్లు తెచ్చరిమెదం తెచ్చార; నీ మానికో
తుత రాజా! నుతు వంపు; ముందు³¹⁹గురుఁ బాడుక; పేరు; రాష్ట్రవధూ! 444

విడుదాపేయ పరాక్రమ స్థితులు; గర్విభూత లేవన్నులొ
వడుక శ్రేష్ఠులఁ బాసి ప్రుంపఁగల పత్తయ్యూర్తి నుండుత్తు; నీ
యద మీ బానిశి మేలు నేయుకొలకే యర్థిండుచున్నాఁడు; మె
లని వంపందగు; వందు నొక్క తెగభావం బొచ్చి; రాష్ట్రవధూ! 445

మరి యా మూలంబు నుండునుండుఁ గొని ముక్తిభక్త; కౌంబి నా
యది సర్వభంగములన్ ముదామహతలే; పోవ్వమున్ పోవ్వమున్
వెనుగొన్నన్ ముచ్చివెంట వందనుచి బంపందంబుగ; నా నిచ్చున్
వరుమొలత్తుమఁజూపె, చెల్లుదును బాధోదంబ; రాష్ట్రవధూ! 446

పిరిపిండ్ల రేపూరము లక్షణము సుదీర్ఘమును, తంబ వో
దంబన్ మూర్ఖుని తాళము గలిపి పుత్త్రీ స్నేహ మేపారగా,
యెవ్వని బలంబు, దీ:మలచే వింపెన్ సుత వర్తించుమన్,
గంతాంబు మంతాంబు మమకు వారంక్షించి; రామప్రభూ! 447

విడుపు హిమమి వెక్కిరిన్ గురువు, నాశిషారర్థ సమ్మంగళ
ప్రభ మంత్రాశిని రాంపుత్త్రీను ముంపం వోచ్చె; వాచంద నం
పద మీలు తన మామలన్ దళదద జ్ఞాపాణ: నా గాడిజం
దు దయం గై కొన నవ్వగించె, మది కీడున్ వీడి; రామప్రభూ! 448

తనవన మందము కిరణంబును మగంద ప్రాప్తమై గారి పి
రిన నా నేళము; దేవ మందమబును నందంబులుం నందరే;
గిర మంకం; గురువు ప్రవర్తనము పొగన్ నాకమందొచ్చి నా
■ నిదానంబున ప్రాంగె వేయిలు అన ద్యుంబాళి రామప్రభూ! 449

నవనన్ మందగ గాడిహిమ:; భటపైసం గాంపేక్షలంబో
నవనన్ నాంబు: కైక రామపుంజు; వెలంబు లక్ష్యనే లక్షణం
వెదమి లేక నరాన; తారి యంబు, యింత గాకపక్షంబు తో
ద్యుంబాళి కోరకు, పొగ నూర్చొనె నవప్రభూ; రామప్రభూ! 450

కొనెల్లన్ ముదోల్లంబునవను వాన్ గోరంబుం బాల్చి, ద
క్కువగా దీర్చియంకరించుకొని, వోకం నాచమున్ మూపుం
దును, అర్థంబులు నంబుమర్మమాయించున్ ప్రేం:గా, పిచ్చి కో
తన మామంబులు పిం:గా, నవది నానన్ వాల్చి; రామప్రభూ! 451

ఎవ పల్లవపుట్టె త కృష్ణోదయః, విశ్వామిత్రునితో సోదో
 ఏ పటం గాల్పిత పుష్పకంఠవ వృషాత్కరం బంధుః, యథాగ్ని మం
 కపు తా కృష్ణవ విశాఖ, విషణ్ణుని తోర్యవ రాని తేస్వియో
 ఎవరైన ఎవ సోపద్మయః, తానీవ, వచ్చె; రామప్రభూ! 452

కను కాంక్ష, చమకరమల్పానీ వోదం దత్తవోధుర్య తా
 కృష్ణానీవ దత్తవక్ మేమంబయి, నంబోజానమన్ పెంతు తా
 కృష్ణునివ, వ క్షణ తోభవన్ తోర్యత 820 ప్రే గాఁచ, నందంబుగా
 821 ఎవరెచ్చెన్ నకయన్ 822 వచ్చెయి, వచ్చె ప్రీతి; రామప్రభూ! 453

కనన్ పువ్వయి పెంతు మూపుండు వెల్కన్ విక్కి యాతంగ, సో
 మం తా కాన తొరె తంద్రమవితో దత్తంబునన్ సోగ, నుం
 వరయో మూపు సిరాం 3 తు నిలువల్ తారాపు విష్ణులన్
 823 నన్ తోగ ద్వంబ తేలుచే, యది తోఁపం తొచ్చె; రామప్రభూ! 454

ఉదయన్ పుష్పయి రామక్రీడలు కయనన్, వారు ప్రాసించి త
 వృక్ష త కృష్ణుని త 824 లగ నరయో పుష్పాపూంధర్యున్;
 మగోగెన్ పుష్పకంగి వేష్టవకు విశ్వామిత్రుఁడ త వేగ వే
 కృష్ణుని తావనమంబ తేయమని యంత్రక్రేణు రామప్రభూ! 455

ఉదయన్ యావనమంబ తేయగ, నమస్త శ్రేష్ఠ మంత్రాళి శి
 నంబో మూమనో బాహిరం లన్ మంత్ర దత్తయంబున్ పెం
 ఎవయి వేయన్ నేడు నీయగంపన్ తావెయయివ్వాను; గా
 ప్పెన్ నీ తా యవదో మొదు; మనయెం బాశ్వాండు; రామప్రభూ! 456

కను మంత్రంబుల వృత్తకావ వదిమం గాఁబోదు నీ పెట్ట వే
 కని నెచ్చెంబుల పెట్టి తొలి మున్ కంఠన్ లేదు; శ్రాంతకర్త మం
 కని నేమి నెయగంగి తో పియమ విశ్రాంత్య నేమి మున్
 నెయిన్ తా మెరియన్ నేర; కనియిం త నొప్పి రామప్రభూ! 457

820. పుష్పకంఠ; 821. మమకృష్ణున్; 822. వచ్చెయి;
 823. వరయోగంబు, పెంతు పె నకయన్; తోఁపన్; 824. మచ్చె;

శని సోగారయ ముగ్ధశమిల్ మది జపించేయెన్, వినుం బోద బా
 కలి కప్పుక; తుచి కుంకుబోప; పిర బొక్కంతున్ భూదామ్రమ
 యం నీ ³²⁵సాటవ; యిది బోకంమనంతున్, నరన్ సామర్థ్య నీ
 యం, నుంచం కనె బోసి బాంతునకుం యెల్లందు; రామప్రభూ! 458

జమింద సై కమ నీకు గాన జత, బాహుబాక్య విధాన
 క్రమ సుఖానమునకు, బావమం నిర్వ తిర్వమంచున్, యదా
 భమిం బోల్పుటయంచు, సుతరమిలుం బ్రత్యక్ష భవంతున్ నయో
 ప్రమ హర్షంబున కలుగుం కమె, మనోబాదంతు; రామప్రభూ! 459

విను: బోంంగం బాక తింతు విక గావ్వింపంగదా, కంవమం
 తుకనున్; బామనీ విర్య తిర్వి జమె ముత్రోపాప్తి గాదు, న
 ర్య నయ భాక విభూతిం కం;పగా మార్కతమం బాల్పు; నృ
 ప్తి నీ నీక వితి వీరి; నం కనె మది శ్రీమందు; రామప్రభూ! 460

సునయ ప్రాపిత బుద్ధిశాలి ³²⁶ నయ, తేజోవంశముల్ ముగ్ధశమిల్
 గనిదాకం గదు దీర్ఘకాంకవము గాపించి యో వృత్తి! నీ
 వితి ³²⁷ సుత్పాదమనీయంగలుకు నీయ నీ బొక్కంటి యోగ్య; బొ
 టకు, నీకె యిది నేర్పు; కం కనె మది త్వంతుకుం; రామప్రభూ! 461

కనుకం జక్కంగ కెంతు ముత్రమం వింకన్ నీకె యుత్పాదం
 జను నల్పన్ వర; పినివల్ల బెగతున్ ముత్యోపయోగంబు నీ
 కనిబో నెన్నియో! పెక్కునీకుం; యేజోవంతుంకనై నీనివ
 ల్లన బొందం గం నీ వనెన్ మునియె నుల్లాసంబు; రామప్రభూ! 462

పనదాకన్ మదిపెంపు, బాంతు: కువస్వర్కంబు; గాపించె నం
 కనయం బాపును; క వృధీబలమందె; బావన్ కనిత్యంబునకున్
 బోసంగన్ ముత్రమందె మచిన్నయ మనహృదైం బ్రదర్శించి యం
 పెనంగం గా నువదోమున్ పలిపె వెంటే మెచ్చి; రామప్రభూ! 463

325. బోలక; 326. తమ; 327. వల్లసము;

అది ప్రాచీన మహాభారతమవ్వవద మం భవ్యునిం బోధింప
మది నుల్కొంగులు వ్యవహార గురువు తెచ్చుంగోరు, వచ్చాది యీ
కదా! యీ వ్యవహార మిది నివాసమును నేర్పించి తెలుపుచున్నది? అ
వది యిట్లన వేరుదండు, ముక్కుకత త ³⁹¹వచ్చునెద; రామప్రభు! 470

|| పుష్కలశ్రవణ గాత్రం దెబ్బకొట్టి: రా న మౌని, "యీశుడు మం
న్నా పూజన గిరికం ప్రవక్తత విలాసం బొందు బాధ్య మే
ంలా పూజకము వాటికం ప్రవక్తత వంటి గొల్వంగా: పేరి, వి
స్థా పూజ్యులు సహజి మున్నె, " వని ప్రస్తావించి: రామప్రభు! 471

అనునెంచెన మహామహా త శ్రీశ్రీ, వందాశించుగా: తో:క త
య్యని విధం తెలుగొట్టి: నందుకు మహా కౌటో గ్రహిస్తుండునై
కనువిచ్చిన గిరికుండు ³⁹²వచ్చునెద; ద క్కామండును దగ్గరై
మం తోకంబున తన్ను మయ్యె నని వేర్కొన మని: రామప్రభు! 472

తంగం బొందిన మహాభారముని వర్ణాంగంబులున తన్ను
ప్రతుంగంగా నత: వంగవీరులుగని మందు గాన, క ద్దామి రా
తంగం ఒక ప్రభ: రామ్య: వర్ణియకు వర్ణనల నువన్ను పై
బొంగునకు నుది: వందు ³⁹³వచ్చునెద; తెచ్చున మౌని: రామప్రభు! 473

ఈ పుష్కలశ్రవణ వాదయుగ కవునియై యీశుడు: వం నెంచటో
కాపాడుగ్రహ దక్షులొ విషవద రామ్యున దహోవిష్టలో:
ప్రోఫుం తెందురు నుండరే? తరతరంబున గాన, కల్మాషునై
పాప ప్రక్షయ తన్నునై: యనియే వా ప్రవృత్తి: రామప్రభు! 474

నకు మీ సంగమ శీర్షమందున నువన్నెల్లయు గావించినం
తన కల్మాషుంబై అపొన్నాక లవ భూతాదులు బా:ర్తి: తే
నినదో, వాక్యమందునం గదవ:గా:తేరంగవో లాత్రి యి
ల్లను: గంగానది రేవు రాంబుద మున్నె క్కామండు: రామప్రభు! 475

391. త వ్చ ర్చించ; 392. వచ్చునుదు; 393. పను;

గరుడేంద్రం దీక్షా హరితరారు నీటి, యోగ్యుల్ వర్షియన్నార వా
 కరతున్ గాధిలా వెంట వందే యేని యో స్థావ్యాకమావాని తి
 ల్లరుమం బాదిసి విద్యుద్వప్తి ³⁸⁴తంబా ప్లేదాన్ములై; తల్లి నం
 తరితున్ పేసిరి వారి రక్కవముయన్ పైకంబ; రామప్రభా! 476

పుంపల్ మేలుగ వారు గాధివానతం బుద్యాన్ములొ రావ పై
 త్త్రులకున్ నల్పితి రక్క పాద్య విమలన్ ³⁸⁵ప్రోమ్మంపు దాశిర్వమున్
 లలు గొండాదిరి వారి మువ్వెరను; వాపై గోళింబ తవ్వటన్
 బలిపెన్ మేలు ప్రసంగ; మంత మరి నంబల్ బోరి; రామప్రభా! 477

తను విద్యుక్తమలైన యోగ్వికమలన్ స్థావ్యాకమావాని బృం
 దము మున్ నల్పి నమోపాశాంధిత మన త్తత్తలలు చేపార, నం
 గనువ స్థానమునన్ బరంబ; రవముం గాచెరి యో విమ్మటన్
 గమియించు దన యశ్రమంబునకు నంకల్పించి; రామప్రభా! 478

దన: గోళిం దన వెంట; దర్శనము విగ్రహితున్గిన్ కమ్మలన్,
 మనసో మువ్వరు పేర ³⁸⁶సోగుటకువై మైకోటనుం బావ, త
 ల్లినియొత్తం గొనబోయి నల్పి; ముని యో శీర్షంబునన్ యావదం
 దన దాకన్ మునియందె; ³⁸⁷బుద్ధునకున్ శిష్యాన్ ³⁸⁸రామప్రభా! 479

తను బాగ్యం బుననందేనియే మని త స్థావ్యాకమా వామలన్
 బ్రతుదాంతోకరణ ప్రవృత్తులంబ విగ్రహితున్ గావయన్
 ప్రభుమం వెంకట ప్రోద్బుధోబు దని, రా రాత్రిక గోనన్ కలబెన్;
 తని వెల్లాలి మంతు మేలు నుం నీద్రక గూరి; రామప్రభా! 480

384. తరితున్, కలయన్; 385. బుం బోరంపు;

386. బుంబునకువై; 387. రమ్మ; 388. క;

- ౨౪ -

తెలవారంగని ప్రాచరాహ్నకములుం దీలుంగ, నా రాద ³³⁹పై
 వలు, గాదేయనిదినిం నంది వయనింపన్ సోగి, తాదతీ
 వింగ ³⁴⁰తీయని వేయనంక, మును తోగ్గిన్ నావ నొక్కండు సొం
 వం నేర్పాడుగఁ జేసిని రచితులుం ప్రతిష్ఠ; రామప్రభూ! 431

'సాగ్ధి'! మీరు సుఖంబుగాఁజనుఁడు, కన్నులేపు చి క్షత్రో లే
 తో మూర్తుల మీయఁ గొల్ప చి ³⁴¹పక్షపత్నే; తావట్టుఁ బ్రో జ్ఞేయ్యుటల్;
 రా మూర్త్యును 'సేయవ' ద్దనురు, నా స్థానాశ్రమవాసులు
 ద్రామ ప్రేమను వే డి రా మనినిఁ బ్రాశస్త్యక; రామప్రభూ! 432

మని యో మోముం యావరంబునకుఁ జల్లుం రాఁ బ్రళంబల్; మహా
 త్వుని గాదేయనిచోరి కన్నులును నేర్పుం తాచి రవ్యాసినన్
 గొనియాడన్; ³⁴²మహా రా యనంతరము దీక్షియిం దగం జిప్చి నా
 వను జీరం, ద్విరక వృత్తి లేదు పరీ మర్త్యులు; రామప్రభూ! 433

ఇదివాగుడ దనులోడఁ రా మితరమున్ పోరావేగంబుతో
 చొరయంగా, సురవర్త్య ముంబు నం రా యుల్లోం కల్లోపినిన్
 తొరతెన్; దీములు ప్రయ్యు పోయ మెకఁ దండున్ విద్యుత్తున్ దక్షణ
 స్ఫురితాకృత్య విశాకులై, కనిరి కన్నుల్ మోచి; రామప్రభూ! 434

గురులేషన్, 'త్వని యేమి యిచ్చి' యనుయెం గుట్టుండు వ్యేష్టంబు తా
 ద్విరమాణం దయి ప్రశస్త చేసె; మనియెం 'ద గ్గంగ యింకెని సు
 ధీర కాంతిం ప్రవహింతురుంక సరయూ దివ్యోదయం జంబులో
 సురంబు జాణుంబు యిచ్చి' యెం దనెఁ బ్రకాశింబొచ్చితి; రామప్రభూ! 435

రామ ప్ర రామమమంబు నొక్క పదనీం ³⁴²నొచ్చున నులయ్యమేల్
 రామ వేసి విభాత; తట్టెనెడి విశ్వామయ ³⁴³వొందెన నర
 యి విద్యుండు; కుదలి భరియ పరిసన్ శ్రీవేంకటా పెంతు, న
 లోనయెన్ యి పొందె హరిన పరమపద భాళి; రామప్రభా! 486

విభాలోక్యవర్ణన మొనన నర శ్రీవేంకటాదుండు లా
³⁴⁴నొకలంబాని ప్రవాహ, మయి నరయూ పుం ప్రాచం అం దిమం;
 కర హరికమ రావలెంది ప్రహారం జాని లా విద్య ని
 ప్పని, లా నొచ్చుది; నేను నివృత సెనెక్ ప్రాప్తాశ్రి; రామప్రభా! 487

మెతయె గల్గుట ప్రాప్తమొనన మోహ్యుడం అం దిన్ని ప్రా
 నె ఆయ్యున్ నరయూ మరల్లిక; వచ్చెరిమాత మయ్యెం; ద్రివే
 యి; విప్రుం బురిమ పూజ మనుదున్; నిరమ్యుడున్ నివృతున్
 ప్రాప్తియొకపరి పిరి; కం కురియ, లా ప్రాప్తి; రామప్రభా! 488

లవవర్చున మహాత్మ్య యుక్తమూలం లా యామగ ద్దయ్యమం
 గు, యాగో నోదర ద్దయ్యమ మెక్కడ ద్దరీ తాత్పర్య యు
 క్తిని; నోదయెను వేరె క్షుణ్ణ విలా నిరయ మేగంబు నొం
 దివై వెల్లెన వరల్, యొ కిమలు; ద్రివిం మెద; రామప్రభా! 489

నొరు ప్పున్ మునుదు కలెనెడి తలెరిం, గొంబునన్ లాని, న
 లాతమె నొరియో యాగమం నెవనన్ లా ద్దయ్య లాంతానెన్
 మోర, ప్రాప్తం గం రావృతం అదురు; వ్యేథం కంతు ప్రాప్తిం ది
 కర తత్ తాత్పర్యం ద్దయ్య; కనుయన్ గాళెయ; రామప్రభా! 490

'పరిసన్ హరివై రిందు ప్రాప్తిరకాళి' ద్దయ్యంబు; లా ద్దయ్యే
 పుంబు ³⁴⁵లాభ; తయోదకంబు గుర్తెంబంబు ద్దయ్యం లా
 నొంబు నొంబు; లాగ ³⁴⁶ద్దయ్యంబున నొంబంబున నేయుదు
 'నొంబు గర్తర గురువేద!' యం యుగ; ప్రాప్తిల్ అల్లం రామప్రభా! 491

342. అల్లంబు; 343. వయ్యెన్; 344. దొరలం బున్;

345. దోభ; 346. కందకమూలన్; 347. వ్దుచె

పురుగున గ్రంథుగ నీంమెరువను ముక్కోగున్ (439) గోళమున;
 చున్నై ముమ్మరి, యెరుమర్తి యనుమర్తున, నేగు, మురితుమన,
 దరహారం గలిగొట్టెను, గ్రుక్కొనెనీ పండ్లొప్పున ముగ్గు పంబోహమన,
 ప్పిక కామ్రనమం: యమ్మయన్ను; పనియెన్ ప్పేళ్ళందు; కామ్రమటా! 439

పురుగున సేయకొకన, ముగ్గులయివో³⁴⁹ పెన్ బొప్పన, తరున నీకలున
 పకపన, ముగ్గుల ముగ్గులం బుగులు, తెప్పనరాని క్షేతంబులో
 అకల ద్వంద్వము సొగుచున్నది; మహాసాగ్రంబు సాగ్రం; కిరె
 వర్చికో! తెమ్మ; కులంబు క్షేష్ట; కనె చెక్కాచెయ్యి; కామ్రమటా! 440

చెనుమ! నాచుమ! ఎలా గురీన కన నే చిచ్చింతు; బుచ్చులయిన
 కన కాల్కాచి నమృత్తునై 'మలదమ'న కల్క 'గురుకంబ'యన
 చిచ్చులం గాంబులు కుంబు లోమం లుంబు ³⁵⁰చేవేగ వర్చి; య
 యొకచెప్పన న్నమియించి కచ్చి; యెం నా యొక్కందు; కామ్రమటా! 441

మను, లేవేంద్రుడు, వృక్ష మహామంజున బొంబెన్ మహాసాగ్రం
 బు; కాకన్ కుది నీకలం బొకన; బొప్పల గొప్ప ముక్కాకయన్
 గునియెన్; మోముల చిచ్చు కాకనీమి గంగా స్నానమి తేయగా
 అను నం చింబులు తెచ్చి; కం చనియి బొబ్బ మేది; కామ్రమటా! 442

మనకాల్కాచన్ సురచీర్చికన్ మునుచుచున్ గాహంబు మేయచెయన్
 మునుయన్ చిచ్చులు ముంత్రపూత అయిన ముయెత్తు తాంబులయన్
 కనియెను బోపి బాని మూర్తమున; పంకన్ ప్రహ్లాదాల్కాన ³⁵¹క
 కనన్తు నీయ కదీయ కర్త, చునియెన్ క వొక్క కామ్రమటా! 443

349. కంబ్రమటా;

349. బు; 350. చే 351. సొగుచున్నది; 352. చేర్చులు;

మన మాన్యోదయమునకు వందలవేల, 'నీ ప్రాంతము నా కన్నముల
యను కోకాల్పము గావునవ 'మంద' మ'; మోసైన కారుణ్యమున
దునియెం గాదు 'గదా' వాడుమును కొంచుం గాత మునుం, ప్రసి
ద్ధిని గోత ద్వయ మేర్పరంప; వది గాదీయును; రామప్రభా! 497

విని వేదేంద్రుని మూలంబు మునుమున వేర్వేరు మనం కొంచె వే
య్యన విద్వంసుని కెందు వేదేమునుం బాల్పము; కన్నామమున
మనకుం తెల్ల; గ. వచ్చి యెత్తురయ్యెం గాంబు నమ్మియుగా
దనరావ్యాముల గల్గి; యెందు నిలికెం దన్నెని; రామప్రభా! 498

నకం ప్రేమము కొంచె మో విషయమున నువన్న మోయున; రా
మక యున కక్కసి యొక్క కామన కష్టం బొందగ; తేనె వా
దక కామం దన బృందంబు వెంట; ప్రకార స్థానం, రామప్రభా
కక మోహనం, యెట్టి యం దనె, ముని క్షాంత్యంబు రామప్రభా! 499

అదివం అందుకుంటే నమోద గల దిష్టాంత; నుయ్యకయై
అదవం బొందిక దట్టి; నుండు; తను కక్షమృదుం వెం ద్దామి; అ
త్తుని మోదీయని గాంబె; కామం అందుకున మేది కోదీయతో
విషయం సోద, యందుకు బాకీయి మోసేంద్రుండు రామప్రభా! 500

నువికాంబును మోముతో, గునియెంబు సోమియెం బై దోయతో,
ప్రవదాన్య; ప్రకారముకామనతో, దోన్నై గద్యంబుతో,
కవయెందు వెదదొప్ప నిర్దలమి అంబు; ³⁵⁴అనుమన రాక్షస
ప్రవదంబై, అన మోహనము; నునియెం బ్రహ్మస్థి; రామప్రభా! 501

అదియే మినియెం యన్య యొందమునం దున్నట్టి వా దున్న వా
అద యెన్నోదే; కన్తి రామంబు గొట్టెం గల్గి వేదియకున,
ప్రవల ³⁵⁵శ్రీక ³⁵⁶కవన్నయో మంద ప్రాగ్భావ ³⁵⁷యొకప్పుడు
గిడుంబెం బామి కచ్చెయ్యెది యెన్బ విధికి; రామప్రభా! 502

558. యానున; 554. కామము;

555. ద; 556. అనన్య; 557. మన వద్యమున; 558. కవ;

కష్టపడినట్లు చేసేమును దగ్గర జరిగింది రావంటిది !
 చనిపోవు యెవరయ్యెను వుదాహరణ కంటిని, బాకాయల తాగి;
 దీక్షం జూరము కాదు; ప్రపంచ నది; నీ దీక్షించునున్నాను; నీ
 తక్షణ చేయు విధి ¹⁰⁰దీక్షలు; వదిలి ప్రహేళిక రావలెను!

508

వదితం ³⁰⁰ప్రయత్న ముందు బ్రహ్మమున విశ్వామిత్రుని యోగవి
ర్చనలందు విని, తానతముడు నటించెన్ వ్రతవత్ మీరి, 'యో-
మనినర్హ! కను వంబు పిల్వంబుయన్ మనన్ ధిందు నీ యతు; లం
గన లూ కాటక వారిలో; వసుతు విష్ణువందీ; రామప్రభు! 504

'సంపీయవతి, వేయ యేనుగుల పుష్టిం బొందు పెద్దయ్య; ను
ర్చుండు శ్రీ?' యని యీ పేరికొవ, విశ్వామిత్రుని; 'రో' బాయనా!
కం; తొక్కండు నులేత బాహు; కను యేక శ్రేష్ఠు; వారిన్, మహా
లం నుజ్జాత నేమగ్గు; కం లొక కవన్ బ్రాకంబు; రామప్రభు! 506

అనయం వారకు ³⁰¹వికృతి క్షయము, శ్రేష్ఠాచార సంపన్ను; క
య్యును, సంధానములేగిరావపుడు; వేయన్ వాడులంబో; కవం
బును; గుణం కది పెద్ది యిచ్చును వరంబున్, "వేయ బాగాలె
వసుధుం తొందుడు గర్భ కల్గ" వని యెఱ్ఱురాడి; రామప్రభు! 508

అబా, తా యతుడు పుత్రునింద వర పీయం వాటి; రా నేంబో!
గల పొత్తున లం నుమోతక వానంగం ³⁰²గర్భవే గాది; తా
ను అనియె అది కాటకాబ్బ, మును మోన్నుం బోలు పైరావలో,
బ్రహ్మ తిమ్మన్ ముతగాగ, యతువ; కవన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు! 509

పెరిగెం బెర్చి యయి; బ్రహ్మ వర సంపృష్టిం బవం కయ్యునున్,
బరగెన్ వేయ దివ్యరాయి కల్గి; గలపై; బాల్లంబులన్ మేలిపై
వరలెం; నీ కర్తవి చూప సంపదకు; సంభావించి పెంజ్జాత నుం
వరిగెన్ ముందును యతు ప్రార్థన, నటం వశ్యుని; రామప్రభు! 508

"వన ముఘంబుగ వేయించి లంసంపన్నుడు మోలియన్
గనియెం బాట పుత్రునిగా; వరకు మేగెం విత్తయోవంబో
వని, ముందుకు వగ వ్యూహవేమున నుత్సాహంబు మోదంగం, గో
వనపై కాటక లేగె," కం రేమి; కల్గిచ్చున్న; రామప్రభు! 510

500. అంతు; 501. తొక్క; 502. బాట;

మను, మోక్షమందులై కొని, యగస్తవ్ దీక్షితం బోలు యు
 భ్రమై తాన ప్రవిగతా³⁰⁰, మనయుల ద భ్రుత్స³⁰¹ వేగము ను
 భ్రుశియవ్ మునుగ బాహుగోరి, యె, 'బోరి' నీవు నై శేయునై,
 ప్రతు?ం ప"మ్మని; యెందు శిష్యు; తెలిపెన్ ప్రహ్లాదై; రామప్రభా! 810

ఏని ముం బ్రతుని శాప మోషి, మణియుల దీక్షణంబున్ ఈగె, గ్రో
 పడునై నుండుమి "యైదైదాం యుగ నిందర్యులు భగవంతుగా
 గను, కన్ వెప్పువహవ కర్మసియనై, క్రవ్యాశి నీ ర్తిశి
 ఎవరు నై విరుగాను, " ముం చని నవన్ వర్మిని; రామప్రభా! 811

ధను భావంబు శిషింపండుండు; అంతం బాని యశ్యుంధరో
 పననై యుండు; వేదరేక, ముని మన్ నై నులు సోసింపె నుం
 చని లోషంబున నీ కరుణ మందాళ్ళ భావ రేఖంబున్
 మునిపెన్ భగవంతుగా; గె; నందు గురు బాంబోళిని; రామప్రభా! 812

మని ఎలా రీతిగె ద క్రుర్రేకమ పనులుం శేయు విష్ణుయ్యోగో,
 విద్యగా వెప్పుడు³⁰² తానెక పరమ మరల్పుత్రంబు, "కౌత్సంబునం
 మున కొన్నాళ్ళ గాన, రాని; పరయ! ప్రుంపంగునో నీవు, ప్రా
 హ్లాదు మాపాయు³⁰³ బ్రోవ" నందు నీకు తా బాల్పై; రామప్రభా! 813

'భావంబున కంక; అననము; శాప గ్రస్త బా తానెన్
 దీవే దప్ప ³⁰⁴ మణిరు నర్మంగురే³⁰⁵ నిర్వాపణం, వేదైకన్
 వేదం బాచి బగల్గియెంబునను; యొప్పి స్థింస యు వెండున
 నేతావర్మిని రామ, కం చని బుద్ధి; ప్రోవంబు, రామప్రభా! 814

యైదై ప్రాణుల; ప్రుంప సోమంగు³⁰⁶ బాను కృష్ణుం ప్రోదులన్
 గర్భవం బు రాజార్య ముబో వల్ల³⁰⁷ గగన్బానిన్;
 స్మర్తవ్యంబు, నీ యుపేక్ష ఎవల పాపంబుగా బాచి భు
 కర్మ ప్రతి; కలందు శిష్యుల కనన్ ప్రహ్లాదై; రామప్రభా! 815

810. మ య్యుడి; 814. ■ కేదే;
 815. మహాంబు; 816. గంగు 817. ముం;

పనిమీ వుత్తర! వ్రతా³⁰⁰ సురక్షణముఁ బొట్టి పొలప ప్రాంతా భా
ర నియంత్రుల బహు పాత మిచ్చి, కడుఁ గ్రహరం బిచ్చి, వా కెప్పు రే
వనినై పన్ నుజవంగఁ గల్గుటయి భావ్యం బందుఁ కెప్పున్ నమా
రస రాజాశ్రిత రుక్మ; మందుఁ³⁰⁰ రతమెన్ ర వొది; రామప్రభా! 516

కరిమం బాటక రుక్మ; వ్రొక్కె బాహుమోక్షంబుం; బ్రవ ర్తిల్లెడున్
బెత్తి మాళ్లంబున; కత్తుపాది కణగన్ శ్రీమంబె, త ధ్వక్కుమన్
బరపితున్ నిలఁ బెట్టుఁ గావరిగదా! పూర్వంబు నై రోకకన్
మరియంబు బొక వ్రుతి, మందర నెనెన్ బ్రహ్మాద్వి; రామప్రభా! 517

దర నానం బొనరించు లుచ్చి, యేమి లంకం బొం బెట్టుంబె; సు
స్థిర కొద్దున్ పాటి; వ్రుంపఁగా కృగు నుచున్ శ్రీత మంకింప, ప
క్షర; రామెన్ పరియంబురా? పుణ్యము నింకన్ కన్య భర్మాత్ము బు
ర్వరతో పూర్తల వ్రుంపరా? యెదియి వా బ్రహ్మాద్వి; రామప్రభా! 518

మరి నాలోదనఁ జేసి రానునుడు; "విశ్వామిత్రుఁ" న్నా ప్తనఁ
వినుచుండుం దిత తెప్పి; గావున మనన్ విలాసమహంబునన్
మరి నూలోమ రావ్యవన్ వడియలే ముఖ్యులు నా" కందు; లే
గెను విక్రంతను విక్రీతం బువ్వె, ద ద్విచ్యుండు; రాక్షువఱు! 618

గురు సాన్నిధ్యమునందు వ్యా విడి నాకున్ రాజరావిన్ మహా
ధృత భంగిం, దమరిచ్చ వ్యాం కొందుక నేను పాటించుట
బరహిత్యుత్త ముందు నా భగవత జ్ఞాకర్త; యా వ శ్చనా
దరముం కొందునో యందు విష్ణు; కనియెం ద వృద్ధి; రాక్షువఱు! 620

గురు వ్యాన్ విజయ్యెలే ప్రకమ నాకున్; పీఠ బ్రహ్మర్షిజై,
వరహిత్యుత్తమ రాజరా హసన మన్ వాక్యము; గా కండులే?
స్థిత దర్శయిండు విద్య పీఠుడు బ్రహ్మిన్ గోతుం బ్రాహ్మలో
త్యద తక్షం గవి యన్న గావన వసెం నా; జ్ఞు; రాక్షువఱు! 621

అనుబంధునకు; పీ యుద్ధ యను వాక్యం దిప్పలే పత్తియన్
మనిలేనా! యని దన్వమునకుము నా ముష్టిన్ వెనం జూచి; లే
గెను ఉంతాకము మాలు బ్రహ్మగంగ దీక్షా పీఠాన, యన్యవలో
భరరాజులును మాత ముక్తివ డిపోవన్ వీరి; రాక్షువఱు! 622

విధి యా తాటక ది ద్రవ్యములు; గొనియెన్; పీక్షించి వ ప్తియెనున్;³⁷⁰
క్షణ తాంబులు గదియ పత్తి; అజపెం గా ల్కొన్న క్రోధము; ద
ర్శన విద్వించిన దిక్కుగా; అరు గిదిన్ దర్శాన్వయమున్ వెనం
గోప; గా; పీఠిక వ్యాప్తి పిక్కిలిగ వాఙ్మన్ను; రాక్షువఱు! 623

విశ్వాత్మములు, విశాక భూపమును గాన్వయముగ లంఘించు నా
టక; వాఙ్మిక దీర్ఘవాదే; గవియెండు రామ వృత్తుండు. "వ
ప్తక యధానిది పీఠవాక్యవిధి జేసం జూచుచున్నా నె? యు
దమం ముమ్మంద! వలించె" ము యెయె; గ ద్దవ్యులు; రాక్షువఱు!

కడలొక్కటైన మీఁ గలిగెన తేల్పణ నువ్వనవూ
 క్కొచ్చ నువ్వు; వెనంగ నోవ తన నీ రాననినె; కడక కా
 క్కొచ్చెన నోక ప్రాంత మొక్కనెవ్వనె; రాననినె నా కిచ్చ మీ
 క్కొచ్చెన నువ్వు; కల నువ్వు నా యొక్కనె; రానెవ్వనె! 826

కొచ్చెన నువ్వు నీ అలల వేరు గాన లం రానె నె
 క్కొచ్చెన రానె నువ్వు నోవనె; నీకు నీ నీ గల్గెనెవ్వనె
 క్కొచ్చెన నొక్కనెవ్వనె నొక్క నీ నీ. మీనెనె వచ్చెనె
 కల నొక్కనె నీ క్కొచ్చెనె నొక్కనె; రానెవ్వనె! 827

కొచ్చెన నొక్కనె మొదటకొచ్చెనె నొక్కనెవ్వనె; నా క్కొచ్చెనె
 క్కొచ్చెనె నొక్కనెవ్వనె రానె; నొక్కనె నొక్కనె అయ్యెనె
 క్కొచ్చెనె నొక్కనె. నా నొక్కనె క్కొచ్చెనె క్కొచ్చెనె
 కల నొక్కనెవ్వనె నొక్కనె నీకు నొక్కనె; రానెవ్వనె! 828

కొచ్చెనె నొక్కనె క్కొచ్చెనెవ్వనె నొక్కనె
 కల నొక్కనె; నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె మొదటకొచ్చెనె
 కల నొక్కనె, నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె మొదట
 కల నొక్కనె; నొక్కనె క్కొచ్చెనె నొక్కనె; రానెవ్వనె! 829

కొచ్చెనె నొక్కనె; నొక్కనె నొక్కనె; నొక్కనె నొక్కనె
 క్కొచ్చెనె నొక్కనె; నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె
 కల నొక్కనె నొక్కనె; నొక్కనె నొక్కనె; నొక్కనె
 కల నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె; రానెవ్వనె! 830

కల నొక్కనె, నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె
 క్కొచ్చెనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె
 కల నొక్కనె, నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె
 కల నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె నొక్కనె; రానెవ్వనె! 831

నొక్కనె; 873. క్కొచ్చెనె; 873. నొక్కనె;

నొక్కనె; 873. 873. 873. 873.

తెంచెను అంభేట పోత నుం దేమను రాక్షిణ్యులుఁ జాలించెఁగా
 నందున రామచి యందుఁ ద ధ్దుమత మిక్కిలమొత్తన్; తత్సంకమచ
 పరిపెన్ బోధముఁ దత్తదాఁడెన్, నీర స్మాంతుఁ, బాపాత్మునన్
 ముంబుంబుం దశ యేర్ప చొక్కెడి, ననున్ బ్రహ్మార్థిఁ రామప్రభు! 531

దో యోదవ్వుని బానుగాఁ బాపుతి సంధ్యాకాల; మరైవదో;
 విజుగున్ మామలు దీపి; వెవ్వయను ద ర్శెనన్ వరింపంగఁజా
 లుతి దీనిఁ బెగడియఁ చెప్పె తవలింన్ బాణ శాంబునన్
 అవ్వచుం నేర్పున; నందుఁ బ్రోపిగొలిపెన్ బ్రహ్మార్థిఁ రామప్రభు! 532

కవివర్ణం దను శక్తివేరి యోగిన్ 377 బృహదాంబులన్, య
 క్షిణి యెక్కినను నున్నదో యెప్పుడు; వేసెన్ బాణమున్ రామప్రై
 నను; మామూలు పెంకయెంకినను బాణశ్రేణిన్ బాగ ది
 క్కెను; గేతర పెదబొప్పలుం వెలగ వక్షిణార్థిఁ రామప్రభు! 533

తన యాచ క్కుం ముంగిందుకొనుచున్ దుర్యోగియో బాగ, య
 క్షిణి, యా వృత్త్రయ పేరు కిచ్చుచెయిన్ క్షేపణగా 378 మామమం
 పెను; శ్లేష్మం బొక యెప్పు యొప్పుగం బాసెన్ బానిసన్ వేగ; బా
 రుదఁ గులిం వెగి యెట్టి వెత్తుచుం యెఱుక బాణ; రామప్రభు! 534

పాననం బొందును గుప్పగొరఁబడఁగా, బా బైరబాణనన్
 గనుగా పర్చిరి బాణయోధున్ సురలనుం గప్పింబుగా; నవ్వు బా
 ముని శ్మశాపవత్తై 379 బట్టి యనుచు పెచ్చున్ గుప్ప, గారేయెనిన్
 బ్రాంబునన్ వేసిరి వాఁ కెల్లయును వద్యాబాస; రామప్రభు! 535

అంబుపొత్తులని భృతాశ్వసంకరిని! యా యెక్కినా కెక్కినా ప
 క్షిణయెనిన్ విను బేరి; రామమతునన్ వీరన్; వేసెన ప
 క్షిణయెనిన్ విను పెంకరించి; నవర్యోగిన్ నెరవ్వు కెక్కినన్ ప
 క్షిణు పి పెల్లెని యొగ్గు; కం దెని, బియ్యున్ వాని; రామప్రభు! 536

377. పాం వృత్త్రయము 378. మామమంపెను; 379. ముప్పై

"మంజునీ వేల్పుల కిను: దింక పిలవేర్పులనె మహాత్మాకృతయి;
 పంజుమ్మ మౌన వేరెనని కిచ్చునకు నేర్పున నర్క క్షోభిత్తమున్
 దంబుల బద్దె;" యేటందు నా మహాదాసున్ బ్రాహ్మణ లిండుండుమన్
 పెరిమిండు, గొనియోదనున్ వెగత నాని పూర్తి; రామప్రభా! 587

దవిరా బెల్లయ; పంజ రా గడగె; విశ్వామిత్రునియన్ కిచ్చుంట్
 గది, ముళ్ళంబులు మూర్కొనె; దడుపుం గైవ్రాల్ల మిక్కిలినీ
 యుర ని⁵⁸⁸ రాత్రి; వేరునం బగుద మెయ్యన్ లేచుచున్ విత్తునన్
 పున పుత్తాళకమ వాటి కందుచు మనె బ్రాహ్మణ; రామప్రభా! 588

తొలగె నాడుమెందక మహిమిని; బంతుంగూర్పు ను దృక్తవం
 బాని నకర్పంబును; ద స్థపీఠమన వేపుం బాపె విష్వాత్మజన్
 ఫల పీఠం బంబ బ్రహ్మబాణన్ ముద్రాబాణంబు; గోదేర మం
 బం ⁵⁸⁹స్థిరంబయిపోయి గజ ముని కంకోభిర్; రామప్రభా! 589

— ౧౧౦ —

కడకం క ద్విధి రామంక్షులుయన్ గారేములుం గాం మ
 క్కడనే పుప్పిరి, పదమంపునను నొల్లం బొంది; పేవోకటి
 విడిచులందున శ్రద్ధతోడ మిత్ర ప్రేష్టాదులంబుం
 యిది ³³³కార్యంబులు దీర్చి పేర్చుకొని సంపన్నేత్తు; రామప్రభా! 640

మని యిచ్చుకొని వారి మందమగు నవ్వుం బొంది, హరుకృతుడ
 బొందఁగన్, "నీదు వరాఽనుంబనదు నురువులక నైతిన్; మరం
 బున నరాత్మము లిత్తు నీ కిచ్చె; క త్తుచాత్ర సంకల్పిచే
 కవిప్రేష్టాదు లెల్ల లోగునున నీ" కం రామ; రామప్రభా! 641

కను మేహితఁగ నెప్పు లేలింబునై నం గాని, యుధ్వంబుతో
 జయముం బొందుగఁజేయుట; క మనతోంబున్, మనోదాక మం
 శ్రయఁక నీ కిక్క; క త్త చక్రములు; మిందన్ మును నీ నిర్విదన్,
 కయఁబున్ ³³⁴కృపించుక. త్తక; ము నేకనొని; రామప్రభా! 642

"మనసా యెప్పుడ కర్కదక్రమను, ³³⁵నేమం గాంబుకంబునన్,
 ఘన మత్తుగ్రహం విష్ణుకీరమని, ప్రేమలై క యైరాత్మమున్,
 మమ పితౄత్వము, గాంకాం వింక న్నావ్యప్రభాంబునన్,
 గొనుచీ! పుత్రు!" యుండు; క స్థురుడు మునుంగుంబు; రామప్రభా! 643

మనకా బ్రహ్మ కీరాత్మ, ప్రాప్తికమునన్ బ్రహ్మాత్మ మే నిర్విదన్;
 వినియం కత్త విశేష మేది యునన్ దీకానో బ్రహ్మాత్మ వి
 క్కుల వాక్యంబున కీ యదా కంబునన్, ³³⁶కవిచ్చు మెల్లొక నం
 పురికం బందును; కం కవిన్ మునియు నయ్యారామ; రామప్రభా! 644

కలుగన్ వాకడ మోకటి కింబు లన్ వ్యాపిన్ గరా కంబునన్,
 వెంబున్ దీర్చి నమస్కరింబు లంబు; కృష్టిన్ వాని నీ నిర్విదన్;
 బుల పోంబులు కర్క-కాం-వరుణ ప్రత్యాకమం గొన, ము
 కిం మోచం విధుఁక నీ; కవియె కంకన్ మోసి; రామప్రభా! 645

333 కృత్యంబులు; 333 కృష, చిది; 334 కాపై; 335 బోంబుల;

బడ పొందించి నడుస్తే తోగమం, కట్టెల్ని ఛాగేమనీ రెండుమన
 తిరుమనీ; వాని మోసంగుడు గొప్పము; పేర్లం గూర్తు వస్త్రము లే
 ద్దొక సారాయం మార్చియెవరి; వయం, తై వారము గూడ నీ
 కొనఁగూర్తుం గొను; మందు బట్టె ³⁸⁶గూడ; వత్తుత్తాహి రాక్షువఱు! 548

పిను జేరన్ వమకూర్పువాడ నివు బాగ్గేమాస్త్రమున్; వారితో
 పనుకల్గిం బ్రభవంబునా; బరగు వాయుత్తముం గూర్చికన్;
 పొకవారంగల బ్రాంజమున్, పాయకరంబుం గూడ, నీ కిచ్చెదన్;
 వనమో! తై కొమ మీవు దక్షత నరెం ద నొసిన; రాక్షువఱు! 549

పినుమీ! బాగ్గెద, పిష్ట రుద్రము బవం జే రోయె వా కత్తుం, ³⁹⁰
 మును, గంబా కష్టం బాను ముద్దంబున్ బైత్తు భాగ్యంబుం
 పిను సేరించుగ; తేని; ముదవముదన్, మిన్నెక్క పైర్చాదరం
 బాను కనన్దంబుం దరత్తు పిత్తు వరె న య్యాసంబు; రాక్షువఱు! 550

నిదురం బుచ్చి పాపవాస్త్రమున్, రాంబం గూర్చు రాంకొత్త్రమున్,
 ముది సోరాస్త్రము, దర్శనాస్త్రము మన ముచ్చుం గొల్పు నొప్పాస్త్రమున్,
 మది కోప్పెల్లంగ; జేయె కోమలముదన్, ముందించి నంతావనం,
 పొదపించుం, గొను; ముందు బట్టె గురు వత్తుత్తాహి రాక్షువఱు! 551

పిదిరిం జేరి పిరావవాస్త్రముచో నేర్పించు మోక్షమున్
 ముదవాస్త్రముం బెరువ్వు లేకు చగ నమ్మియ్యంబునం బెన్నుచున్;
 బదువున్ రాక్షస దేవతావ ముదవన్ నమ్మివావాస్త్రము; నీ
 కిచ్చెంతాయంగలవాడ నీరి; వరి మోసంద్రుంబు; రాక్షువఱు! 552

పిచ్చుతోబా ప్రభమున్, కయసకము, నంబి త్తుక్కమున్, నీక త
 ముగమున్, పొరువమున్, పెదర్లనము, తర్ల ప్రాకమోసకమున్,
 బున్ ³⁹¹వన్ మోసంబున్ నురాసువముదన్ మాయారలంబో తగ
 ప్రవనం బిచ్చుము; మోసంబుచు; జురెన్ బుచ్చొచ్చి; రాక్షువఱు! 553

554 గురు పయ్య, ముది యత్తు; 557 గన్;

అనుచుం బ్రవృత్తును నివృత్తి యొప్పునును నిర్వాసిత యామలయై
 రవతన; గాత బాధిల్లకయు నికావృత్త శ్రేణితో; బోల్పు వం
 భవనీయన అగమయను నివృత్తియను మించన రావు నీ నివృత్తి రో
 భవమై మొద్యుగఁ గొన్నవంశీ యువశేఖర బొట్ట; రామరమణ! 552

అనుచుం బ్రాత్యాటం బొరు మొని కుదియై, యయ్యవృత్త మంత్రాభింశ
 క్షణమే వేసెను విధవారి కువశేఖరయలు; వరీయావృత్త లై
 వ వికాయయలు బాధనీవ వశముగా వర్తిల్లఁ జేయంగ న
 క్రియ మంత్రాధిపతులయలు; మది నిర్భయ శ్రద్ధ; రామరమణ! 553

అనుగీర్ణం అగు లై రమణుల గం మహాస్థానాగ్ని, స్వాసీన మ
 య్యును వేగంబుగ వ్యవృత్త నిర్వృతను మోసించె ప్రతాపంబువన;
 వెనువెంటన్ త రుచిహృదా⁵⁵⁴గ్నిమంబులువ మేలేనీ, ⁵⁵⁵యా యాధితో,
 ప్రబలనీవ రామం మందుఁ బెట్టెనీ, విశ్రమభావ; రామరమణ! 554

రవపుం బావును రావునును, వరవిష్ణువా⁵⁵⁶న్నాంబాభావ
 రన హస్తంబును; వట్టి, 'వాదయన రిక్త ప్రవ్రేయంబట్టి, ఏ
 జ్ఞును వర్తిల్లఁగ నెంచఁ; దత్తు వరవన తోలోన; నిర్వృత్తునన
 బనుచీ! స్వేచ్ఛను వేయి!' బంబు; అతివెన నర్చుకై; రామరమణ! 555

విని యా వలంబం వత్త ⁵⁵⁷విధ్వంసమున కేరీగ సంకల్పలై
 రని నిష్ఠంబు ప్రతాప, మా పితవ హృదయిల్లరై మోసించువన
 గని, స్వాస్థానగ వమన్వృత్తున వరిపె యొగ్గ సాగంబుఁ బైబాగుఁ; రా
 నికర నీవన నిచ్చె నా గురువు యొక్క భావన; రామరమణ! 556

552 గామ్యకులువన; 553 యా మోక్ష, యా కల్ప; 554 ప్రవేయంబున;
 555 హృదయమున;

వడుమం చొరు నెట్టమో గుడుని విశ్వామిత్రునిఁ గాంచి, వి
 స్వయం విత్తుం ధను శిష్యుఁ డాడు, 'శపథ! సామ్రాట్టగాఁ జియ్య నుం
 దయలొ మీరు వెయ్యవృక ప్రమాణంబు లెంచె; నాకు సర్వాస్థు నీ
 కృయ డాదుం బొనరించిరా' కన్న ప్రళంసక మీఁ; రామప్రభూ! 557

వృధచి ప్లేటి చక్కాకను మృతంబేఁ బ్రాణాదులొ పెట్టి వే
 లుపైలుచ న వెచ్చిరించ, తాం రమ, బోయన్ మీ కృపన్; నాకు మీ
 కుడచేరింపు; మీరం దరీయ వెళిం పూహించు ²¹⁴ డ్దొందునొ!
 యమరంబార; ముండు వేఁడికొని శిష్యుని ²¹⁵ కర్మ; రామప్రభూ! 558

క్రమ మం చెంతక విశ్వయంత్రులొ నియిక్త ప్రహృష్టి యాదాపిన్;
 గుడునిత్తుం దుం బ్రేమమం గుడు, 'శిష్యా! సర్వభంతులు, రు
 వ్దనూ, లలాటమం పట్టణి, రక శిష్టులున్, నుభావంబు, న
 మ్ము మెదెల్లం గొనుదురే కృణాత్మక కనెన్ ను న్ముందు; రామప్రభూ! 559

నమదిత్తుంబున నింకనుం తెలుచ, 'శిష్యా! సర్వభాళంబున్
 కృమం, శైలాశ్వ, పరాశరా, పరణ, భాస్కంబుల్, దళావంబు, హె
 పానుమన్ బోధిష, ముంబాళ, దృఢలాళాళంబులున్, మృత్తిమం
 త మెదెల్లం గొనుదురే కృణాత్మక కనెన్ ను న్ముందు; రామప్రభూ! 560

నమదిత్తుంబున నింకనుం తెలుచ, 'శిష్యా! సర్వభాళంబున్
 విమలంబున్, రుద్రసంబునన్ విద్యయమొ బెచ్చిన్ హరింబ్రంబు, ఏ
 క్రమ మేహెయ ముభాళంబు, శత దత్తుంబున్, మహాబాళ సం
 జ్ఞ మెదెల్లం గొనుదురే కృణాత్మక కనెన్ ను న్ముందు; రామప్రభూ! 561

విదుదున్ రక్తమం లెంతలాళంబు సార్వ్యాదిసి, నాకు రూ
 నియంబు, నాళ; శతాచరంబు, కృపన ప్రాగ్గంబు, నుభావమన్
 శమ మియ్యుం; బ్రతిపాశిభంతరమం శంభవ్ మీఁ; యోగంధర
 ప్రతుశిక్త మెత్తు; నిద్రె; దత్తుకు లనెన్ బ్రహ్మశ్రీ; రామప్రభూ! 562

- దురదంబు, విశ్వసౌమనంబు, దేవమన్ రూపార్పు నత్తంబులై
 ఒకగొడుగు; దృఢిమారిన మనమూర్త వత్సాను ప్రశస్తులై;
 త్తుర కీర్తిం గవె య్పంజరంబు; గడు వస్త్రోకం ఒగున్ నీరణ
 ప్రగతాతం; దివి యెల్ల: భక్తులు లనిన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 583
- గొప్పకర ముద్దోదయించుటా! ప్రళయనంబున్, నీరణంబున్; పెరూ
 భుమి వై గన్ గదవాటవెట్టుగలుగున్ నా దత్తుగా; వాం పం
 తమమం బాపెయనర్థి కామరుచియన్, దర్బారి విశ్వవల్లభి
 ప్రభులొ నా భరనిర ముద్దోద! యవం దన్నాసి; రామప్రభూ! 584
- నిష్ఠలుం దైవ కృపాకృత్య మిందలు గాంపె యత్తుంగన్; వాళయన్
 మృతదేశంబుగ నిట్లు లాటగములై వర్తిల్లి యున్నాడు; నీ
 దురదంబున నందు బేసె మునియన్ యుక్తంబుగా వానిన్
 నున నంబోరక మంత్ర బోధనం పెంతో శ్రద్ధ; రామప్రభూ! 585
- ఉపనంబోరక మంత్రమూర్త నునన్ పెంతో శ్రద్ధ నిష్ఠుం బొగిన్
 జపమన్ నయ్య దదీయ దైవతమయన్ సౌభాగ్యుకం బయ్య; నం
 తపనోర్వాసుర విషయ లేల విలస త్తత్తనూ దృష్టులన్,
 గృహ వర్ణించిరి వాచమం పెరిగి భక్తిప్రొత్తి; రామప్రభూ! 586
- జలవత్ మోమలు యున్నకులు నలు మోమకంఠ; గన్పించు; గం
 దలు ⁵⁸⁷తై శ్వాకర కోరకంబు లన సొందర్శనంబునన్ మేలు, గం
 దలు మోమకంఠ భనూ విలాసమం నొందం గుంతి వై వాత, గం
 దలు భూమివృక్ష లక్ష్మ; దోరితిరి ⁵⁸⁸సొందర్శన; రామప్రభూ! 587
- కలి వా రెల్లరు వాచమం, దగ వయస్కారంబులం జేయుదున్,
 విషయంబున్ వయముం వనంగనంగ; వేర్కొం గొల్పుదున్; 'నమ! మ
 మ్మ విదన్ మీరు మృణిలినారు ప్రణయంబుం జూచి; మే మించి వ
 ద్వికలాదన్ నెంపించు కార్య' మని దత్తేసింది; రామప్రభూ! 588

వినుత వాల్మీకివను పేదవత్స³⁶⁶దు తమిన్ మీ తల్లనన్ వచ్చి పో
యను పేయన్వని వాడు నో! విలుతులాలో ప్రస్తుతం కేమియన్
దనుదో గాల్వను లేకుగాన నెరుగన్ తర్కంలు మీ మీకు ని

త్తమలంబుల్ల యటించు పెద్దవనిపె మెత్తం బట్ట; రామప్రభూ! 669

క్షమ రా పిచ్చులు; ద త్వహోదయలు విశ్వామిత్రుల్ల వేంకిం బ్రయా
జను పోగించుదు; గొందయార మరుగంగా, నొక్క భూత్పత్తినే
కను, మార్గంబన వారిని చూడు; ద త్వామివత్స³⁶⁷కున్ తర్కని
యటంగా కోరను కోత నంట నొక యుద్ధానిలు; రామప్రభూ! 670

చుకెన్ కేస్త్రంబు మోగుచున్నగని, 'మేకున్ బ్రాహ్మణంగ; కే
³⁶⁸గుని మోలాంబి బావవచ్చితి; మిగన్ వృక్షా మేహుతి; కే
నితు కీకం గనుపించుచున్న చు నెంతె రితున్నై తుంక తా
నికు నాంబ; నిలుపుం దలేవనమె పొత్తమి యందు; రామప్రభూ! 671

ఎన నందారము లేదిదోం, విలుంట్ శ్రావ్యంబుగా; వారింట్
విగటించున్ ³⁶⁹తక కాండాంబి, మదోబ్బారమున్ ⁴⁰⁰నల్పుడున్;
మన పుచ్చాళకు పిచ్చి బిచ్చుకదియో! గావచ్చు; పెంబంగ ద
చ్చునె మీకుం! నెరియంగ; గోరు; దుని కిచ్చుం బావి; రామప్రభూ! 672

- ౨౩౯ -

"బుధధామం వాకధామంబును దపో వృద్ధి ప్రతిభున గవన్,
 401 నుక మప్తొంగక యోగముం బవతమున్, మోక్షొన్న విత్తంబుతో
 కవతోల్కాములుండె నెం" దనుచు, విశ్వామిత్ర⁴⁰²మౌనిండు, బా
 గలి, శిష్యాగ్రణి క్షిప్తః పత్వేతు కథంకం బాహు రామప్రభూ! 673
 దమబన్ బానున రావ ధారణము పేరం బొట్టిబన్ దేవతా
 ద్వయం సోధించెన యాదంబన్ నలుక మవ్యస్తంబు ⁴⁰³విద్యోటనే
 చుచురన్ బాగుమఱిగె; పట్టెనె, తప స్సంసిద్ధిలై తాత్పర్యో
 ద్దమః నెం ముంబెం బెద్దహం; నునియెం దున్నొవి; రామప్రభూ! 674
 బి నిర్దాక్రమ ముంబు; బేరుగెనె, నా లా నిర్ది నం ⁴⁰⁴హితక
 ప్రదయో హేతువు⁴⁰⁵లేక, విప్రపు తపోవర్ణిష్ట చింతె న
 మృద కాంబుగనే మహేంద్ర విమయోత్సాహంబు సోధించె ను
 ద్ధరుడై యా బలి, యెంబు; నెప్పు; బోదగెం దున్నొవి; రామప్రభూ! 675
 బలి తా మున్ను మహాహింసలు కలువం బ్రాకంభముం బేరు, ఏ
 ప్పుల, బద్ధినువును వెంబవంటి బని, యా ప్పూర్ణన్ మహావిష్ణునిన్
 గొలువం బేరి, 'క్రతుత్తమంబు నలుపుం గ్రహంబు బై రోదనుం
 వెంబిన్ బేచి' యెంబు బలి; తప మౌనిండుంబు; రామప్రభూ! 676
 తపవిష్ణంబు నెర్చి, యెట్ల బతుగన్ బై త్వుయ తావేయ తా
 నను నర్చానిది తాని శి మనుమ నత్నాత్మం; ద్ధురన్ దేవ తా
 ద్వుయ తత్కంబు; బోయ, యెంబు; దమ మాయా శక్తిలై బాచు
 త్వుమనుం బాపు, పంబు తా రతి రనెం దున్నొవి; రామప్రభూ! 677
 దని యా యధ్వరంబునన్ వెనకు యాత్మా హిమన్ మిల, బా
 మన హింసలు నున్నమిది, మన సామ్రాజ్యంబునొక, యా
 నక మల్లోకములన్ గనించి, పుక దక్కన్నాకు పల్లోళ్ళు
 ప్రణమిం గొం తతి బాకు పేరి రవియై ప్రకృష్టి; రామప్రభూ! 678

401 ముత బొప్పక విత్తంబు; 402 తా నిద్యలే; 403 హితక; 404 వర్ణ;
 405 యొక్కపులు; 406 తాని నర్థ; 407 నచమా;

ఎని న త్రాళ్లన "మట్టల" యేని మనవిప్పుం; నరట్టలంబె; జా
యన కృష్ణార్ప సమయం కళ్ళప్పుడు లాగ్గా యుక్తులై యిచ్చుచే
యను పా నామకంబు నర్పి తమయన్ ముక్తాదులై విష్ణు న
ర్మనమం బొందె; న యె శిష్యున కెవన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 679

నని శ్రీవిష్ణుని గాళ్ళప్పుండు, ముతలా త్రాంతుండు, 'జాలాయజా!
ప్రణాళాశిష్ట తపోమయంకపు, తమ ప్రాయశ్చర్యరూపుంకపున్.
మన ముక్తక తపో నితాయమపు, నీ కవయ్యచో నవరం
య నగునీ జీవ, ముఖయ జేసెను న్నవంబున్ కల్గి; రామప్రభా! 680

నిను దర్శింపంగగల్గెయందుమి మహానిష్ఠం దువశ్యర్థజే
తనె; నీ దేహములో నను న్న జగముల్ దర్శించుచున్నాము; నీ
పు ముగ్ధేర్మ్యుడ; జాతి మర్మములు నిర్యాసాంశమన నీకు తే
వని, ఎన్ నీ కృపి పేగుడుంటి, మనె జా జా మోని; రామప్రభా! 681

మని నం ప్రాకృత నేదరేవుడు ఎనెన్; మొదటి; నో గాళ్ళసా!
నిను నేనున్ నవమన; వరంబు నిక నే నీ నీయ యోగ్యుండ; నం
మన నీ శిష్టమ పేనుమీ! తన మెదిన్ తోషంబునం గాళ్ళపుం
మను, నేదార్థము జానునై వరము పేనున్ విష్ణు; రామప్రభా! 682

నరమా విష్ణులు ముమ్మి పేచితోన, మా నం తమ్యు; త్రావించి తే
నరజానిం బ్రకృతంబు; వేయించు; తోర్పా లొక యుక్తంబు మె
స్థిత వాక్యల్యము మీల మీ, ననుచే జానిం జాని మన్ జానిన్
విజయం బ్రోవ; తమ్యు పేనె; నరజేర్పిన్ మోని; రామప్రభా! 683

"నిను వెల్లకముగోరువల్లెదనమన ⁴⁰⁸నిక్కంబుగా నీ దగున్;"
మొయంబామె నీన లూ యదిశీలం బుట్టింకపున్ గోతరి
మనమన్ ప్రాకపుత్తి; నిలింపు విష్ణు రాత్తన్ గాన, వేరం త
మ్యుని యా గాళ్ళపు; తర్పి పేనె నని నిష్కాసామి; రామప్రభా! 684

408 నే న్నంబుమై;

పెనుచుం గాళ్ళును బ్రాహ్మసంఘము, మహావిష్ణులను హృషీకర్ముఁడై
యెనుమోదించును బాపె దానిని నతం దల్లాని తానందమున్
గెడుచున్, "హృషీక భవ త్కృపం బవగె నింగన్ పిల్లి యిట్లోను నా
ప్రణవితానుఁ" అని నును, శిష్యుడ కున్ బ్రహ్మోః రామప్రభా! 386

తన క్రత్యాద విచారన ప్రపణ సంపద్యంబుతో నొప్పు, త
త్త్వబలాభిస్త భుంబు నిర్ణి బవగెన్ భవ్యులుగా నందుగ గా
నన పిల్లాశకు మిట్టియో నను ముగిగ మోదానియున్ మెచ్చి; బొం
దెను ద వ్యామమి యిట్టి యం తనియె గాథేయును; రామప్రభా! 388

అటు తర్వాత పతోక్షణం తనితి గర్వాప్తన్ అనించెం గెనున్
గెలుతై; పిమ్మది యత్త కర్తను అనిం గెల్లెన్ మహాకాండ
వెలుతై యార్చును; మూడు పాదముం విశ్వం గోరి తోలా తు
త్కను బాదం బొంగింప; నెను గురు; తింకం తెచ్చి; రామప్రభా! 387

అతముగ మెచ్చ, నమస్త తోక పాతమున్ పంపిల్ల; బా నొంగె మె
చ్చువ ⁴⁰⁰ అయ్యుండు గ్రహార రాత్రి; అలిగెన్ మెల్లోకమతి మెత బా
నెను; బైత్తుం భవ తాంతి పాతముం అంద ప్రాపితుం జేసి; క
ప్రతికనం ⁴¹⁰ తేచ్చి కనుస్త తామ మని ముక్కున్ బొంది; రామప్రభా! 388

ఒకలం బ్రోవంగ న్నచ్చి నిరతిహారోత్సాహుఁ డైవల్లి లే
నత, లలా యాశ్రమి తాని, కాంతి నిండుప్రహ్లా న్నయోదయ, ని
ర్భర మోర ప్రద మెందు తామనుమగా తానుయ; ⁴¹¹దా నుంది ను
ర్భరలో నిట్టియెల్లాంతి నానె యెవన్ బ్రహ్మోః రామప్రభా! 389

శ్రమి సంపాదించి యిట్టి గావున నింగన్ శ్రద్ధా ⁴¹² ప్రతిభన్ విలా
నము పేరెల్లెతి తక్త వంశ్చయంతో; సంబాధన ప్రాకు బా
శ్రమముం జొచ్చును రక్కసుతో, ఎలుని బా అన్నంబు, నిత్యంబు వి
మృదు గానించు; తలంచు⁴¹³ గాథిబాడు వర్ణాంతంబై; రామప్రభా! 390

400 ప్రాశస్త్యండు; 410/గాచ్చి; 411దా/జేసి; 412 ప్రతిభన్, ప్రతిభన్;

413 తు: గోతుడు;

దండున్ మోడక రాక్షసిం నిటవే నంబోరమం బేయఁగాఁ

మఁగఁగా పతిఁ బాత్త్రో రోపుద మిదే సిద్ధాశ్రమముం జొరన్;
దఁపఁగాఁదగు బానియైపటలి, పిళ్ళ బాత్త మి యాశ్రమ
వేంమట్ నీ దని నూత, నెంచుఁ బరితెం ద నొసె; రామప్రభా! 501

పలుకుట పాంశముగాకముంది, ముని వెళ్ళామిట్టై; తా యాశ్రమ
దైవిఁ జొచ్చెం దన శిష్యులు గొని; యవత్కాయంబు పిదపగదే
దటె ద్దొండుఁ బనరకనా గణ లప త్సంకర తేయమి న్
దఁపఁపెనెన్ మనినంధ్రమం దపుడు, చెంతర వాని; రామప్రభా! 502

మనినది జూరియఁ జూడఁగానె యిదియై మెచ్చునై యెట్లాది పూ
బింద నర్పిరి సిద్ధబాసు బరిత స్థాయిన్; గుటం గొనె ద
చ్చిర యా పీఠం కత్త నవ్యుతులమన్ శ్రీమంబుగాఁ గూర్చి యె
ప్పకఁ దీరయం నుండఁ బేసిరి మందంబు జూరి; రామప్రభా! 503

శ్రవముల్ తీతనా! నేనా యత్తతది బాన్ద్రుప్రాయులై తోడు ను

త్తను మోసిం గని రావసంధము జోతక గూర్చి, బ్రహ్మర్షి న
త్తమి నేఁ దిప్పరె పొందు; తద్యకను శ్రద్ధా దీక్ష సాక్షం బగున్
దను సిద్ధాశ్రమ మంజు దీని, తని బుద్ధుచ్చైః; రామప్రభా! 504

శ్రవమంతుండగు మోరియన్ శ్రవరపరెన్; శ్రోతవమై వత్త్రో నం
తరి యా యాదవ ⁴¹⁴రాని వెచ్చుచిని నందరించి యొకింబె; ని
ర్మిత కర్మేంద్రియఁ తా మహామహఁడు నర్పిష్మంశ కుల్యాయ, దీ
క్షిమఁదయ్యెన్ యెకిం బొనరక బగితి క్షేమాప్య; రామప్రభా! 505

గురురా స్మరం మోఖయం దంపునయం వెచ్చుతున్, జాగరూ
కతతోఁ బచ్చురుఁ ద స్పృశెన్ దశరథ బ్యాసం బైరావ్యతుల్,
గతియందన్ నిలి, చేతుదన్ బంకముల్ గాదు త్తొరిన నర్పి, త
ద్దతతో జూతబగిజోయ రా గురునిఁ శ్రాత స్మరక; రామప్రభా! 506

ఉపదం వేదవేదకే తేది, తొలగుబోధోపాదమ దీర్ఘ, క

క్షేపి గాయత్రి తపించి, పద్యమయ మన్నిన్ వేర్చి, తూర్పున్న యా

తది గాధేయవి, రాజవందనలు సందర్శించి మందస్కరిన్

బ్రహ్మహతయను నూర్చి నిర్మిరి తాత్రాభర; గాథప్రభా

597

క్రతు దీక్షం గొను నొజ్జతో నెత్తును వచ్చున్ రాదు తా మందు నా

చెప్పెన్ వేర్చిన రాచపుట్టువులు వానిం గూడ, యందున్న మా
నీ కలిం గల్గొని, 'పుట్టు రాక! యనునాధికంబును లేర్చు నే
గతి నెం దుండును మే' మును దరిగి రాకంబెల్ల; రాచుప్రభా! 698

మది యెట్లులు నురక్షితం బగుచునై మున్నుంబె నీరాకుం
గదివట్టుం గను నీర్వయో; గొమరులం గల్గొన్న మోహిత్తులున్
మగ ముప్పొంగు, 'గుహితురాక! యనుర వ్రాతంబు లే మే నై
మను రాచున్నను' జెప్పకీమదిని నిర్ణాయన; రాచుప్రభా! 699

కనుకన్ పోరదురాక! యా నకురముం గాపాక మీ కొను నా
ద్వీనమర నేరు మొదల; కనుకరులుగా నీపించి కక్షమృం
రణమందున్ పాక మార్చుగల్గున కపోరాత్రులంబు నుం దంచునన్
గనుపెట్టన్ పలి; నుండు చెల్లితిరి, శాంక్షల్ వారు; రాచుప్రభా! 700

రణ తీరుల, మునిగిపు, తా యెబ్బకపోరాత్రులంబున్ నిద్రతా
వివరే గాపుగ; గాదివారు గురు నుండిమోక్షులై యెట్లునున్;
మన మోహంబు యెలా విధిన్ నకున్ మే మోక్షంబు వంగంబు నొం
దనినై పోగుదునుంబె, బుద్ధిజాలు శ్రద్ధం బాచ; రాచుప్రభా! 701

కనుమన్ న ద్వివలంబు; గాపురంగా, గన్గల్గి పెల్లారుం
వృణా! యా యాచుప్రార్థకుల, మనమింకన్ వృగ్రహాయంబు మీ
తన గవ్వపుక, మను వ్రగ్రహాయ నోర్కిం బుద్ధు, వాలో, వర్తమన్
మనమిం, దివి బ్రహ్మంబుగో; యమన్ ప్రేగించి; రాచుప్రభా! 702

ఒకటం తాపులు; కర్మంబు నపెదలంబు పోమార్కరుల, పానపా
త్రుకనున్, పెల్లంబు పోమనిపాత్రమలు, పెల్లిన్ ద్రవ్య నర్తకపు ము
బుకొమన్ భగవ; ముంబులు మనభుగాలోపంబునన్ కిగి; వా
ర్తకనున్ పాపి మాయమెల్లంబుంబున్ రోదమృ; రాచుప్రభా! 703

పద మాతాద్రము విట్ట విట్ట కను వేగం బన్వయించంగ, తో
 దప మారీద సుభామోవుత గురియె వెతుకె వెట్టవలె గట్టయెన,
 మది తోహానిత వేమిఁదఁపదువేమో యన్న యవ్వేళ, క
 గ్గన కేవల మణియించు నెలమె కృష్ణాయుతు; రామప్రభా! 804

విచిత్రం నిమగ్నం నా యదుయెన్ వీశ్యంబుగా; లేకునా
 విచిత్ర యాతుగ; బాంబాళకతి, యెప్పుడున్నెత్తె గ్రక్కయెన్;
 దక్షులన్ మాఁకఁగఁబోవుదుంటి కన్నత దర్పాన నా రావనం
 దనులం బాఁకఁగ, మామిపై నిలిచి యెట్లఁపిరి; రామప్రభా! 805

పరవెన్ రామపు; కన్నవే పరమ బాన్వయంబు, విష్ణునా
 న్నద విష్ణున విభాళ మానవ మహాస్థ్ర శ్రీకృష్ణ మా వ్యవస్థై,
 నిజతో మృగ్యమెయెన్ విచారితముగా; నేగెన్ సుభామన్ కయ
 యన మౌగ్నియముతో సురంబు; దురిచెన్ కంభాము; రామప్రభా! 806

సుడి మేఘంబుల వెల్లివేయుకీయుగా, తోర్కంబు⁴¹⁷ మారీతున
 పడిగా వెల్లిమ మనబాస్థ్రము పరమాపారంబునం గూల; న
 వ్వును చేర్చెన్ గెడి, వర్షిరం దరుగుటం బొంగారు సంధ్రంబుతో
 బయ్యెగాని గతింబు; బామిను కలు⁴¹⁸ ప్రాదులము; రామప్రభా! 807

కన్నులన్ మూసియె విష్ణు తోపంబె వేగం బోయె తూగ్నియ మా
 దనులం గార్చి మలాపొయిం; ద్రివిధి యాతుంబున్ దరం గూరినన్
 గది, యా పోదక యుగ్మ తానుదం బాగన్ రానిబాపై పలా
 యన మాత్రంబు; బుంబి వెల్లిత విదైర్యం బొంది; రామప్రభా! 808

కని, యెత్తారలు పర్యు వెల్లివెల్లి కొనబుతున్⁴¹⁹ సూతి, బె,
 క్కులఁగ్రాహయన్ మమిం బా వహింబులు, దుష్టస్థాంబు, బంబో బంబు,
 మనుజువృగ్నూ, రిభీదారం మిగన్ మన్నింపరా, కంఠు; బం
 పెను బాగ్నియము వేసి విష్ణులును సంప్రీతి; రామప్రభా! 809

416 గావునగా; 418 పల్లె; 417 పు; 418 ప్రాణంబు; 419 మం బట్టి;

మన తాత్పర్యముల బారి యెదుర్కొనునట్లే మన మెట్టి తత్వారథ మ-
 స్త్రముల పొంది 420 ప్రహులు 421 మంహరము గోత్రా లెవ మరక వోలె, వ
 క్షుగ్రుల 422 ములది రావమె; 423 కమమ వాళక వొంటె; జన్మము వొం
 పుల వాస్తవ మహాస్త్రి, అట్లాం మరక కీమిమ రామవ్రతమా! 810

పిళ్ళపాడుల నినుఁ బంపివట్టెరి, యోగ్యు! నిపు తా తాత్పర్యమున్
 నిక లెకె నిజవేర్పిరావ; విశిష్టముడున్ నేను నిర్మాతకు
 మైత నామూరిత హృదయము; గృతార్థులైతి పిళ్ళ; మం
 నిక పుష్కలవత్త రావలెయి! యది పెత్తెన్ వోని; రామవ్రతమా! 811

—30—

అమితగంధలు తానెప్పుడో దేవుని భక్త్యర్థముగా తానెవరితో
 యే మిదిగ, హాయిగ వాడు పుచ్చిరి తమమ్మనో పొత్తుచూ పెట్టెనో;
 దేవుడొకాడార పరంపరముగ యుత్తంబై న పొత్తునొక
 క్రమ సర్వస్వత్వము తానెవరో వెంటబాడలో⁴³⁴ ప్రభు; రాక్షసతనా! 619

గురు ⁴³⁵నంసేవన పాదపాద్యమును, దక్షిణం గల్లు నా నెయ్యియో
 త్వర నంపెన్న పరమాగమార్థమును, నైవేద్యములో ⁴³⁶దగం బోయి తాం
 పిరి నై క్యాదర తేజా, గాత్రం మహర్షికి; వెంటనే వారు తా
 గిరి బ్రహ్మర్షికి; పనికి రెడ్డికతు క్రింద మ్రొక్కి; రాక్షసతనా! 620

పర గంధీర మహోపద స్వరమున ⁴³⁷నంబారుచున్న వారు "మీ
 కురు లింకం దను లేదు సేయవగునో! కార్యము మీ తానది
 త్తులి చేత!" యన, పొదు రెడ్డికతు నంబోపింది దీపింది తా
 దరమున పేరుకయో నలుగో గొడుగునో దర్శించి; రాక్షసతనా! 624

గురు గాత్రమున యాన బొచ్చునను బుద్ధున మోచి యొక్కంటూ "న
 త్వరమే యీ గురుకుంటి పెట్టెదమునున దర్శిస్తయో యెల్లమున
 పరంబ నెట్టుచునుంటి నా జనకు; తన వాత్సర వికలబల్లి; ప
 త్తులి సోదర్మము మీకును మితిం మాతో." నందు; రాక్షసతనా! 625

రమణీయం బగునట్టి యొక్కచి రమా రత్నములు లేరీవ్వునా
 నమనై త క్షుప్తగోళ త; ద్దరము; గాననీచత్తు తేజా ప్రహ
 ర్ణమునున, నీ ప్రవ మోదు; పోదరులు మీరల తానిని తాన యా
 గ్యము; రంధీ! యేన మోచి, యో వసుధ ప్రిహ ⁴³⁸పూర్తి; రాక్షసతనా! 628

434 తున నం శ పరంపరలో పిరి వెయ్య క్షం; 435 వారు; 436 పూజాపిరి,
 పూజాపిరి; 437 పది 438 న, 439 తత్తి;

యను బొప్పివృక్షము నేమనామును మహాహుళ్యులను యజ్ఞములు నే
 పెనుగాని మితిలాదికాకుండలు; అట్టివే మెప్పు యెన్నాని నా
 ధనవృక్ష వృక్షములయినా నొకటి నా నైత్యాదు; నా ప్రియ నేను
 యని నిజమందు మౌని కంఠమును చెప్పవే గావు; రాక్షసప్రభా! 617

అపరిమిత పైఠల మంచునందు మహర్షి ప్రాజమం గాంచి, యి
 ప్రియమా! నామల నాదమునందును కేష్ఠం బొందువృక్షభేద; నీ
 యేకవర్ణ విశ్వము గుండు వైశ్వరయ దీపాంశమం పొందు నా
 గి విద్యవర్ణ తెలుసేను; నాత మనె మౌని స్వామి; రాక్షసప్రభా! 618

నవరాత్రులందు నాయనార్యసంబోధన కామి; బ్రహ్మక గా
 కన మందర్శిని నామనీయమదునీర్యం నేహం నా నేవనా
 నన గంధర్వులు యక్ష రాక్షసులు నా నాఖ్యాంభే పిత మోమ; మా
 కేపులం విద్యుగ నేని యం నవయో న వ్యాదులందు; రాక్షసప్రభా! 619

అయినదే తానిది నావ్యంగీకరుడు మహాహంభాత్రికనామోత్సాహము
 బ్రాహ్మణింపవే వివరాధి పైరి, అం నందనాదులున్నై యుండియున్న;
 సృజితమగుంతున్నై న వద్యుక భవస్థూరంబు; నానంగ నా
 నీ యనవే రాక్షసైవైవై; గ న్నామను మోగింతుండు; రాక్షసప్రభా! 620

అపరీష్టం గను; గొప్పతారలమనునవే, శక్తిధర్మ నా నామన
 మనమానం గను; గొప్పతారలమనై, ప్రాపింతుగా-య్యు న్న
 వన మన్నవే, గుణిశాస్త్రయుం గునుడు నేక శ్చేద్యులయందల్లి; నా
 మను బ్రాతవే విజయవృక్ష; నా మ, అయనంబుక గూని; రాక్షసప్రభా! 621

నక బృందారకు అందలనవే మెదలి నామోపింపి గాధేయం "దా"
 నక నేనానీకుల-ర! యందు మున్నై వృక్షానీ! నావృక్ష
 యని నే గొనితి; ఏదోనీదు నిపు నీ వివాద్యకమానవ మా
 ఏ. నకుండునవే మిమలీలు వనిలం బ్రహ్మన; రాక్షసప్రభా! 622

400 కావ్యపుర;

మనముండు మందము' గాచగ మూల మీదు పూర్వహంపుఁ బ్రాంతంబునం
 దుక నే, మఱి మఱాదేవతలకున్ బ్రోతులులం బెట్టు వ
 ర్చిన గాఢీయుఁడు, శిష్యులన్ మునుట కత్తిగొల్ప, సిద్ధాశ్రమం
 బునకుం శోసః బ్రహ్మీలుం బెన దుష్కొంగొ; రామప్రభూ! 622

దం రా బుద్ధివే నుత్త రాధిముఖైః, సంశారముల్, విరివూ
 బ్రునివెలన్ శతద్రక్షపారములపైః దోశేరఁగా వెంట, దం
 తన సిద్ధాశ్రమదాన వక్షి మృగ సంభావంబు చేచేగ దా
 రిని వెంటాడిన గుంపు గుంపులయి పేర్చిం బారి; రామప్రభూ! 624

మరియుం బామె వెంటసెంటుకొని గుంపుకగట్టె దా శీతలం;
 గనియిన్ బాగుదలీరి మింట వెనుకంబానైత యా పుల్లలన్
 దన వెంటం బడుదేవురం; దుకకు గాతం వెల్లులలో దానినన్
 బనియన్ వెన్నును, ఏడువో ల్పరికి ప్రేమం బాద; రామప్రభూ! 625

నియతన్ దాదు శుకూరమున్ వదలి శోణ ప్రాంతముం చేరు వే
 శయు, మూర్ఖాస్తమయి య నొక్కరియి వర్యున్ నంబ తెంజాయెన్,
 పయకం బప్పటి కాపి, యవ్వలదె యొక్కంబుచ్చుకున్నోకే మె
 తయు నవ్వాదికిగల్గె, వీరునది⁴⁸¹యదర్ప బ్రాంతి; రామప్రభూ! 626

అపు దా శోణ పదంబునన్ మురిసి హోమాదుక, శునిత్యులునున్
 దపమల్, దాదు ముగించి, యప్పటికె పండ్వానేశయుం దాటఁగా,
 నువదేకిందిరి గాది సంవనన తెంత కన్యై, చుట్టును
 బ్ధి పరిచార నమేతులై మునుట, పొంబట్టి రామప్రభూ! 627

ఒనరన్ రాశరతుల్ విశుద్ధము, సంబోధిపానకున్ వచ్చి, త
 న్ముం సంసంబుక తెల్ల మెల్లిమెనెన్ ప్రేమకు-క నమర్చింబడిం
 తన, పొత్తాదినకుల్ దొనర్చిరి మునింకర శ్రేష్ఠుడొ గాదివం
 దనునిం తెనుచు, దానిమణ్యములు బ్రాహ్మణ నొట; రామప్రభూ! 628

అమితానందము గూర్చుచున్నయది, యాహ్లాదకము శోభాయమా
 నమునై; యిచ్చురి చేశమా యిముగలా నా కయ్యెడన్ వేళ్ళు; యం
 దు మలానన్ కమలీయః ⁴³²కవ్వ, ముది, వాదోయత్రి, గారేయః, నా
 క్రమి, క ధాశయః నప్ప నిర్భూ కమ సుతాహించి; రామవ్రతా 420

- 3.3 -

మమ పోర్కమృతం బ్రహ్మ మానవ లన తుత్తురొడు, బాదప్ప వ
 క్షయము, బ్రహ్మజగములొడు, మమ మార్గం బైన త బ్లోకమున
 మరలె ఏని, యహంబు, వేరుకొన, తర్కజ్ఞుండు, రీద్రచతుం
 మ, నటించున మమ బావి ⁴⁰⁰ గొప్ప కొనియోతున మోహరామప్రభూ! 330

అతి: బా వెళ్ళు మహామనీషము వెలాహం బయ్యె బై తర్క వ
 త్తువ, నందున మమి యోచి, యోధు: గతి నొత్తుకొంటున్నై, బాచీన
 నుతులం బట్టి, గుణించి కంటు: బ్రహ్మన్ కోర్కెగా విల్చి, య
 ద్భూతునిన రెంకవదాని: నిల్చి, మోహతుం కంటు: రామప్రభూ! 331

లనిచేసియెలలు, కథా త్త రూపుం కన్ బాచు త నొప్పిన్
 జనియించి వీరవం ద్భూతి త మమ: బై: కోర్కెన్నతుంబైన త
 జ్ఞానంబు కొంటెను బత్తుగా వను వనన్ కోర్కెనొంటుంబైన య
 కరిగిన బాల్లవదాని: బై: మన చేత నొప్పి: రామప్రభూ! 332

నలుపున్ పుత్తులు దండ్రితో నమం లనన్ వచ్చారుదున్, నెత్తునం
 దులు, దుత్తువొలు, బా⁴⁰¹కో త్తములు, మంత్తువో, నెట్లతోబాటులున్
 బలు రేఖలులు బైన, క త్తరీయ నుభర్మంబున్ నుతున్ పూన:గా:
 కంటెని కండ్ర: యంతు: వెచ్చ: బొక:గెం దవొప్పి: రామప్రభూ! 333

కల నా నలుపురతున్ వమానముగా: బా నేర్పులు గావించి, పు
 త్తుంతుం దండ్ర: 'నవ ద్విధాగమం నేర్పున్ మిలు:గా: బాచం
 బలు నేయుం' కని, బానివల్ల: గదుగుం బుల్లం బనం, దండ్ర: వ
 ల్లులు: బాచించి బాచ: లందు నుతి నయ్యున్ మోహ: రామప్రభూ! 334

పిచ్చ నిర్ధారణక మెరిసి, పొంపమొం ప్రీరామ్మై, తోక వ
 మ్మరిలో వేరి తార లేలుచు కంపం గోని, ముమ్మందు వి
 స్తృతమైవల్లిచి రాజధానులను దార కల్పించుగా వెంచి తా
 కథ వీరాత్ము; లకుండు వారి; దొగకుం ద నొసేసి; రామప్రభా! 835

జనమొక తెచ్చ; గుళాలలు;నున్ నిలిపి; గొళాంబి మహా వత్తవం
 జను దేవోమయి 494 మూర్తి; యంత; గుళదాతులనున్ వివిధింపెఱ
 య్యెన; జ్వలలు మహోదయంబు; నడ భగవత్తు మన్ జ్వలం
 జను దమ్మంబు స్మరించి; వంట; దగ; దెచ్చున్ మోసి; రామప్రభా! 836

వసు వన్ బాటు గిరిప్రభం జనుచు దే వృక్షస్త్రీ యస్కమ్మక
 ప్రవరోపస్థితి; 495 గల్లు పట్టవను విహ్వలంబు గాపించి; తా
 వసురా ప్రాజ్యమొలోనిదే మవను క్షేపం బాకు; గుచ్చున్న లా
 వేనిదా లుండు; ముందు బాకొనియె తా ప్రహ్లాది; రామప్రభా! 837

నిజ దేవంబులు అట్టి యైదు క్షితున్ నిహ్వాణ మౌజన్, గిరి
 ప్రభ మన్ బామయి రాజతారి గెనె ఏ రాజ్యంబునంబు దుర్వశిన్
 ప్రణమై పెన్ జడలోన, సోగు కరణం గవ్వల్లు కోలంబు తా,
 కలకంబొ, నని మోసి, క స్థితులో వల్లూకి; రామప్రభా! 838

లకినంబుత్తృదమైత కోణ వదనీ యయ్యెల కలంబన్ సుహ
 గరి యన్ బామయి; బాన్ని తిచ్చుటచి; లాగ్నంతార పి దేవ మ
 త్వనిక కాకి; గటంబు; జల మగధ ప్రాజ్యం దరియోమి;
 బుర్రులన్ తెచ్చ; వలంబు కమ్మలంత; 496 వచ్చున్ మోసి; రామప్రభా! 839

494 మూర్తి, వంత; 495 గవ్వ; 496 విభవ్యవృద్ధి; 497 నలు;

వసుదావేంద్రుడు మహాత్మ్య శారదామతేన్ పట్టణ్ణి ని మంగత్తి
 ప్రసన్నుతమ్, మేయి నవ్యకాశిని యవక్ దుశ్శి నుశ్చేత్రమై
 ప్రసరిల్లెం; ఇయ్యగా నుభవమను ⁴³⁸కవ్యులైన నేకంబుగా
 బరసించులము; నందు శిష్యున ⁴³⁹కవయ్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 840

తనయా! త త్కుళ లామోత్తమసి బుత్తసి శ్రేష్ఠః, కత్యంత త
 త్మ నిరూపిం గుణవాతు; తయోమ తరన్ లామ్య; యాతంతు ని
 స్థిరి లాభ్యామతి గాగ విద్యుత పృథాని లోయె; నా బంబతున్
 బలియింబెన్ తత పుత్రికా వయః పుత్రన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 841

గుణ మా పోజ్జిం యోవనంబులము; తేర్కొ; యన్ యో పుత్రికా
 మణి, లోకృత్యుతు నిమ్మి లన్నియి, గంత బ్రాత పుష్పామయన్
 నుగ మారాగ నంబరింతుకొని, కంఠా వ్యధి తుల్యుల్లి,
 తనిలోపన్ విహరింప నేగి; తనియన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 842

గుబ్బై యేర్పననున్న బెట్టి వదుమం గుత్తుంబి కంతోవమన్
 పొంగున్ పేతంగ, పిలంన్ పెంపుకంకోర్చి నాయుడురుత్,
 విలురానుత్ నులియంప లావ్యమూల గావించంగ, నంగీతహత
 నింకోసంబు తోరె; ⁴⁴⁰నం తనియి మోసంబ్రయింతు; రామప్రభూ! 843

తగలం తమ్ముడు కోత పేరుగం యంగ బ్రాతమేన్ లాన్యే తం
 గులలోపం గవిమంప, గాల్కొను మెగుల్ గుత్తుంబుం బాటి తన్
 తగలం గుత్తుడు లాన్య లన్య, మద మేదం గత్తుతం తొర్చి
 తలు వా; వంతుడు ఇవ్వగా; తొకంగి నా బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 844

అనిమేమం తనియంతు లానిగని, నాయన్ వర్చి, "మోకవ్యుల
 ముంబారామిమె నే వరింపిరిని; ప్రేమన్ నమ్మ పెండ్లాయుడి!
 మరువాత్తుం విడి పీచిపోవు నెక; విద్యవర్ధులు పి మెయ్యుడు య
 వన ముక్కయ్యుడు; వలం తనె నెవన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 845

438 కవ్యుం; 439 ల కవయ్; 440 వంతు వివరింబెన్ మోపి;

మమ విష్ణుమతి పాడియో నొకొ! అగ్రత్రాయంకయో నీ ప్రభా
 మమ మోక్షార్థ తామంగ రయ్యో! యమ వోపవ నీ ప్రసారంపు వి
 ప్రమమే బో! దెభు: నభు: నీ ముంగ నే శాలయ్య నీ శెల్లయన్
 నమరీగావీ యమమ తా రవి రవెన్ నన్నొది; రామప్రభూ! 846

నవదా! యా మరదాత పుత్త్రీకలమీ! మ మ్మిలీ యా రీతిగా
 ననమలించు: దంపిదాపు నీవరీయ ప్రాభవశక్తయ మే
 మవకృష్ణం బో! నరీయ: గల్లయిగా; తా యంత్రపై నై ననన్
 అత దీర్పయం; మమ తా రవి రవెన్ ప్రహ్లాది; రామప్రభూ! 847

అతపాంత్ మన శక్తియంత్రం నమిల్ వ్యర్థంబుగారింపగా;
 దం:పవ్ తా దవిగాని, దివియదంత్ త్వయ్యుప్తి మా-తంప్రివి
 వెలయన్ వెలయి వచ్చి విచ్చు హత మెంపించుం యో! ఏమి నీ
 దం:పుత్ మా యిత; నమ తా రవి రవెన్ ప్రహ్లాది; రామప్రభూ! 848

దూతం అతకు మమ్మ; తర్కమ మన శ్చుప్తిక వికం అం: వి
 మ్మం మా తంప్రియ మాత నై వ మగు; మమ్మన్ నేయిం తంప్రి యా
 వరి నం వెంబో! తారీనే వరమ నైమం మమ నే మెంయయన్
 మెంగం గల్లయి; మమ్మ తారి మన తా విన్పించి; రామప్రభూ! 849

కలిగెం గోపమం వర్ణరావియ్యియై; తర్కయ్య కామయ్యమల్
 గం:యెన్ గంవవహావ; మునింద్ర సుతంబ గారింప: గోంత్ విలే
 యం; నర్కావయ్యంబంబం తోవవహా:నై బోయె; తా తంక: గు
 ప్తి, అనాతరయ్యై; కలంబు నుదియెన్ ప్రహ్లాది; రామప్రభూ! 850

అతులల్ పోగవు: పోగ యావమ, వివర్క న్తంబయి మాలోన్
 దళ:భావోంబు తాదమల్, మది నుతల్ దర్పయ: గోల్పోమ; తా
 రకలం బొంబుడు వెల్లవేయ నవ్విభానమం నేయయన్
 అవమం గూలి; కలంబు విష్ణుంబు: శత్రున్ మోపి; రామప్రభూ! 851

పుష్పం బా నీనాథుఁ డందేటికి గోళిలానందమ్, పద్మ గో
 లీపం నానాం, గుల్మం, పిగళి పద్మ శ్రీమతి పొబగ్గలం
 మన కుల్లంబుగఁ జాపించి యేతడమ్, "పాశ్చర్యాలా! యదే
 చుదో" ముదమ్ మది వెల్పు; దంధ్రులగు ప్రహ్వలలు; రామవేదా! 452

అపకృష్టావధుఁ డయ్యె వెల్పుడు మదో పంజరే చేతపట్టు; దీ
 యవధులు కొనవించి పేతు; అదే లేదైదు గడుగులాటి
 యవధుల్ ప్రతిభాం భక్తమమ వేదంబాలిగో యేర్పు; దీ
 ప్రభు హేతు; కది యంత; దంధ్రు; మదియే బ్రహ్మస్థి; రామవేదా! 453

- చదువుం గోర్వది కన్నె లా పిళ్ళ లగన పాడుంబున్ బ్రాది; 'యో!
గంబేజా! జగ పెద్దా! ద్రిమ్మరు చుట్టకూరుండు, 441 షిమ్మంతు, పె
ద్దకనున్ పమ్మ బాకమ్మనింబుడు నిల్లెపోయి; మారు నే
వ్విం నుమ్మి; యది కొనుంతు కొనియిచ్చె బారి; రామప్రభా! 854
- మం కర్కం ఎదిలంపు మందనియు, వాకుల్ మోటుకం లేకు పిం
నిం వ్యర్థంబుడు బెట్టాచో వనియు, గీర్తిం గన్న మోతుండ్రి వ
మ్మం సంపాదనఁజేయి మం వనియు, చమ్మం చేత, లా! పిల్ల మ
మ్మల; గానింబె; కటంతు నేర్చి తని చెప్పవ్ మోని; రామప్రభా! 855
- తనయలో మోనిన కంగపాటు వెటంగిన్ ధర్మాత్ము; బా తండ్రి; యో
జన; వేసెన్; మతం గనుంగొనుచు, 'చుట్టె పొయింతున్ నైచుచే
వనిగా; బానిసి; ప్రియవ ద్రవమి గొప్పవ్ మెత్తు; పిల్ 442 తో; జనన్
జన; లోర్కిం గొని; కండు; జల్మి నది, పెద్దవ్ మోని; రామప్రభా! 856
- వనుయే తూపుల నెరిపై వను; వగళ్ళం బొను చుట్టాత్ముం
వనియింపం; ద్రివివేకులే మణియ బొట్టేం జాన, కాంతుం జగ
వర్ణం గాదా! వది బాచు; గమ్మియతి యేకంబై యిదిన్ వేయిం
క్రమమిన్ నైయు. లాను పిం తని వదిన్ ప్రహ్లాది; రామప్రభా! 857
- వనుయే బాపము య్జయెన్; వనుయే మోగొంబై నె వర్ణంబు; త
వ్వుమిన్ తర్కమం కప్పెలార వనుయే; బ్రాహ్మణ నే వేత మ
క్రమమైనట్టి యేకంబుగా వను జగ వ్యర్థంబు కంబిల్లు పి
వనియిం బ్రాహ్మణ; నందు; బాపె వదిన్ కొనుంతు; రామప్రభా! 858
- 441 షిమ్మం పె 442 గొనెన్;

బ్రహ్మచే ముక్తగుః గన్వతా మణులకుం; బాదించుచుం వెంచినా
 తరయన్ మీరలు మంజుగౌరవము వహ్మ! మీ క్షమా శక్తి న

అన్నత మెప్పుం దగియున్న; చుండు, గుణబాధుం వంత, వాహుకు బె
 ల్లర నోదార్పి వలించు శిష్యుల కనున్ ప్రహృద్ధి; రామప్రభా! 889

భవవాకులన నుండ్రి సత్తమల వాళం బొయ్యి రావించి, యి
 వ్వరి కి కన్యం నిప్పి చేయవలయున్ వై వాచాళం బలయెడున్,
 తెలియంగా వెపు వెంచు; బుండ్రి నలపన్ ఏలొనొక! యందు, వా
 విగా మంత్రణయుం బొకర్పి వని వెప్పెన్ మోసి; రామప్రభా! 890

అదియే కాంతులో వదాదరణ భాగ్య 443 శ్రేష్ఠు; బొక్కందు, పాం
 వు దరికన్యంగం యూర్ధ్వరేఖమహు, నొప్పున్ బాళి యన్ ప్రాప్యముం
 దుద్దిక ప్రాత భవోగగరిష్ఠు; వక చెంతో నిష్ఠ నై బాని మ
 వ్వ వర్జియ నవ మంచు; బెప్పు, బొడంగెం దహ్మని రామప్రభా! 891

వివిధ ప్రత్యయ మార్పికాళు; యోగు దహ్మిస్తుత్తి, గంధర్వవా
 త్పురిత శ్రేష్ఠ, వదస్యి యాశిని వేయం బ్రీతితో సేవ సో
 మర యన్ గన్వక విత్వముం, దవకు ప్రాప్యబంధులనన్ కత్తి నుం
 వక మిలంగ; వలించుబెప్పు; బొడంగెన్ ప్రహృద్ధి; రామప్రభా! 892

మనియో; బాళి భవశ్రవసిద్ధి; చలు వహ్మదంబతో నొక్క బా
 దనిదంభుల్య మహాచారావలితు; వై యా సోమదం బాని, య
 స్థితు, "సంతుష్టుడ నైతి నీడు వరికర్తావా ప్రితిం గన్వతా
 మతోయే మిత్తును మెప్పుగా" వని వనెన్ ప్రహృద్ధి; రామప్రభా! 893

మరిలో మందల బాని మోనియెడు, 'దర్మస్థాంఠి చేబోధివం
 వరదోపిం, గను ప్రహ్మ కేమమనమన్ ప్రహ్మజ్ఞానన్ మీర లొం
 యను వైగత్వము; ప్రహ్మయే వమ గను బోపింతు మిహ్మయ; గా
 మ్మర బోదార్థము మీసి; యం భవ వనెన్ ప్రహృద్ధి; రామప్రభా! 894

‘వెనకను బానిసి గారు శుభ్రులొడుదన్; నే నై స్థిర బ్రహ్మచా
రివలై యుంటివి ⁴⁴⁵సేదానా; మును వేరిన తల్ల గమ్ములను గో
రను; నేనుం బనిగోర; పెండ్లి యడుగన; బ్రాహ్మణ్య పాపవ్యర్థ ⁴⁴⁶య
త్తుని బుద్ధున్ భజుగోయ;’ వన్న కవి వచ్చున్ మోసి; రామప్రభా! 000

వదిదంబుల్, భయ భక్తి యుక్తములు, నిశ్చందంబులు, స్వామి వ
చ్చిత సోపంబులు, మార్గదాసుగదమల్, ప్రేతుత్తమల్ గారు భ
క్తుల్ భాగ్యంబులకుం బ్రవశ్చుభయ శిక్షుల్ మూసి సంకల్పమున్
మతకం బుండు ⁴⁴⁷వర్ణా బా; యనియెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 000

మద మేసారగ బ్రహ్మచత్తు మది యన్ బుద్ధునియి కా; ⁴⁴⁸గర్భ సో
మదకుం, భాగవతీయసాగ మువ ప్రత్యాకు గాంపింపుమున్;
విదియం కా మగదాదు; దీయం దంఁబెం పెండ్లాభంగా; గూఁ తుంన్
బదియుం దొంపియింది నాకని కనున్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 000

ప్రణీతానంబుల్ బ్రహ్మచత్తు మదియన్ రామింది మూఁదుంక వ
చ్చెను నేగం గుణభక్తంబులును బానిన్ భాగవత్సంబులొ;,
గోమఁగా వచ్చుతి బారి సొలుం బొగిం గుణభక్తుమల్ బానిపో
యెను; కొల్లింటి వసుండు బచ్చె; వని మోసిండుండు; రామప్రభా! 000

భవయాని గుణభాను; కుంపె వచ్చె మత్సాహంబులొ బ్రహ్మచ
త్తుని వెంటిం దన యొక్కతో త్రమంబుం దొవ్వల్లి కాంపింపుమున్
అనంగా; సోమక యచ్చున్ ముప్పింతున్ నంజీవనం గూర్చి గ్గ
మనఁజేసిం గుణభాను; వసుండు మది వత్సామింకె; రామప్రభా! 000

మతువుం దొంది మహాలింగవంశ సంపూజ్యుండు, వింశింపె; కా
నొకఁడు బుద్ధుఁడు లేకపోయి గృహంబు దుండంగ వం; దంబున్
నొకడా; కా మగదాదు; భాక్తబావనై యుత్పంశయే బాని, కా
రక పుర్రేస్త్ర; వసుండు; బచ్చె; గడఁగెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 000

445 సోమదాసు; 446 బాగునె; 447 బేసి; 448 బుద్ధి;

అటు పుత్రేష్ట్రుని బుద్ధుని దూరె నని యాశ్వాత్థుంబునం వచ్చి యో
 త్రుడె, 'నియంత్రులారు నీ కొకడు పుత్రుని కుర్చువం బొందు నిం
 తకు నం యం గుణవారుతో: గుణుడు సుధర్మంబునం బుచ్చె ను
 ద్దుడు: 447; యందును: బుచ్చె: శిష్యుండు నా బ్రహ్మస్థి: రామప్రభా! 871

మను: నా పుత్రుడు గాదిరావంగ: బ్రహ్మానుయమై, మం 8
 ధ్మని బెంబొందంగ:మేసి పొందుకు బ్రహ్మిన్ భాగ్యుండు దండు, నం
 దుడు గూడన్ వెగిరిం: దంప్రి: యటటి పూకుండు బుద్ధింబి మా
 నువ కందున్ వినిపించె: గోతుండు, పుణ్యుండు దంతు: రామప్రభా! 872

అద:దే గాది న్నుపుండు: మా అనకు: తత్కంఠంబు తత్కథా: తన్
 మతి నొందెం: గుణవంశమింటిసెను నేను బుద్ధుడుం గోశం
 శివ వాము తలుతాద: నత్యవతిగా: గీర్తించె:బద్ధధ్మ యో
 పిత మా యత్క: యకుండు నింకను పరించెన్ మోసి: రామప్రభా! 873

విను: నా నత్యవతిన్, తద ప్రతిను, తస్మిన్తన్ లన ద్దుత్య: 8
 తనినిం, ద్రితి కురిక వామనకు: బెండ్లిం చేసి: నా సొచ్చి య
 త్యవను స్వాంతయు: బుద్ధురాం నయ, త ద్మంగూరే దేహంబతో:
 అం న్నుత్తం: అని మోసి యామెను బ్రహ్మంబ్ 448 నేనె: రామప్రభా! 874

నివముం బొందియు నామె, పొందకయి త్పు పిద, మర్మలోకప్ర నం
 త్పు తిల్లాదే నింటి నందు నతమన్ పుణ్య పుణ్యంబునన్

అని దూపింపంగ: గోరి, 'కొకి' యనం జానొందు నా సింధుపై
 ప్రవహించున్ పామగోత పచ్చిరి: నెక బ్రహ్మస్థి: రామప్రభా! 875

అవతారోత్కృతి: బాని పుణ్య నదియై యత్కంఠ రమ్యులుగా
 బ్రవహించుంగం కొకి ధుని 449ంబక ప్రాంతంబునన్, 450యొది గా
 రవ మేపాద నసిండువాద మును నే రావప్త సిద్ధాశ్రమ
 ప్రవిరాసిద్ధి: కలిందు శిష్యుం కడున్ బ్రహ్మస్థి: రామప్రభా! 876

తనయ! 403 నీతి యల్ల నియమాల్లం నేను నిర్దేశించు
 బసవదే వచ్చితి యట్లమిద సభలపై పోల్చారి నీ శక్తి
 తను, లై వచ్చెను; నేను నేటి కయితీన తమ్యంతనున్, నీర్థవదే;
 గనుకం గొలి కేగఁ గోరు; చనియెం గార్యమయ; రామప్రభా! 817

విని, యందుం గుం మండుమింద్ర తతి, "హిమి! బాగు! బా గిత్తి; పో
 బునోమి మంకయ, పెండు వెంత వృశిరత్తుల్ మంకయిల్ గూడనున్;
 మన వృశ్యామ్ములు, తర్క తత్పరులె గాకన్, లోక సేవా తతుల్
 మనవా;" తనియెన్ గాథిజన్ నునలు నర్పం 404 ఇట్లై, రామప్రభా! 818

తనయ! నీ మయగంగ నొకడు, బ్రహ్మ స్తంభై న యా రోక వ
 ర్తన బాధితమనున్ గుణించి, 405 యది యెల్లం బెప్పుగా నయ్యె; బా
 ధన ము త్యంతమనున్ గుణించియెను; 406 రావ భూతలో; జారిపో
 యిను సంకల్ప ముయోధ్ పైక; బతి మోపించుండు; రామప్రభా! 819

మన మింకన్ నిడురింపఁగా మండు జమ్మ! తేదిలో నేవు ప్రా
 ధికనే పొగుట కష్ట మీ పయిన 407 మెందుం; గాంతిమంకంబులై
 చోడు వైతంబులు 408 గల్గెనట్లె చివి, వక్షత్రాళితో నొప్పుయం
 బె, ముందుం దన యొక్కాడు వివ జాదన్ మోది; రామప్రభా! 820

తను జానుల్ గవలాదనుంబె; మృగ నంబామంబులుం బట్టియన్
 పెరపుల్ నీతవయుంబె; 409 నేయెయదు బ్రాత ప్రేత సంకారముల్
 బదగం బోవపు; గుర్జగుంబులు బ్రహ్మజుల్ మెలంగారు పై
 ఎరి మాత్రం బొక కొంత క; ద్దరిఁ బో గయ్యుండు; రామప్రభా! 821

458 నాది; 454 యది; 455 యాద; 456 ముందుం; 457 నాంతోవ నట్లు;
 458 నేది;

అదమం బొంబయట్టి రీకటం: బాయం ⁴⁵⁹వర్ణయం బంట్టం: ద
 ల్లది పె బ్బిల్లన: బ్బిల్లం: గిరం సంస్కారయంబో: బో:ది నె
 మ్మదీన్ హెరమ: గూర్పు బెర్బంబో వర్ణయం సాగి: నీ
 చుదచన్ నిర్బంబోరు మం బనియ, నేక న్నానీ: రామప్రభా: 682

పర్వతంబంబుదనున్న యో దేశరత న్నాపం రై బాత్మక
 ద్వయ, మీ గాతం కబ్బుకంబదురు, విక్రమిత్త్ర నొన్నత్వ మ
 న్నయమం దేయదు విక్రవోయ: మునిమిన్నం తైకోపన్ విక్ర త
 న్నయమం దేయదు, మాత్మక వర్ణయం ⁴⁶⁰వర్ణం బంట్టం: రామప్రభా: 683

నరంగమమంతె; బెమ్మమమ నారేకెందు నేమివఁగాఁ

నంబున్ నమయేలు; వెల్లవమ నంతువుల బయోలులు మీ

। వేగన్ వెలచేర్చఁగా వంతు వక్షిబాధి నందాయ నం

ం ⁴⁸²బత్తుకుతార! యెం చరె; దివోగబ్బుండు; రామప్రభా! 884

నింపన్ నమకలై నా దళరథ వ్యాపారి తైవాత్మక

ం యో ప్రొట్టమ; బ్రాతరాప్పకమంబన్ నర్సిల్లఁగాఁబడి, నీ

బాదార్య మునింద్ర యుక్తముగ కోవన్ బాఁట ముద్దేళ ము

దన్ది నమ్మక ముత్తుకత్తమును మెంపం వెండ; రామప్రభా! 885

కి కోలును బుప్పవంపు నగుదున్ బైదలలు; బాపింప నీ

ముం గూడను వచ్చి; యవ్వ ఒకరిం బ్రత్యక్షమౌ నైతక

లీ యాచగ; మీకు వెంటలు కిఁగం దర్శలు; నీ నీచిలో

। గా బ్బక సొగవచ్చు వని నైవ్యానుండు; రామప్రభా! 886

పన్ కిచ్చును బారలై వెనుకఁగా నా మౌని యిల్లప్పుడున్

వంతులులు బాచిపోవు వెనువుం బోర్పింగ ముం బేఁగునె

వెల్లారలు ⁴⁸³బాచున్ వెనుకఁ ముప్పిన్ సొగి, కీరంబు బా

ప్రత్యక్షమ బుద్ధి నీవములు సూతుం బాఁ; రామప్రభా! 887

నాంబున బాన్కి బాను వయవంలై ముంతుకున్ సొగి, నె

ముం గొల్పడి నిర్దహంబుం వేగన్ బాబే బా బా; ⁴⁸⁴వన్,

నింపన్ వదిలింపి ⁴⁸⁵నీలి; యిబేరంగల్లి రా మాన్ద సా

కుంచా నివదోచ్చ వంద, మిశభద్రన్ బాఁ; రామప్రభా! 888

మది గంపేరితముం బచ్చిత్రకమనుం, బొల్పారు బుగారు బాం
 తిది మీలంగం పంపాత పీన ద్విత్వామగాం త్రీదే
 జేసి, బద్ధాంధిత బాసబాంధ ముదిరిత్రీకం|ద్ర ఘోరిగన్
 గది, బావక పుంపింతు ప్రత్యుత్సాః తొంగన్ మేన; రామప్రభా! 880

కది, తత్తీరమగుండు బాగుగుడు మంకర్పింది, తా మా నదిన్
 ముదుకన్ వెట్టెకదాక త్పారుదు, నోళ్ళన్ నేర్పు మీలంగు క
 క్కొలున్ నయ్యుడు, నగ్ని హోత్రమం వేంకటాచ్చి, హోమింది, క
 మ్మది హెత్తులంబు తాగిందితిది, నొత్తుం బాక; రామప్రభా! 880

పరమానందముతో నమంతరము విశ్వామిత్రునిం బట్టవే
 తిది మోహింతుం; లంత బాకతి పేర్చిన్ గాదిబాం బాదిం, యో
 వత బాచంబుది మోము పామబాగ; బర్హం, బయ్య తోక త్రయం
 తరము దీ నుకగంగ; యీ క్కరుదు ప్రస్తామిం; రామప్రభా! 881

వికరింపంగవచ్చు! మ్మగుమండ్ వేర్వలుగా నేం బా
 బ్రహ్మహింపం బదవేలు! నర్మవతిది తర్మవర్మ వులున్, విక
 త్రువు వే రీతిగ; చేయి నం వర్మగు రాత్రుం గాంచి, గాభేయమున్
 వచ్చుదు బచ్చి గిరాతి గాక, మును బాచంబు; రామప్రభా! 882

మనవమిల్లన్ విటా, గాత విష్ణు, తనయో నర్మలూరి బాహుత్వం
 బాకతున్ బాచి, హిహాచలుం కదితి నీమాత్రప్రభుంబొక్కమం
 వెను, నొందవర్మపు రాతి యిక నవబోడితి దమ్మగేంద్రుండు రా
 వెను వెంట్టిక ముపాచువోకమును, గోలిక మేరు రా బుత్తీరా
 మది, ముందు ముది, కొనరీయగతు; వెప్పలూరి; రామప్రభా! 883

వనితా రత్నము క వ్మనోపమకు, హైమవ్యక్తవగ్రీయం
 క్కను గల్లెన్ తుహితా ద్యయింబు; గడు; తోరంబై న నొందవర్మమం
 తుది బా లిప్రతిపాద; లంబు; వెత్తపొందున్ గంగ బా వ్మిష్టమై;
 లెక మా తొందె నుహయ్య; యందు వినిపించెన్ ముది; రామప్రభా! 884

మనక భారలు లోక పూజలు, జగ వృష్య ప్రసిద్ధాంగణ
 ముఖం గాగ, దివోకపో హితము నంబు జూచి, యమ్మందుఁ గో
 రిన యో విష్ణుని కిచ్చె గంగను ననిశ్చయేభూతున్, లోకపా
 మనినన్ మోక్షముతోడ; నందు వెలిపెన్ రామప్రభా! 486

గజనీహంక వంద యో యమ్మ, మహోగ్రంథో దవం భారం
 రివ, బాపెన్ ఎవం భూవంతువకు నిచ్చెం దంధ్రీ తైలానబ
 నుగ నుత్పాహమనందు; బాపెను నుహేనన్ దివ్య భార్యకృ మెం
 దిత బొంద, మని యన్నటుల్ జగతి నొందె బాబ; రామప్రభా! 486

తనినన్ దివ్యుని కప్పు రొందుదు; గృతాభక్త్యంబు, నృపుంధ గా
 మని నా గంగను వెంటబెట్టుకొని నేర్చిన్ దేవలోకులపో
 యన, వం బాపెయఁ జక్క భారంబి పోయె భావముల్; ప్రోవవం
 బున బాల్పాజిన దీపియే యనుదు; బాపున్ బొని; రామప్రభా! 487

కమలాప్రావృయదీప! 488 బొనివద! గంగా గాత వంశీ క్త యా
 వమనం బుప్పిలి; కన్తి విస్తరముగా వర్ణించుదుం బప్పు నే
 రిది మీలే దగు; వేం ము ద్విరుం; బెర్చిన్ గంగ? యేమిదితా
 క్కమలం నేర్వద? నందు 489 బాళకతి సంప్రశ్నియె; రామప్రభా! 488

విశమింబా! కమనందవా! శిష్టంబు మున్ నీరంబుతో 489 బొన రి
 తిది నల్పం దవ, మా యుమావద; ద్రితిం బెంద్రియావంకు; మా
 నిది యా పాశ్చతిహ; బహి 490 నిదరి వర్ణించుగనే లేదు; ద
 క్కని యేర్పించు బాపి యెప్పు మని నత్పాజింబి; రామప్రభా! 489

486 వస్త్ర; 486 రామపుంబు; 487 నల్లగ; 488 గరుదు;

[illegible]

ప్రతి వ్యక్తునికంటే నిర్భరమైన బాధ్యత యే హక్కుమం
వికసించుచు, దీనివల్లనే, కనుక ప్రజల సొంత గౌరవమున
కర్తవ్యమే యొక ముఖ్యమైన నితర వ్యక్తులవల్ల గర్హమున కాం
కరి, మన మిష్టిక వస్తు, నందు మన మహ్యమున; రామకృష్ణుని

701

ఉదాహరణ కొరకు ఇక్కడ కొన్ని ఉదాహరణలు ఉన్నాయి. అందులో
 ప్రధానంగా ఉన్నవి క్రింది. మొదటి ప్రధానంగా ఉన్నవి, రె
 వది మొదటి కంప్యూటర్లకు సంబంధించి, రెండవది
 ప్రధానంగా ఉన్నవి క్రింది. మొదటి ప్రధానంగా ఉన్నవి, రె

నీరకంబా! ఇదియే గొనం దుగము మా బేయోత్సవం; మమ్ము దే
వతంబం ద్రోవుమః లోక సంక్రమితుమ నుద్ధం గోర మా ప్రార్థన
నతులం మమ్మన. నేయేనీ! ఇంపుడు ఇమ్మం తొందు నీ పుత్తురీ న
మ్మరి లోకంబులు మెదటి; పని కపక క్రమ్మియి; రామకృపా!

తమ తోగోడును చేసుకుంటున్నది చీకత్తేమనగా వాన్ని, తో
కనుకం బ్రోవగ నిర్బంధం వసగా, శైలాన వాసుండు, మో
దనుమీలంగను 'నల్లగారి, చీకత్తేమనగా మంచి కం
వసగాగన కలుగుతుంది' తన, మనస్ (అప్పుడు) వాసుమన

స్థలం పొందగలిగి, వృక్షమును దీక్షం ద్వారా గాఢంగా నీ
 యా; యందును నుండగా, 'వృక్ష'యని యా నామము ⁴¹⁰ పేరును నీ
 కృష్ణునికొచ్చె; మహా మహా-శం మమక మృగంక పుట్టాడు నీ
 పుట్టాడుం నామి కలంకు ⁴¹¹ మృగమును మృగం మృగి; రామమృగం 706

కలిగిం గోవము; గుప్పె విప్ప కటికల్ గవ్వోయి పొ నకర్కముం
గళ; 'మా పుట్ట్రుని పంకపంబు; వెలుపంగుయ్యి మీ కిట్లు; మీ
అంపల్ పొంకది పంకరియ; గదిలి గొల్కాంబోదు;' తం తంపటన్
దురిపెన్ జేల్పుం బాచి; యందు ముని యోర్తుం బొను; రామప్రభూ! 706

తన కోపంబు వదంప లేక, హిమవ త్కత్యా లలామరియ, తం
వినియిం బాచి, 'వసుంధరా! పరమ పాపిన్తి న్నలాలా! యి:కన్
మమమి! నిన్త వివర్కయంబయన లాపం బొంది, పల్ తర్తలన్
గొను; తం బాచె నటించు కిచ్చుగది వయ్యన్ మోచి; రామప్రభూ! 707

అజంగన్ లేడు కకోప నుంబ మగు రోహిణి మా పాశ్యతి
వనిలా తల్లబయందు; 'మాపురతయం బాంతుత్తమున్ మంది మా
వేణ బాపంబుం; వెళ్ళు, రూపములు పెల్పుం బొంది, విస్మంతురన్
మమమి! పొందుం'! యందు యోని తెలిపెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 708

అవనింబర్త కివేంద్రి యొల్లనమి, తా తా యా ప్రదేశంబునన్
దప్పంబుర్తబాగక, తంమమిదన్ బాంతున్ బాంకగా
బ్రహ్మహంబం బొడ: గాంచి దేవతలు సంక్రమింతులై, వృత్తియన్
దివముం బాచి దిగాయింది; తనె గాదేయించు; రామప్రభూ! 709

దిగులుం బొందిన దేవతా గణము తోటి హ్మర్షిం గాంచి; యో
దుగహాయల్ గం వేల్చి తెచ్చుకరెరి! బులుంబు మాత్మినున్
లెగ:గా నిన్త నమిరుగొచి పురతి జేంబునంబు గాల్చు, మీ
చగదైన నటించుగోరి, నదియన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 710

అనంబం వంతులు గాల్చువల్లి కివ వేంబు తెల్లనుం తెల్లగా
వెలిపెన్ శ్వేత తిత్తుత్తుగా; పరట: అర్పెన్ తెల్ల బాంకరహ
తంపన్; మాశ్య నమిన్ 478తంబున: కల్పాంశం అరణ్యులుగా
మం:గెం; బాన్ అనింకె 479వయ్యులు: వనిన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 711

478 నమి తె; 478 స్కంధు: వనియెన్;

జననం జానెను గృహస్థుడును దేవస్థుడును లేని

స్థితివాడై, గత పుత్రమందుగల చెల్లెం బట్టి సాధించి పి

గ్నన క్షణము వచ్చి వా యెం వధులే; కన్యక కన్యకన్

మనై యచ్చును పిచ్చి కందు మునియన్ వాడువెచ్చి కాడువధుల 712

దేవుడు బట్టిను విద్యుగా విరవుడన్ శిశుస్థితిలోకభ్రమ

దుః కా ముత్తర పాశ్వరాశ్రితమందు నేని, వీర్యముగా

లోకం బాచి కమలమునై; నీల లోకం బాశ్వరీ గాక; యె

కపు గుండ్లలో పి న్మరించు మతి మార్చుచుండు కాడువధుల 713

ఉచితము 474 భక్తమును దరి 475 వియోగము ముదంగ, సేవానిగా:

భక్తు కొక్కం దును ముందరయ్యె; అచట దైత్యవృద్ధులం; దందులే
దమును వాచిగంట్టి దేవతలు సుప్రభాతు 476 గర్భంబునన్,
గమిలోచూతుమి; తేరి, రందు ముని వత్సాసించె; రామప్రభా! 714

పరమేశ్వర్ పరిగొందు దేవతలు, "దేవా! మాకు సేవానిగా:
పరమేశ్వర్ దయపడివాపు మును; ద్విపంజా: దవప్యం బా
త్పరు: ముండెంగదా! నే: మహా గహితులై; వైవంతు నీ వర్షియన్
బరగన్ వేర్వెద; పంజ: గోతులు వెవ్వంబొప్పు; రామప్రభా! 715

'తరియవలె మిపు కమి సేయవలెనో! తెప్పంగదే!' యన్న, చి
వ్వలు నోదాపుదు; 'కాక్కరి పరమ శక్తిత్ మీదు, నిర్వంతులై
మొంగం దవ్వుదు; నిర్ద సెందు వదియే మి వ్యుత్త: బుద్ధులునన్
మొరెం బా మృది, ప్రహ్లా వల్కులు తెప్పన్ బొది; రామప్రభా! 716

మర గంగాంగన యుల్లి మృదీకరతే శోక్తిల్ల వల్లెల్లో! బా
విద: కామెం దగ: 477 గూడివే మును, వర్షివ్వంతు:డున్ శక్తు నం
పాకుం దొ రన్వి బనిండు; వాని బోధితో వ్యాప్యాసపుం, కార్కశి
వరితోషం, బని ప్రహ్లాదెప్పి వనియిర్ ప్రహ్లా: రామప్రభా! 717

మరయన్ దున్ను మును నిండుకొని, వాలోయై రి వా ప్రహ్లాదున్
గరమన్ బ్రోతము సేసి, విడువకున్ నైలామంతు: గూ
కరముం గల్గొని, "యన్నిదేవ! క్రతు భుక్ కార్కణ: దీర్ఘంగదే!
కడుబరసి;" పరి రంయ: గోతులు 478 మంబొప్పు; రామప్రభా! 718

476 బ్రహ్మ: 476 రి: 478 పాదంబా: 477 బొంబె: 478 బ్రహ్మ: 478

కడుగన్ నీలిత కర్ణమేః మది గంగా గర్భమం బెల్లెలో
వరులంగావెలి; వందు దివ్య బతుగన్ వైశ్యావయం బా నదిన్
బదిగా వేరె మూర్త్యై పవయ గర్భం; తామి స్త్రీయావయన్
వదయం బాదె ముదాన; నందు మది ప్రస్తావించి; రామప్రభా! 710

కది దివ్యాంగవయిన గంగదగు కృంగారంబు బా వహ్నియన్
మహిగెన్ పోచుచునెందు; దవ్యయుఁడులై పూజోడి వర్త్యాంగ శో
కప బావలమునందు వ్యాపించు, తెవలై వ తేలంబులే
వనితన్ నింక, కమింక, నందు నుని బవ్యం బొప్పు; రామప్రభా! 720

గంగాదేవి భరింక గర్భము; క దంగ బ్రాత ముదాదితో,
వంగారంబు పాత్రియందువరి భగ్గందున్ వదిన్ బాహువున్
బొంగుం బొందుచు; గ్రుంగి; తామి నుద బొర్పుం దక్కి యా వహ్నిలో
భంగం బెప్పె దదీయ బావము; వివేక్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 721

స్త్రీ బా గర్భమం వృష్టియ్యునుకొలందిం బావ వర్ణంబులై
శోకం బావహంగ; గర్భాదిన యా 479 భక్రంబు; కర్ణంగతున్

బాతుకొనావ పామాద్రపారమున; 480 గాల్వన్ గర్భమన్ దిందుతో
బాకంబుం బది బెప్పెగం వదియి పక్కగ్రుంకు; రామప్రభా! 722

కయనాదిన్ వది గర్భ నిర్వృతము; క భర్తృ ప్రవయందుతుం
క్రియ నంబును వేల్చి బంగరపు పుట్టెన్; నిర్మలంబైన పె
దియి బా శోకత పీత్త బారంబు; బుద్ధెన్ దానియన్ శోక వ
ర్ణయ; మందున్ విదిమింక కమలంబు 481 మున్నగుండు; రామప్రభా! 723

బావము బొందినయ్యెన్ యా మంబువం నెహింక నీవంబువన్
బలియంబు; బంగరంబుం గదిగి; పాల్వం బొప్పు వర్ణపద
గొన్నెనట్టి నమస్త రామప్రభావం; గుంబు దృఢ బ్రాత, కు
క్ర వివంబాదియ బొందంబు; మదిన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభా! 724

ప్రగం ర త్రవమందునుచియెను మహావంతును బొందె భా
 న్యకమో బొక్క 48 ప్రకాశక; మధు బా సంభావ సంబోధము
 బయ్యె, తుగ్గును పియె, గృత్తికం; బయ్యె ⁴⁸³వివృతలే యాయ్యురన్
 గడులన్ వేమమనేసి; కందు మని పక్కాటెంచి; రామప్రభూ! 785

పసిపాడు దమకన్న పుట్టికవిగా. కాపించి గుర్తింపగా
 గొనకం గృత్తిక లేయ్యురన్; వివిజులన్ గుర్తింతున బోక; పున్
 విభవంబును; గా ర్తలేయ్యురనుచున్ విభావించి బొందు బా
 కనుగొం దంచె; కందు; గొనెను; మహాబొందె; రామప్రభూ! 786

బెందె పియె సగ్గిహోత్రులగున్ బేదెవ్వమంబుగా
 బెంగం బొచ్చిన పొం సంప్రవము పూర్తింపంగ బా కృత్తిక
 బంకం బొచ్చి; లేవగా వ్రనములన్ ప్రవ్వంబు బా యాయ్యురన్
 దం బొక్కొక్క మొగం; గుర్తి; కన నంకన్ బొందె; రామప్రభూ! 787

కన యాయ్యురన్ బాంకునునున్ ప్రవ్వంబు బా కృత్తిక
 వ్రన ⁴⁸⁸కారంబు నుండి యొక్కవని పెంపె పియె బైలుంబుగా
 నక బెవ్వంబును పేదిబా; కలువెనున్ బాగాంకు పుట్టించు గా
 పున పిరాగతి యయ్యె బాకు; కవి బెవ్వన్ బొందె; రామప్రభూ! 788

అనమన ద్యుతినుం బాకెదిన; బా బా యొగ్గిహోత్రుంబు నే
 వ నమోహంబునకున్ మనో దళపతి ప్రొగ్గింబుగా; లేన; వి
 వ్య సమాజం బుదేవ ముద్ది కని, నిర్వాణంబును బొందె మా
 కనము; కందు గెందె గావించు విభావించు; రామప్రభూ! 789

పిన్నం క వృకు కృత్తికక పెనును; నేర్పిం గా ర్తలేయ్యురగా
 ముం బొందుకు వర్తెవర్తిమను, బ్రాచన్ దుగ్గ మోల్పొక్క; నెన్
 మన్ని; బొందు, వన్నా యానతిపెయ్యన్ మందాపి గర్వ నం.
 న్నొన్నం బాకయ న్నిండు; బొందు, మువి విస్తారించె; రామప్రభూ! 790

గోపబంధు మెలగుమొనకడ గంగారేచ వృక్షాంతమున్,
 కగమోముగలచేత పల్కుటయెగా బోధ్యులయి గామింప నిం
 కగ జన్మించిన శాస్త్రధేయ కవయం బాధ్యులయి బెప్పరియి;
 నీకుం గలది వివర్ణులకు మది ప్రస్తావించి రామరక్షన్

731

(వగర చరిత్ర)

వగమో కొన్ని యమోర్కతో నగము వన్ దక్క ప్రభుం కొంట పా
 లనముం తోమరు ఒకవ ద్రిగ; విదక్క సెప్పిమిం ఇత్తి కే
 కిది యా పిక వరేయ్య తేల్చి నదియై 3 వొంవె, దప్పివ్వయం
 దును, వత్తప్రత యెంచు, కుంచ వరియంచున్ మోగు; రామప్రభూ! 782

పగమన్ కెంచవలక్కయో నుమచిన్ నొంచక్కముం వెన్నుగా
 దుగు, నెం కేదను నుంకు, తోరు మితి, యెంచలంచునన్ మించి యా
 యగురుంకోఁడిది చూతలంబునను నా యల్లాంత్రి విస్సంతులై
 వగతో ముంచరి తత్త; వంచు ముచి వెప్పం తొప్పి; రామప్రభూ! 783

నగమంనుం దవ హారతింవ; వం:జ్జె నంజానముం గోరి; యా
 యగురుంకోఁడుం గొకి కీత వగమం దేర్చుత్త యుక్కంబు వెం
 తగ జావంబును నున్న నా క్కుగు ముచిన్ దర్పించు తక్కింపు పొం
 దుగ; తోమెం దవ; మంచు కెప్పి ముచి నెంకోషాను; రామప్రభూ! 784

నగమన్ పెచ్చి తపోవిమిత్తమున; నా మందక్కయం వీర్చి నా
 క్కుగు బొప్పింతు; నాదకుం దెలిసె కేర్పిం "ఒకవ ద్రిక్కరా;
 యగు సంతానము వీరు మిచ్చుచుంబ; వక్కంక నత్తిత్తి నీ
 కగు ముట్టెనమలంచు నెం," దనియె నున్నగ్రంథంబు; రామప్రభూ! 785

కొంచుం కొక్కంబు మోవత్తనుంబు గల్గెన్ వీరు నీ లాంతున్
 ప్రయవం నాద మోరానొవత్తలకు; వచ్చై వేం నచ్చు తోమర
 ప్రమమర గల్గెడు రింకొకామెను; తార్కత గోరుకొప్పల్లగా
 నాచి! నీ కల్లంబు; యెంచున్ క్కుగు; వనున్ తత్తయం; రామప్రభూ! 786

వదనమ్ మంగ వివర్ణముం బొకఁడుమఱువాఁ జూచు వం తెంచి తే
 ఘి భో భవ నును బొప్పునిన్; నుమతి యొసఁపన్ నుత బ్రాతమున్
 మన కీర్తి ప్రబోధైవదాని; ఇవయ్యెగా నర్కదా వేలమం
 ఏ, ముం రావెను గానిజూడు, వివ వందేవాని; రామప్రభా! 737

భృగు బ్రాహ్మద్రువకున్ నది యనుచు మృత్యుకర్త పేయఁగాఁ గే
 ల్మృగుటల్, ఏర్పొలుచున్ వశీకర్తమును నెప్పున్ మంగళా కావసం
 బుగ్ బాళాశ్మయ; లంప తెమ్మని నింపుం బొంది న్నర్జూన మా
 మగుయం వేరి; కటండుఁ గోకులం బెఱ్ఱుజాచ్చి; రామప్రభా! 738

భవఁగాఁ గాఁము, నశ్వరుండా; భవఁగా బై బాకృతుం బొందు తే
 నినిం గభిరు; గర్భ పిండ మొకఁడై పిత్తిఁది; తీత్రంబుగా
 మనబొసఁగి యెఱుఁపై నుమరిగె; లంకింప న్నర్జూనిన్
 గదిపించెన్ శివ గుర్పు; ముచ ముచి ముం బొచ్చి; రామప్రభా! 739

జూపై వేల నునుల్ గదెంపెఁబడి యొయ్యన్ నేతి భావంబుం
 వికముం బొందిరి; బాకుండులును క్రోడింభియే గాఁకరహం
 భవమం దర్పరి వేలమందియను బొందుబొచ్చి యెఱుఁచి, నీ
 స్థితకన్ యోవనపై; కటండు పదియుంబన్ బొని; రామప్రభా! 740

నగరం బుత్త్రీకు; దళమంబా; భుక్తవృత్తాన పోలిత న
 స్మగరంబుదలి ⁴³⁴బాఁబాఁకరం బొందు పేర్పు మామొచ్చియి,
⁴³⁵మగబోధన్ నరయోనధిం బదంగ; బ్రోవంబొప్పు, పంబోవమన్
 పెగ నొలంప గను, వయ; తింకవన గాఁదెనుండు; రామప్రభా! 741

434 దిన్నపిల్లయ; 435 మగ;

నమిలించు నక్షత్రోత్తము వాని బాధలం బెట్టెను
 రిసెదాః బాతః కయోర్మలో అనుల రెంటి వివృతమునకునై
 యెదు గొలువ, సగమును శ్లేష్మ మును తన మింతు చిగ్గిదాని కా
 అకష్టతపో బొవలించె బాని; నెనె మెచ్చ గ్రుంతు; రాక్షసభూ! 742

పిదపం ద మృతుః కంతుమంతును మహామంతు నయ్యెను, ద్రియం
 పయ్యెను, పర్య అర్థియంతు నగుదున్ పృథ్వీః దా నెదులే
 ముదితుంకై నగరుంతు సేయః దంపిం బున్యాశ్వమేదంబు; అల్
 తదునుల్ యాత్రికు లస్థి చేరి; కనియిన్ ⁴⁸⁷బ్రహ్మర్షి; రాక్షసభూ! 743

మన ముద్బొంగగఁ గోనబాత్మజాతు విశ్వామిత్రునిం బాది, 'యో
 మునివర్షా! పోకతు గ్రీవ జ్వలనయ గూర్చిత్య రాశి! తపో
 భవ! మా పూర్వము బాతమేర మెటుం దున్నుండుగా విరహించి
 వెన! శేతుంగని⁴⁸⁸ది న్దరం'; అని పలికింపన్ వేగ; రాక్షసభూ! 744

నగ వల్లంబుగ మోచి మోమునను నందానిల్లి, 'హా నందరా!
 గొగ్గపై కిర నూతిమంజుమను బొల్పాన్ విద్య; మా మెతునున్
 నగమాల రాము పరస్పరంబు నగుదున్నట్లుండు'; నం దీ విరం
 బుగ నశ్వోత్తమమేదమున్ గుణవి వెచ్చన్ ⁴⁸⁹మోచి; రాక్షసభూ! 745

అయ్యం ద స్థితి మెద్య చేకము మహా యోగ్యంబుగా య్మో క
 ర్మలకుం; ద శ్మంతుండున్ నగర తాపాలంబు క బాగమున్
 దంపెదైం; దన యంతుమంతునకు న ప్రం బంపె నశ్వంబుతో
 విం వెల్లం బరియంప; నం మెయి మోసెంద్రుండు; రాక్షసభూ! 746

మమముం కంతు నంతుమంతును భనున్నుంతుండునై యోగ్యమున్
 తన బాహుం మెచ్చు బ్రోచోనుచున్ దాన్తీ కలు బంతుయన్
 బ్రాత బ్రాతపై పశంబువత ది గ్రాతంబుం బిదివివ
 చెచ్చు జైత్రుం తనిపించుకొం; తని పలికింపన్ మోచి; రాక్షసభూ! 747

మననన్నట్టిది యోక్యతాం మన యానన్నంబూ, మెంతటి
 మనెనెన్ వేద నిజాంగమంద యోనాశ్వులయన్ మహేంద్రులయన్, ప్రమ
 త్కృతి శీలాంబ వేదదానియైన ప్రక్కన్ వక్తి, మంబురుయన్
 వదిగా; నందని పప్తుఁజొచ్చె వపు రా బ్రహ్మార్పి; రామప్రభూ! 748

యోనాశ్వుల బంబ పర్వవేళ మునునాయం బొటమం గుంది, బా
 లిద్దరూ రా యశ్వమె నెట్టా! తత్తజమె చెప్పింపంగ తారించి రా
 తునును, జోతుని బంబి; లేనియెడ; నల్లన్ యజ్ఞాఘో ర్విరపుం
 చు బయోధిన్ వెదకింపు బా రని వదిండున్ మోసి; రామప్రభూ! 749

నవన ర్విద్రుమలే వమంగళ మనశ్శుం తెల్లగుం బొందఁగా
 నపు; నీ వందును మే ములరు నొక వ్యత్యాసంబు లే మిండునన్;
 తవజీవం దగు బా ద్రిగా; గ్రహపు బాటంకంబు లే నట్లయన్
 తవతర మెప్పుగ; నంబు రాదు, ముని యాకం జొచ్చె; రామప్రభూ! 750

విడుచున్ హోతలహాల బన్నియను బుట్టికర్త, యెట్లో మిట్టం
 తన మేలితగ; గూరుతున్న మును లెత్తె వేంతుం జూచి, నా
 యేడలా! బంబ పుణ్యబీ వవపు నీ యజ్ఞంబు ద్వంసంబు న
 ల్పంబు గ్రహాదులు తాం; రం దని నవన్ ⁴⁸⁹బ్రహ్మార్పి; రామప్రభూ! 751

అది బాంబావి యెవంబో! చేసివదిగాసి, యెల్లరుం వేయఁగా;
 బడునల్ గాదు; నెయ్యద మొత్తత భరా ద్రవంబు సర్వంబునయన్
 వెదకం బొందు; భకం ప్ర యోగ వారి కాసింపంగ రాదేమి, భూ
 ముద్రతలంబుం బొలుం; తంబు రా బడుట; నెప్పున్ మోసి; రామప్రభూ! 752

488 రామార్పి;

మీ కొక్కొక్కడు నొక్క యొనుచు కూచిన్ రోసి, యం చెను నా
 ప్రూరుని గానమిదో ముగియమరై గ్రొవ్వయను భూగర్భమున్
 జేరుందాక; హయము దాని యను నందివంగ వెల్లూరుచు
 వ్యాకుం; తం వని రాజ వర్ణి ననియెన్ తొల్లెప్పొచ్చి; రామప్రభూ! 753

కనకా దాకను వర్ణమున్ పెదకు; మెకన్ మీర; నీ యాగ నీ
 వని యుత్తివర్ణుల; గూరియెందు మిను రాగాగోరు నీ యంతుమం
 తునితో నివ్వల జేరు; నే తెవలు కొందున్ శ్రేయసుల మిమ్ము నె
 ల్లకు నందున్, వృథు; దాడులన్ తెలిసి నా ప్రొప్పొచ్చి; రామప్రభూ! 754

నిసా దాచుచు వర్ణమున్ నెంమిన్ క్షమణగా పోసి సా
 గరు తెల్లారలు నీ యలాతంమునై; గార్పించు జేవలందున్
 ద్వరగా రోసి, హయము గవ్వదమి; ద్రవ్యం తొల్లి కొక్కొక్కరు
 కర్తక, వల్లివుపుల యొందుయగ, వనిన్ తొల్లెప్పొచ్చి; రామప్రభూ! 755

తమ వజ్రాయుధ కుంకు కూయుంటో; త త్యాగర శ్రేష్ఠ సం
 మము, దిద్దుతు మహాయుధాని తదితో, వ్యాధిక్రమం ద్రవ్యరో
 శ్రమముం కొందితి కూచియంది వివగా కర్ణులు గానట్లు క
 ల్లమ వినియె; నకుందు; తెవ; గత;గెన్ ప్రొప్పొచ్చి; రామప్రభూ! 756

పొంబొందంగం దీక్షితో క్షమణ యెలా ద్వివమందున్న య
 ప్రతిం తెల్లం తిరుకంగ; గొల్లెరి; మహా ప్రూరంబుగా; గుంటి
 ప్పరి; తారామ దాక; ద్రవ్యకొనుచున్ సాగారి రా సాగరో
 ద్వి; లందున్ వివరించి దవ్య; దొడ;గెన్ ప్రొప్పొచ్చి; రామప్రభూ! 757

వికల కర్మణులు కొంది తొల్లిరిది దుర్వన్ దాగియున్నట్లే యా
 నకం ప్రాణులు భాగ రావన ఇదే త్పంఠులున్, పోతు నె
 ల్లకు నే ముగ్రమ; రాగ తెలి; వల;గెన్ ప్రొప్పొక్క మువ్వారి నా
 తి; నందున్ వివరిం; గొల్లెరు; దొల్లిం జాచి; రామప్రభూ! 758

వగవంబోర్పిరి పోయి బ్రహ్మ ⁴⁰ నవరం బాదాలపై బ్రాచి చే
 ప నికాయేయలు, పన్నగమునలు, పైత్రాతిల్లు గంధర్వబావ్
 వివరము బాక, వివర్ణ వస్త్రం ఎగురున్, పై వెల్లు గంపించు బా
 మ్ము; నటించున్ ముని తల్లిబాంతు నిగవంబంబోర్పిరి రామప్రభూ! 759

భగవంతుండవు! సాగరం పుకమిని తగ్గించు గావించుడు,
 మిగులన్ పాంపువులైరి, భూ నిలములు పోక్కిలప్పుగా మంచి కా
 మగవస్త్రం మహా మహాత్ముల యొక్క పాదకమలే రేక, అర్
 పగ: నుడున్ మునిత్వబాంతు విగవంబం బోర్పిరి రామప్రభూ! 760

ప్రతి దీపం బడు యశ్చ వా ర్త యమదున్ కాపాతి రాపాతి, స
 మ్మితి మూహించుడు, భూమిగర్భమును గార్పించంగనో ⁴¹ బానిష్
 పాక మార్చున్ సమగర్భ సాగరులు భూమిగర్భమున్ మూపుట,
 వెకపై నిప్పులు బ్రహ్మతో నడులు: నిర్మిన్ బొమ్మ: రామప్రభూ! 761

శ్రుతమౌనన్ విషయము సర్వమును విప్పున బ్రహ్మ! 'మో భవ్య తే
చరణాః' కుని యిల్ల విష్ణువుని; ప్రేమన్ దాని వాతము సు
తరముం బ్రోచుచుందు; సోగతులనున్ బ్రత్యేక సప్తార్పి ద
గృత సౌందర్యం' రంబు దాను ముని వర్ణించె; రామప్రభు! 782

సగర బ్యావతి పుత్రుని కెన్ని రమింన్ బ్యావంతరిం ద్రవ్యునిన్.
మగతో విష్ణుణు లేవనగ పరులు యోగ్మాయుక్తులై 400 రామభువ
నిగతిం, బాధ్యువు విధయంతె యని, యో లేవును లేఖన
నిగదింబెం బాచి యందు బాకొనియి మోసంబ్రుందు; రామప్రభు! 783

దివిజాన్ ముప్పు ముగ్ధ, రత్న వసువున్, దీపింతు బా యోగ్యులన్,
సవతుంగారిన బ్యాదోయ్యులును మెచ్చన్ యోగ్యులొ రుద్రుండున్.
వెనయెప్పుంబులు లేవరా గణములన్, నందిల్ల గంధర్వులన్,
రవులు 404 ద్వు పిని, నింట్ల కేగి రనియెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు! 784

భవజన్ బోదకు లోకకృతీ గతిని బ్రహ్మగోటుదుండంగ, న
త్వరనే వారికి; జీవితం మగుటన్ వ్యవహించుచున్నట్లు దే
త్వర విజ్ఞాత రమలుచుచి 405 నిర్భోదంబు వినిపిం, సా
గర బృందంబున; కలయ: గోతుడు బ్యాభ్యానిం; రామప్రభు! 785

శివుగం బాచిరి దాక్షి: బ్రహ్మలువు; నందేహంబు లానంద: ద్ర
వినిర మోచిన్ మఱిం: బ్రహ్మంబును గార్చింపంగ లేదయ్యె; నె
ల్లరునుం దండ్రిని వేరి పెప్పొగొనింకర వ్యవహారమున్
వరుసన్ 406 విస్మయమై; యిదియ ముని పెప్పం బాచె; రామప్రభు! 786

488 సోగతు: 494 ముప్పిని, దోవ: 495 విశ్వమయై:

నీరంబున్ విని యోగిఁడై, భంగిగా వంశాభిమన్, నిచ్చయో
 ఎరులారా! యని వ్రేలవ ద్రి, మతులన్ పొంది, బాబుల్ల వెం
 చును: 490 దేవంబుకెందురా రయగుడి! చుక్కార్చులింబులే
 భక మీ; రందును భావఁడ్రోలి నదియన్ 491 బహుద్వి; రామప్రభా! 767

చక్రగుల్మెట్టది సాగడుచి వుడమిపై; బాబాభిమన్ బెందు బా
 యయలై వేంబు: గాదిపంపమిది, రేయంబాం నే రాకృతున్
 పిరుగం ద్రవ్యయ భూమిలో; బొరవకన్, దీపించు కొంభంక కుం
 బకముం 492 బాపెరి బా; రకుంచు ముని ప్రస్తావించె; రామప్రభా! 768

అది యెలా భావకరమైల్ల 493 మోసెడి విరాసాత్మం బనంబున్ భ
 క్రక కంఠావళ రామ; ముని యెంపుం బాపుం, కలం గొంపిమేన్
 గడలింపక, క్షితికర్తమందు; బొరమం గంభంబు, భూద్రవంబున్
 నదులుం గంపిం; నందు బాదెను మున్నగుండు; రామప్రభా! 769

భగవత్ మ్రొక్కి, ప్రకృతించుదురు; బుద్ధిహంబులం నేను, సా
 గదులుం విమృశ; చూపుచున్న వితి వంశం గల్లు బా దక్షిణం
 బయలం నేని, భూ విరాళంబు నేయంగా, మహాపద్మ పి
 త్కరి ద్వి శ్లోకక మియ్యి వందు ముని వర్ణాశంపె; రామప్రభా! 770

కనిపించు గొం బెంకన్, యెవ్వరి వంశాభంబుగాగం; బ్రత
 క్షిణముం నేనిది బాబు బాదిసి కన్తం; ద ద్రవ్యదేవంబునన్
 గనరాదయ్యి హంబులుగాది, మణి యైతాగారిక వృత్తం
 క్షణమంబాది, యేంబు: గొంపించు బాబుబాపె; రామప్రభా! 771

అనకుం బావలు బొమ్మలంబున వసిం గొనింది రబ్బార; లం
 చువము బోయపు బారి చెల్లివియ గుర్తుల, హర్తమం గొర్చియన్
 మున బ్రవోంకడుపున్ గుణించియగు వేద్యం; బర్హకం బుల్ల సా
 మకథం బొక్కటి బోయ; కలకు ముని కర్పం బాది; రామప్రభా! 772

496 వేరం; 497 రాంపు; 498 గాంపె; 499 మోసంగంబా దైరావళం బయ్య;

కని యా దిగ్గణ రాజమున్ నయక మైకథు బొప్ప వారక శ్రవ
 ఓణముక మురిసి; మ్రొక్కి వేర్చి రెండువై ఓమంబు యోగంబు వె
 లనె యద్దానిది; యంత నుత్తరపు ⁵⁰⁰తాటం దీ⁵⁰¹య వేదాధవా
 వ్రసి వ్రవత్త బొకటొమ్మవా కనుమ; వెల్చిన్ మోసి; రామవ్రథూ! 773

కని కట్టొట పామూచిన్ నవ తనంగా నొప్ప భక్తియంబు దం
 తిది భాగవ్యము; బొచ్చి; రాసిపి భక్తి వార లిల్లంబులక
 ఓణముక నేసిరి; తారి చూచి రెండుం; గిందితు నే వాదయం
 గనరావెం దంబోడ కొన్ని; కదె గంభీర మోసి; రామవ్రథూ! 774

మనవా కరకరి వేండు-దియ మ్మర వ్యామోలబర్, పొగరుక,
 కన కళకళ నువ్వువేణులు, మహాగ్ర ⁵⁰²క్రోధ, రీగవ్య చి
 మ్మన వేదేగమి వ్రవ్యుకొందు భరణీ క్రోధంబునం బొచ్చిపో
 లువదా కంఠ; గడింపె కిదులుతు మోచి-ద్రుండు; రామవ్రథూ! 775

కనిగా వచ్చుట నొంట్లై గమిం భువం బొప్ప మోసిండు
 వ్వున నువ్వుట్టి ముకుందునిన్, గరిక వేపుంగొండు నువ్వుట్టి వా
 తిని, వారక గది. చాచి; బోయకొని, పిల్చివార నుతువ్వుట్టి
 లుదా కంఠిక భుమి కంటి; ముని వ్రస్తావెంపి; రామవ్రథూ! 776

కనింట్లొమ్మనె తద్దయంబుగొని చిక్కంబునై నం వెంది కో
 వ పరీతామంబునైవ పొగరులు, శ్రేవం గల్లు కన్నావెత్తి
 వివదం వెచ్చి పల్ల పాంబు వావేంబుతో నెత్తి, వెచ్చి 'త
 మ్మివ్వుతో యం భని మీవెత్తి కతి మోసిండుంబు; రామవ్రథూ! 777

కనులన్ తోను గ్రమ్ము; నైకొనిరి వాగధన్ ముని శేష్మమై
 వెను నేకర పెకబొల్బులన్ వెలచి, 'పాపి నె! య్భావ్యమన్
 గొని బంధించిరి చిచ్చుంబు;వెలియ నీకున్ మారు సావధ్య' ను
 కన్నులన్ మీచి తిరి; కం చనియె మన్మద్రుంబు; రామవ్రథూ! 778

ప్రతిబంధక వర్తన ⁵⁰⁰వర్ణావళి వలన గానీరవలె స్వగోళమున
 విపరీతముగ నివృత్తత కలుగ. ఇది విస్తరము నభివృద్ధి నీ
 స్వచ్ఛతలై రూపము పొందరించి తమతం వేర్వేరుగా ⁵⁰⁰రామరై
 యిచ్చిన కూరిది ఇది తమ తమయి మువ్వగ్రహము; రామరైతమి!

770

దనయుడ రామికి వెంకటాచలవనము ద దృక్రవస్త్రీంతుడున్
మనుమలదా: దన యువకులందు: గవి ప్రేమన్, 'జాననీ' రాయ, నీ
వివరంబుల: పుత్ర యేమియైనో: యెఱుంగో: బృహత్పద మనునంబునన్
గని, తెచ్చి! పోయె'; మంచి గొనఁడు పట్టాణంబె; రామప్రభా! 780

'దళదళి గర్భమవంతు పిల్లయొకఁడై దర్శించుచుం, గల్లె: తా
మర తంపంబు: బ్రాహ్మణ్య', పరిమార్చన్ తామిం చైకొవన్,
గదరాంబును గాఢభావితము: బంబుం బావి నీ పేరి నా
వదుపున్ నిల్పుచి! యెది తాత, మని చెప్పుకొచ్చె; రామప్రభా! 781

కరమున్ తన్నె, బూర్ణమంచున వసుప్రాసాద్దళా తాటిన్
శివమన్ వంచుచు, నభుపయ్యవరులం వెంటాడుచుం బోయి, మా
త్తుక యిట్లంగం తాత: చెప్పి: గృతార్థంబై కనుంగొందు వ
ద్యుర సంపాద్రము: నంటి తాత, మని చెప్పు బావి; రామప్రభా! 782

వసువులంట్టి యతండు పోయి కనియిన్ మార్గంబు, భూ గర్భమన్
దినతంత్రుడ పొరగొనినట్టిది: కనున్ పోయివం తొచ్చి తం
చెను చైత్యోదగ యన్న వాడక విశాసీ ప్రేత పూజాది తా
జనమా విక్రమి: కందు: గొనఁడు ప్రస్తావించె; రామప్రభా! 783

వలచు పూత:డు పేసి రావియగు వేమంబుం గడుంగొందు: తా
తంబుం గొప్పయు తాతనింగతది ప్రస్తావించె; నా దంకియున్,
'గలుగున్ నీకు: గృతార్థత:; పదిగ పేగం గల్లె నీ వింతివక
చెల్వఁచా!' యెడి మిరు: బెప్పి మని పొత్తిం గొప్ప; రామప్రభా! 784

పరులం బావివ వంశమందుడు, పిగా భగ శ్రయభృంబులొ:
గతులం బాంబు: ద్రిశిపేయమ:, 'తెవత గొప్పించిరాగి' యెచ్చి, 'న
ద్యుర తామి గడుగొందిరా' యనుచు, సంప్రశ్నియెడున్ పేగమి
యయగం తొచ్చి: మందు: బెప్పి మని శ్రద్ధనస్త్రీ: రామప్రభా! 785

మనకు శ్రేష్ఠుల భావించి వలదు ఏ గృహగర్వ హస్తాంతరం

గదా, త ద్భాగ్య విధంబునం జనుడు, ఏకం గాంధీ, నీరామ్య ఏ
 క్కున నున్నట్టి గతేంద్రమున్. మను హయోద్ధ్యోగంబునున్, తన్నుమోః
 దశనా కందళి వాళః; కందు ముని ప్రస్తావించె; రామప్రభూ! 786

వస్తువున్ బాపిత రామందే వసుధగాఁ గల్గెంబుపా నుయ్యి నా
 తనిశ్చిన్; వారికి దర్శనం వదలు సుధ్యక్షులుఁ బోవెంగ, నెం
 దును నీరాశ్రమే గగంబవదు; క్రియన్ మీరునుం బావె; రోః
 చెను మించిన్ గరుడంబు తా; నని వనిండ్ల మోసి; రామప్రభూ! 787

మను; వారంబు పరావ్రమి ప్రమిథుఁ బాపాధిరాజాను; రో
 యన యో యద్యదివే సెగమించున్ శీరాళ విశ్వంబుగా
 దనుమం బానిస ⁶⁰⁴మీదనును, భువనం బా వర్షి యో నున్నున్
 'జనవందోతు'; ముందుఁ జేర్చి వదియిన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 788

వినుమీ! నీ వినకుమ్రులం గపిలు; కుక్కి వేను మూహించి తే
 సెను భగ్గంబు; సురీమణి! యహంబునం జేయంగనో దర్శనా
 ఎని నేహాశ్రమం లేదు భాగ్యము; విమన్ దీపించు ⁶⁰⁵నాభాగ్యము
 దన పుణ్యోదము తర్చిబాక్కు; మనియిం ద న్మౌనీ; రామప్రభూ! 789

వింశ ధాంగ జలంబు ⁶⁰⁶తెల్లయిన; దృష్టింగొల్ప నీ భగ్గురా
 నుంపైనం బ్రవహించఁ గా వందలు; సెట్టెనున్న మీ యభ్యుదయ
 లుం మూలం గొలిపొమ్మ వేగమి; ఎలాచ్యన్ బాని నా విష్ణుంద
 నుంబన్ వచ్చని వాళః; కందు ముని ప్రస్తావించె; రామప్రభూ! 790

604 మాతులంబు; 605 కుక్కిలు; 606 తెల్లయిన;

గదముం కాచిన వెల్లె విన్న యడు కా గాంధర్వమున్ దీనుడై
 త్వరతో వెప్పురు, యజ్ఞదీపితుడునా వలన మెప్పుంగ; సా
 గర దూర్భాగ్యముమన్, జగంత్తుఁ గొనుగంగాడై పుట్టివమున్;
 నరసిం జాతకు వెల్పు; నంచ మది ప్రసాదించె; రామప్రభు! 791

నగరుం కా తయ వృత్త మెల్ల పెరు క్షేకం పొందె; భీరుండు కా
 వగుటన్ కావ్యము గొప్పనన్, విధి విరాధాధారముం బట్టియన్,
 ముగియుం తోప హయాధ్యక్షులు; నివసన్ భూమి న్నలిన గంగ నే
 వగ; జాచించుట? యుండు; తింకిరి కనన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు 792

హిమి శైలాగ్ర తమూల గంగ నెటు రీ యాంబు ప్రవర్తిల్లు; రె
 త్తు మురుం కాతురు, మంత్రీ సత్తమ హిత ద్దోమంబుతో దీర్ఘ రా
 త్రములున్ దీర్ఘ విషంబులుం బరిపె మంత్రాలోచనర పెద్దకా
 లము వర్ణంబుగ, ⁷⁹³బ్రహ్మగుహక; ననియెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు! 793

—౪౩—

గద నాతం దము కాంచరమ్మను, మహాకాలము పోలింది, వెం
లనె ⁶⁰⁸దీమంతులు మంత్రినత్తములు కట్టంగగ్గి రా యంతులు
తువతుం బట్టెను, నరకపాలిత జాగ్రుంజాతముం బొంది, క
రమ్మ పరూధంబుగ; నుయ: జేతుకొనియెం బ్రాజ్ఞుండు: రామప్రభూ! 794

ఒనరన్ భక్తము నాల్లు పోయెను, వెంటో గొప్పగా రాజ్యపా
లకముం జేసె, క దంతులుండును; దర్బాత్తు విశిష్టుడు పొం
పెను రాజ్యంబు జగ త్రుసోధుండుం దీర్తిం దండ్రీ కోరంగ; నా
యన గంగన్ దువ: దేర: జాతె; నది మున్నగుండు: రామప్రభూ! 795

తన నుంబుడు దీరగా పాచు మహేంద్ర ప్రభృ మౌతుం దే
రెను; జానన్ భృతితో విశిష్టుడును నల్పాన్ దీర్త కాంబు రా
దుం ⁶⁰⁹దుర్గాంక తపంబు; తన్మృతు పొల్పోవంగ నర్హుండు; న
య్యెను నాతం; తని పేర్కొనం బొవంగె మోహింతుండు; రామప్రభూ! 796

భరణింతుండు విశిష్టుడుం దువదు ముత్తాతక క్షతం బొందిన్
దువపిల్లెన్; తుది తెల్ల గంగ పింగ: ⁶¹⁰పెత్తుం నా వసుం చెందున్,
జనమ స్తేకము బొంది; జాహు బం వంపన్నుండునై మౌత, ను
భరణిపొయ వెలుంగవేక; యనియె తన్నొని; రామప్రభూ! 797

విశిష్టుండు విశిష్ట: పెప్పమను ఎప్పన్ భక్తుండుతన్ భవ
ప్రయి యెల్ల వరన్నహస్తములు: తీరన్ రెను ముత్తాతం
మనమౌతుండు నువ్వుండు భృషయీ! పొందెన్ మనోహ్యాయన్
మరిమన్ నర్హుండు ⁶¹¹దయ: నాత: తని చెప్పన్ మోస: రామప్రభూ! 798

608 దీమంతు: 609 దుర్గ: 610 పెత్తున్ నే: 611 గు:

మనుష్యశ్రుత భరణితుభేదమే వివేచనం తాత్తి సంపీడ నోం
 ఏనవాదే మతి యో భోగభయం హించెం దేణ మశ్వంశమన్
 దన భర్తాధిక తత్పరత్వమనః; సంశయంబునం బొందః తెం
 మననో! గాది; యటంచె గాదితామయి వొందుం శుభం; రామప్రభూ! 799

తన సంశయమతోనై ⁸¹²భరణిమీదన్ గంగ తెల్లై న వ్యా
 ప్తిని గల్గించు నిమిత్త మారయ ప్రవర్తించెన్ మహా మోర రీ
 తిని బారాగ్నం మద్యలో; దవయ; బ్రీతిం బయ్య గోరవ్వనం
 మిగ నుత్తేతమలోన; వందు మని పొంచుం వృష్టి; రామప్రభూ! 800

కనంబె పోని బాగో వా తవమం బ ల్కాకన్; నుర వేళ్ళు; దో
 వనిబాంధై ము బాక, దేవతంతో; బ్రత్యక్షమై యత్త నీ
 కనియిం బాను పరంబు తుప్పుడయి; వీరం తత్తవో నివ్వరే
 ప్రణయం దయ్యి భోగభయం; దనియి; బ్రేమన్ మోహ; రామప్రభూ! 801

దరమిట్టి! నను భయ్య; భేయంగ; దంబవన్ నీవు చూడేన్; సా
 గర తస్మాద్యుత రామంబువను గంగం బయ్య; గావేసి, న
 తవ్వమే ⁸¹³పారి గాంగ తవ్వమం నుంబు బాది, సంశయ నం
 కరియం భేయమి న న్నకుం బయ, వనిన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 802

దరమిట్టి! వృద్ధింబువనోయనం విద్యాభావ్యభాయం; బా
 న్యరహా వట్టగ ⁸¹⁴దీర్ఘ రామమమ దీర్ఘంబావమి! దీని, మ
 స్థిర సంశయంబు తంబు భారణమ నిర్ధింపంగ; వా నీమ్మ నీ
 దరమల్ రెం; తని మేరె వాత; దనియెన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 803

భవహా! నీ వాణికోచ్ఛి, ద్విష్టవేషుల నందాహించు వృష్టవేషున్;
 గావదాత్తవ భవవేషువతో; పానం గర్భం బుద్ధి రత్యయం నీ
 భవవేష, భవమి భవమణామిమి గౌరవ పాతకున్, భవమి
 బాను, నీవే భవవేషు ము బానాను, బిచ్చున్ బానా; భవవేషున్ 804

భవవేష భవ వేష, భవమి భవ వేషం బానా బిచ్చున్
 భవవేషున్ భవవేష భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్
 భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్
 భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ 805

భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్
 భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్
 భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్
 భవవేషున్ భవ వేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ భవవేషున్ 806

దరణ్ బొమ్మన వ్రేలిపై నిలిచి ముక్తివ్వలనం చేసె ను

త్వర బొమ్మన గదిన్ బోరఁడును హెళంబొ దవం బొక్క వ
త్వర తాలం: అది పెచ్చి యో హెళయ ప్రత్యక్షయై . 'గంగోదన్'

శివహి బాద్రిన నెందులబ్బున కరించెన్ మోసె; రామప్రభా! 807

దరపై మూర్ఖమనండు రూఢిపతుడన్ బాదించె నా గంగ శం

కరు: బాదాశమదాక లాగిబోను పోకన్ బోను; దక్షర్మమన్

హరు: హాహించి యెచ్చున్యై శివమనం దా గంగ అరించ ను

ధ్వర తావలయిబాదె; నందు మది హెయ్యె దుష్టి; రామప్రభా! 808

హరదేవున్ శివమందు రూఢుడనె యో యోశ నందారి ని

ర్చురణి ⁸¹⁰మూర్ఖమం, తల్లబాచ్చులం జేరబోవ, హెహుత్రి కం

దర తుల్యులదా నయ్యె నయ్యె; యోగులదక్షిణం తర్లహర్తరాం

దర నిర్మల్లమ నయ్యె; నందు మది హోదం బొందె; రామప్రభా! 809

దరు నైలులబరణేకపోయెను అలా కంఠంబనంబించి పు

ణ్య నరీ తల్లెట; యెల్లా బాదె నకక్కం అయ్యె; జేరంగ భూ

మిని; హెళయ అలాచుని చిరుగుడం బుత్తిలం బరణేకపో

యెను నై నేంద్ర; నెలందు; నెలకరి మోసెంద్రుండు; రామప్రభా! 810

కనరామిన్ ⁸¹⁰దుష్టి, యో దోరఁడును మగ్రంబొ; దవం తాదరి

నెను నీ సొరియ బొక్కడన్ గులిచె; లాశిదాదుడన్ పెచ్చి, నై

పెచ్చున గంగుల దరు అందు పుష్కరిణిలో; ప్రేక్షణలుగా బాల్మ నం

దు, యందున్ పరియంతె; ప్రేక్షణలు మున్యగ్రుండు; రామప్రభా! 811

810 వేద్యమం; 810 నరీ;

మరలిన్ నీందు నరమ్మనుండి యది నువ్వు ప్రోవబోయవచ్చె
 భరణం బుచ్చయ; ప్రోవినీ వరిను లన్ ద బ్బానువం, పోయి
 పర వాసుంబును మూడు రాత్రి తిక్కలో; బాయున్ నుని యుచ్చగా;
 ఇరమి ప్రేయదస్తై; యిటుయ; అరిగెన్ బ్రహ్మన్; రామప్రభూ! 812

మరలిన్ గంగ యదే విభంబున్ కుళంభస్సంపిదానంబులో;
 అనగం బాని 'నువవు' వం బొకటిగా; బ్రాహ్మిను 'శిరా' ముహి
 దుర వాసుంబున పెంతుగా; విదవ 'నీందు' ప్రభులో మూడుగా;
 నరనిం బుచ్చుట; బాదెత్తి, యెనె మని ⁸¹⁷స్కంతుండు; రామప్రభూ! 813

వయనం బయి; భోదభక్తి పెనుకన్ బ్రహ్మంక పేగంబున్
 బులె దీవవ పాయ; యాయవది ⁸¹⁸వివ్య న్నందవ బ్బాయలో
 బులెనన్ సొగుడు; బా కళం బెటం; బర్యం బాని నీ పాయయన్
 బయనం బుచ్చుట; బాదె; నుండు; పెరిపెన్ బ్రహ్మన్; రామప్రభూ! 814

బాళంబుననుండి బాళని శిరం; బుయింది యా ⁸¹⁹మేదినిన్
 సోకన్ పేకను నూడు దేవ కనిన్ ప్రోకుంపు భాగంబు; బా
 బాల్నింబె నువ్వు బోకమం; వివ్య బ్రాతమట్ మూగె గం
 గా కళాళిని; బాత; నుండు ⁸²⁰బుచ్చి వత్సాజింబె; రామప్రభూ! 815

సొదిం పేర్చిన పట్టణంబు బయగా కోట్లాదుం; బోయ నుం
 దర సొల్ల విహిన రాంబులునున్, దంపీద్రమన్, వివ్య నీం
 కరమన్ నెకంగ దేవకర బుంబులో; గీ బొంబె మేసెళి; బా
 వ్యర ముచ్చెన వివ మచ్చు; వండు; పెరిపెన్ బ్రహ్మన్; రామప్రభూ! 816

పరమి ప్రభు మరమ్మలే వెలుగు వివ్వగారు దేవంబున్
 దుయంపంబుయన్న యాళరం నుంస్తాల్ల ప్రభు, కోటి బా
 న్నర రామచయ బాని కోవివను, బాళంబునం బోయ; దు
 వ్యర వైవ్యమలో; నుండు; పెరిపెన్ బ్రహ్మన్; రామప్రభూ! 817

817 భుండు 818 దీవ్యత్వభృంశ; 819 భూమినిన్; 820 మని;

భరమై కర్పణి గాంగ నీర్ద్రవముతోఁ బాల్చి మివలంబులన్
పురులోమం గం గ్రాహ పంచయములాం బొల్పారు నర్కంబులన్
కొరలన్ కూపిచి నోము మార్గమున పొంపుచు మీటి శంఖా లతన
వరుగుచుకావీరయట్లుఁ బోయి వనియిన్ బ్రహ్మర్షిః రామప్రభూ! 818

వర గంగా నదిం ప్రవాహ వరన ప్రాకట్య మశ్వంశమున్
మరుగుచు మీఁటిఁకమ్ముచును, నీర కాంతుచు బృహద్రముం జేయఁగా,
వరబు శేషము లంటి నది పొగుడుచున్ వర్తించుచుండుంగఁ, తా
కర ద్రుటం బుఁ బోఁచి మీఁ ప్పునఁ బ్రశంపన్ మౌనిః రామప్రభూ! 819

ఒకదో, పేగముగా గఁ, మంచముగ నీర కోక్కంబు, పం పొరు తే
జాకదో, పంచరదింకలై నుజొకదో, మూడు రిం కాక్కొనన్,
బ్రహ్మంబో మరెలాంతన్ మజాక క్రేపన్, పైఁటి లంపించు రిం
కొక బాయెం బ్రహ్మాంబె గంబు యిది ముచ్చుచ్చూఁ రామప్రభూ! 820

పెరువం బొల్పుఁ దరంగ భంగముం వెంటే దర్శనీయంబుగా
వగలం బాపుదుఁ, పై విధంబులుగఁ బర్యంబాబుటన్ గంగ, పొం
తుగ నిప్పుబుచ్చ మయ్యిఁ శంఖు ఒడలందుం బుచ్చుటం బొల్పుఁ బ్రా
సీగఁ బాపిద్రవ్యఁ ముందుం బాకొనియి వంశిన్ మౌనిః రామప్రభూ! 821

మమలార్ దివ్యుడొకడ గాంగ నదిం ప్రత్యాక మహ్నితులై
దహి రంబావను శవులై పువమిపైఁ బై శనఁమేళనయుం
మవదార్పణు పాద కావముం వెంటిం బాసి తా పుచ్చ బా
పానిదో గాహ మెవర్చి యెం దనియె మౌనిఃప్రభూ! రామప్రభూ! 822

భరిరాక్షసం బలి వాక నిర్లభ యథా నాచంబులం చేబలి
 బ్లయ, వావాళ పథంబునం బలిని పీయబల్లి న్న న్న పీరి
 ప్రయతంబున్ బలి; నిష్క బాంతి యతస్తే పతిష్టత వా గంగ; బా
 యరు బొంగెం బవ; మంబ మోచి యవె శిష్యం బాచి; రామప్రభా! 823

బరసూర్ మూగి పవించిన్ బంబులన్ పొన్నాన్మలై కత్తిలో
 మునుగం బాగుంగ, వాచి మెల్లిశ్రేమంబర్ ముఖ్యులుగాఁబావె; గ
 ళ్లిను నొక్కామకపం బహువ్రమంగ; దత్తిక్క; బ్లన శ్రేణిన్
 పవమై; యుయ; బ్రమోచి గాళిబాగు పశ్చాతంబ; రామప్రభా! 824

నవయాతంగ తగీరతున్ కథమయెంబన్ గంగలోబాటుగా
 బకమం బాచిరి దైత్య రాకవ నుక ప్పూహంబులన్, యశ్శయన్,
 బకయగాఁగ్రమయన్ మహారగులు, నభ్యర్థనైలో నవ్యరలి,
 పం గంపయ్య; బంబయ; శిష్య; బొతుగెన్ బ్రహ్మన్; రామప్రభా! 825

అకంబంబగు బహుబొదిగం యో య్జంబువాయుయెం
 తతు; రా; బోయ, తగీరభన్ కథమో! కథామగా ⁸²⁶వాగె; వా
 కక చేగులుగ నయ్యగంగ యెటంబ్ రాదాయ బాంగంగ; వా
 బిగున్ ముంబు బహుయోగి; కని బాచిన్ మోరు; రామప్రభా! 826

మొరిన్ నయ్యు బ్లరాచి⁸²⁷గతిలో మున్నాచి యాచె; మో
 యన యేకనృత క శిమంతుయనుమా! యో గంగమం బ్రాగి
 గెను నర్యులును నిల్లె; యెల్లయ మున్నెం బాచి యోగ్యమం
 బవబలై కమితంగా; పనియ పంశిన్ మోరు; రామప్రభా! 827

దని యా యజ్ఞురవమన్ భోగభుజుమన్, గంగా ప్రవాహంబునె

ఁగె యా పద్మినీతార, అహ్నిషును పేదం బొచ్చి, రక్కెలత పూ
అనమన్ నబ్బుదు, "లోక లోకనఃపు కంసం బాని, ఇలా గంగ నో!
మనిరేలా! విడు" మందు, నందు మని వెచ్చం బ్రితి; రామప్రభా! 828

'మనిరల్లా! తను మాఁతుగా; రుఁపురీ! పూతాత్మ నీ గంగ'; నం
దునదే లోక హితంబుతోన మని ప్రబోధించు నర్థుని, న
త్యనమన్ పేతు' తరున్న అహ్నిమని త బాద్ధున్ మదిన్ పెచ్చి గం
గను పీఠం బైవెనుండే; యందు మని వల్లంబు; రామప్రభా! 829

మని క్షులంబును వెంటనందిన దదే హెచ్చిన్ వియ భంగ; యా
యనయన్ సాగరగామి యేయ్యి; నుటలే యేయ్యింబు అం న్దం; యా
యన పాతాళమతోనఁబొచ్చి; నుటలే యా గంగయం బొచ్చి నం
దున బైవెచ్చునుతోద; నందు ముద మొందున్ మోని; రామప్రభా! 830

దని యచ్చొని భోగతర్కి తన మంత స్థావకున్ తాత లొం
దన బొగ్గక్కయె వెచ్చి భగ్గమను, నా రింగులర్చ త ద్రామంబ్
దునికిం బావల, వర్తి వచ్చునిది నేతోరాక సావంక సా
భగల్ వచ్చును తావిపై; నని బుద్ధింకరపొచ్చి; రామప్రభా! 831

పలమం బొందె భోగతర్కి కృత యావచ్చున్, మా భగ్గ రా
నుంబుఁదంబ్రవహింప గంగ; నుగియన్ మానుట్ పరాభూత పా
షణ్ణగా న్నర్థనులై రి యెల్లరును, దమ్ముం బొంద తల్లోక పి
ది; అందున్ మదమార గాథిలందు మెచ్చున్ తా; రామప్రభా! 832

మీర గంగాంబున బిడ్డలనులను బ్రహ్మకృపణగా ముందున
 ఒకగత్తన, నవనీ ⁵⁸²యదో నునున ప్రేమన్ వచ్చి తా మున్న
 గవలం బ్రోవన యా భోదకుని దీక్షాదాతి, నవ్యాంబిన్
 దురద సేవనదాని కందు, ముని ప్రస్తావించి; రామప్రభా! 833

వృషభాక్షుల! భోదతా! అంభిలో నీ లింగి పోనంబతా
 ల పరిచ్ఛేదముదాక, రై మంగలిన్ కంజిల్లదున్ భేదతా
 విచ్చివోపముముతోత నీయ నుతామన్ ⁵⁸³వృద్ధితులై పొందుదున్
 వృషసిద్ధం అని బ్రహ్మ తత్త్వ మియ్యన్ బ్రహ్మజ్ఞు; రామప్రభా! 834

నిను వానింతుడు గంగకున్ అవతుగా, నీ దీక్ష తెల్లదు మె
 య్యున; రామప్రభా! ⁵⁸⁴గంగయును బొల్పున్ కేచిలో భోదకు
 దుక; నీ లోకంబును నీవయం ప్రవతగామనాదానంబుతో
 వన; నందున్ వియ; వాతి నుమ్మనియి వేర్వూన్ మోగి; రామప్రభా! 835

లం భక్తిభక్తు లిమ్ము తాళు; భక్తిస్థానాన్తి నీ కొను; త
 త్తం తెన్నారీ; ⁵⁸⁵గూచిలావని శ్రద్ధం నేనినా ఏవు, ని
 క్కుం విభాళము, భక్తిశీర్షియ నును వానింతు; నం వాతి వా
 తోరివే; ల్పంబు వేరిన్ గానినాను నతోవోష; రామప్రభా! 836

శి! రాజోత్తమ! గంగతాం యెవునున్ మోగ్గులు పొనారిశిన్;
 వారావో అంబు మునింబి యేమాత్రంబును గారు; నిన్
 బారీయం బొవరింతు కుత్తర నువగ్గుల్కుంబ గానించ; నిన్
 గూరుం బుల్లు; మనెన్ వియం వసుతు; అయ్యున్ మోగి; రామప్రభా! 837

833 దుభోద్యువుడు; 834 వృద్ధుడు, విష్ణుండు; 835 జేత; గాది;

దనమున మేనునుగల్గు నది దనమున మంత్రానయో వదిలుటా
 నను చూచుల బడి, యో భోదమునునున్ ప్రియము గావించె నా
 యులిలోనం, బుదిత్యునానానా కందుల దాక విల్లసెనెన్
 దని ⁸³⁸దర్శింపడు విన్ను నందు బుద్ధి ప్రస్తావించె; రామప్రభూ! 838

అదిదాదానానానా ⁸³⁹ప్రసిద్ధిని నయోత్కం నెరుదున్ రాజ్య పా
 లనదుం లేనె భోదకర్త, ప్రజలున్ కంటెన్, సర్వాన్యముల్
 వినియోగంబునకున్ వచ్చున్, వినిత్యునెన్ లభించున్, నా
 అనదున్ సొల్లును నొంద; నందు బుద్ధి ప్రస్తావించె; రామప్రభూ! 839

అది సొమ్మంబున మానమాన బయోం బుదైగ ను దాదా
 విదితానర్థ దివంబు; గాంగ కళ; దృష్టి గొల్పగా; బుద్ధి యో
 నదయం కంకరి లేనె; గొల్పదు లాన్ వంకన్ వియోచుదున్,
 పృథువు యిల్లదు సొంత్య కృత్య వియోచ వంకన్; రామప్రభూ! 840

- ౪౩ -

మనిరేదా! ఐహవస్థయంబుగొలుపున్ మహ్యుడేని, వాడు నె
ప్పిక గంగాదళవంబు, పోకర మనోరీప్త ప్రవేశంబు; నా
వన గాభన్ వరింబుదితా; రమయ హ్యామిత్తునిన్, సోరమర
మనసా వాళకనుల్ మరించి కలుహె³³వ్యంభుజై; రామప్రభా! 841

మరుణున్, రాళరళుల్, గురుం దను మహాపుణ్యంబు గాదేయఁ తున్,
వనిపిం బుచ్చిరి వాటి లేలు యేటనే కల్పోదరుల ప్రాధ్వు³⁴
లుగవారం దేమ విన్న యీ త్రివళగా మృత్యుంజయే యెంచుతున్
మరుగంబొచ్చిరి విద్రుతో వెలులో నయ్యారావ; రామప్రభా! 842

యెదాటుం వెంతెల్లఁగా, గురువు గాదేయంబు నా వాహ్నికం
బుం విశ్వక్షేత్రమం బొసర్చి పరిగ్రహంబుతోయే మధ్యక్షణే
వెలియెచ్చెన్; స్వప సందమరగంబుల నా వేగం బ్రవర్తించి యే
గప్పిట, బ్రహ్మార్థి పదంబులం దిసిరి బ్రెహ్మకుల్ వద్రై; రామప్రభా! 843

మనిరాళో త్తమ! పూర్వరాత్రులు మహా పుణ్య ప్రదం బందు; మా
చిననా పుక్కుక యిదై పిందెయ; నిశిన్ పేల్కొంది కర్కశ్చక్షమే
మరిదంబుం బొసరించుచుండు; దృటిలో ప (తి వేదోక మా
వను నా రామపుంగులె గాదిమను; వాహ్లోరావ; రామప్రభా! 844

కనుకోగుంబులు తాన నిశ్చివపి విభ్రంజై; యేదిర్పంబున్
ప్రమమల్ వాపెచి యో న్నరంబు లం పిస్తాళంబుగా, వెల్లుదున్
స్థితికం బొందుయ; గురుదుంబులున్; నీ త్రిస్రోతమన్ దాదినో
దమం వేగెన్ మన; మెందు రామపుంగు ప్రప్రొపిందె; రామప్రభా! 845

828 వృద్ధింబ్రతు 829 కనమన్

మోమున్, గాఢమోమును, బాకభుజున్ మోదాన నా నాన నె
 ప్పించు, గంగానది ను త్రవించి యెరి, యోగియై ప్రియమయన
 గొనబోయెను భవచారి నుత్తర విశా మోయి నయనగ, నా
 నును ద పరంపు నైఁ గోరమును పెయ్యన్ పెయ్య రామప్రభూ! 846

పెరిపెయ్యన్ నవయారి యో కడుమున నె ప్పెయ్యెనున్ పెయ్యి నా
 రలు మోయెను బంబాకొందును విశాలాచ త్రవామాన శో
 భం దర్శించిరి; వర్ణన్ రామము వలెన్ లాసిల్లు వర్ణాని శ్రీ
 ల లన త్రొక్కెన్ గొవలెయు; వెనలో రంభియై; రామప్రభూ! 847

పొయి పొయి వర్ణములలోను నీ పువము నొక్కొందులై; గాన, వి
 శ్వామి వర్ణన్ ⁸⁴⁸మహాంధ్రుని నీని నెపు నీ వంకంబునా కేరిలో!
 ప్రేమం వెయ్యునీ నాకు; మీరు వెంపన్ మిన్నంది యా యెల్లలా
 రామోదయన విందు; కం కెరి ⁸⁴⁹రమూర్యుని; రామప్రభూ! 848

భవయా! యిట్టి విశాల యెన్ బరమ; వృత్తాంతంబు నీ నీరీరా
 నిది కొల్లించితి ముందు మీకు విరుగున; నీలాత్ములన్ నేనలా
 జనయి శ్రీమణియెన్, మహాబలయెన్ వై లాళ్ళకుల్ గాఁగ; బం
 దెను దక్షప్రభుత్వం జామి! యెదియి గాభేయంబు; రామ ప్రభూ! 849

నీయన్ లానును ⁸⁵⁰నేరమై కొనిరి, కృత్తిన్ నిర్ణయం బొక్కటన్
 మోరంబు బొనరించ ముత్తురు ములన్ చుట్టంపు లాళ్ళకృమన్
 స్వేదోపాయములేక; నా ల్పకలి తెచ్చు ప్రయ్య పియనా నం
 లారోత్పాదము; వేయగోర; రనియెన్ ప్రాప్నాది; రామప్రభూ! 850

విరి సంలాసముతోడ, నా యెదిది సూతి ప్రాక మీ పీఠిగా
 బరవయ్యెం గృహమామనం బాని యెగ ⁸⁵¹స్వాత్మయెనెన్; లాను నం
 భర పియనా భవ ప్రపానమయెయెన్ లానన్ బాని ముత్తురువుల్
 గలిగా వెంది; కలయె గాభిజాను బాల్లెన్ బాని; రామప్రభూ! 851

850 వశంబు; 851 ద్యున్మాది; 852 నొక్కటై; 853 స్వాత్మయెన్;

కనుకున్ మంతనమైన్ మందరము పొలానలు పర్యంతమన్

క్రమశాలై సగజానయందల, నుదర్ కంజానుపం జాలి, య

క్షమ బాహు! మమఃప్రోవుమి! ⁵³⁷యదియె నిత్రంబాది, యన్యుండు ⁵³⁸
 కనునం బోలునో నె; న్నకుం యె; కన్ ⁵³⁹ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభూ! 858

కనుకంబై తన పిచ్చునన్ గిరియఁ బాకన్ ⁵⁴⁰ యా పాంసం

క్రమశం బొచ్చురు వింశతికాకు మహాద్రంఘం గతున్మేగమే,
 నకుతం బా బహుండు రా యదభిరో; బహ్నా క్రమం కంక ⁵⁴¹గా
 క్రమం బొమ్మంగును మారఁ బోవచ్చి; నకున్ ⁵⁴²రాబచ్చి; రామప్రభూ! 859

ఒకలేకన్ కృత కంకమం గొనుచు, బే బొక్కండు హస్తంబునన్
 ప్రకృతిం బైకొనుచుం గమంకలుపు, బన్వంబొందె, ⁵⁴³క్షిరార్థి కం
 జ్జ కల్లంబునానునంబియను నన్మహ్నాఁ గదంబాదు; ను
 త్కును; బై; యెదుఁ గథించె గాథిజాను నంబోపాద; రామప్రభూ! 860

కవిబాతం గంకార్థినుండి బయటొందం ⁵⁴⁴బొచ్చి నన్మన్మకం
 పు కనం బొక్కటి; బానినుండి పడుచుం బుంబానుపుంబు క్రియన్
 బొకయెం బొచ్చిరి నన్మనానుబాత నందోహంబులై యన్మన్
 బొకయెం గోరుంబుంద; యెదు మెది బెచ్చన్ మెద; రామప్రభూ! 861

కర వర్చిస్విను బన్మరోఁగనంబోగా బుచ్చనంబొందియుం
 862, బొక్కెగ నేరికానుబాత; పెండ్లిం బేరికొనంద రె

మరు నా యచ్చర కేమంద, నితిబాబన్ వచ్చుచొ ⁵⁴⁵విచ్చు; రె
 ల్లది నా కాంకలు కేళ్ళలైరి; యెది పెల్లన్ బొది; రామప్రభూ! 862

857 కుంద మె; 858 రాబచ్చి; 859 భూద్రంఘం; 860 బ్రహ్మర్షి;

861 చుక్కార్థి; 862 జానె; 863 రా

చదువునొత్తిన వాడేమిటి యేమి బ్రహ్మకాయో అని యా
 రరణిం బుద్ధై సుధారసేవదగ, దై శ్లవాత మిర్పింపఁ రా
 సుర సేవింపఁగ; నందుచే నమర నంబైమొ బహం జెల్లి; లే
 కనులోఁ బ్రాచీరి వారి; నందు మది ప్రస్తావించె రామప్రభా! 888

సుర సేవింపఁబట్టి వారు సురలైకోటిల్లి యానందమందే
 తొరయిం బుల్కులు చాల్చి; రా పేదప నం తోఁగి నున్నెకవ
 నుర్పణం బయ్యెను; గొన్నుకం తొడచె; నుమ్మాకంబు నయ్యెన్ మహా
 ధీర పేయూష; మఱియు మోదమను తొందున్ మోసి; రామప్రభా! 889

అమ్మక ప్రియకరణంబు తోదమని నివ్వబిష్టులుం తోర, తో
 కమలే తల్లిద మొంది పెద్దదలి; స్త్రీగర్భుండె రా మోహిని
 రమణీ రూపము చాల్చి పచ్చి నుక పెల్లన్ చాడఁగా, రేఁగె మో
 రమంగా తో నిరుదాసుం; దనియి; పెండ్లి వోసి; రామప్రభా! 890

తన కష్టంబుగ వచ్చు రా విశిఖరిన్ ద్వంసంబు గావించివే
 నె, నిలాచారుణు; దేవతలే నయితమొ జెందాచి; ర బానిస మో
 రజమొ జేసిరి; యింద్రు; రా పేదప నున్నంబున్. మరెం తొంది యే
 తమ దైవోక్తము; నందు గాధిజూతు వల్కిన్ హాళి; రామప్రభా! 891

తెన నొండెన్ పిరి, సంకరిం దంఁది యాసించుటగా వర్తి నా
 పావమైసండును; కర్త కాళ్ళవ్వునితో నా పాపియి, "యో! నాథ! నీ
 సుతు లాదియ్యలమేయే వీరకములు; నా సూవాశినిం చేర్చి; నీ
 గరి వైదిగ్ గతవుత్తి; నుంచి చుచి బ్యాబ్యానించి రామప్రభూ! 867

"తంఁకున్ శ్రీమదీ నోరవ్వుఁగాఁగల తలదాతం ప్రసాదించగా
 వలయున్ నా; తెలుపందీ విధ్వంసయినన్ వర్తియైతం జేయఁజున్
 జుమలం బారి మహాతవం"; అన, "నరీ! నంతోషమౌ నీ"; కనిన్,
 పెంజం దేర్చుగఁగారి భర్త; యని బెర్చున్ మౌచి; రామప్రభూ! 868

అయినం బుచ్చుని పిచ్చ గాంచువల, నా యేళ్ళవ్వు విధ్వన్ తుచి
 ప్రయతాక్షింబున ముండుగా వలి; తది త్రవ్వతర్చి మా విధ్వ క
 వ్యయే కన్దం; అని చుచ్చి, తోర్చి నవలంబో నంత వర్చుండువన్
 వియమం బానుగ కర్తకోరి; వని మౌచి ప్రభు; రామప్రభూ! 869

జునిదానన్ తరియై పెంలగునిక నిల్వడుంబుచ్చి, పిరున్ అయ
 ప్రజురై, తోడమె తెల్ల నేరకు యువక శ్రేష్ఠ నీ నొంద న
 యొక; మం దామెను చేర్చి, మై విడిచి, పోయిం గాళ్ళవుం దంకు; నా
 చు దవంబుం దొనరించ; నం దుకని పెచ్చున్ మౌచి; రామప్రభూ! 870

పరసూచుండుతో; గుళవ్వువ మువన్ వర్తియై నరప్పిల; అన్
 అరువంగా; దవ ముంబు లేదను; నమస్రొతుంబు న త్తేవరై
 అరిగెన్ పర్య పెరింగి యెచ్చుటికి వీరంభంబుం గొల్పాడున్
 అరెత్తవ్వుంబు; పిరిమంతుం; దనియెన్ ప్రహ్లాది; రామప్రభూ! 871

అంబుల్ పహ్నిగరకాదున్ సమిధున్ నర్సిం కంపమ్మై
 వంబుల్ విత్తముఁ గంపమంబుఁ ॥⁶⁴⁴గూర్చుగల్గె; సేవార్తన్
 లలుపోకల్ నది, ఇళైవంబుఁ గొలువన్ వాచున్, నింజ్రుండు పె
 వ్వుడ పై మెప్పులు గుప్పెరాడి; యేని యొప్పున్ మోసి రావుప్రభా! 672

ఎరికిం గాదువువేర చక్కణి; నుక్కేళంబు నుల్లావమున్
 పులిపివెన్; "నువమంబుఁదా! పొవమఁదామి! పేరుదమ్మండు నా
 వెత పీఠన్ కనటియ వత్త యింకఁగెం ప్రేమున్ విన్నన్ పిఱచున్
 ముకురిన్ తా"; కది వాని యెరు పగ నిండున్ మోసి; రావుప్రభా! 673

కనుకన్ వాను; ద్రెలోక జీతమును విశ్రాంతిస్థిరం కయ్యియున్
 తనయు; కైవసు విప్పెదుర్చుని భూతానంబు వే; గూర్చి, తా
 నిని స్నేహంబున; ద్రెప్పి పి వెవరు; ⁶⁴⁵వానింగూచి పి మెరు
 తరు ముల్లోకము; లత్పి కండు ముని యంబు తొప్పు; రావుప్రభా! 674

అనుయం గున్దిన్ వామి; యేప్పుటికి మర్కాచ్చంబు గావర్చుంన్
 గునుకి గాంఁపు విత్తు రయ్యి; కం బొత్తుం బొంద పీఠం; కలా
 పిని గాల్పందియఁ, గళ్ళ⁶⁴⁶కట్టకడ; దృష్టిన్ మూర్త్యుం.వేర్చియున్
 మునిగెన్ విత్తుక వామి; యెరు ముని వెప్పుం తుళ; రావుప్రభా! 675

కని రేపేంజ్రుఁ కదిల్గ; నండు పొరికిం; గొరుహంబు తొందె కె
 మ్మొకముం చట్టి నిలందరాత్మయమువన్; మాయావిన్దు మోగ క
 త్రిం; త ధర్మమువండు; తొచ్చి నళికిం ⁶⁴⁷పిల్లడంబి ప్త్రంబుతో
 తన ⁶⁴⁸గూర్చుము; నండు తొందె మెగమోటన్ మోసి; రావుప్రభా! 676

తన గర్వస్థ శివ ప్రణావముచ నిబ్రాతంగముం లొందలో
 నన, "రెంపవతు" ముందు తా నిరుగుతో తాళెడు తన్ మూలన్
 వినుయం చట్టి, "వళింపచ" త్తనుయ తా వృష్టకేవున్ పీఠి; పై
 నను చ్చిత్రార్థన వట్టె; పుండు ముని విర్చుంతోయి; రావుప్రభా! 677

644 వేర్చుం; 645 గ, 646 మారు; 647 గింబు; 648 తా యేర్చుము

దిది గర్భమను భవ భవమనగా దేవేంద్రుడు కావేళి

అనను ప్రసవను ప్రియమం గాన; కుమార్ జలంగౌమం రిల్లె
వని పుష్పవముకొక పత్రి; అదులై యో దుష్కుతున్ ప్రెయ్యె; క
ప్ర్యుత విధాత్తుడు ముగ్గుతునె; వనియెన్ ప్రహస్యె; రామప్రభు- 878

వవతున్ ముడు లలియే వేరుడు సమిత్తై భ్రమవే మెత్తానెన్

అను కర్కలంబు; ఏడు గర్భమన వన్ అంపన్ సవర్ణమను మ
వెను; నే అనిది సప్తమంబులగా నీ ల్లానానం రిల్లె; మ

మృగ; శ్రోమం చు; వత్తుచ్చెతి ముతి తున్నంబొచ్చె; రామప్రభు- 879

సతి నూనెం దింక నేమి పెచ్చి? నయినన్ సొదించలే బాకపెన్
 పరి: తా కొడ వియార; సొనువయ రీతిక 'బాబురా' యాత్మతో
 వేత నిచ్చెతిని; నీని బోవ మగుబో? సొయంబు నొక్కంతు న
 మ్మతితో మాత్రమం సేయ; మన్నవసె: బమ్మన్ మోసి రామప్రభా! 880

ఎటులన్ గర్వము నదై బంధముగాగా నే పూర్వ ⁸⁸⁰కర్మావనా?
 రిబిలిన్; బాదిని నదైలోగముంలో: వేయం దగున్ బాయ నం
 పురిన్ నేతుగా; మరు భజ మనం బాబార్జితర్ గల్లా వి
 స్తుటతం గొప్పి యటన్నతల్లికుడి పెచ్చున్ మోసి; రామప్రభా! 881

ఒక రాత్రున్నా అగత్తువన్, మతము నింకొక్కండ్రు నీ యండ్ర బా
 మక బోకంబున, నే బోకంబు గురవ ర్తనంబుననం, దక్క బా
 రొక యా నబులకు బాగా దిచ్చువను వత్తుల్లాహ మందారబా
 క్రవృతుక గావళా నన్న తల్లి: బొగవెన్ ⁸⁸¹ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 882

వితి చేపేండ్రుండు, ప్రెమ్మి తల్లింగుడున్, 'చేగంబు నీకోర్కె చె
 ల్లాను; గుండేహము మాను; నీకు వనయున్ ముహూర్తశీక చేవలా
 మనవన్ వర్ణంబుల్లా చేయుచు' వనిం గాంబావముం దిచ్చుచే'
⁸⁸²వివక్షాబాదుండు; నందు. ⁸⁸³పెచ్చుదం: బాపెన్ మోసి; రామప్రభా! 883

వనయా! యదై తపోవనంబు; దితి మానం చేర్చి నిలన్దువను నిం
 బువనీ గల్గె నిలంబునా నతిని విందున్ భావిత శ్రేష్ఠా:త్తి
 మన యావ్యకునివల్లముం వనయా; దుర్బాన ద్వికాంబు; క
 ర్తి వతం దీ పురి; నందు మోసి మునిపెచ్చెన్ గావ; రామప్రభా! 884

880 పాపివనా? 880 రాబ్బ; 881 వివక్షాబాదుండు; 882 పెచ్చుబొని పెచ్చున్;

ప్రజలును పొందెను పేరుకంద్రుని రీతిగా ఎక్కవనీడ్రుంతు పు
త్తునిగా కాదును; పేరుకంద్రుండు సుకంద్రున యొగ్గుని పొందె నే
దనిగా; కాకుండు బాబ్బునై పకపె యామోయ్యల దుహితానిగా;
దేవయం కావని కయ్యె వ్యంబయి; వనెం దేవ్యిని; రామప్రభా! 886

సహస్రం కుచయంతె వ్యంబయ్యునన్ కళ్యుక్తతాపాత్మ్య, కు
ద్యహానై; శ్రీబాగు, లార్పించు వగు గుణగ్య బ్బాపనీంద్రుండు ను
ద్యహా వయ్యున్ సహదేవ భూవతి; దీప్య - ప్రేమనం కయ్యె ను
ద్యహానై వారిని సోమదత్తు; కదియన్ ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 888

కపిః గాభుక్తుండు సోమదత్తుని కలాపాయంతు; సమ్యక్తునిన్
సుమతిం పొందె వశంతు; కాక; దీప్య దీ కంభ ద్విగాలాపనీ
రమయంతై పరిపాలనలం సతాపున్ రంజిత్యగావేయమన్
ప్రభుక శ్రేష్ఠనంబు; కుచుః పొగిన్ ⁸⁸⁹ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 887

సుమతిబ్బాపనీ దేవతావతిని బొబ్బున్ భువయంతై; కుచో
త్తమ తై కారిక చంక్య రెగ్గరు పరా భక్తాత్మయన్, కౌర్య కా
సాదు, లాయాత్మ్యులు, దీప్యజాలమోగను లానియదున్నాడు లా
బ్ధిమ; పం రామకు ముంకె వారిని ప్రశంసన్ బోసి; రామప్రభా! 888

మక పే రాత్రి విశాలలో ముఖమస్తై స్వాపంబలో; దేవి; ప్రో
త్థుకనీ బోవుక మా కదేహ వ్యవ కంద్రుం బాకుగా; మకు లా
దీ గాభేయండు లా సుమన్ సుమతివీరిం నేపరుక్తావతం
దును బావం తెలుగింగ బోసి, వివిపించు గొప్ప; రామప్రభా! 889

కన బంధు ప్రబయిన్, గుహత్తనంబం సంప్రాయంబామం గొనె యో
యెనీ, మా లా యెన్ స్వాగతంబు పయిన్ పోయెనన్ పచ్చి నే
సెను సాప్తాంగ సవరణం; గుణంబుం తేనెం బలప్రశ్నయన్
మంబి! యం దేవి ⁸⁹⁰ప్రహృష్టి; బోకుగి; క ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 890

886 రాబ్బి; 888 బొబ్బి వాకిని;

మనీ మేల్దా! తమ కిన్న సాగ్రవేము మమ్మున్ రమ్మం వేయఁగా
 మనస్సై రత్నవ పుష్ప మెచ్చితిని, మాపై వాదనం వేర్వదన్
 మనస్సై యిచ్చి యయోచితంబయిన తాగ్గం వొంటి ⁸⁸⁸ రమ్మవదన్;
 నమ నే తోరయ నన్న తేను, మన యావంపించె రామప్రభా! 881

తెలియం తెప్పగ నొప్పవేది గతుఁ బ్రీతిం తెప్పఁగి! నాకు; ఏ
 క తెదారద? గతు లిప్పుటాకు; తమతో రా నేలనో పారరా
 యుగా, ఖత్త) విఠాతి యుత్తుంగ పీరుల్ తాళ యయ్యున్ మనో
 ప్పలంబన్ పాతి; యటును నా నుమతి ప్రస్తావించె; రామప్రభా! 882

కరణాలాది రమమ్మం బొలుచుటన్ గంధీర వంజాళముల్;
 పర దుర్గాంతకరీత సింహములునున్; పట్టణ్ణయం రోయ త
 ద్వర కీతాహతిరీత వ్యామములునున్; పల్లిల్లా వేలాది ని
 త్వరముల్ తాలు; రున్న వేని, మునియన్ వంచించు; రామప్రభా! 883

తన నిర్దాగ్రహ యథా మునిగమ పృథ్వాంకంబు సర్వంబునున్
 విసిరింపన్ బుచ్చి, విన్న యా నుమతి, తన్వం పంచి యేర్పాడరా
 ద్వరంబు చేర్చెను నాకు, తాళరతుండ్ నత్తావమున్ నేని నా
 మంచి సంఘంబున తెల్ల; నంచు బుచ్చి మెచ్చున్ గుప్పె రామప్రభా! 884

మను తెల్లారు యతాద్ధ పూజనముండ్ మొదిల్చి, యా పేలు తూ
 వుని సారంబునయంచు, తాళరతుండ్ ముఖ్యంబుగా గూర్చి, ను
 నిగ్గన, నూర్కొవయే పూర్వమే పొనుగె గోరిం గాంధముచ వారి; కం
 యను గాదేయును తెల్లవారిదిన మెచ్చుం బావు; రామప్రభా! 885

తనదాతన్ మితిలాపురంబు వెనుఁగా, త ద్మృంద మే గంగ, నా
 పనునాకం, గమనాపుమేలు; బడియన్ వర్తిల్లు నా వంచు ప్ర
 స్తర సొదా ⁸⁸⁶ త మ్మగర సొందర్యంబు; త ద్మృందమున్
 బరహంసందము వొచ్చి పొంగ వంచన్ బ్రహ్మార్థి; రామప్రభా! 886

చున్ గుండోహము పొని, యా మితిల యెవ్వన్, దక్కపోలాత రా
 ద్దుడు ⁸⁵⁶ నీ ద్రింకెడు; త మ్మరీ నమిదపై పూర్వోక్తమిం తెలుసున్
 గొనిం న మనిచుండు తాత్రమము లా గాంతరపై యెక్కఁ; కం
 చును గారేముడు తెచ్చి, తాని పర్యంబు తింక; రామప్రభా! 897

దని, మిత్తాశమతాది సాయనకఁ, దత్ తైత్త్యంబునుంగొచ్చి పే
 నును వెచ్చుం ⁸⁵⁷ కడు లాది, తాతరతి నూదిన్, తాని శ్రీమత్తమన్
 ముదకన్ తాననరే, యే మును లా కల్యాణ తుమన్ పిదన్
 జనగా నమ్మిచో! యెచ్చి, నందు యిది ప్రస్తావించి; రామప్రభా! 898

మును పోర్చెగం గొకమాత్రమమునన్ పోహించియుత్పా; కహ
 ల్గును కేవలములు; తాది కి కదము కిచ్చుంజై ప్రకంపొద్దు
 గలుగుంబంబుతుంజె కేవలం సంహతుంబుదే; గూత; శ్రీ
 లను పొకగొడు దీని; కందు యిది నిర్వేదింజె, రామప్రభా! 899

అనె నె యాత్రమములె యచ్చు, కహల్య గొకమిండున్ తపో
 వ్యవసంబు గొకసాగఁ ⁸⁵⁸ బుచ్చిరి; మనీ వ్యుంబుండు తగ్గోకమం
 కనకుంబుంబుంజె, దొక్కకత తా యోంబంబుం గొంకపై
 మరెంబు తా పిరు; నందు నొకఁగొనె; ⁸⁵⁹ పుచ్చన్ మోని; రామప్రభా! 900

పురుహరాతుం కవు తా యోల్య; గది, యెవ్వక మెచ్చి, "కహాత్థ ⁸⁶⁰ ద్ర
 వ్యవ నేన్ బుతుగాను తొడు కని వెచ్చన్రాదు; నే నిష్ట నన్
 పరియింతున్; మనోబుతుంజె;" కన తా తామి, తా నిండునిన్
 గుండెకంబున పెంకరింప; దని యెల్లన్ మోని; రామప్రభా! 901

మునివేచ్చుం బురుహరాతు; కం విజిగియన్, బుద్ధిన్ మనం బోర్చు, గం
 ద్రుని పోంబంబు కలున్ పొగక, పొంతున్ పోహ ము యి కి; పో
 యు పొగక; కం ⁸⁶¹ పొచ్చు; తా ముదిపోయిన్; తాని తచ్చుగ నె
 మ్మి; కుంబున్ వెకగొంబును తెలుపు మోహింతుండు; రామప్రభా! 902

856 క్షుంజె; 857 గురు; 858 గ నిచ్చిరి; 859 బుచ్చన్; 860 ద్రు;
 861 పూచె;

పరిత్యాజ్యము నొందిన దమనీ ⁸⁰²యభ్యాష్టాత్రిన్ స్వామి యి
 ద్భుతి వంటి అవతుల నేగఁ దిండు; మీ మర్యాదయున్ వాదయున్
 దల్లదలో మీ గమనము పారమునఁ గాఢాదంబయి వాఁగ, ని
 త్నమిన్ పేద దివోదాన; కందుఁ గువయున్ బ్రహ్మాగ్ని; రామప్రభా! 903

కడుగన్ మోదము, ప్రతినిం అరమ ⁸⁰³సోకరవ్య మస్మాదుఃశై
 యిదరయ్యిన్ మని గోతము, తెందులు గృష్టార్పియై, పర్వయన్
 నదన ప్రాంగణములు దిండ్రునరు, హస్తంబునన్ దర్శయన్
 మెవలై పట్టి చాల్చి; యందు మని పత్మం తిలక; రామప్రభా! 904

నదిని క్షేపిని గోతమింద్రుని దన మృంశమ్మిన్ విత్సల
 యిదింపం అను లింక రక్తముల నీ కెత్తుంగ వెల్లడు! ని
 క్రదుఁ కయ్యుం అరణ్యమిందుం దగుదురే వాఁల; పర్యమ్మగున్
 బడలన్ నీతి; నుండు మౌని తపసింపం బ్రహ్మ; రామప్రభా! 905

యెలంబాతన్ దంకబానిమోమున్; ప్రియాయం బయ్యెఁ తు
 తంబొల్ల మది; త ద్దయోగము లేకంబుదునన్ కర్రమన్
 ముంఁగెం; స్రుష్టని వేగెం; నేనితిని బా నేషంబునన్ కచ్చి ని
 గ్గెంబొ ముచ్చుతి; నన్న ⁸⁰⁴గోతమున ముక్తిన్ మౌని; రామప్రభా! 906

వగదెంపన్ కపియందె గోతముఁడు తన్ స్వాధాత్మ సంకంబులే
 తెగి తూచిం బడ; కావ వాక్య మని పూర్తిం చెందెదో! వేదా! నే
 ముగిసెం గాద్రము పర్యమం చెగినదె తూపిం దదీయంకమున్
 వగదో నిండ్రుని బోకఁగొచ్చి మని ⁸⁰⁵యెప్పుం వెచ్చ; రామప్రభా! 907

పరుఁలిం బాచిరు, "వాక్రమం నిది యు కం తాత్పర్యై బోవదె;
 బునెంబు గ్రంథముఁ గూడు నీ యెఱుంగలే బొల్లదునన్ దూక, ని
 క్కువ వెచ్చులఁ గాదరా తపము గాచ్చుననుం తేముమి
 మనియంబంగి"; వతుండు నిదై; నని విచ్చెన్ మౌని; రామప్రభా! 908

683 యస్మి, 683 సోహృదీయ, 684 యా గృహితి నచ్చున్; 685 యెప్పుం;

పరిచేయెంచి పాద వర్జితని ద త్యాహూయోపయోచయన్;
 వివిధిం గోపయ గోతమం, "మిత్రం తా మేనేయ గోపయతన్
 గాయదౌ రామభూ; తంత ని వృతఃకు గర్భోగర్భా; కర్మాత్మ వ
 వృత్తు పివోతు"; మున్న ముం ముని యన్ గోప్య; రామప్రభూ! 909

ఒకకాలంబన కి పరంబనను రావోపున్ మహాపుణ్య; త
 దృక చూపంబయి గోపలేయ; తమియన్ బాగ్యంబుగా వెంచి, తా
 తక వచ్చుం దగు నీ వవర్య యెమిన్; కంతెల్ల వాతండు; త
 వృత మోహితుని పీడు ని; వృన్ వనెన్ బ్రహ్మాస్త్ర; రామప్రభూ! 910

తల్ల మోహిని వివర్ణితాత్మవయనం బ్రాత్యమం పీఠ; నం
 త యదా చూపయ వచ్చు పీఠ; తలవాతన్ నీవు వాలో నులో
 త్పయతం బుద్ధివు నీవితం; బుద్ధయ; తత్వాపాంతమంగుత ని
 వ్యయమం తీసిను తల్ల; యందు మునియెన్ బ్రహ్మాస్త్ర; రామప్రభూ! 911

అను వాపాంతమందెచ్చి గోతను మహర్షింబ్రతుండు, తత్వాదీ నం
 తుం నిర్మించత పీఠివోయి, హితువ బ్రహ్మంబునం తల్ల ను
 త్పం నొప్పులు తలంబు, వాతంబునున్ గంధద్యుయన్ నిర్మయన్
 అనుతన్ పాగుతు వెండు, వండు వనియెన్ బ్రహ్మాస్త్ర; రామప్రభూ! 912

- ౪౪ -

పిగిలొంపెన్ మనువంతు; తా గతి మహోద్ధీప్తంబులై యొకమోక్ష
 లోహోహవన్; మరలెల్లరం బలిలి ప్రసన్న "వేద్యులారా! భవన్
 మగమ స్థానం పు భవ్యయో: దవమనన్, కోమ్యయం తల్లొకమం
 వగలిం బానె"; నవంయంబెప్ప నన మున్మగ్నంయం; రామప్రభా! 912

అదియన్ పిచ్చు మొనర్చుగా; అదితి, నే నా యోగమంబున్ భవ
 వవమం గూనిది; యీమి మోగమంబు తో:వన్ లేడు తన్నొని తా
 వవమం గూర్చుగ; నంబలే నవతిగా మోసెంబ్రు భావ్యమనన్
 అవనం బేసితి; నం భవం దనె ననెన్ ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 914

తనిమీదన్ కనియంబె తాతంబు ననున్ రావ్యంబునన్ రెండు నం
 తమంబున్ నాయని భూమిపై: రెగివన్ వద్యామిపై; యెట్లాదే
 వమమియం రెగివన్ వనియ భవ యోగం గూరమం విట్టి యో
 గ్రమయన్ పిది నవం; కంబంబె నవన్ ప్రహృష్టి; రామప్రభా! 916

గ్రహియై కోవనంబే దోవ్యయమి మోగవన్భవ యోగోగ్మ యో
 గ్రమ మోగన్ ముని వేగ; తొంబిలివి పోగ్మయంబు నే లేవ తా
 ర్యమం పోగ్మయం; గాన నంవమంబు మీరన్ గూర్చునె నే యుపా
 దమంబే ⁸⁹⁹నైవమ. నంబ కొల్పి మునియన్ ⁸⁹⁹హంబు; రామప్రభా! 918

అది వేగంబున ప్రియోహోత్రు గొని దివ్య వ్రాతమన్ నేనె తా
 పిచ్చు రోగ్యంబు; తాని రెల్ల కథయన్ వినింప తా వేవతా
 వివనన్ మేరంబు అంబంబు గొనుచురా పిలొం నవ్యాని; తా
 మునునంబెట్టిరి శ్రీ: కంబు నన మున్మగ్నంయం; రామప్రభా! 917

667 వీర్యంబు; 668 వ్యవన్; 669 వం గానియం; 670 పోవ్యంబు;

అదియే యాదుగ పీఠప్రవేశమునాయం తా గోతమునాథార్థ, ప
 మ్ముఃతాంతమున హెర నీర తనముం బాతార్థ మొనరై
 యొనరున్ సూతునిఁ జేయించెరి; నిపు యా యల్లారు ఏ తల్లి తా
 నన్నవై దేవత యయ్యె; నుండు బాగవన్ బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు! 915

తొలుండున్ తననీయ తర్కనమనం దనన్బంగి; ఏ తామెతున్
 గదియన్ తర్కవ మేయనొని యెక ముక్కలైన శార్దూల; జనన్
 గురు గారేయనియెంచి పోవరులు కోరుకున్ మఱుగా నేసి, తె
 ల్లక నదోపని నుంచి యుండుకది, ⁹¹¹మైత్తం బావ; రామప్రభు! 919

భార్యఁబావంగ మహాబలీ తలముగా; బొప్పిల్ల తా గోతమే
 శ్వరు వీర్లొకఁ, నుండు వంతము తెచ్చునై నగుం గానియన్
 నుకయన్ ⁹¹²వీరపుయన్ ⁹¹³పుత్రం గనులతో బావంగ రానట్లు తే
 జుంబున్ ⁹¹⁴దవ్యధుగాంచె ⁹¹⁵రాము; తమె చెప్పిన మోసి; రామప్రభు! 920

కనియన్ రామము; తా కళోక వియమాత్రాంతం, దవశ్చర్యయే
 దవుతం బార్చిన మేనిరాయగం యా తవ్వంగియె, దీగెలం
 దునెనుం బారి నమృత్యుయోచితమునెందుం బ్రుంగి, పెన్ నుండు మూ
 గిన బాంకిరిం దుంపించెఱుగు; నని స్రుశ్చిన్ మోసి; రామప్రభు! 921

అతి యత్నంబున బ్రహ్మ సర్విన తనూ యాపవ్యబోహరి నూ
 పత, రాయా అవరోహై, జలదేవున్ మార్చిన పూర్ణేందు నం
 గతినిన్ నెమ్మరియందు; బోయనటలం గానియె తా రాక నం
 తరి, తామె గన; నందు; రామ గతి; తింతన్ మోసి; రామప్రభు! 922

⁹¹¹ మైత్తం బాము; ⁹¹² దావపుయన్; ⁹¹³ నవ్య ⁹¹⁴ బాబ్యము

⁹¹⁵ రాము;

జంబుమం ప్రతిమిలికంబు లగు భగవంతు ప్రతిపార్వతి
యలఁ బోలికఁ జూపి ద్విరీక్షణమలై యావత్తుఁ ద క్షేపఁ తాం
యలఁ దూరూప్యత వీరి హోత్రు లియై తోరెం దబోధ్యుత్త మం

జం పద్మిగ్రహః మందః గౌరీయః సుఖం వాప్యః రామప్రభా! 920

కనియెన్ గోత్రు వత్నియెన్ కర్మువలెన్ గన్పించు నింకం; దవ
నిర్భయగా జావ వియ కైయై యెప్పుడు త స్ర్విరామ సుందర్యవం
బనఁ దా కావ వియ కై యైనయెడి, యా భార్య నర్తకూపంబుతోఁ
గనిపించెన్ బగవీ శ్రవణంబుగమఁ, గాతవీరీశీ; రామప్రభా!

924

కని రామె ప్రతిగంబుబాదయను, జీత స్థానమేంద్రుంబు, సె
పెన్గ రీతిం బరియించుదున్; నశియఁ బెల్పిం దా ప్రణామంబులన్
గనియెం బంతుగఁ బంజ్ఞయెన్ దళదళ బల్లకారి మాన ద్యయం
బననం, జావరా పెప్పఁగాఁ దవ కవంబున్ భక్తిః రామప్రభా!

925

దను పద్మంబును వాద్య మిచ్చి బహు వత్సాకంబునిం క్రితిఁ జే
సె నహంకారము తాళిం; వెలసి వచ్చిన్ గోతమేంద్రుం వీరి

ద్వయ నర్పణిః; జాం దా ప్రవయోవార్య శ్రేష్ఠ వత్సాకమున్
పుచ్చియై, రాగవతి ద్యయా ప్రణయినిం, గ్రేగంబు; రామప్రభా!

926

దురసిన్ బల్లక మింటిప్రాచి పురుఁ జిమ్మల్; మెత్తనై దుండుదల్
మెరసిన్ నిర్దల లోక నిర్గతమలై; సొంపుర్ గుర్తి గంధర్వులన్
బహుభోదకఁ గూటించి; క్రతి ప్రాసాద్య పీఠావ వ
ప్రసాదన్ తావ్యుచ్చ కంకిమల్ "1" వెలచి రాహ్మయానః రామప్రభా!

927

మంచి జామాచరు లుంక, నెంకయూ దవర్పుం బొంగి, యా బాబు ల
 వట్టియింక, తల్లి పుకర్పుక గ్రహత విశ్వామిత్రు) మహామిత్రునిమ్,
 ప్రాణభావ స్థిత బాధితో మునుం సంభారంబునన్ సేవంన్
 దనుమం గల్గిరి, బాదు సంకపిత ⁶⁷⁷హిందం బొంద; భావప్రభా! 928

-20-

మనీ గాధేయుడు; రామకృష్ణులును, బాబూల్ మహర్షీయుల 5
దన పెంపూ అనుభవంగా మిత్రులను బాంబూ హింసకు పి
ట్టిన సాగారము; సత్వరము యెదుట గోడైన యో యుద్ధా
దని దర్శించిరి పర తెల్లయను బాటెంద్రు; రామప్రభూ! 999

మనీ గాధేయని జూచి, 'సామి! కను బొప్పన్ యెల్లకాలము ద
క్కనినై సత్యమెప్పుడై; ద్విజులు పెక్కుం డ్రుండు పట్టుకొనై
కనబోదుంది కనేక దేశముల; జ్యోతి గాంధీయవృద్ధివా;
కనుచున్ రామధూ బాటె బాబూలును సత్సంపద; రామప్రభూ! 990

మనీబాటలున వందలై కేకల సంఘాహంబు లిం తెల్లెదన్
గనబోదున్నది యెంతయుం గిదికై; కర్మకృష్ణుడీ మీద ౭
యైన సెర్వ మన మిక్కలన్ విడిచియన్వదన్వనో! యే మె గో
రెను గాధేయని; జూచి రామధూడు పేర్చిం జూచి; రామప్రభూ! 991

కనవచ్చెన్ గురుదేవు; బోక్కిత వివిక్త ప్రాంతమై యెప్పుడున్
అదే వమ్మర్థ విహీనమైన యొక జాసార ప్రదేశంబు; బా
అనుకుంటుం దను తెల్లెదన్ విడియ; విశ్వామిత్రు! నా రాక కే
అవకుంటుం విడి వచ్చె నేప్పుడు కిక్కవృత్తి; రామప్రభూ! 992

అదిబోవన్ అవికర్మమెందునె సర్వకృష్ణ; బోయె బాదో
పిర పదులందు గొళిమం గొలువగా చేత వృథావంతు; బా
వన బ్రక్తిం; దరువాత యుక్తిజాలం క్రోధయ్యనై సర్వోదయన్
మరియెందున్ వనమంది బా తెలిమిమై మర్యాద; రామప్రభూ! 993

మనుచక్కలును నక్క పాక్కలును చక్కం బాబుగా, మంత్ర వ
చ్చిరి పాక్కలుగ, గాధిపుత్తగినను శ్రీశివ వార లర్పించినవ,
బురు లా రీతిగ నెల్ల వక్కయునును బొందున్ మనోనందున్
మరిక ప్రజ్ఞయు, గాధివందనును, వారోయున్; రామప్రభా! 984

జవరాళి మనలంబి నీకును, భవ త్వర్య ప్రణా శ్రేణిన్;
బ్రహ్మన్ సొగసో నీదు యెల్ల మిది విరల్లండునునుగ నీ
పును నీ బ్రహ్మణ తెల్లవారలును, విరల్లకంబుగా విచ్చుమున్
గవకుంకం; తెలువం గడుతల్లి యిది వేక్కన్ మౌని; రామప్రభా! 985

నయ మేలొకగ మౌనిరంజుని శతానంబుం బడియగును
యె యెట్ల బుందము: జూరి, "నీకు: గగంకా? యొక్కరాళా!" యనన్
పయకానిన గురు గాధిం గని, తదానందంబున్ గాత; న
శ్రీయమం గొడుగు వాడు మెచ్చుకొని చక్షణంబి; రామప్రభా! 986

మమలం గొక శిష్యులం బ్రముఖులును బాహ్యులు గాడెము వా
నినమట్ల నేరిరి, యుక్తమైననుది యొ బ్బాసొలు: వేర్వారు నే
నిననంకం; నికమన్ యకాక్షములుగా: వెన్నొందు: నీకంబుం
దును: గూర్చుంటి కౌకాల్, జవరాళున్ గూడ; రామప్రభా! 987

మనిరంజ్రా! తను చక్కనంబు నిభంబుం నేసి వా యెల్లమన్;
మను నే నేనిన యెల్లనందయంబుంబున్ నేనతల్ మార్చి యు
చ్చిన యెల్లంబును మిదురాళ; యెల్లంబు వర్చంగనొ వాడు మీ
యెదురాగం; జవ: జ్జగవన్; జవరాళాదుండు; రామప్రభా! 988

వను భుజుం బొనరింపవచ్చితిరి నా యా యోజ్ఞావాంఛనంబున్
గడుయెన్. మీరు పువ్వున త్రమణిలో గాఢుల్లు మంబొంగి; నా
జననం విప్రుడు భుజు మెట్టె; పిఠ విజ్ఞా భూతి; బంధెండు నా
శ్శురుల్లా; కపాల్ కవత్తి, జనకాభ్యాకంఠు; రామప్రభూ! 2

కను నీర్వోదనె యుండు; గా వండునందా కం దప్పకుండుంగ ను
త్తును నేరీక మనో! నా మనవి శిత్తంబులు ముగ్ధిండుమన్;
దనుమెలం జనుమెరియున్న కొమరుల్ నా నెవ్వ? కందుంబునన్
నమి నా విప్రుండున్, ద్రితామన్, కనెన్ జ్ఞాతాచి; రామప్రభూ! 3

కనునా! నామకవత్త మీ త్త్రమణులు; ముఖ్యులైన నేలందా! నై
వ విగ్భుత్తులు; నమూరు లాక్కిను నవన్ వై దగ్ధమం బొంది; నా
భుజుల్ మామమంబులొకమంబు; బాహులం దలంపించు; నే
జన; నందున్ కడుపిరు ¹¹ విద్యులను నెందున్ నా; రామప్రభూ! 4

అమదా యోవనమందునన్ భువనీ; నామై యుద్ధుడన్ వచ్చియుం
ది కమత్తాగ్రణు బండు; కోరిదివి; హైదీన్ నువ నేదాదులన్
స్థిర నీజ గమని ప్రభావ వదన శ్రీంబు నీ లొక్కమ
పిఠా మంది; కటంబు నా ప్రభువు పొందున్ వింత; రామప్రభూ! 5

నరమంబుండి నూర్కవంధ్రుల విభానం గాంతులం జిమ్మ నీ
దురయుల్ వచ్చిరి పాదరాదులంబు యింతో కత్తి మీమెల, నా
కరయు నీయగదో! యమం; తెలువరా? నేలం బాత్తు? నీ

ప్రభువుల్ నా; మవి నేవఃకోర్చె జనకజ్ఞాతాచి; రామప్రభూ! 6

878 ల్లుకనమందున్, లొప్పరమందున్, అందమందును;

విచరింపుం దని వేద వా ఇవక పృథ్వీకర్త, రామప్రభా
 వృష్టే, "దీ యద్యదుగోత బాళరతులో! రాక్షసలాసీకృతా!
 సవరంగాఁ దగు రామ లక్ష్మణులవన్ సామ్యవిరావణులు రి
 యవ; కందున్ గత పృథ్వీమణులెరిపివేయుం జూర్చి రామప్రభా! 944

అవకష్టాపరిహారా! నీ గృహమునన్ జావొందు ⁹⁴⁵భక్త దను
 నున్ను తావనవలె నందు నీ రింతు సొమ్ముకళంబు పొంగుంగ న
 ల్పినవాళల్ ననుగూర్చి యందును పరింపెం గొళిం; కన్తి యా
 నవమున్ మీది వెత్తుయన్ విరి కలావందుండు; రామప్రభా! 945

తదిగాఁ జుండు భవప్రభావయుతు; వేద బొంది, యా గొలిపి
 తని జేష్ఠాంగదపుండునున్, అవక రాజాం గొల్పు బోళిపాటుం
 నుననై యుండును; రామలక్ష్మణుల లాతున్ జోతునం జూరి పొం
 దె నవతున్ అవ విష్ణుయంబు, గన గాఢియుండు; రామప్రభా! 946

పురింపెం గతు గోళమాత్మకుపు; రాక్షస్ గాఢింబు జూరి, యా
 క్షుణ్ణు బా రాముడు లక్ష్మణుండు వివ, "విక్రామిత్త్రే చోనింద్ర" మీ
 రెం జూరింపెరే రామదండ్రునకు హెళంబొ; దమంబు రి
 క్షుణ్ణు బాదు నవిత్రి; కం తని ప్రళంసం జేసె; రామప్రభా! 947

మును చుగ్గెన విహళ హేతువున నిమ్మం దని, తా నా యక
 ప్తిని హెలావకృతంబు వొందె, నని మీర్ పేర్కొందెరే రామదం
 ద్రునకను; జూరి తుమ్మిరీ మణియే చేర్చుంజూచి యందు నవ
 కృణు గావించెనే యేం నకు నదవి నంద్రక్షింపె; రామప్రభా! 948

మన కేకోపిదియిన్, అహం శ్రమమందు, విష్ణుమందు, బోహింత్రుడా
అనయం డీ అహం పూనుయవి కయన్ కాంకించి హ తల్లినిన్
గదలగా వచ్చెనే! తా మహాపుష్పమందు సత్కారణముం బేసెనే!
దనియన్ రాముని గొతముం; వని నుత హైపురుగు; రామప్రభూ! 949

మనమందున్ కదలంబునందునను విప్పన్ శాశుం డీ రాముం తా
యనకుం తా సఖిబాదమున్ సరిపెనే! యాహ్ గణీ! మిమ్ములెం
తుడు శ్రీయుం; మహా కుశలంబువును నొదన్ నేను; సర్వంబునున్
మను బ్రోవన్ సెంపం; కనుం బెనె శతాగంబుం; రామప్రభూ! 950

తనయా! ఇచ్చితి; ఇచ్చెనై వయన్ యంతం; నీసీతిం బేయగా
నెకవో వచ్చి నడున్; మింక అమకగ్నింబేసి తా కేయలా
మనితా కత్తుము నోరి, మీ అనకు సేవం తోరి మీ తల్లి ప్రి
తిని; నందున్ మిసింక; దమ్ముని గాదేయం; రామప్రభూ! 951

నితి యా బోని యెల్లి, రామగని, స్వామీ! మీకు నై నానుయో
అనయం ఇల్లి అభింబె; జాబ్బాడగు పిన్నామిల్లి! తానంబేమిం
ద్రుని! బ్రేమం; అపరాధితుం కిశయం; వేయం తేయరావల్లివా
నిని, సత్కార్యము రాకపింక; నని యెల్లిం ^{శ్రీ}వెళ్ళు రామప్రభూ! 952

ఇంపై వేసితి నూహసేయుటనున్ హేరాశ ముద్దంకమై
వెం:గం జాబున్! యెద్దలాది నిత:దే సేసెన్ మహాకర్మమున్,
వలయూలున్ ^{శ్రీ}మొవెంగ; జాబుయ; కను ప్రాణం; మితండు ని
కృంతన్ బ్రహ్మబుధింధ్రు; కయ్య:వని; ఇంపై గ్రహ్య: రామప్రభూ! 953

సెం పితండు తపశ్రతావమువతున్; నీ కేడియో! గొప్పమేర్
దంసెం గావున, మిమ్ము వెంట: గొనుయం తా విండు నేయం; వే
యం పితంబును భయ్య లుంబ రింబో; రామ న్మహా మేల:, క
వచ్చి అవ స్తీప్తి హయం కిశయం; వని శతాగంబుం; రామప్రభూ! 954

ఐగ దిద్దర్ల. ఐహా శ్రుతుండు, మన విశ్వామిత్రు! మౌనీంద్రుఁ డి
 మ్మగు నిశ్వామియు, రాష్ట్రకర్మయుఁ బ్రజా భూపతి పరివర్తయన్
 భగవం గిట్టవఱుడు; తాళ్లి దరచేన్ భర్మాత్ముడై యేల మి
 న్మగుఁ డా జెడ్డయుఁగారి; మం భవి కలాపండుండు; రామప్రభూ! 956

మును పదహాతగేన వెంటఁ గొని లలా భూభ్యాండు రోహిణిం
 బును జేసిం, అనురంగ పంయుభయుగా; తొల్యును దేవేంద్రున్,
 మనమోఁ బుత్రు పుణ్యసీర్షమిలు, సుగ్రావణ్య భూభ్యర్మహా
 వనమహి గాంధి; నుండు బ్రహ్మ రోగిడన్ మందిరి; రామప్రభూ! 957

తనియేం బుణ్య నదీ వదంబుండు దీర్ఘం లాది; ముత్పాత్రును
 ప్రణయతర్కంబు తీసిం, భూమివతులం బ్రోతుండుడై యుండియున్;
 దన సుందారమునన్ పరిష్కరి తన స్థానంబు; బుత్పాత్రుండు
 బును గొతం గది బారీలో; కనుదుఁ జెప్పన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 958

మన భూలోకమునందు నిర్మలము గావ్యుడరాని పృథ్వియన్,
 పన గుల్మాపి లలా భం ప్రదత్త నౌభాగ్యంబు వర్జ్యుడు గాం
 వెను గాఢియుడు; కై రుపన్ వివిధ పీఠన్ పర్యయన్ వర్జ్యున్
 గవియన్ మారిరి; యందు బ్రహ్మ కని ¹⁰⁰హి¹⁰⁰భ్య¹⁰⁰హ్య¹⁰⁰మై రామప్రభూ! 959

నవకంబో భగ సంకతున్ మృదు మహలా వాచంబుం బోయుతు
 న్మవి; యే నై పురు; అతివన్ మృగము విప్పన్ రాక, వర్జ్యుతు

న్మవి యెట్టొన, అంబు గొం వెలుంగనై నవచేక, ముత్పాత్రున్
 సవిభం బాదు; నటించ బ్రహ్మ ఐహా వర్జం బొంది; రామప్రభూ! 960

959 రోగ; 960 వర్జి;

ఒకచోఁ జారెడి సిద్ధ మంతములు, వేరుప్రాయములొ వేరుతా
ప్రకరణముల మఱి యొక్క యొర, నొక శ్రేష్ఠ తామర ప్రాకారము,
నకల బ్రహ్మ బాహుల మి తొక్కెను, తప స్సంపత్ ^{సంపత్} దేవత రిం
కొక బాహు, గల రండు; నందు మిశ్రమమున బ్రహ్మ; రామప్రభా! 980

ఒకచో మృగ తప స్సహుతి లు పంతువుల విశేషములుగా
ప్రకటం బైరి; పూరి పెత్తములు సిరం బారి యొగంబులే
వికల బ్రాహ్మణి తెలుగులొ కొకతఁ గాన్పించుగనై; నందు వే
తొకచో బాహు మఱి ప్రసిద్ధి మిశ్రమమున బ్రహ్మ; రామప్రభా! 981

తీర రోపుల, చిత్రేంద్రియుల, ^{సంపత్} త రాశీమత పుణ్యాత్ములను
మితబాహుల, గదిపించి రాశీమమనన్; వేదాంత సర్వార్థ మం
చిత పుణ్యాత్ముల బాంధియులును, బానింగిన్ను బైభావన
ప్రకారం గర్భిణి బాహులమున; నమె బ్రాహ్మణులు; రామప్రభా! 982

నకలం బాశ్రమ ముద్ది కన్పించు విశ్వామిత్రు రాజేంద్రుడు త్వు
ప్రీతి, బా బ్రహ్మ బంగం బుంగులు; బంధేష్టింపంగు; బా వర్మ హా
మితతో న్మృగము త న్మనంగు; మతిభూమిం బోయి బైతుంక యో
నక మార్గం బు; నందు వెన్నెను కబాహులములు; రామప్రభా! 983

వినియోగపత్రతో పరిష్కరమని నమ్మిపోయెను. "పితరుడ
 ల్కడ తాగెదలు లలింఁదరా" కనిన, "రాజా! నీకు నీ బారిక
 మన మెప్పుగతు" మని మౌన పరిణమ గావేయుటో. అని యా
 నవ మా జా; తన ప్రహర్య తానున కనెన నర్చ్యురీ; రామప్రభా! 984

వనకంఠాది కలంకం తిచ్చి మని విశ్వాసిత్వో రావేంద్రు, తా
 తనివారీం బరిశుద్ధులం బావన పర్యాయం బోరంబుగనె;
 జనవాసుం తగు గోకుంట మందిర సర్వశ్రేయసంబం దవం
 ఒడు నగ్నరీ గుణియించి వచ్చు నని విచ్చవ ప్రహర్య; రామప్రభా! 985

తను గుండ్ల ప్రకరి ప్రబంధులు, నదా తా మా ర్తవాత్మకృతీ
 గుఃపించుం గదా పండ్లు పూవులును పీఠం బర్హణం; విధి
 స్థితిలే కిప్పుడో నుండు తా జనుగంగా కేమంది యిచ్చిండు మా
 కరయంగా; తని మౌన యాది; తని ప్రహర్యురీ; రామప్రభా! 986

తనిని లొంగి పొమ్మ మౌన విధి కి కత్తుకానునె. మంత్రి
 తన విచ్చవ్వుడి, పిఠుండున్ బవ తపాత్మాత్మావతావంతునె;
 దనియంగా నుపవిష్టాక్షైత వ్యకరిన్ దుండు తా మౌన ప్రి
 తని మర్యాదలు అం; తండు నువెదె. స్థేయండు; రామప్రభా! 987

త' నీపాంక నీకు కేతుమిగదా తర్వాతునంఠాంబై,
 పరగం కేతుమి? రాజాపాంసమం సంపత్రియమనె గల్గె ను
 త్తరమై నీ ప్రణ రెల్ల కేకండు; త్తరుకున్ బుచ్చెనై పిన్న గా
 బ్బారీ యండున్ మని యాపిష్టయగ; వెచ్చన్ ప్రహర్య; రామప్రభా! 988

నిను నీ యాజ్ఞం చెప్పు? యవధరాధికంబు; నీ భక్తుల
 తలను స్రుంధైఁజుంతులే! దళవతిద్రావణంబు, నీ కోశమున.
 మనదో నర్క పక్షుడైతి; మరులు నీ హస్తాగ్ర నుహృద్యుట్టెనన్
 గన నొనె నుఖి! మన్న మొని, గొను లోకమున్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 969

తన నర్కమము పైచుచే యని నహిరానినె నా తీరు; నె
 క్కడ యో యో విషయంబునగుటిరి యర్కర నేని తా రియ్యమన్
 మనలంబున, కోశవాచనముగన్బ్రహ్మడు బైవార; లే
 మన బై వేద్యో ముం దనెం దిదవ బ్రహ్మజ్ఞాంతు; రామప్రభూ! 970

నమునీళ్లంబుగ పొగినంత; దళ యార్కమగోష్ఠి, "యో! భూవ! నే
 నమహుత్తున్ నమునైవ నీతును తన బైర్కాళి తాళిశ్యమన్
 నమహిరానినెనె నొచ్చుచి యందు త్త్యోతో మొని, యు
 త్తమ రాజాశిరి యంత; పొను నదియెం తా బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 971

మనదేతా! త మద్రీణ వాక్యమని గొల్పున్ మాకు నర్కాదమన్;
 గొనియెయంటితి యర్క; పార్కమొనమన్, గొల్పంట్లమన్ పొయిపుత్,
 మును నీవో అనునెంచి నవ్యతి; యాశం తోగోరుయత్నామ; త
 ర్కవేద మేయితి మి; దనన్ మృత్యు; దనన్ మర్కమృ; రామప్రభూ! 972

నెంపుం గొందును; పీరు వానిక నిజుల్ స్నేహంబుతోమందులే
 నిలువో నర్కమృతి; యర్క రాణు; మిమలన్ వేద్యంబు నీవో అనన్
 అలంకం తొనరిం? తోజమ మున్ రాజుడున్ నైస్కమన్
 నది పీఠంబు చిగ్గుం; తం దనె శతానందంబు; రామప్రభూ! 973

ముని త మ్మట్ల వయిచి మందులపై మొనర్చి గాథేయుతున్,
 దనినన్ మొనిరి బ్రోసిపుచ్చుటకుఁ జిత్తం బొప్పమెం పొని; "యో!
 మనవర్కా! తమ నర్కవర్మివలులే మహ్మదలెం తేయెదన్
 నమనన్ మి; మ్మదె గాథిరాం; తనె శతానందంబు; రామప్రభూ! 974

968 త్కమన్;

శివసంభాషణః తా వశిష్ఠ మనీ, వీరిం దిచ్చిః తాః గామరే
 సుషుమన్ కమ్మని వెంటబె "శంఖ" యంత్రున్ శ్రిమమే వర్షి రే
 సుషుమన్ నిర్మాను గుర్మియన్ మనసిః "ధేమా" విష్ణ రాజ్యైక్
 గవరింధన్వల విం దుయన్ మనిః యయన్ స్వచ్ఛహ్మః రామప్రభా!

అగిరిం గుర్రును వృక్షసాధికములో నన్నాడు నీ వెవ్వ రె
వర్షం నేయి పెరి నచ్చునో! యులులుగాఁ బంబోర్త బహ్మిలో
గరిమన్ శీమమెఁ యుంటుంటి దళపుగాఁ గావించె సిన్ధులుఁ గ
న్నరగా నెంచక చేరు; నం చని కలానందుండు రానుప్రభూ! 878

తరమోరే చేరితి, విశుపాదకములం చచ్చింతు నా యప్ప ఛా
ల కనంబులో, అను చుక్క కన్నములునున్ రంజింతు కాకలన్న వి
చ్చర రామలో, పుక పాడుపాదకము, సూర⁸⁸¹శ్రేణులలో, పాదక
త్వర కాకంబులు, సిద్ధ మయ్యి వనియిం ద్ బ్రచ్చిచ్చు; రానుప్రభూ! 77

అవర్షన్ చేరితి నేది యుక్తమోలో యా యా వాని వర్షంబె రే
పపు పాత్రంబులలో నమస్తమసు నమ్మం జాపుయన్ పేగమై
యదర⁸⁸²ంబ చది ప్రవాహములు తా⁸⁸³మబ్బుట నుపొంగినో!
వచవంబై యనిపించె; నం చని కలానందుండు; రానుప్రభూ! 879

చనపురే నెల్లగాఁ గామరేరు విశ విశ్వామిత్రుఁ; కంకాపులం
గనెలున్, యాజక విప్ర గుత్తమంబుం గంధ్ర నమాత్మామిత్రున్,
పున నీరా నివశించు, నా యన్నతర గ్రామంబును బొందె బొం
తనము దుష్టియుఁ బుద్ది; యం చని కలానందుండు; రానుప్రభూ! 879.

పరమానందము నొంది యున్నగును, విశ్వామిత్రుఁ; కావ శిని
ర్వుడునై, “నే నియి నత్మనింపవయినన్, మి మ్మిది మంతావలా
పరులు వేసిరి, మృత్యుతోఁజనుననన్ మ్రచ్చిచ్చియుద్రా! మహంః
ప్ర కమం ప్రీతిః” ⁸⁸⁴నవన్ మలా యని కలానందుండు; రానుప్రభూ! 880

887 ప్రప్రీయలో; 888 మబ్బుట నెగావినో! మబ్బు ప్రవాహియే;

889వసం అచ్చి!

అలంకం బెచ్చుక నొక్కవారు; విసంగా నట్లెరు; మీ రన్ననో!
 నయమనె హరిం పొందునం గయ; విన్నాణలు నా కెవో పన
 దయతోఁబాదిసమోపదంధ్ర! ఏమన శ్రీకృష్ణులన్ పేరెదవె;
 దయపెలా? యెవె రా; అటం తన కలాపండును; రామప్రభా! 981

అలంకం కను రొక్క పా కంప నయ్యో! చెప్పగా రాయ నవ
 జాయకం కేయోగు; ద్రోసిపుచ్చ; అన దండున్, అమన్ మించి గో
 పుం మీ కిత్తును గాను రేనువును పెచ్చుం జూచి నా పయ్యో.
 నయ కేపార, ననెన్ నృపుం; తనె కలాపండును; రామప్రభా! 982

తంబోయంగ నవకృ రక్క మిది; ⁹⁸⁰రక్క శ్రీకృష్ణుల్ రాజా సా
 మ్యులు; గానం కను రీయగా నలయు ⁹⁸¹నేర్పుం జూచి యా రామన్
 ను అన ద్రక్కను నాకు విచ్చు; కదియే నోకవ; దర్యం ఎవెన్
 నలుకంకల్ గని రా; అటంచనె కలాపండును; రామప్రభా! 983

అనరాళ! యొక అక్షగాదు, వెలు అక్షల్ నాకు నీయంగ నా
 లను, జూచికర రామంం దెగ్ర మిటం గ్రుమ్మరింపంగ, నా
 లను అమ్యయగు; గానురేనువును కేరల్ గోరివంగని, నే;
 వనె బ్రహ్మాగ్ని యెలందు అప్పెను కలాపండును; రామప్రభా! 984

ఇది నా ⁹⁸⁰వర్ణం నుంపవట్టెయిగానీ, యేది కే నీయక
 ళ్లిది యే మాత్రము గాదు; పొదివెను ⁹⁸¹హరింగల్లు మహానది
 పడుకుంబట్టి యెళంబు వె వ్వగం, తూటో! న న్నెట్లన్ వెన్నుక
 క్కనెవో యా గో; వనె హరి, యెవనె కలాపండును; రామప్రభా! 985

ఉరెకాంబుననుండి నెల్పుదును పయ్యోల్, హచ్చ కల్పాదులన్,
 బరగం బర్వ దిహగ్నిరావ్యదులమెం, బ్రాహ్మిహోత్రులులన్,
 బరిమల్ పీఠంగ నేను నీ 'కలం' యెర్పింపంగ నర్యంబునన్
 నరిగా; నం తనె మోస; యం కనె కలాపండును; రామప్రభా! 986

980 రత్నాంబు యెవె; 981 నోయ్య; 982 అలం; 983 హరిం;

సేవలందున్ అహ షణ్మకార్యమయినున్ పాపహోపపల్బాకమల్ ,
 వివిధంబై నది మంత్రవిద్యలును తూమిన్ సర్వ కర్మయందున్
 ప్రవయింబొక నకుం అహోపహమః గూర్చంగల్లా నీ యొక్క రే
 మది లా; కంచని మౌన వేరె నది యొప్పున్ బ్రహ్మ రామప్రభా! 987

అగణితోత్తమ యొక్క మూలః రెణపన్ సంక్రావ మిం శేరి ను
 స్త్రీని బస్త్రిం గదిగించ నీ ⁹⁸⁸గతి ప్రసిద్ధిక్ వాడు; సర్వస్య మం
 దును బా కిర్పియి; యాయః బాంబామి! యా తోర్నీక్ సుతంశేరి కం
 దనె బా మౌని; యేయింబ బాశిమి బ్రహ్మజ్ఞాంతుః రామప్రభా! 988

గొలుతుక్, కస్తైడిక్రాత్త, కంతుశమలన్ గూడంగ బంగారపై,
 పెలుడం ⁹⁸⁹దంతు నిచ్చువాడుదమతున్ వేలాదిగా సర్వమంద
 కంచోలాంబిత భూషణావతరణో గ నిర్మలముగా నిత్తు; గో
 లు; బనెన్ గాదిబా; దంతుః తోంబి పెరుబాబున్ బ్రహ్మ, రామప్రభా! 989

అదభావ్యంబుం బంగరున్ కథ సహస్రంబున్, పథంబై క రే
 సుధుంబ్ కన్నులు నిచ్చెలుం గలవి వేమక మీకుః గోల్లారి నీ
 త్తు; కనిష్ఠంబ్ కనురేమిగాక; యాక నీ తోర్నీం గృహన్ మీక నీ
 య పతిన్ బా; కని రాబా వేరె; వరె బ్రహ్మజ్ఞాంతుః రామప్రభా! 990

గదియింబంబునవట్టవే యిది యవంగా రాదు; మీ రెంత న
 మ్మితులై తోరిన కంత కుండనమః వేర్వంగల్లాయం గూడ; మీ
 రు దయం గానుకగా;గ నీ కలు నోర్తుం బెట్టె; దంతుం బనిం
 బదిగా; గోరెను రా; అనిం దనె కలామంతుం; రామప్రభా! 991

అదహా! యొప్పు; గానురేమపును నీయం బాం, మీ రేమి య
 నిర్వసదు; బా శేరి యొక్కతే కదము, బానిం గూర్చ కర్మయందున్;
 ముదురున్ నిల్చి కర్మపూర్ణిమలు, వేమం నిచ్చ యజ్ఞంబులున్;
 నను ⁹⁹²మర్చింపు; యేమి; నిల్చును కలామంతుం; రామప్రభా! 992

987 యా; 988 హస్తం; 989 నింబింబు; కంతు;

అది సర్వమే వాడు; దక్షిణా తే దిశాగః, సర్వాన్యే సః
 స దుపేతుభిరగాగుః తోమపదేన పైరిం జమం తైర వి
 త్కృతయే వాడు; సమస్తే సర్వమేన మూలాధారమేన
 త్కృతయే వా; కసి యం తేనయే బ్రహ్మజ్ఞానమే; రామప్రభా! 998

తనా తద్భూత్ తనాతతా తేనయేనో సర్వాన్తేన సః సర్వమేన
 సః సమస్తానయేన తే తోమగః తోమపదేన పైరిం జమం
 తైర విత్కృతయే వాడు; సమస్తానయేన పైరిం జమం తైర వి
 త్కృతయే వా; కసి యం తేనయే బ్రహ్మజ్ఞానమే; రామప్రభా! 999

విని విచ్చేస్తాగఁ బయ్యె నెందుమిది, బుద్ధివత్త వ్రాయుచేరే
 నెను యెలాదిని నిర్మి, రామగమిం బేకొం దుండున్ బంబ
 బుద్ధి; త ద్దా క్షణ తల్లి నీర్ముక్తిని కొంపోవంగ, "సంతా" యట
 దను యెరిపెను గో, పుండును వదిందున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 995

చుచుందున్ తయె చెబుచి, "నన్ నిదియెడి హానిప్రభు; తా ప్రేస్తు, పా
 ప్రుని నీ కిడు; ద్దావర్ణయందే నిష్ఠ త దోషంబులు భేషయం

దినో నే నా పుని ద్దావరాంబుగదా! నిక్కంబుగా; నందు నే
 ద్విమ గో పండును తారి వొందుతు వుండున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 996

తట రి కిరిగ నున్న తాగుకొనిపోవం బాయయం గుర, నీ
 కుండున్ పైకునో హానివృద్ధియను; కుష్టాక్షయం ను మ్మంబి ది
 ద్దావేరే హానయ; దానియందుకుదులు ఉన్న ప్రప్రభుం బొనో య

పృథి; కం తా గది యింకె నం తరఁడు నెప్పుం బొర్మి; రామప్రభా! 997

బంబున్ యొబ్బుచేసి, త నొప్పిని యెల్లె నీతిగా తాగు తా
 తం పక్షంబును వొక్క మాట వివరింపం గల్గి యెట్లంబుగా
 బంబున, వచ్చివారి నందఱును; "ప్రభువర్ణం తన్ని త నొని "మం
 గిది, నిర్మిత్ "గది యందు పీఠతరం బొర్మిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 998

నన నిర్మించి, దుందుది న్నవమి తో; పన్ హాని నీక్షియి, "యెం

చువచ్చా; నను నీవరాతనా? పోయం చేసియేనిం తహ
 ననం చేసిది వచ్చులో రామకు చంకం; "నిర్మయం బొర్మియే

ననమయారకయ; పుంబు చెల్వెను కరానందును, రామప్రభా! 999

శంభో! సోదరివంటి చావు; నినున్ వ్రజులందైన పీడుచున్
 ప్రణవాఁడు బాగు; వేచు నీ వెపుడు వేరం వెర్రి; నీ శోకపున్
 శంకర్మంబు; చురీయే చిత్తమను నంద్రంబున్ సవ్యంకమన్
 నులంబై యని పోచి; యం భవిషి ¹⁰⁰¹వాఁడ్లుగ్రంథము రామవ్రథా! 1000

పరియెన్ నీ వ్యథ; సర్వముం గనుచు, వే వెల్లంబుగా; పీట; రో!
 బు గంపచ్చు; చు; భూమికర్త; కను లోక వ్రాత వేలాదిగా;
 గం కర్మహిణి సేవ రామికి వెప్పన్; క్షత్రియున్ మార్కానన్
 దంబే! విప్రున; కం భవన్ ముని; యనిం ద ద్రుప్తా; రామవ్రథా! 1001

తం; పన్ సైక్య బంబులు లేరు; నావన్ భర్తంబే! యింబుం భవో
 బంబున్ భూవతిపైవ నేను; పలుగా; వ్రాత్యోగ మతికర్మమున్
 బంబంకంబుగ నిర్మితావ నం దన్నం గాని నే నివృత్తి
 పరిశో; నం భవ పోచి; యం భవి శతావంబుంబు; రామవ్రథా! 1002

"చులుకం రో; పద, యేమిలేయు" నను రోహంబుతో, వ్రాహ్మ వర
 నుల భూతాతుక పీఠు, వ్రాహ్మ యుగిదిన్; క్షుద్రంపు తన్ శక్తియున్

విలుకం బాంబో! వ్రాహ్మశేఖ; మదియే ¹⁰⁰³నిక్కంబు శక్తియునన్
 దంబిం; " నం భవి ¹⁰⁰⁴భీమ; నం భవి శతావంబుంబు; రామవ్రథా! 1003

అనుయోక్తియుతో, లేదురామె. "మహోక్తా! మీ తనక్కత్తి యం
 తది వ్రంపంగ నెవ్వ రోపంగం! నీకం పెంక రోక్తా! మీ
 మను గావేయెను ¹⁰⁰⁵శక్తి నుంపదను మిందం గగ్గావో! మిమ్ము నె

న్నును; నం రామికి పెచ్చుబొచ్చును శతావంబుంబు; రామవ్రథా! 1004

801 రోహన్వ్రాహ్మ; 802 వే మిదు; 803 రో వంబు; 804 వక్త్య;

పరిఁపేంగలారో యెవ్వరును మీ బంధు ప్రభావము లే
మరయుఁ బొందితి మీరు ముత్ర లం మందుల ప్రభావమునకు
గద! ఈ విషయము నన్నుఁబ్రోవఁ దతులై కల్పించుకొనవచ్చు మీ
మనంబు వేరెద; నన్ను నా మనుమఁ జెప్పున్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1005

"తామి నే నైనను, నోర మూలము, నీమర్కాల్ల దర్శనము లే
నవఁదం జాలుదు;" నన్ను మోసి, "శబలా! యత్సారమున్ శ్రీకుంభ
జలసంస్కారము నైతి మీ విష్ణుని భక్తుం బాద స్మృష్టించుకొ
నకదంబా!" మృత్యు మందు మిగ్గును శతానందము రామప్రభూ! 1006

గది, "యంతా" యని అంటెనేనునది; వేగన్ మందలన్ నేయ వ
స్థిత లన్ నైదిడు' ఇదృశం జయితి; విశ్వామిత్రున్ నైశ్యంబునన్
జపింపఁ బడ, బాదు నైఁ జెరిరి దత్తాత్రేఁగి, నల్కూలంబు
గవియుం జాలుదు; నందుఁ దొలికి శతానందము; రామప్రభూ! 1007

శ్రవణంబు నా గదిఁ బల్లెపుట్ నెలుగుచున్నోదరో' న్నృసిం జాత్మంబు
గతి గానేయును, నా నెయిదఁ దన బ్రేక బ్రాహ్మ సదస్యమునన్;
జననాగ్రణి ప్రభు; కల్యాణ; కథియై వ్యామనము గాంబో
నను, నత్తంబులు గూర్చి; మం భవ శతానందము; రామప్రభూ! 1008

కవిసం నా కంఠమిరుఁగియు జగతి భంబం జనం జాలి, వ
స్థలంబు; బాదల మత్త పృష్ఠి; గురిగెన్ నా తెల్లరన్ ముష్ట; నా
గవియుం బాసితి; జాచి; బ్రోల్లి యయి నంకశ్చింతె నె తెల్లంబు
యవంబునన్ శకనీయఁ లం భవియి బ్రహ్మజ్ఞుని; రామప్రభూ! 1009

యమోగం శక శైలిపద, పదమ ఏకాదశ సంవత్సరౌ

యమపదః సంహిత వేదంః కొదరుపద బోధునితు శ్వామిః ౧౦

శివ పద్మలాలహః పద్మ వేదాంత రూపేత నిష్ఠానపద

వేదం, శ్రితం బాగవతే; ఏమి శివదేవ బ్రహ్మ; రామప్రభుః 1010

శివ శైవ్యలాలా దృఢౌ వేదః సింహం మంజుల బాగుడు;

శివకం కొందరూ, అమోఘ పుళికావ వేద పుస్తకము, ౧

వేదమే వేదప్రభు, శివలో యమలాల దర్శనార్థమర్ 1౧ ౩

శ్రిని కొందరూ: పంజరు యామలాల ముక్తి ప్రభు; రామప్రభు 1011

-౩౩-

కరుడున్ మౌని మౌనఁ డీ యడును, "యోగ భౌత మేపార నిం
కను స్పృష్టింపుడు! సేన లి" వనంగనీ కాంకోకాంక్ మృష్టిచే
నిన "దంతా" యని అంత మేయును, ముక్త్యగుండ్ శిశ్యును ను
యను సుత్పాదాను మీఱ, స్థేయము వనియెను దాను; రామప్రభా! 1012

వదనోద్మాదులు, కాంకితులు దెవండ్, వర్ణిస్తులొ వర్ణపుక
పొడుగంటుండి నమచ్చునిల్లరి, మహా పూజాంబుగా న ప్రసాద
ప్ర దుఃఖర్షణు; బాలివెను యనునట్లే శిశ్యోనియెందుండి తా
నెంతయెందుండి; కలంతు ప్రసాద యేమి తా¹⁰¹³నుదర్శి; రామప్రభా! 1013

కరుణం గల్గి శిష్య శ్రువేకమున, స్థేయ ప్రాకమూర్త గల్గి తా
ని శోమాంబిత తుల సంభవమునన్, నిర్ద్రంభశోచర నిరా
తరుణం గురుగ; దీర దిల్లయను దుర్లాదేయ సేవాంగమూర్త
వికలి భూతము సేసి; కం దనియి¹⁰¹⁴వాన్మన్ ప్రాప్త; రామప్రభా! 1014

చగతుర్ సేనిసదాచి వెల్ల; గది వివామిస్తు) కుజ్జంతు మా
బుగరా మౌని మౌనప్రై; అమలకుం ద్రోపాదుడున్ రాంగనే
యగపచ్చుకున్న వారి తెల్ల; గజగన్ మాంబారము తిసె నా
ని గదివలం; కది యాతి యాత్మకుడు; గన్పిచెల్లె; రామప్రభా! 1015

తన పుత్తుల్ తరులంగ యుక్తమగ దగ్గం బొందున్ శిష్యుఁడ
య్యగు గాదెయును, నెక్కయం గిటులతో నిచ్చుచి విడింతుడున్;
మన తేజస్వి, మహాదశవిన్వ తన శ్రీమంబారఁగా నిల్ల¹⁰¹⁶దే
ట¹⁰¹⁷వలం దాదె బురోర, రాజా పక్షాఃకాయంగుచ్చి; రామప్రభా! 1016

806 ముద్రా; 807 నోవిన్; 808 పొట; 809 నటయం గుండ్చి; 810
దాది వెనుకాయం బొంది;

పోయెనున్ ప్రేమికి వానినొందిన నుడుద్రుఁ బోలి, యెట్ల వచ్చు
 యీ పిందెన్ నిలుచుంబోయి పరలాతుం దచ్చు పేసెప్పి తి
 రలు తియింబను నాగునోలి నయి, ధైర్యం ¹⁰¹⁰బోయె; బద్దంబులన్
 బొలాగం ద్రుంబిన పక్షి యయ్యె; నని ¹⁰¹¹పండుక బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1017

ఉదరాగోపహరిన్ విహార మగు సూర్యోజోగునొపడునై
 యుపసీతంబయిపోయె గోత్ర నలికా; రాగ్య మశ్వంకమున్
 వివరం బాది; కుహాళ్ల భూపువతు; జేర్చిన్ సేనయన్, దర్పమున్,
 వివరీతంబుగ దుత్త యోగును గుంజెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1018

తన యుద్ధాహుతి ప్రేరి; రా బపురు దింతం దూతి; నా పిమ్మటన్
 గనియెన్ పాపశ్శయ; మార్గ కష్ట ముదయంగా; దక్కియొప్పటి యె
 క్క-నిశం బుడు ము గల్గి, పుత్తుర కనెన్, 'బ్రాతంబుతో' రాగ్య పా
 లనవలం జేయ' ముని వనిం దునివి నీరన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1019

పరమార్థం నిలు పెట్టి నా బనియె చోమి మిత్తరూతర్త న
 త్వరచే మోర తన న్నమోది మునుగన్ బానిసి, విత్తంబు గి
 న్నర వింపూరుష రాగు బంబు పొరుష బ్బాగంబునుం తెరి, యా
 క్కరు పెప్పింపంగ; కంఠు పెట్టి ముద మెప్పన్ బ్రహ్మ రామప్రభా! 1020

నని యావంతు మహాగ్ర పీఠ తపమన్ పల్లంగ, పెంబో గతిం
 పెను గాంబ; బపు నా వ్యవేర్యతాను పెప్పిం గామ బ్రహ్మకర్తై,
 'బదరా! గత మేమి? నీ పెం తన వ్యంబిర్తిరై పూను" ను
 డని ప్రసాదంబు పెట్టి మోదపతి బ్రహ్మజ్ఞాంబు; రామప్రభా! 1021

ఉదయన్ తాళ నమితి; వేయకొనె, "పొంగిపొంగి మోచట్టుగా,
నడుమక పీ యెరకే గెప్పుమె, రహస్యమైన మంత్రా త
స్యదమోనల్లి, దక్షశక్తుకలు నమకొల్పియెయ్యడి వత్తు పె
ప్పు కలిక్కొగి;" నటించి మ్రొక్కి యని తెప్పవ్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1022

మర కష్ట గణ యక్ష బద్ధక మహాశక్త, మేలి గంధర్వులన్
బరగం తక్కిన నేపకానుబంధున్ పొల్పరీసమై పాతవో
త్యదమై యెప్పెరు నత్త శక్త వతునుల్ తాగోచుచున్ దేవ! ను
స్థిరమై నాట నడిచు మం ఉతాను తెప్పెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1023

నానా లైవమున్ క్షరించు; గృహ సంధానింపుమి! తారయన్;
బోరుపున్ననునన్ రజించు, రమణానందానా లైవముగా;
నీ నా బాంధవ తోపి బోరుదనే యాదేవు; గా నోతు, గో
రీ బానా! యని తా; బుంచు; దను బెప్పెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1024

అంతర్దానము నొంటి పీఠము "కలా" వ్రుండు; మదామి గడున్
అంతరితేచ్చుతి; గోత్రప్రతునకున్ బ్రహ్మంకమో రీతిగాన్;
వంతునోపుమి, మంగళించుచునున్ "కలా"నం బొందె,
తలంకల్ తేగను తెంచి; యని వని మదింబన్ ¹⁰²⁵బ్రహ్మ రామప్రభా! 1025

అంతంతుం కని యాచినుంబియగు శక్త మూర్తి యత్యంతమన్
గణ; బా గాధిల; కన్యె యెన్నియను గల్గెన్ మేలి శస్త్రోపుమున్,
ప్రయోగ్విన్ అతి నా చిహ్న కవతున్ తాగల్గి నిల్పుం బగన్
వింశ ధ్వజా యెప్పు; తాళ; కను ¹⁰²⁶కల్పిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1026

612 నామి; 613 కలి బోర్కిన్;

స్వీడుచై, పద్య విశాధివోరః గతు ⁸¹³మద్రైలింపె రోహితి పి
 ర్మరతం; పోమః గ్రుమ్మరింతు బహి శస్త్రాస్త్రంబులన్ వదిలైః
 గురిపింపెం; పోగణున్ పెగర్ గుగంగా, "గుచ్చుండు" నా యాత్రమం
 బు రగురకొన్పుది; యెందుఁ గ్లేశమునుజెప్పన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1087

పెగ జాళాళమువండు లేపవె; లేచెన్ నిల్వఁ గా లేక ప
 ఓ గణంబుల్ మునిశోటయంధరిపి పైలిం గన్ది; ⁸¹⁴గుడిండుదున్,
 పగ పోరం బగుటన్; మృగంబులును బద్ధం బొప్పె నిట్టట్టు ము
 వ్వె గణంబుంగ; వరుండు రొప్పె ⁸¹⁵పెంబు వెప్పన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1088

మని నిప్పుర, మతి యాశ్రమంబునను గావున్నట్టి బుద్ధ్యాదులున్,
 గద రప్పిమ్ముం; దట్టకొంటయి యోగ్యం బొటంబెర్పిత్త, "మం
 దును సూర్యుడవై, పేను గారిజా బొంతున్; నిల్వయో!" యెందు, పే
 వె నిరళ్ళంబుగ మోసి; యెందు వెక వాడన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1089

వన పెల్లం బరివర్త మయ్యె; వన జా ప్రాంతంబె తుచ్చంబుగాఁ
 గనిపింపెం గతు మోషరంబు వయి రక్ష ప్రేక్షణం దయ్యె; రా
 గవణం బొంది వశిష్ట మోసి; "యశ నో" గాధేయ! యీమాత్రమంబు
 మనరా నీ"; వనె వంతు నొక్క వెళు వెప్పం బొప్పె; రామప్రభూ! 1090

అనయం బిల్లావ; పెంతులామగనో! యాత్ర క్రిపై, పెంరియం
 విన ముఖ్యశ్రమముం, దపోవనమునన్ దీరించి దన్యంబు; తే
 నిన నప్తంబవు; బ్రహ్మదంత మిదిగో! యోగ్రుం బొంతుంగాన;
 వని, యేదానిని గేలంబుని; వన బ్రహ్మజ్ఞుండు; రామప్రభూ! 1091

813 వోర్వి; 814 నుట్టిపించె; 815 పై రోహితు; 816 తుడు;

"నమోస్తూంకాపేన్, నమోస్తూ దురాశాంత పే" య్య హే
 క్రమనన్ దూకుడు గీత పేమెయ్యన్ బొన్ బాన్ య్యబొన్

తమ పుయ్ యు రువహా' యె:కాకం చక్కవొక్కత క్రో
 కమయ్యన్ పుయ్యె, నమె వేరక్కయ్య, రామకటా!

యె, బాగ్యముచేయి నాధిపతియే నేనె; "నీయ్యమీ! నీయ్యమీ!
 చింతియ్య!" యె నా వర్ణం; కళామయ: "మహా! యె నేనె నీ
 కళామయ: నీయ్యమీ; కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: 1083

కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: 1084

కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: 1085

కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: 1086

కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: కళామయ: 1087

1087 నేనె, నీయ్యమీ; కళామయ:

ప్రభుడు చెంతక యేసి గాఢభక్తి పెచ్చన్ బాధలంబుం బ్రహ్మ
 బహు, గంధాదము, గాంధున్ నుడియు నీంన్ బొక బాపామున్,
 నేనుకం బాపి నుపోత్తమున్. ముదంమున్ శైవ్యాదకంబైన యే
 త్తము, బహ్మగిరి గొంతు, నుది నుదిమె ద ద్రవ్యము; రామప్రభు! 1038

మనయో శక్తులగుక లందని బ్రహ్మగోణం బొకప్పుం దపో
 పడుతై గాఢభాగ; దత్త తిష్ఠమును బాత్త్రం బెన్న విత్తాదమున్
 దునుచున్ దేసెను; ముద్రలేతై బుప్పి కా దున్నాద నబ్బాది నె
 ల్లను దండులూ; నెందు యాఢులు వెల్పుం బొప్పి; రామప్రభు! 1039

దక విత్తాత్తముం బచ్చి యో గలిది దత్తం బొలును బ్రాగి యే
 పెను బ్రహ్మత్తము బా పశ్చిమమునన్ శ్రీసుంబుగా, గాఢం
 దను; దత్తేశ; నయోవది ప్రకృతియు, దత్తేశ విత్తాదమున్
 వెలుబాదొంది; కలంకు యాత్తమును వెచ్చిన్ నీతి; రామప్రభు! 1040

ద? బ్రహ్మత్తము బ్రహ్మదంతునుం బెన్నం దేమియుం దేయొనో;
 క కలిన్, బ్రహ్మబుడింబ్ర మిదిలిది; పిదక బాదినిన్ బ్రహ్మగిరి
 పెను ద ద్రవ్యత్ర దృశ్యమును, దుపద్రవ్యం నుది దత్తాది
 ల్ల; నుదిందు గుంబిత్ర కల్పనాను తొల్పబొప్పి; రామప్రభు! 1041

గంధుక యాతుం దేమూదపులును గంధర్వ దేవధులున్
 బాప బ్రాంక మరయులై కుది క ద్రవ్యమున్, యేక త్తయి
 స్థిర విత్తాదయైత్రి బ్రహ్మగిరిను తుప్పెన్ బ్రహ్మ తు-బాత్తమున్,
 దుకబాద్యం; బుది యాత్తమును మది నొందున్ నీతి; రామప్రభు! 1042

అనుసంక్షుంపం పశ్యేత్; తా కరణి బ్రహ్మస్థాయమున్ మ్రొంగ, వా
యన రూపంబు మహాకయంకరమొనై, శోమ రోమాయనం
దున తలెం పొగ, అగ్నివిప్రుకయ; పుట్టికింపి గాల్గొన్ ము
పున నొక్కుమ్మడి బ్రహ్మరంత; మని విప్రున్ బ్రహ్మ రామప్రభూ! 1043

అనయంబున్ పూరియించె నా మని వరేణ్యశర సుద్యేక; వా
యన రూపంబున తెల్ల శోకమం యయ్యెన్ చేష్టంం రోప్సం రం
తనె వర్యాదుం బృందవంక గతుః బ్రహ్మచంబార, "పిళ్ల_కి బ్రా
హ్మణ వర్యా! ¹¹⁰గురు" మంబు మెచ్చె వనె బ్రహ్మజ్ఞాంబు రామప్రభూ! 1044

అం బ్రహ్మస్థమి వేణ మంతయును మీయించె యెం బొందంగా
వంయుం; పనియెదన్ జగ త్ప్రయమె సర్వ స్థైరమంక పాలగా

వంయుం; రామప్రసన్నులొలయును తావ్యం; బంబు వెల్లారు గో
రినె, తొప్పియు దింపె గోప; మని వల్కిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1045

వదనెన్ పొర వరాకవం విజుం విశ్వామిత్రురీ; వల్లూరిన్
విదివన్ దీర్ఘమూగంగ విశ్వసేవమున్ ప్రేరాయెంబొందు; వే
ర్వసియెన్ బ్రహ్మజంబె చేటి బం మన్ తావంబు; ఇత్రుంబుయన్

బతుడిస్తెం బామ! యేంబు బాకొనిమి; బామ్మన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1046

సమయంబెగదె బ్రహ్మరంకమిద; బంబుం రా పిళ్లర్నీ, య

స్థమంక నామని వర్తమం; నిలియుగా; నాంబగదా! నేటికిన్
సంపరితంబున ఇ త్రివేణి అమిమన్ సద్బ్రాహ్మ్యమం బాకర
మ్యమిదే మం వర; తొందె నీలర; యను బ్రహ్మజ్ఞాని; రామప్రభూ! 1047

పరిలాపించెను నోదనంబులు విశ్వామిత్రునిః తాలోదయ
 వదిగావంబుగ, తాత్పర్యగ్రహణబోధం, వేగః తిష్ఠాత్మ్యం
 వదిగావంబుగ వీరికిః పైగమనెకం తాదాపః గొక్కత్య మే
 బ్బారే పేపారః వలంబు మోదవతి ¹⁰⁰ కప్పున్ బ్రహ్మ రామప్రభా! 1048

మహా మంత్రియః తోయః తామస నికన్ బ్రహ్మన్ గాగోరి, పో
 యిదు బ్రహ్మత్వ సునిర్మితై తవ మోక్ష సేవామం వీయఃగా,
 వదతం గూరి పృష్ఠంబు దక్షిణ దిశా ప్రాంతంబు, వేమంబునూ
 వినదాః కై వదివంబుగా, వసుధ నెప్పన్ బ్రహ్మః రామప్రభా! 1049

తదః క్షుం బాహిః కవంబుగేయంబుకై, యో కామం బొంబె తా
 వదితామం క్రవదగ్గపేత్తునిః వాచివ్యంబుంబు వద్యునితో
 వదిమంబుంబుగ వేత్తుఃకయ్యెను; వదువ్యంబుంబు తా పిచ్చుం
 గురుః కయ్యెంబుంబు! యేంబు మయ్యుదు వదింబున్ బ్రహ్మః రామప్రభా! 1050

తదవతన్ దృఢజేతుః కన్ మెతుంబు మద్యామంబుం బొంబె; ను
 క్షిక వేలాంబు మహోక ఘంబు నియంబెరి పిచ్చుంబు; వీరు న
 బ్బురుగుం బొంబెరి నవ్యభక్త్యవతం బోగో కవంబై న వి
 స్మృతిక త్యాతి; వలంబు మోదవతి; వెబ్బన్ బ్రహ్మః రామప్రభా! 1051

నవి పిం వెత్తుమః గాం మా కవంబు విశ్వామిత్రునిః కర్మంబుంబు
 వెంబున్ వేపుమ నివ్యమంబు గవనం దృష్టిన్ బ్రహ్మ క్రవ్యవత్తు
 "యం రాజ్యం బెల్ల పింబెరి మహర్షి! నిచ్చ రాజ్యంబుగా
 నిలంబు బో" మ్మని మోదమయ్యె; నవి వెత్తున్ బ్రహ్మః రామప్రభా! 1052

620 మహా కర్మంబు

అదియో? పం మంత్రాంతమున నే దీక్షింపై నూరగా
 అదియం పేర్చుక ఫార నెట్టను దను ప్రాసాద్య మం చెందుచేన్,
 పిదపం బావె: దశవర్గ కా తపసియన్ మేంబ్రంబు నీంబ్రంబు, పం
 గదయన్ మీయ, నదింబు యాజ్ఞాపితు ముక్కుం తొన్లు రానువ్రతు! 1053

పరమోత్కృష్ట తమంబు గాదిజాను నర్కంగల్లా కారంబురొ,
 గురు విజ్ఞానం మంత్రమందుక: ప్రకంబం తన్ మహాకాళా కా
 అరగెం దతుకుం దీపకుం తనంగ, దీపకృత్యంబ్ ¹²¹ప్రజ్ఞానై
 తరదో, నం తరి యాపితుం మనమేదం ¹²²బెట్టు రానువ్రతు! 1054

ఉచ నవల్లమరుతున్, నరేంద్రియంబు, నమ్యకృష్ట తేజంబు, పు
 త్వర యం బెట్టు ప్రసిద్ధం: కాళ: తొక్క: నీ న్యగంబు: కా తొంపిలో
 నడుగన్ మంతగు బుద్ధిపుట్టినిది యా భుక్తరతున్ నిమ్యుచన్
 బుతునై: యందుకు మంతమీయ: గుంపిప్రతు: కాత: రానువ్రతు! 1055

అది సిద్ధిమగ యజ్ఞమేదంబు: జేయంగోరి, యా రాత నిం
 పు తరిర్కంబుగ పరిష్కృతాది తది బెట్టున్ మెప్పుగా; గాది, యా
 సదయంబైత పురోహితం తది యిహన్ ¹²³కర్కంబు గా తండునున్
 మువరింపెన్; న్యుత్త: తంత గొప్ప; నది బెట్టున్ బ్రహ్మ: రానువ్రతు! 1056

గురు బా రీరి నిరాకరింబుదకు సిగ్గుం వెంది, తమ్యత్కృతన్
 గురు తేజోనిరు, బంబు దక్షిణ:పు విత్కృమగొప్ప యా రాత న
 ధ్యుతమే పోయితు, బాది తేజోమగ రావంబువం చెంది మా
 తర: నంబు గుంపిప్రతు: కాది మొగమొగుం బాదు; రానువ్రతు! 1057

విరసి వారికి మ్రొక్కి, 'భీ' మనకు మీ శిష్యులదా; గాఢాద్వైతిక

రకణం మీకు వచ్చునీర దీర దాని పంపావించునన వచ్చినన;

గురుదేవులను చిష్ట: చెందుంకో! భగ్గదేవే నా కోరికర

గర; మన రావణు చెయ్యున గురువు వత్సాసించె; రామప్రభా! 1068

వసు దోరవర్ణుల యిష్ట మేదయన; ఉంతు వేయన నాకు; లే

హముతో నర్హదము; జేరఁగా మఱు; కర్మం బర్హిరా కం దనన

దను బచ్చుం, కొరఁగూర్చ విశ్వేగము; వేర ద్భక్తులను వేసి త

ర్హు నా; కం దతఁ రాతి; నంతు గురు; దోషం తెప్పె; రామప్రభా! 1069

నకం వక్రీయ నారి తావతుల పెంపు వేయలే మార్గ ద

ర్హు; బ్రహ్మకుంఠం బర్హిరాత పశ్చ మ్మహిలే త దనన

విరవాంత¹⁰నృత వర్హిరాద విరుగన; మీలే యుగన నాకు; రా

కర; మన రాతి; ద్రిశంతు; పంద గురు; దర్హం బర్హి; రామప్రభా! 1070

వెనుకెడైవ్ నృపుఁ జాకు బాక్యముం బాకెప్పొకరం వెంకయ్యన్
సువహంబై, వినియంత నొ కొకకడుముం బోద్యమముం బొంది, ను
నృపువత్, 'రాజ! పశువుఁడే దమ్ము నైయుం బోను; సత్వరతి
ప్రభుఁ జాకుఁ' తవరయి బాకొనియె నోవన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1081

అది విజ్ఞానం శీం? యజ్ఞముం "శీ"వేదేగారి శేంబయి తక్
కృతీయన్ యోగ్యుఁ తతంబు; యాతఁ కిపు చేదే; గావడన్ నీపు న
మ్మరితో నమ్మల వాక్రయంచ; చగురేమో బాయనం గా దవనన్
గరియన్నే? యనిబాదు బా; రనియి; జక్కన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1082

దమనియెం తతఁ బొక్క యజ్ఞమును దుప్పొరం అనన్ మాకు శ
కృమి? యల్లానిది; జేయఁబాదు; గురుబాక్య మృత్యుయెం అంత సా
దృమి? నీ జేయఁ మాకు నేయియెం; తుంకం దక్కి పొ మ్మిరికిన్
క్రమనేలా? యనిబాదు బా; రనియి; వెల్పున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1083

గురువున్ నేనీ కవ్య బా కనుచు, పియం వెచ్చతో వచ్చినన్,
గురువుత్తరీన్ కనుచుం అనాకముం బాకుం జేయఁబూచు వి
మ్మయెం; జెల్లతకయి రిచ్చర మిక్కిన్ సాగింప భూవులం; న
త్వరమే బావి సర్వత్ర; యం మని మను దద్రుచ్చు; రామప్రభా! 1084

గురు మిలొక్కని నేను బావికొనునన్; గొంబాం బోలా? వి
దకమచ మైచ; బ్రహ్మయోగియో? యెయి; తత్తిక్కయిన్ విన్న బా
దు రొదన్ చంకపరంబరాగతము బొరొక్కయిన్ ముచ్చిం
చురే? యం దాది; రంబయ; జెప్ప తెల్ నొందున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1085

వంశీ మార్పు బరోహకత్వ మ్మహత్ లాపింసి, వాశిష్ఠ తా ఘ
 వం, తా మోర వహస్యుం దంసి, లోపం బాగ్రహోజన్ తే
 ఘోహో వేదీ ఘోషః తంః, గమః దిట్టంబెత్తే, తా రాజా విం
 తింః ఇంతానాద పీఠ గమ్మనుః తసిన్ శ్రేయంతుః రామప్రభూ! 1008

తెంచారంగని యాపు మాయః విరుగొంబిన్ దేహయన్ నల్లై;
 వెలియః తమ్మిః ద్రవంతుః తంబరముంబు నే ప్పీరిలైపోయెన్ సో
 మ్మలు వి న్మయ్యెను; వెండువర్ గుణవల్లై పోయెన్; మెయన్ ఘో, పూ
 పుం మంత్ మెద, పల్లవాది; వని ¹⁰⁰⁹వచ్చన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1007

అపు రాకం తమ లొపః ¹⁰¹⁰బ్రగ్ధంబు వచ్చి సేవకుల్ తప్పక,
 నవవృత్తం బగు నెద్రయన్; వృతతి నస్తావీప్తుఃలా! యయ్యి; తా
 నవహోజ్యం¹⁰¹¹తంబు యంతు; తమ్మి; తమనన్ మైవ్యంబు నొందంబు; త
 న్మృపుఃతున్ ధీతుః తంబు బ్రహ్మ లొనుః తవ్విం గొంప; రామప్రభూ! 1009

తుద తా లైక్కమి లోక్కవెన్ నృపతి; తెందున్ వేసింగునియన్
 పొదంబా వీరిది గల్లాగి యనుచు; తన్ మాయం తపో¹⁰¹²రాగమం
 నుదిసె; విమ్మిది గాథింబ గలియః గా లోవంబునం లోప, తా
 తద తా మోని వంబె; నం దనియి బ్రహ్మజ్ఞంతుః రామప్రభూ! 1008

ఓ రాజా! ఇది యేమి మోరమగి మహోహోహుత మట్లంటి వే
 మార్గగేహుత్తెన నీ తెలుఁ బొయ్యన్ శుద్ర వంశంబు యా
 సారంతు? విని రాకమేగి యుచు వి వ్వా వీరిగా దిట్టె నీ
 లో రావయ్య వి; లంబ మోని, తమ తెల్లం వెచ్చి రామప్రభూ! 1009

600 దివ్యమ్; 607 ౭ మంతులు; 608 తగు మయ్య;

విని, గాభేముడకుం ద్రిశంకువు మహా శ్రీనివాస కుమారాచార్యుడ,
 విదకుడ నేసి, వశిష్టాదున్ నులున నున్ మోక్షమున కంగవు
 చ్చివయ్యెనని నే మనవి; గురు మునుల్ ధీ యందు నన్నిట్లు మా
 పిత నే వచ్చితి; వంతుఁ జెప్పె; నని చెప్పెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1071

గురుకున్ ముట్టెడుపుట్టుకొం గతమి నా భోగ్యుని రిశస్కారమున్
 న్నితలై నుత్పిరి; నీను గా కనుగనె “రీ! నీమిచ్చ వంతులకున్
 పొకపొచ్చుం బొవరింతు; నందు వను కవుల జేసి చూపించి రీ
 పొలియ!” వంతుఁ ద్రిశంకు బాచె; నని చెప్పెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1072

మీను పెద్దలకు నుట్టెమారి యెలుంగన్; ముందై ననుంగూత నా
 క నుందున్ కవతంబు నేనెరను మూలన్ మూలమున్ వచ్చిసన్.
 మన కర్ణంబులు వచ్చిసన్ నెఱయి, దర్పశ్రీయ, నరకులు నే
 వెదికె నేయదు; నన్న రాజునున్ బెన్నెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1073

గురుగన్ సమతతో; అరిత్రుం బెయ్యం గొల్పంగ నేవించి, యి
 యిదుగున్ మెచ్చంగ నూలు యుత్తములు నల్పం గగ్గిరిన్; పక్కమనన్
 వరగం బెక్కులు నేదితిం; దనువుతో నల్లలంబు జేరంగ; గో
 ప్తి కరీం గల్గెద; కందు రా అనుకు వెంపన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1074

కనుకన్ యెట్ల మెదలి యొక్కటి వినుం గావించుగా; జేయఁ కం
 కరి నే నేదితి ముట్టెయత్తమునీ మర్నాదా ప్రకారంబు; గా
 కనుగా కాతయ కాని పుట్టుకంబు నుంపొల్పించితిన్; బాదు గా
 రుచుం దిట్టి; కలందు; చెల్లి; నని బ్రహ్మజ్ఞాని; రామప్రభా! 1075

శ్రవణ మి ధ్దొందితి; నేను నుత్తర మహా నుత్పాద్యముల్ వల్లమై
 శ్రవమి కక్కెను; నర్క మోహిణి! నుచున్నానీ; ముందన్ బి
 యమో! దై మంబి; యెలుంగ దైవ హతుడన్; పోర్కంబు; తాళించుచున్
 కనుకం బాకంగ వచ్చిరా; నని నేను ద ద్భ్రహ్మ; రామప్రభా! 1076

పిఠాచ్యుతః; పిఠ్యుఃపిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే
 ప్రపంచప్రపంచ ప్రపంచే, పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే
 పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే
 పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే పిఠ్యే

-మ-

పనియెన గొనెను యా క్రితంబున గొప్పచేతనయనె, "అయ్యో
మన ను పూగత మిదై నీరు పెనుదొంగులీ కద త్రావెనా క
వృ వియోగీ, అయి పత్తనంధరయనా బ్రేమన్ నీరు గాపాతియన్
నిను; నం రానె" నులయ గొతమనా వెన్నెన్ బొనె; రావెనవు! 1075

ప్రకు నిత్యానాక వృత్తకర్మయను నే రావెయి; వాడంతయన్
వెలయన్ నీతియ నొందవచ్చు" నిదికిం ప్రేమన్ మహర్షిగ్ గనన్
నరనుండై కద బోవువాడ, ఎదియే చందాల చుటయనె;
గృతకర్మయను క; వనెన్ మహర్షి; యని యెక్కియన్ బ్రహ్మ; రావెనవు! 1076

కద బొనిండునా పెచ్చు; జేసెదను జేకన్ నీకుగా నొక్క య
వృతమనె; నవ్వనను నేరుకర్మ నలులీ వానింపుమి నీ మనన్

కరణం నీగణయన్ గానినవునె చంద్రున్ వదిలింబు
కద యెగా; కద గానితాం; కదియి బ్రహ్మ¹⁰⁷⁷ వాడెన రావెనవు! 1080

బయలుం బ్రాహ్మవర్ణయనుం అరమచక్కయను, నేతియనెన్,
మనినరాజగ్రహయను, గానియను పంపుం బుద్ధియన్ వేగు లెం
దని 'అనారములిల్ల వృత్తయనెన్ వృత్తయనెన్ వృత్తయనెన్
నెనగంగా; కద గొతమనెనను యా నీతిల్లి; రావెనవు! 1081

మయంం అంపివెప్పును నిలిచి, "నిప్పుచి! కది; పీదర్ అహ
ప్రవలై బుద్ధియనె" మహర్షయను, రావెనె పిత్తై బుద్ధియనె ను
యెకలై కమ్మని కోరుగి! బుద్ధియనె, వా యెక్తలంగావెన్ యా
ప్రయత్నం నీర్వ; వనెన్ బుద్ధియను; కదె వేక్కున్ బ్రహ్మ; రావెనవు! 1082

మన యోగోపదేశము విన్న యో పితవ నెవ్వ యేమి యేమనఁడు: ||
 ద్విసహారో! యేది యిది వాడు: గతు నేర్పించి వచ్చుగా గోరెవ
 యెగా: కం వని గాఢజం కనియె: వాపై వాని వ భిక్షులన్

అత, బ్రహ్మర్షిలు వచ్చివా: కనియె: వెంపల్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1083

అనుకం గార్యము, వెచ్చుమన్ మఱి, 'లేదా! మీరు వాళ్ళ ప్రభా
 రెవ్వరన్ వచ్చిరి లేకలేకముందాక, బ్రహ్మజు శ్రేష్ఠులు
 'త్తమ కత్తిం: అగ వా మెవోదయ: సుమం క తోవకరున్ ముగ్ధుడున్

ప్రమతి రా: కని కిచ్చు రాసి కని: వెంపల్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1084

ప్రభుత్వన్ మూలను నేయ, వానిని ఎరి వత్త్రసంతు నేవంక, లే
 పరణం గొందురో వచ్చుముం: ఎనుతురో క్రష్ణాన్నమున్ బ్రహ్మయన్,

మతిమంతుర వడు ముచ్చ నెవ్వ ననుతున్ వాకిళ్ళు తెల్లారు: గో
 పితవై: కంతుడు కిచ్చులాసి: కని వెంపల్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1085

వడు యోధావ్యధిమాకు నమ్మకొని యోధావృత్తంబు కడింపి వృ
 ధ్దమ సూత్రగోరు విద్రవ క్తమయగల్గన్ వచ్చువో యిట్టిరో
 కమరో వే నదిరా మహాదయని వెచ్చుం తేరి వాకిళ్ళుయన్
 కనులై: యందుకు కిచ్చులాసి: కని వంతున్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1086

వడుకం వొందిను గారిసూతుడు: "యం స్థేయం చి వోర్పి లే
 పేరవారం కవతున్ మెవోగ్రమం: దూపించంక సొంతుమి దూ
 పేరవారం కమి" కందు: గుంతులయన్ కే వస్తుమైపోక: ఎ
 దై: నటం వారికి మాతి కిచ్చు అని యాదెన్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1087

చుటాడున్ దివ్య కేలరాని ఎరుదుఁ జాళి ప్రొత్త లోకంబు ను
 బృకమున్ పొందు నాడు, బన్న వృకు లన్ లోలాచ్చిలో ముట్టి, ను
 ప్తివలై పుట్టి కదాచి కడుములే నీమందు లోడు రె
 వ్వుకఁ యెం దాడెను గొనెను భవె కళానందుండుఁ రాముడవు! 1098

అనుమివృద్ధుడు, నిర్భయవృద్ధుడు, అగుప్రభాకరుడు, కావ వ
 త్తవ మూదారము, నొందుడున్. కృపకులై వ ర్తిల్లు నా రెల్ల లో
 కము మాన్దివ ముహోదయం దగు నెఁకం గొనెను ^అవ్యాధుండు మా
 వనెనో; నుం దుమె గొనెను; భవె కళానందుండు; రాముడవు! 1099

-౨౭-

తను చూపించెడి లా మహాత్ము యు క్తయన్ గాదిజం దట్లు న
 చెప్పును బోధుం; బాది నెల్ల హత మాత్మిం; నిమ్మిన్ మోమున్
 గని, యైవ్యాళువు నూ త్రిశంకువు, చవోకర్మణ్యమున్ తాత్మినుం
 వనియె గొళియ; వందా తెల్పిను శతానుకుయ; రామప్రభా! 1080

తనద శ్రేష్ఠం దిశంకు, నల్లదమునకుం బా బోకుగా చెంది, నీ
 తుచ్చుంగూని; పనివ్వు పూంకువి, వేత తుచ్చుప్రేం గూత, వే
 త్మిని జేయూగ నేది నంయూయ; తాత్మిం బూది తాత్మిం నీ
 తునిం దిల్లి; తనన్ మునింబ్రయ, తనె తింకన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1081

జన మోద్యమోదైన లూకవిని పోయిన్ క్తయన్ యాచుం బా
 నను; బంధాబుని తుత వియ్యునియో గ్రహ్యన్ ముచ్చ; వస్త్రే నమన్
 నను జేవన్ శర బంధు; గోరికను మానన్ తేత; జేయూకు వే
 త్మిని వే; వం తనె గొళియ; తనియి తెల్పిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1082

జననిన్ దేహమతో దిమం బ్రహ్మగా వే నింకతున్ మూ య
 ద్వితి నివృం; దమ రెల్ల నీ ప్రతివ వాదే నీర్తి పొందింపుడి
 బ్రహ్మై రోద్యుడి; యెయి గాదిజా; తనన్ సొగింది రొహంబు నం
 పతి పదోద్యమ మోను; లం తనియి రోదన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1083

జన నీ రోక మూని యెంకుయను గోహతోడి; యే ముచ్చుమన్
 తనదా నీకంకోత; తన్ని నమూత్తి ముచ్చంబ గానింకున్
 లగ్నై తాతను నిర్మి, తా తనినతో బంధంబు నీ మూ; తో
 నను తెల్లతో యేది, బాద చెంది తది బ్రహ్మజ్ఞాని; రామప్రభా! 1084

కనుక గొనకు మాట వింట యెవరే గర్జింపు మే శంకయిన్
గనగా తా దిగ, నీ పవనం వెలమంగా బాదరే కర్ప: ం
తని యోజున నీ శ్రవంపు వెలుగు తా పల్లము శేరు: పం
దని యోజుక గలంబు నెంత; పదే బ్రహ్మజ్ఞానము; రామప్రభా! 1085

శ్రుతు వారంతమి నయ్యి యోజునకు ర స్థానెయి కర్ణానిన్;
మరియెనిన, మటు మంత్రకోవిదయ ప్రేమన్ బుక్కిభక్ గాగ, గం
గతిలో: గర్భణ పర్వమున్ నవ: యొక్కటో: బ్రాహ్మణుడన్,
పాతనై, మంత్ర పాతంబునై, యెనియి భాషన్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1086

మటు మంత్రంబు గాదిరాత్మకయి బాహ్యునిం: బా జాం నే
పరిభాగం తమ పాద్యమున్ గొన నుపకృత్య శ్రేష్ఠం: గాన, యిం
తదిం: తరలు రాదు; కోపమున వేర నొంది ¹⁰⁸⁷ గొప్ప న్న
తదిం: తా; పుని శ్రేయ: కొయ్యన పదింకై నీరి; రామప్రభా! 1087

శ్రువముం బార్చి మహ్న, "వల్ల పుంబున్ గొనియెడున్ సప్తకం
తువు తా వియ్యది; యో! శ్రవంతువు! నినుం బోస్తేక తా ప్రభువే
నినిం బునెద బొందితో నియ్యది; నునెహంబుగా వేం? నీ
యవహదంబున్," కంట మెప్పుకొని బ్రహ్మజ్ఞానము; రామప్రభా! 1088

శ్రుతు కే నోర్చి తృశంబునున్ మునుపు నుంబగన్న యేక క్రమ:
శ్రమ వేసొడయ నీర్థి: గన్న యెవండ్, రాజం శ్రవంతుం బ్రా
వను త త్విధిని బొందితో పునెడున్ నల్లదాని కంటం బ్రహ్మ
జ్ఞాన నీనెన్ బుది; యెందు: వేర్కొని కరానయిం: రామప్రభా! 1089

మన నిజ్జానలు విశ్లేషింప, నశుమన్ స్వర్గంబును జేర: నం
 భవ భేషంబును, నేవలా గణమందితం వెంపె, "యో! రాజ! యం
 ను నిరూపింతు: కావ మొందిన నకు: యారంక రా చుంది ని
 శ్చ మొందిన భవ:" నందు: దర్శి: పరి వెచ్చన్ బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1100

"నకు భవంబునకు, నోయ! పరుని: గోత్రంబునై వెంటనే.
 భవంబు: భా! భంబునకు" నకు నిరూపింతు: దర్శి: రామప్రభా!
 భవం గూర్తు: దర్శి: రామప్రభా! దర్శి: రామప్రభా! "యదీ
 భవం: కావంబు:" యందు: నం దర్శి: దర్శి: బ్రహ్మ: రామప్రభా! 1101

మ: కావంబు: భవంబు: గోత్రంబు: మేద్రంబు: భవంబు: "రా
 భవం: గూర్తు: దర్శి: నిరూపింతు: కావంబు:" యం దర్శి: దర్శి:
 నిరూపింతు: నిరూపింతు: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 భవం, మొదలైన భవం: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: 1102

మొదలైన భవం: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 గోత్రం: భవం: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 భవం: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: 1103

మన రా దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: 1104

దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి:
 దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: దర్శి: 1105

శీర్షిక ప్రకరణ:

కవిశురవాసుడు పత్ని నారణ మహాల! ప్రశంసలు దండ
గురు శాసనవహుండు మువ్వనూ మీరు నివ్వగా నేర్తురే
ఇకమిచ్చుచును భక్తిచేతనను, జీర్ణమనుజులే మీరు, నా
వరదాసుర విడి; నందు ఇచ్చెను శతవంతులు; రామప్రభా! 1186

సురలాల! మహా! నీ ప్రశంసపును మండు బొంబిలో పువ్వనూ
ఇదగం జేర్చు; నుండు ఒకముగ నే; ఇంకంబులు ఇచ్చెదన్;
విడువ నేరను; ఇల్లవీరవంతుల నీర్తివ నా మాకు, యి
వ్వను నా దన్ను; నవక యింబులు; కవిశురప్రభా! రామప్రభా! 1187

దీని మీకు దగ్గు నుం; నీరని మా నర్తకంబున పా నా
దనుమార్పకలు మీరు గాన మిం; జేయంగలయె నన్న మా
యన మున్నట్టి ప్రదేశ మీ నిపుడు; మీ యంగీకృతికి తెలుచి
ననువుంటి; యెది నాధిపతి; నా శతవంతులు; రామప్రభా! 1188

నవంబు మున్నట్టి యన్నయి నా ముక్త వంశీపాదు
మమనై, నేను పులిమిదర్శిమని; నిల్వంగలవని ఇచ్చి యి
ల్లను నిక్కంబు మిచ్చి; మీ యనుమతికి కంబి; యిం దన్న యి
మనకిర విప్రులు "వచ్చె" యిం ద నుం; నిల్వన్ బ్రహ్మ రామప్రభా! 1189

నీర వీరవ్యూహ! మీరు శతవం బొంబిప్రభా! నాది శా
శతర వీరక తెలుగుం; ప్రశంస వను నాదు బొంబియన్ ప్రేయన్
మీరమం గాంధులు; దర్శిమిం; ననుమతికి బొంబు గాన నం
గెంబి; నం కు విప్రు లాది; కవి నేర్పున్ బ్రహ్మ రామప్రభా! 1190

దీని యిచ్చుచును మున్నట్టి, నీరవంబు నాదు మున్నట్టి ప్ర
ప్రేయన్ బొంబు; నీర్తికి తెలుగుం; కంబి; మీ బొంబు నం
ప్రేయన్ ద విప్రులై బ్రాహ్మణులకిర వంబుయిం నం నా బొం
ప్రేయన్ నా బొంబు మిచ్చి; కంబు; బొంబు ద దర్శిమ; రామప్రభా! 1191

మనం తా మోడిన మాట ఎన్నిటిని దృష్ట్యం పొతు పంపిళ్ళు
 గువేరియే గురు పోయెం; వేయిం బాగ్గం బాద యెట్టంబు నొం
 బెను నంపూర్ణ నమాస్త్రీ; తా మునుయగున్ ఏవ్వర్ దమంబు పేవన్
 బం తెల్పారం ¹¹¹²దారి బా; దనె కలావంబుయ; రానుప్రమా!

1112

తమదాతల, తన తల్లిదండ్రుల తన మిత్రవర్గముల విష్ణులయిన
 బొకసెల గాన, నతండు పోవును కలవ్రాం వెలి, యొరులవృత్తు
 వృద్ధ శీర్షంబునఁ దీర వానికలలోఁ గానివఁగా వెంటి వి
 శ్వకప్రైవర్తి తమఁ బలు పది సహస్రా సూతి; రామప్రభా! 1113

అమితభక్త తన వెంటి రాగ ముని యాహ్లాదంబునం, త త్తపో
 పరమమిది పంబులై ⁸⁸⁴తనకు సహస్రహారమై యొప్పుగా,
 పరివార్కంబు, మహోగ్రప్రైవది తపోవాక్యవృద్ధులం యెఱి; నం
 దుని గ్లావన వివరింపఁ బాసెను సహస్రా సూతి; రామప్రభా! 1114

అమితాపంబున నుంబింపు తను రా నా వాల్మీకి; తీసె నా
 లన మహానా సయోధ్యయం; పరండు నల్గుల బాసె పోకృష్ణు కి
 ల్ల పోకం; తస్మియ సొగఁ దర పరువు నా క్రిమండు గొంపోయె నం
 దుఁ డుంబాకుం దిత్తులై ⁸⁸⁵తన యహస్రా సూతి; రామప్రభా! 1115

తనరామం అతి వక్ర వా పరపముం గానియ న్నేయండు గొం
 కున; "రానా! యది నీ పరాశువ కుం ⁸⁸⁶గ్రంథంపుఁ జాన్పాన; నే
 యును నీ రోషము నిన్ను వాశనము; తుయ్యున్ రోషముం బ్రాపితు
 లన నాదో యెఱి; నండుఁడింతిలె పహస్రా వ్యోతి; రామప్రభా! 1116

తమకన్ యు పహ త్తమంబును వెం గన్పల్లివె; వెందో,
 మమలాం వెంతి పోవుని అనపుగా పున్నున్ వదిన్ రానా; యం
 వది నా యాజుఁ; క్రిననున్ స్పృహుడు నత్యంతంబు వీరుండు గా
 పున యొంబండు గొంక నే పయలు పున్నున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1117

884 తన పరబ్రాహ్మ; 885 తను న; 886 హేలంపు;

తెలిసి బాపుడు నందీమఃడు న ర్మదేవీ నవ్వునబల్లి
మందేక పాశిక యాన వెంటగొడుమన్; బ్రహ్మాంశమోః బద్ధింబం
బద్ధమం బద్ధింబ లేకదేకమింబంబం బాహ్యశ్రమ పూహమల్,
కలయంగా బరిసింది; నం మిది కంకన్ బ్రహ్మః రామప్రభా 1115

అయినం క్షణోపలేకపోయి కళః రా యా పుష్క రేకంబం
క్రిమయం దన యక్షఃపుం బతువు బోప్పం గొంకంబ్ కోయఃగా
నయంబు దుష్టమదన్ గనుగొని బారికాబున్, మహద్దేవప్రభున్
నయ నిష్టాత్ము; పటంబు; నేర్పొని కళానందంబు; రామప్రభా 1116

భృగూతుంగం బను బర్హతస్థంబునం బేప్పం దపంబంబునన్
సుగుణం, రాశియ, రాక పుత్తనంబో శోభియంబంగ; లెం
పుగ; రా మన్ననుజేసి, బ్రెక్కి మకంబంబు బ్రహ్మః గామింది, పా
శ్విగ; బెప్పం దన గో; కలం బని నహల్యామతి; రామప్రభా 1117

కనరా క్రింది బాదు యక్షపతువు; గార్మంబనై ని దైవన్

అని గామింది రామై; వివంబాబన్నంబు బా మింక; బ్రా
హ్మణ బా బొక్కని కర్మం మీ కదియ బ్రహ్మన్ మిది నందకన్; బ్రా
హ్మణ వి, క్షత్తు బ్రహ్మోక్తి; బెల్లమ కళానందంబు, రామప్రభా 1118

తను పుట్టి క్రతుమంబు బొక్కమిది, మింకన్ మాది, బా యక్ష వి
మిమ; దుష్టంబంగ, యక్షఃపుం బతువుగా; గామబ్ధ పంపిష్టలై
క్రమమం వెంకక యమ్మబో, నగును ¹¹¹విష్ణు బాప్తి యం రామయన్
మమమం కమి; పటంబు మిదిమ కళానందంబు; రామప్రభా 1119

నను రహ్యాయ్వి తెలివంబున, బెన్నన్ గో నహల్యామన్
మనిరాళి తను కిష్ట; గామయ; బంబున్కక్తి పంబుక్తి
నని బ్యాపియః, "వేష్టమిది" పని మమ్మగ్గుంబు; "వి సియ" నం
యిదిన్ మాత 'కనిష్ట'; నం దని నహల్యా మతి; రామప్రభా 1120

1117 విష్ణు, విష్ణు;

అది నా తండ్రికి నిట్లు భరికించి గారహ్య! వసున్, నమ్మనన్,
 గుఱపుల తమ్మివ యెట్లె యెమ్మెను. మహా హారంబుగాః దత్తి నా
 అది నాపెన్మ నిరాస పుయ్యును. మహాభాగంబు నా తండ్రివే
 గొటతం బోలు; ననెం దృశీయః, తన నమ్మన్ బ్రహ్మః రామప్రభూ! 1124

నినియెం బాళ్ళు ^అరెంబంగమంబుగ ననభిప్రయన్ మమం గొమ్మ లే
 నుపులం దండ్రికి నిచ్చి యెం తతః తనన్. నూర్చెయిగా నాం మా
 తమః మహ్నంగుడు నిచ్చియే. కొని, యేత న్మద్యముం వేతనై
 తమిలంబున్న యెయోభ్యశీసి వనియెం ద ద్రవ్యభూః రామప్రభూ! 1125

౯౨

కాని యా మోని మహాదేవీన్ స్వపతి యోగున్ మన్మథాహ్లాదో

అను యా బుద్ధుడ శిష్యమందునను లేవన్ పేద గేఱంగు; అ
ల్పవయోలం దుబోధి పోనెను గణానందున్ తనశీఘ్రు; కం
దని యపమృదునా; అని; చూహ్లాదె నహాహ్లాదహతి; రామప్రభా! 1128

శ్రమము గొల్పు ప్రయోజమున్ విశుభమున్ సంధిల్లి కొల్పంగ రా
హు మనం మేగెను పీఠ; ద్రావమను ద ద్రావకలంబునందున్న శి
ష్యమహాకవి; అని మిథ్యముం కను దబోధమృదునా గాదెయ పా
దములం బాతాను చమ్య ద్రావి; నతి తంతన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1127

"మనిషంగ్రాణి తర్లికంద్రులు, మహాపుణ్యాత్ము; నా యంబి
మనకున్ యోగ పతి ప్రతిగ్రహముగా; అల్పన్ కనున్ పిత్రులుం
దిను; బోధుంజని; అని, నే బ్రతికి పీఠం బొంద; గాపాడురా
ని గల్గో!" నని యన్న బాపని నెన్నిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1129

కను గాపాడుగ; తర్లివైదు చిత్రైకన్ శ్రావిపిన్ బంధువై
క మహాహ్లాదు; తనైక నాక్కునకె యుద్ధావయ్య! నీ వెంత; వే
దినదానిం బరితప్తసేనెను పూదాదీనంబుగా; లేయ; మం
దని రా బాబు; కలంబు తానికని బ్రహ్మజ్ఞుని; రామప్రభా! 1128

అరుదంపాదుతి పీఠ; ప్రోధకపు కయ్యన్ కేదరేగాని అ
దనకుంకంగ మలంబు విండును, కవనన్ మేలివై యంబురే
కను నెల్ల బ్రతికందగా వంయ; వైకన్ లక్షణన్ గోవు ని
వృదు రా; బద్దా! యే దకం దనుని మెప్పున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1129

నమ రా విద్వివరాళా సేనునది విత్పంజరం గృహం బ్రోహి, తా
 కుని తామశ్చ మన్యగ్రహింపంగం పీతున్ మెంజ్జిదన్; నేన గో
 రమ దీర్ఘాయతః గామలోగమయః తేలంగా; దమస్యాభ్యుపే
 తమ బ్రోహ్మం; తపి వారః; తంభేన కళానందుండు; రామప్రభూ! 1181

దత్తసేనుంధనః విత్పంజరీతి; వివ బ్రాహ్మణంబులో గొప్ప వి
 త్పయతన్. నీ సుతుగా, తంభే మనుయే బ్రాహ్మియ తా తర్పతున్
 కయ మోరాత్పిత మోని, పుత్రోత్తరుణ జేరం విద్యాయం బ్రాహ్మ సం
 కయః కీతుం; తపి తెల్పు; సం తపః బ్రాహ్మణన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1182

కామకర పీఠయః తంబ్ర కక్కులగు గోర్కులో కీర్తులో ఉదో య
 నమయంబునుడు, తేలిపోగండు; వత్పత్ తంబ్ర తాంకన్ నమ
 మ్మమ గావించుని నరకూ పరమ తర్కం బంబ్ర; మీ వేర్పు ర
 క్కుమమమే బా..ద; నన్ను మోని గొప్పపీఠన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1183

మనీరాణం కిరః కీ సుప్తత్రోతుని వమ్మం తంబ్ర తా నొక్క రా
 అశేతున్ యోగ నమో పితై; మనుకలై తావించు నీతుండు; నీ
 తులై మీ తెరలేని యత్నపతునై తన్నుండు ప; వ్మయః గో
 తు గారేయః; తంబందు మెచ్చుకొనెనేర్పిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1184

పరగన్ తర్క పరాయణన్ సుతులు వారా; తండు మేల్లై నే
 పురలో; ¹¹⁸⁵తర్కయః; తంబేను నవవంబం బ్రోత మీ తెల్లయే
 కరణ్యాం అరవ పీఠి నమో; మ్మత త్త పుత్యాత్మనా;
 కీరమా మీ పితృక ప్తై యంబు వితి మెచ్చెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1186

వదలిం బ్రోమగ. స్వయం పు త్త్రవతి అంబు అంబువా కయ్యవన్
 పావనా పావన వంబు బేమి కృ మంపావనా యం బేమివన్
 "అంబువాన్ పావనావనావన్ బేమి వంబువన్, పావనా
 మున్ ⁶⁴⁰బేమివాన్; వంబు బ్రహ్మ మువన్ పావనా; రామప్రభా! 1138

కమన్ నివృత్తి లాన్ "రంధ్ర నిమి అంబు అంబువా రంబు నీ
 తిని నీ కొందరుగాన్; రంధ్ర మువన్ ⁶⁴¹రంధ్రమంబువా అంబువన్
 మున్ రామప్రభావన్ మువ్వివా రామన్ మువన్ నివృత్తి

మన్ మంబువాన్; అని తిని; రంధ్ర, యన్ రామప్రభా! 1139

మన్ వన్ నీతి, భవన్రంధ్రావన్ మువ్వివన్ మువన్ అ
 నిన్ అంధ్రంబు మువ్వివన్ మున్ "మంబువాన్ మువ్వివన్
 మువన్రంబు వావన్రంబు మువ్వివన్; యన్, మువ్వివన్; వ నీతి, యన్
 వన్, మువ్వివన్ గోవంబువన్ గోవంబువాన్; రామప్రభా! 1140

నిమి యంబువాన్; గర్భవన్రంబు వేమన్ నివ్వివన్ మువ్వివన్
 మువ్వివన్ అంబువాన్ వేమన్, మువ్వివన్ గ్రామ నీ గ్రామ; వ
 యన్రంబు; వేమన్ నివ్వివన్, వేమన్ నివ్వివన్రంబువాన్; రామప్రభా!
 వన్రంబు వావన్; యన్ వన్ గోవంబువాన్; రామప్రభా! 1141

మన్రంబువాన్ మువ్వివన్ అంబు; మువన్ వావన్ గోవన్ పావనావన్
 మువ్వివన్రంబువాన్ మువ్వివన్ మువ్వివన్రంబువాన్; అంబువాన్; వావన్

మువ్వివన్ వావన్, "ప్రభా! వేమన్ వేమన్; మువ్వివన్ అంబు వావన్
 గోవంబువాన్ మువ్వివన్; వన్ వన్ గోవంబువాన్; రామప్రభా! 1142

“భవ రుద్రక మేనీయంపదమృతేనా తదన్యుతర్కణాః ।

ప్రమంగా రోషేన హేమయన్ మనః” మనః బృతర్త యుతానై

గమయంపం చన యోగ్యాంతు సుతత్ గామయేనా భక్త్య య

త్వమ లోకేతి యంత గమ్యున కళామయంపా రామప్రభాః 1141

మదహోశీతః తర్తవత్తమయ మ్మోలాభాత ప్తేన రో

తితమే తేనీతి, హుం చందమయన్ పే తెన్యః కల్యాత నం

చిత యోమయన్ కల్యాగస్త తతస్య శ్చేమయన్ చామ రి

న్దిక చిత్ర స్థేయః తమ్య నం దేవీయంపన్ బ్రహ్మః రామప్రభాః 1142

చివయన్ బాన్యక పేద్యున యా చిత్రేదీయన్, గామయ నం

క్రమం లాహ్మయన్ తేనః ప్తేద్యున సుమోద్ర ప్యామయన్ ద్యుత్తై

క్రమ రీద్యుయన్ తిప్ప రామయన్, చిత్ర బృతానన్ యో నం

గమ మయన్ గ్యః ప్యామ తదయన్ పేద్యన్ బ్రహ్మః రామప్రభాః 1143

దవనిం బుచ్చగచిత్తమందుకె వెన్నామిత్తు; చక్కణచమున్
 బకపెన్ దీర్ఘ తపంబు; నందుండు వల్లయుండు మంతోష ని
 ద్వుడుగై చక్కణ మిచ్చె నా ముప్పిరి గొన్నాకానింగురి నే
 గిరమే వచ్చు; యిందు మెచ్చనమి బిచ్చిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1144

అనబాల్గది నీ తపోవత మిరన్ సంపూర్ణ సంసిద్ధియన్
 గదియిన్; నీచు తపంబుగల్గెడివి; నీ:కన్ దీర్ఘ గావించెయ్యం
 దిన యా చక్కణ తెల్ల విన్ను ముని కోటం గొంతొకం దుండు వెం
 టు; నటండు అకమెట్టి వచ్చి; నది మాయన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1145

అనుదం యా అరిబాద యొక్కముగ మాయం ¹¹⁴³బిచ్చి నమ్ముందు; పొం
 తె ననుకృప్తిని గావించుడు ముంబం చేకొంద నాదండు నే
 గెను నిర్ధారణంబు చక్కణ మహా ¹¹⁴⁴స్వయంగా; ముందు న
 పె నహంబా తపయంబు గొనెను ¹¹⁴⁵రామ్మిన్ మెచ్చి; రామప్రభా! 1146

చకపో దీతి: తపంబు; నైకొనియె వెన్నామిత్తు; యా వెక్క బ
 మ్మక పీఠంబుగ దీర్ఘంబు ముంబాకం; త న్మహా పుణ్య పు
 మ్మనిటం బోగ నొకప్పు దీనక వియక్తంబొడి యేటెచి ను
 చ్చుర; కండుం గతియంబె మెల్లంగ మహాత్మానాది; రామప్రభా! 1147

నింబంబెం చక మా మహాత్మునిని బిచ్చియను, మంతోత నం
 నర ¹¹⁴⁸నైరాపది కమ్మంబు మెచ్చి చ్చక్కణ బిచ్చి త ద్రివిగా
 స్థిత విత్తంబె కలంగె; ముఖ్యంబు వ్యస్తీస్త్రీ తాంబెం గొనెను
 మ రహం బాది; వంబు గొనెయ్యం; తోడుం బెచ్చ; రామప్రభా! 1148

843 బిచ్చి; గంబా; 844 స్వయంబు; 845 వే 'వ' బోర్మ; 846 రాంబి;

ఓసి, 'యో! యచ్చర తేమ! స్వాగతమః కంఠే నీమ గర్హితుః; నీ
మది వాచంబున ముదఃగోయ; తులంబున పోష్యమత్ గర్హః మో
పాత వాచంబున మిన్నుతుండు నమ నేయం తోర్పు; వన్నీలు తో
మృదువుం బల్కిన గొళుం; పని నహాభ్యాసాతి; రామప్రథా! 1149

పదగన్ మేవర తేనె సర్వులని పోష్యమిత్తుతోగూరి త
పుర మిట్టే పదియొత్త 647 పాద; పిదపర బాహ్యురతు 648 హెయోగ్నిత
గరఃగంబాబుల తొందె నీస్థి కృశముం; గ స్త్రీంబులెం తాం; నే
వెరపుం తో; పద ప్రోచనధి; పది వెల్పున్ ప్రవాహ; రామప్రథా! 1150

రక మారోదన; తీసియే తెలిసెం గార్యజ్ఞ తా నేవర
తనిగా; బన్నిరి యా యెపాతము; పదసర్వ మోష్య; గా; వన్నుల
తుడు వాచంబు గలింపె; తా ముంబు హెయోగ్నిత్తు; త్రీయంబ; నుం
వరసెం గొళుం; పందు మందురి కరానందుతుం; రామప్రథా! 1151

రేయోమరం బుయ్యేంబు తోర్పుని ఏహాభ్యాసంబుగా; గ్రహగిరిన్;
భయ; మి వ్వాగ్ధన నేపియం హెయోగ్ని 3 న్నిట్లు హెయంబు ని
కృయతం నాల్పి తపోమృ హేతు మగున; రామియ; గామూరుం
త్యయ; ముందన్ మది మందె; పందెనె నహాభ్యా తోర్పు; రామప్రథా! 1152

పం చిత్తంబును తొందెనెంబుండు; బాహ్యురతు; మోసి, యా
య్యలు వీర్ధంబుగా; బుచ్చుయం గమగిరిన్ రోమంబునన్ మేహాప;
నిలిపెం తేయం 649 ముత్తొందు! ము; యే విల్లూచ్చుడున్ వీతరే
వంగంబాబుల నామె; యం పని కరానందుతుం; రామప్రథా! 1153

647 పాద;; పిదపర; 648 హెయంబున; 649 గర్హితుం;

పాని పూ చుక్కర లేదు నే మనక, తప్పం రప్పి గుర్తించి, ని

య్యని పల్కెన పడచించి, మెల్లంగ వెలో యిట్టొలుసుం కానీపో
మన కా నుత్తర పిక్కుగా, తమయి బ్రాతేయ్యది పోర్లుంబునం
మనః తేయంగ; నుంబుం వెంబు నుంబు మెంబున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1154

అని రామన్ నడలించుకొన్న మని, కామాదుర్ పిత శ్లాం నం
జలించుక గుడుగన్ మనంబు నిక పేర్వచ్చుం బర్వంగా పీక, నం
కలహా నట్టించెనీ, పూరి ద్భవ సంకల్పంబుతో; కా మరో
వచ్చుమివల్ల తమంబు తేయని; కనిం ద ద్రవ్యహ్మ; రామప్రభా! 1155

అని కామన్ నడలించుకొన్న మని, కామాదుర్ పిత శ్లాం నం
జలించుక గుడుగన్ మనంబు నిక పేర్వచ్చుం బర్వంగా పీక, నం
కలహా నట్టించెనీ, పూరి ద్భవ సంకల్పంబుతో; కా మరో
వచ్చుమివల్ల తమంబు తేయని; కనిం ద ద్రవ్యహ్మ; రామప్రభా! 1156

పెరిమన్ పి వానరించునట్టి తమమన్ పి పెరిమన్ పెరిపి వ
ర్చిం; పీచైన బుద్ధి ప్రకృత్యైకతయ, వానీన్ పి మహాత్మ్యంబునీ
గర మగ్గించుడు, పిన్ మహాత్మి యని చక్కాచీ తు నే నంబు కా
వరమిష్టం బని, నుంబు మంతనీతి; వెంబున్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1157

అనంతకాలము నొందె మోని, పని యే ⁴⁵⁰య్యదాత నంబునునీన్;
వానరిన్ నే నం ⁴⁵¹నేద హానముం యూర్పుక మోని నిత్యంబునన్;

అనంత కాలమి నన్ మహత్తి యను సంఖ్యం నియ్యునన్ ⁴⁵²పూర్వమి యం
చనియెం గొనెం; కంబు పెరిపెను నమాత్యమోని; రామప్రభా! 1158

850 యే య్యంతో; 851 వాన్; 852 నేవ;

అనువద్యుడవు; నవ్ తిరిగివ్రేలుచుగా నుండినవలె నీ
 కనువోనో? యనిమాత్ర మార; తమిళన్ మోర్తికన్ గలయెత్తి 11
 పల్లవు: 'గా విష్ణు'ని, "యిత సాధనమ సేయవలయు నీ;" కందు; 12
 చెప్పును గంజాం కటా మోరితో, నమకు తుప్పిన్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1189

దయమన విష్ణులతోడ; గూతుకొని యుత్తరావయం బొంది గ
 ద్దయ; బాపై ముఖం దవలగనకు; బ్రాహ్మణులె బా మోసి, త
 ద్దయ; బుధాగ్నిని మర్క ¹¹⁹⁰యించు కనివర్తకంబున్, మహా హెళమో
 గ్రియ; కందున్ వదియింప బా గురువు బంగెం బాంబ రామప్రభూ! 1190

—*—

విశ్వామిత్రుని కథలు తానుచూచుచు వ్రేల గయిల్లు నల్లదిగిన్
విశ్వామిత్రునియైనైరి నేరకలుఁ తాదాపంగ వింజయను తత్
శక్తిస్కర్తన యోగ్యులంబు, పిఠాస్థానంబును బోలి, యా
పైకృష్ణులు తెంగు; నుం దని నహల్యహరిః తామ్రపథుఁ 1181

“ఓ! కంటా! నీకు నేరకాశ్వులును బుద్ధిగోపనఁగా గోరుచు
తా వెల్లారలు దివ్యుఁ డి గలిగి నై నుం దీయ్య మా శోభ్యు; తా
పెంబాకేళి, దశస్థి, గాధిబాధిఁ జొక్కం గొల్పు నీయందు వి
స్తార ప్రక్రియః నన్న యంత్రుఁ డెగడుం ద ద్రుహ్యుఁ తామ్రపథుఁ 1182

అది యిల్లం దశవల్లఁ గా దనచు ల్లా పిష్టియందు లక్ష్మి నె
మ్మరి నేమ్మగ్రమగాగ రంక యిఁగిన్ బాహిష్కరిం బాది; పెం
పు దరికృంగం బొదితాదు; పరు; నేవుం బాపు; నీరేమి నే
నెదఁగి నల్ప మనఁగూడ తామి, యిది మిప్పిన్ బ్రహ్మ; తామ్రపథుఁ 1183

యేయఁ తా పంజరము; యావనిం దరమి; మోహవిష్కరిం జేయఁ గో
వమనన్ మంయఁ బ్రయత్న తామి ముం తా మోహాంజలిం బోలి; పా
రమగా తావమసానిసేయ, భయ మారన్త నన్ను; నుండేమి నే
కనునుక రి; దని కంటి; యేం యిదిదఁ తా కంఠియఁ తామ్రపథుఁ 1184

నను పి ల్లా యనుగ్రహించవలయున్; తాళక్షిం గాది పి
వది; యందున్ పక్షులం బొకంగ, నపు తా నైతుండు తా రంకమన్
గది, “శిశిల్లుకు; మూరు నీరు తుట్టెనీ తా మూరు బాణింపుమి!
యది; నుండుం తెలిపెన్ భయంబున నహల్యా జ్యోతి; తామ్రపథుఁ 1185

భవదేవంగం మీ పరంతపదః పెద్దాన్ వేదమన్ మన్మథం
 తును నీ వెందుము నేను గోరింగ నుండుం బ్రక్కవే నీకు; నీ
 కను బోలిన్ నీను వెందుకుం మదమం కన్నన్, మనననమ్మమి!
 అనె, బాహ్మియు; యెందుఁ తంతిరి కహల్యాబ్ధి; కామప్రభా! 1185

ఐదు సింగారమి ను న్నరసింపవలె ¹¹⁸⁶దేవుడు; నీ పంకదు
 నిలుమి! మాదు పమిపమంబున నటన్, నీ స్పర్శ శృంగార లే
 వైచిత్రీ; పంకియై చాటు; గాదియాయ నీ బాలంబులో ¹¹⁸⁷శివుడు; నీ
 బ్ధి; యేం చింత్రుండు ను న్నరసిం; కవి తిట్టన్ బ్రహ్మ; కామప్రభా! 1187

ఐగ మీరంగును కంత, బొలితు మది బ్ధిన్ బాగ్బోహుం
 ఐగ; బైసేతం నలర్పరించుకొని, యెప్పుల్గుల్కా నీ క్షమ్యులున్
 బుగిం, బై నమిం బయ్యి; వేదన నిఁకం? బాధెన్ లలా మృతముల్
 మిగులంగా; కవి యా యహంబు; కనెన్ మీయ్యు; కామప్రభా! 1188

అనశీ యర్థి పవంత; ముందును గూయంబొప్పు; గెంకంబులున్
 అనమింబున్ వినుగొంకకుంత; నీఁక బా మృత్యుమీదే శ్రేష్ఠ, య
 కృష్ణమాకంబుగఁజేయఁబొప్పు మృదులాకావమున్, ప్రేమ న
 ప్రేమ మెప్పుంగ; నటం భూర్బులును పంబు బొప్పు; కామప్రభా! 1189

మన ముచ్చోలుగ నూగె మనసి; నిమగ్నం బొప్ప మే నెల్ల; ఏ
 చెప్పె గమ్మల్; గదిమింకె కంత యెందున్; నీమంబుగా శంకయన్
 గొన బొచ్చెన్; బలబేది కంఠ మని యెందుం బాధె; గ్రోకంబు బా
 ల; పటంబున్ ముదమోక బాధెన్ కహల్యాబ్ధి; కామప్రభా! 1190

రిపి ౨ వపు; రిపి ౩ వం గూలు;

చివ్వుకగ్గె మనక, వెలార్చెవ్వు మనచేహము లే మనక, నీ

చిరుగామగం యీ కల్యాణము పొందీ! కామము గ్రోవమున్

అంబర్ధింబుగ తెంపెయివ్వు వను వ్రేవ్వుం బాంబో లే పెటో!

మనః లంఘన్ మనః కిట్టార నుయ్య తెల్లం బొప్పె! కామవ్రథా! 1171

తమ దా గడ్డెరు వ్రాళ్ళ తెచ్చుకొనె నా బొర్రాసేదా లంఘ మె

అనుమన్ చిట్టింగు గమ్మ కాలు; మనుమన్ కామము గోరెయివన్

మరికామం నీతి కంద; కట్టెయె వెంపుం బాంబుంబుంబుం; నా

లగు గాం; అది ఘోరి నా వన సహస్యామానీ; కామవ్రథా! 1172

తరమన్ మీయె కోవ తెగమన క మంజీమనీగారి, య

త్తక చిత్తక మనీ, కంభము గుణవి లంకం బొంద, "యో! కంభ! నీ

కురు కేలాము; తరసిర్, ప్లవ్వు; బొగి; బీయన్ కావ మోషం" ఎవన్

గదగించు గుణముం; న; న్నున కేలామంబుం; కామవ్రథా! 1173

మిరికో! లేదో! మహర్షి కామముం దేవేంద్రుంబుమన్ మనముం

మను, నర్చొయను నావి పోలి ఎవమంబున్ దాని; నా వెంబునీ

మనులై కొనుకొన్న కామముం; బొత్తం అయ్యి నా కంద; యం

బ్బయ; మంబామం చిత్తకం గది యహస్యామానీ; కామవ్రథా! 1174

శ్రమముం బొందు గోవ దూరము నా సొంతింబుగా లేమి గ్గే

కమంజీగొప్పవ త త్తబో అం ముంబో వర్తముం ప్లవ్వుంబుగానె;

వమకెన్ చిన్నత నొంది కాంతి నికపం దే న్నొగి చిత్తము నీ

యమం తెంవక; యంబు; మందిరి సహస్యామానీ; కామవ్రథా! 1175

ఎర రే మన్నను చేపిచేసెదనుఁ బా మేమాత్రముం గోప తా
 వ మామ్మంకగు లొప్పు నం దనుకొనెన్ బ్రహ్మర్షి; యా మేదనున్
 జ్ఞప్తమొయంబును బాపె; ఉత్తమం పశత్వం బొందఁగాగోరి తా
 నవదాతంబుగ; నందు మోసరి నహత్యామాళి; రాక్షసభూ! 1176

మనమున్ మాత్రమి గాదు; చేని వయనన్ హరించిన క్షేంకఁగ
 ద్ధిరుఁగానీ, విజయప్రయత్న మొక పాటెం గల్గి నం దాతఁ వెం
 చెను; బ్రహ్మర్షితతోన ముష్ణమును గించి త్యాగముం గొర మా
 న నిజా బోరికఁ బాపె; నం దనె కలానందుండు; రాక్షసభూ! 1177

పర విజౌంచితమౌ; రసంబుచుండున్ వర్షంబు వాళంబునున్
 బొరయుం బోదు. తపఃప్రకాశ మని యెంచుం గల్గెదో; నందు సూ
 క్షియన్ పీఠక చేయఁబాసి తపమున్, వే వీరఁ బ్రాశయాపున్
 గిది సామీప్యము; నందు మల్లసీతి మర్మిన్ బ్రహ్మ రాక్షసభూ! 1178

౧౩

కపటం యాః కపటం సేయేత్తతస్మై కయ్యేం జయేం నూత్యుగా
వివేచితం జగత్తురూపం; తస్మాదకరత్వం ప్రేక్షితం మౌనం ప్రకటం
వివేచితం యాః; తస్మాదకరత్వం ప్రేక్షితం మౌనం ప్రకటం
వివేచితం యాః; తస్మాదకరత్వం ప్రేక్షితం మౌనం ప్రకటం
వివేచితం యాః; తస్మాదకరత్వం ప్రేక్షితం మౌనం ప్రకటం 1179

అపియమేయ, నపాత్ర తోప యువ, మహావృక్షమౌ తీర్తిగా,
కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం 1180

కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం 1181

కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం

కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం 1182

కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం

కపటం వేసె మహాత్మి, విష్ణురాయ సంకల్పంతు గాతంబ, ఏ
కృపణతంబున, ప్రాంత పోయెను నా మందంబున, దీర్ఘ
వివేచితంబు; కపటం వేసె మహావృక్షమౌ; తస్మాదకరత్వం 1183

కపటం వేసె మహాత్మి;

అంబులన్ మోక్షము క న్నరొద్రవలము నుద్వేగ్యుండు; కా మందుచే
 అయ్యై వచ్చి నెగరెపోగక యున్ శిరోభాగంబువలంబున్ మై
 పులు కా మంబులు మూడు లోకములో బాధించి; లోకానికి
 భయ మేపారె; నలండు; తిండిచి నరనండును; రాక్షసభూ! 1184

అగ మెల్లం అనిదగ్గఱా నలుల పెన్పుష్టంబుగా; బోరె, కా
 లెగమించగల యగ్నిహోత్రుని శిఖర్ నీరత్నము గోల్పంగా;
 బొగిరిన్ భావన యన్ రావన పురు త్యాగంబు; నిశ్చివైతన్
 లెగబాచ్యన్ తృతి, నండు బాకొనుచు మంచెన్ బ్రహ్మ; రాక్షసభూ! 1185

చరగన్ మేము ప్రలోకపెద్దలిమి చిక్కచిత్తులిన్ మేల మా
 నియం; యత్నము చేసిరాము అహంబా తెప్పింపఁగాగోమయన్;
 అయం గగ్గలి పెన్ని ప్రక్రియలతో ప్రస్తా; తపోభంగమున్
 నెరవన్ తి; మని నిష్ఠ లంబు; వినిపించెన్ బ్రహ్మ; రాక్షసభూ! 1186

తరవన్ వెన్న నమచ్చువించు గతి మర; ద్రీతిమై యల్పదన్
 నెగనెన్ మోనినీ, నిమ్మ పోతు వింశ న్నిస్తాకముం బొందుటన్,
 చరణత్వంబు బాల్పయె చవమ; తెందం బోతు సొం బాతెనన్;
 నరి పిలుం; కవి నిష్ఠ లంబు; చెలిపె చ ద్రవ్యహ్మ; రాక్షసభూ! 1187

మనహరన్ యున్ శోకుకొన్నయని యా భాంధం ^అదుమి దీప్తులన్
 మనకుం తెల్లము; లేనితో నతఁడు నల్పంగుల్లా కన్పించుగా;
 దన నందీప్త తపోగ్ని మంచయనులేశన్ మూడు లోకంబులన్
 దనియలగా; కవి నిష్ఠ లంబు; చెలిపె చ ద్రవ్యహ్మ; రాక్షసభూ! 1188

పూతల ఇంటిను చెక్కులన్నియును; కల్పం వాసె నంతోడూన్;

పరియెన్దే నితూన్; భవానము పెల్లు గంపము జూచె; పి
దింగా; గొట్టి నెలం వెలం బ్రళయే వాన్ యందుల లేవెనన్;
దంపేనీ పిల్ల; నుండు వా రమ; రసెం క ద్రవ్యమ్మ రామప్రభా! 1189

జన తేజంబును మందగించ; జనముల్ హేలానము గర్కం,
పదం వేయకు ముది; లే పదులు నల్లు గూడుచో; యెరిగె
మనమందున్ నుప్పరియంప రాదు; ముతలన్ బొక్కంబులం చాల్చి; పం
వనివారల్ నుర; లందు; గుండెను శతానందులన్; రామప్రభా! 1190

నవయుం క నుప్పి యెగ్గిబోత్రవతి, వెన్నెన్ ముంబం గ్రక్కి; యం
కది లోకాని వాగంబు నలువంగా నెంకమన్నాడు లే

జన; పి లిట్ట బాపెన్ నేయ, వెక చిత్తుంబోల లోకప్రభా

ని గాల్పుం వాడు; యెడు వా కనుట; వెన్నెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభా! 1191

పకనెప్పీ! యారే; రాక యేజులపై వాంఛించును గూత పి
పకకోనంబు నేదరాల్; మను రానం వేదెయన్ లేర; న
త్తవమే గానా లోర్పు; పీట్టులను గిన్నావానికె పెంపమున్
పకకోపాయము; నంబు వేర్కొని కలానందులు; రామప్రభా! 1192

పకముం జూచు నెవకల్ గొయ, పిల్వపిత్తు; జీవన్; మగో
పకకన్, "బ్రహ్మణ్యే!" యెంబు పిల్వన్; వోర్పు పేపాళగా
లకపెన్ పొగకములు; దుంబునకు గిన్నావానిలో పెంపమున్

గురినెం జా; మ్మెది గొకమాత్తులును ముంబం గ్రక్కి; రామప్రభా! 1193

ఎత్తు నీ తెలివిత్రాహ్మణులకును కుచి-ర్ని నేను ప్రహ్వర్షణ
 ప్పరచెనంటను బొందితావు; నుం నోమన్ నేను నీ కేయాయన్
 గృహ దీర్ఘాయువు విద్యుదుంటును; ముం శిల్పోన్మహి! యంక నొ
 బ్బావు కాంతం; ఇతి బ్రహ్మ; యో భవే నమాత్యహతి; రామప్రభూ! 1184

వివేకవ సత్పుత్ర! వార లెల్లవఁ బెచ్చెం బా; గృహశిక్షకృతున్
 ముని; యోవార, పవద్వర్జుల్, ప్రతులు కన్నుం వెనుదేగార, వా
 నిని బోధింప నుపద్రాయుం బడసె కన్నెం; విద్యుతుం గోరె బ్ర
 హ్మను, బ్రహ్మర్షి పరిధృ మెప్పునె నమాత్యాత్మోతి; రామప్రభూ! 1185

మహాతుం బాతును, క్షత్త్రవేదవిదంన్ బ్రహ్మజ్ఞుం గూడ; క
 వ్యహితు మ్మార్తరి మన్న; బాతు నమన్ బ్రహ్మర్షియం దింక; నీ
 విహితాపేక్షను వీర్పరేని; బలిత్పత్తిం బొంద; వీకోన్మ నా
 విహతున్ నత్వర; ముం; వేర్కొనియె బాహిక్ బ్రహ్మ; రామప్రభూ! 1186

గుర తెల్లారలు గొంతువచ్చున పశిష్టంతుం ద్రియం వేర్వచన్
 గరిమన్ సజ్జమఁ బాపి గాదిబారి యుత్కర్షింబి, బ్రహ్మకు తె
 ల్లెదు బ్రహ్మర్షి నీ వ టం కనుట యిల్లం బెల్లె; క వ్యోగ్భవ
 బడగుం నీ; కని నంట గోకమబా; బొప్పం బెప్పె; రామప్రభూ! 1187

సురంన్ బ్రహ్మను పీఠబొమ్మరు పశిష్టం బాబులం బేర్చి, వి
 క్షర వీతిం కగు పక్రిక్కియడ నదిమి మంపం, గల్గె బా గాదిలా
 క్షర మంత్రాతుకమున్ కలామంతు యోవ బాగ్రేక; గాదింపఁగా;
 కలిదీ; మంతు తెర్చి గోకమబా; బాత్మన్ మెచ్చి; రామప్రభూ! 1188

వరసన్ పోయెను గోత్ర యోగ; ¹²⁰⁰ నువ విశ్వామిత్రుల యోగిండు; నీ
 కరణం బొంబెను బ్రాహ్మణకన్య; మీకు వక్షయోగను వేలండు; నా
 పరి యీ పొందు తన స్వీకరణ; మునులం వెంపొయె, నగ్రుణు వనన్
 అరగం గాన; వలండు; వేగొనె శరాసంబుండు; రామప్రభా! 1189

నున యా బ్రహ్మణుడీంద్రు; వెంబెగ నపొంపొయెండు; తర్కణునం
 మన పొంతుండు; నువ ప్రబోధన భనుండు, నీర్తి నిర్దంబునానున్,
 నున వివోద్రగ భరాగ్రుణు స్వీకరణ విభాకుండు; మున్నుండు; నం
 భవి ¹²¹ మాటావకయుండు; నా నెన శరాసంబుండు; రామప్రభా! 1200

అనకుం తంబు గాత్రపుత్త్రుగడు పాప్తాంగిండు; గాపించి, 'త
 నుని, నమ్మామ్యు, అవిత్రు; వేయండు వన్నుం, నామ విచ్చినిలో
 యననా! బ్రహ్మణుడీంద్రు; నా మును తన్యకన్యంబుం బొంబె; నం
 భవి నా పొయిని పొని వత్తమరిగా వంబంది; రామప్రభా! 1201

మం న త్వుంగడు నీ కరణున మహాబాగా! వివం గర్భిని;
 వెలియం గర్భిని; మీకు వత్తమను వన్నుం గూర్చి నా కిం; నీ
 ముంబొ మీ తవమున్ గుణించియు, నవసుర, మేము నీ రాగ్రుణున్
 బలియంగర్భిని; మం వనన్ అనకు; తంబం బొంది; రామప్రభా! 1202

అనకుం తంబ, "మహాత్మ! మీ యని తవస్వీకరణమున్, నేనున్
 గణించిం బాన నర్థుంబు, అలయోత్తంబై న శోకంబునన్
 వెనుమన విచ్చయ వుప్రమేయ మగునున్; మీ మంతగా విచ్చునున్
 దవివోపం అన; మం వనన్ అననిభక్తతత్ మెర్చి; రామప్రభా! 1203

తనరి నున; తనరి యాత్మికుడు విచ్చు;

మనదేవా! యముః కిచ్చ్య క స్త్యగిరియి రోమంయః తా తర్కాతా
 యు దీర్క్యం సేయ వింతుః సీ తేమతు వో! బ్రహ్మస్తి నే స్యాగరం
 వర్షయం ¹¹⁹బ్రహ్మదుః నేమ ప్రాథ్మక నిఃకవ మా కిందు సీ దర్శనం
 యసి, నేక స్మితలాతిమేయం వరహాక్షోదానః తామ్రవరూ! 120

అనఘం దర్శసి, మౌనవర్ణవతు వాక్యోత్తం యయం గూపితే
 సేతు మేచ్ఛుంతుః బ్రహ్మకీణంబుంతుః గూర్మిక్ కన్తి బ్రహ్మంబరిన్;
 వరయం యయ్యగః నైకానం సేవ్య మూర్మిన్: మౌనయన్తే క్షుద్రాన్
 యసి, తా తాదృశీ వేమదర్శనతు ¹²¹మత్యావోనః తామ్రవరూ! 1202

- ౩౬ -

పెంపాడే: జనులను కావ్యములు బ్రహ్మం దీర్చి: విద్వంసె వి
 మ్ముల గారేయవి రామంశ్చయంశు: బాహ్మికవత్ కాస్త్రీ యే
 ప్ర యే న్నాగ్నీమవత్ బుద్ధిగ్భవ నవస్థానంబు గావించె: ౧

మృంశుం బా: కగ మన్నవత్ సలిపె మెచ్చుక గూర్చి: రామప్రభా! 1206

వింశ త్పాదగత మో మహామనవరా! విద్వంశు:దీ! మీకు నా
 శ్లోం నా కన్న తరాదిపుం గనుకు, విశ్వామిత్రుగ్, తీ క్షుతా
 కలు త క్షుం క్షీరకాశ్యకాకు లని పూర్వభావమునం "శ్లోమిచ్చితిన్,
 విలాపిత్యాదులు: లందు: వేర్వొమెయి: వృత్తింగొల్చి: రామప్రభా! 1207

వికత కాకము, చంద్రబా? తనువున్ పిడింపగా వచ్చి తీ
 ముకు: విశ్వాదీ రామ బాహివను నర్హతగ్గూ పి కింకమన్:
 గృత బహుంబిరులై యభేష్టముగ మద్దింపూర్చి పి కే:గుంట్
 గతియొ: బా: మ్ముది కౌశిం వత్తియె యోగం బొప్పు: రామప్రభా! 1208

జగతుం కంకట, "వో ముమీశ్వర యే ప్రాప్త్యానా: మో యంతి తా
 కతు వే తీతిగ: జీతకౌ: మనవి: దొలం వేయమిన్ వింశు: నా
 కెలకం గల్గెను వేవరాకు:వను బృహ్మకర్త లా వేల: తా
 యేన నిక్షేపముగా: గ: బొందె: వని బొయ్యన్ బాసి: రామప్రభా! 1209

మను మజాకర్తక బా? వే? నుకంట్ ముక్కంటి పిడింది, ౧
 వనకుండ్లి యెది యుచ్చి:పెట్టియె, "నువకర్త స్వభావా: కమన్
 మనస్సై వే:దిన నాకు మీరలు మదివ్యాగంబు పే:కుండుకున్
 గమిదీ! కవ్వుం:" ముం బాబ: ముంకంగా పొగ: రామప్రభా! 1210

రేలీ రేల్య

తం తెజానానా! వ్రాసుకొని యిది రంతన వేల్పు ¹²¹⁰పావు ని
 న్నం తత్తెన మేలియయి, నీ భవన్ పాతు దిచ్చ నవ్వాంకిన
 గలుగెన వారియెడల జనమృత; మరొకం యందుగా నొందె నీ
 పుష్పం నీ యింత వేదనాను; తని చెప్పెన్ రాజు; రామప్రభా! 1211

అం ¹²¹¹గోదంభయం నాదెనుండియే మరీయంభవంబునందున
 గల; విష్ణునాగ, నీ నొకప్పు ప్రభువుం గాండుగా; గోరి, ఎలా
 యల మున్నెం లింబంబి స్త్రీ శివపు నా వేల్పుగా మన్న రా
 కంబో; తం తని గావీపుత్తనకు; నిల్పున్ రాజు; రామప్రభా! 1212

పెరిమం మెరుకు గన్నునాకు వలెనే బృహ్మం విష్ణుశ్శయన్,
 గరిమన్ పేత యందు; విల్పునకు; ద త్కవ్యా లలామంబునన్
 పెరిగెం విత్తన యయ్యి; నీ; కలాకు వాచెన్ పీర్క సంకన్నానా
 వరునిం అంబుగగూర్చు తం కళాను సెప్పెన్ పాగి; రామప్రభా! 1213

పుష్పన్ రాజకుమారు తాయమను మర్వాహంబుగా గోరగా
 వెలుపం గల్గెతి నా యమోవింబు ప్రీతిన్ పీర్కనర్వాత్తగా;
 వెలుపం గోరి పీర్కనర్వా ముగా పీఠంబు నర్థంబు నా
 ఈ యందున్ జనమంబు గోరిన నెల్లం శెప్పె; రామప్రభా! 1214

తెలియం శెప్పెరి పీర్కనర్వా మన ముష్టాశ్శ, మీనాను పెన్
 విం విల్వారిని బాపి, యిష్టియతి దీపన్ పీర్కనర్వాంబుగా
 వెలియుం తం తని; ముందలో న్నపకు ¹²¹⁵బావిగ్గంబునన్ వర్చియన్
 విం నెత్తం దగ నొకత్తె; కనుదు; శెప్పెన్ రాజు; రామప్రభా! 1215

001 రాశయ్య; 002 యిష్టామయ్య; 003 బౌద్ధకృష్ణయనన్;

ధనుసంకూపతు జాతరై రి ధనువున్ వ్యాపించి దెవ్వురయన్;
మరి సూర్యునికి త కృతాశ్రమ ముం జుండు; నా మామయన్
జవలం బొందడు తారి నిమ్మలడు; తానం బ్రుద్దలై తార తా
పద నా ప్పునీర ను క్కుటం నెం తనకొలుండు; తామ్రప్రభా! 1216

తను వాక్యంబును నుకలంబురి తమనన్ దర్బాన నే జాం శే
పమునం జేసిరి పంతు తార బెడలో తాంబి. తామంబు గో
పమునన్ ముట్టరి నేసి నీ మిరిం; తామై పాన నా రంపరే
కముగా ముట్టరి యేతులాం; మనె నెల్లన్ రాజా; తామ్రప్రభా! 1217

తరి తా పశ్యక రాంతుండునకు నా సైవ్యంబు లు వ్యక్తు నా
శనమై; యప్పుడు నే కవంబునకు మెచ్చువేసికన్ నమ్మంబు;
మన నేనం జరుకంగయొ క్తముగ నీకం జంపంగ నాన. మ
న్మదవాచన్ శివుతోడ బొంద; నది వైష్ణవ్ రాజా; తామ్రప్రభా! 1218

సుదృఢంబుం గడు తావ్యరంబుని ధనుస్సుం దేరఁగా:¹²¹⁹వేసి యా
పెడ మీతున్; ¹²²⁰శివ ద త్త ముద్రి; మన లం నీరంబు రాముడు వె
మ్మది ¹²²¹నా విందది నెక్కు పెట్టెనెడన్ మా నీశకుం జెండ్లి చే
సెడ నీ పుష్కర కిచ్చి; యం పనియి వాసిన్ రాజా; తామ్రప్రభా! 1219

అందు తానెక దంపయున్ వినిన విగ్రహత్వగ్రీడున్ పెంచినీ
 నినుపున్ తామును మాడగా మతి వనియి ద దృఢత ద్దీప్తిఁ బా
 దనుపున్ యట్లు పదానిఁ బేర్చుగ వసుల్యుడైతే తాన్ బ్రతి లే
 పెను వాడన్ గొనితేర తాని మెలియి జేరంగ; రామప్రభా! 1220

చరితవ్యంబు సహృదాకరమునై యెప్పుడు త్రాకాంచితం
 బు వదలిపొంద వసుల్యుఁడయ్యెనయి, యెప్పుఁబాపు రోహంబునా
 నదనోరాము, రావలం బయితి కొయ్యెనదాని లోనిండు న
 య్యెన దున్నయిలు పెన వెన్నియి, ²⁸⁷ చరణ్యంబొన; రామప్రభా! 1221

ఎనియుఁ బ్రోవును మెరుకుఁ బొకపుడున్ బ్రహ్మాంశ సామర్థ్యమున్
 గల పెక్కులక్షను మందనంబుగదవంగా వేగ తానించ, వా
 రణ న్నూనితి చెప్పితిండు గదలంబుగల్గి నె ర్విన్యూన
 విలువం వారిని దృఢపత్తి యిరుదిన్ విట్టింది; రామప్రభా! 1222

అం రామ్యుని పూరిండ్ నేలుపు నివ్వలై న రోదంతమున్
 బల యెత్తులంబు; తెచ్చెతర మనుచున్ వా వెల్లియి తెచ్చి, "ను
 ల్లియియెదో బ్రహ్మంబుదీండ్రి మా మండుమలోనా ల్మోక్షమేగాక, వా
 లయ నిర్ధారణ వీని గో" ²⁸⁸ బ్రగిని వయిచున్ తాన; రామప్రభా! 1223

గదచెగాదు సుహా! మదానుమతలై నున్ యెవ గుండర్క నీ
 క్కుర రనోరగ వర్ణమున్ గడుతు లై నవ దీని మోహ్యు నే
 రర లా వాచిది మేయి దీయి నవర్ణల్యాక్ష్మిను దృష్టి మ
 స్తిత వాగ్గన్ వడియిండు; మం తని వదిలెన్ తాన; రామప్రభా! 1224

287 చరణ్యం; 288 బ్రగినియ మెచ్చిన్;

భను పిచ్చాపిరి వందువారివెలుగున్, భక్త్యులునన్ మోర్పు; గూర్చి
 ప్పెరి యెచ్చాపిచ్చెనైన, విండుగను వేర్చిన్ ముచ్చి, సంఘించు
 పిచ్చెనెం, తుగ్గ గూర్పు బాణమున వేర్చిన్ వానిన్ లాగువా
 పిచ్చెనెం గను; మింధలారక; పని ముచ్చిలూని; రామప్రభూ! 1226

హరవేపుం పిరి వేది దేవతలు; కొయ్యన్ వాడు మా వారిన్
 పరమం భరిం చేసి, నా భనువు భక్తిం ప్రితి మీ మందలన్
 వరగం చేసితి; రామంక్షయించున్ బ్రహ్మా! మీరే యాగన్
 బురింపంగ నొనరుగ; భారవ భరాపాదండు; రామప్రభూ! 1228

"తనయో వి ప్రితి యేమియో గను" మనం ద న్నొని శ్రీరామనిమ్;
 మని యాతన్ "విచ్చి యాత; నా గిరిజాపుత్ మొదైన పెన్ మూత నె
 వైదు; గంధామర వలం కృతమునై నీమిండు నా వాన్మకం
 యగు నహ్మారముతోడు; నాని, నది యెప్పుం గొంపు; రామప్రభూ! 1227

మరిదేలో యది లేవ నెవైతము నొప్పున గుణ్మ నీ పిచ్చ న
 భక్తిపున్ వార పరిత నేసి బి సంరామిండుగా నెంతు నా
 పిరి విల్లాన; నున్న మోగెయిదు ముచ్చిర ద్రయన్, "మీయ మీ"
 బని బ్రోవ్వామయి నేసి బొక్కయి యాహ్లాదాన; రామప్రభూ! 1229

భనువున్ ముక్కను వారి, లేసి యెంకం ద న్నొనున రాజులన్,
 వన సంబోధము పుక్కయెండు; గను బొచ్చున్ వారి సంఘించి, విం
 బు బాణంబును గొల్పు, వారి, పది మందిన్ లాగ, నా పిల్ల పి
 జ్జన; ప్రాణెం, విడు గంత హెచ్చున నొంట్లన్ ద్రుక్క; రామప్రభూ! 1229

గిరి సంబోహము బ్రహ్మన్ నమింతున్ శ్రేష్ఠులు కంటింది నీ
 క్రిత మునుం నీయగివట్టా; ఇత లొంటెన్ నీతి; ఇా రెల్లయన్
 దకమై గూలిరి; బొందిన్ ఇవకునిం ద ప్రాచు పోవకుండ్
 బొకంగన్, మూర్చిరి రెల్లవారలును గుఱుం బొండ్; రామప్రభా! 1280

ఇవకుం బాచుం వర్మయంపకును, ఏర్పామిత్త్రుగింజారి, "యో!
 ముదిరేదా! భువి రామకృతుఁ బొకంగే మహ్మదీకన్ నీను; వెం
 చకు ఇా నీ ఏలు వంక; నాన నని నే; నానింప నీపాచి నీ
 చుచి యుద్ధిన్ దకపోచ;" సం భగియి; బాదున్ ⁶⁷⁰భాక; రామప్రభా! 1281

తలఁచంగా నినియంత నా నుచి వింతంగొల్పు నత్మంకమన్;
 కలువం గల్గెను వింత చుక్కనచ నొకాగ్గంలు మా నీకకున్ ⁶⁷¹
 చింత ద్రిశిని రామకృతుఁడు; నేర్పిన్ నీక మా వంక పి
 మ్మిం బల్లెంగ; గీర్తి; నెచ్చు; నని యుద్ధుం ⁶⁷²దండ్రి; రామప్రభా! 1282

మనిమంబా; మను నీక కుంకువగ నొప్పన్ వీర్య సంపత్తియే
 యెనుమం నేనితి; బ్రహ్మయెంలు; గోళం ఇత్తంకమన్ నేను నీ
 బెను; నా ప్రాణమం ప్రాణపై నెగను పుత్రిగిన్ నీక, నీ రామ భం
 క్రున కిత్తం, దమ కీవనం ⁶⁷³గొవి; యెం బాణ్ణుండు; రామప్రభా! 1283

ఇకగుఱం దగువర్ణి యా దళదళ శ్వాసాలు సంక్రిత న
 మ్మితికై మంక్రలు నా యయోర; కిచ్చెనే కంపంగం; పోర్ మ
 క్రవన! మీ నీ గతి రామ లక్ష్మణులతో మా యత్నముం బాక సం
 గతిపై వచ్చినబాల్లె; బుద్ధి; ననియన్ శ్వాకల్లె; రామప్రభా! 1284

670 పళ్ళ; 671 శి; 672 యుద్ధున్ రామ; 673 మన్ మతి;

పద రామం దొడగొప్పవర్ధిని నెమర్చుననినవన్, హరు నీ
 కుమి నీ బాధగ్గు వేడునోరునయ నేక స్వీకరిన్ పెచ్చుచున్,
 వికసితపతక పద్మమెడనకు వ్యవీలించి నీ ముక్తకుఁ ను
 తుయెని గొడుగులోప నా నవహా బాధోదార; రాక్షసవహా!

1315

పరతిన్ ముక్తకులు గోసరాచిపుకడన్ విభవపతి నేసి, యా
 నద నాల్గోది! నుండు మి క్త్రీ వహితులై హిత వేహుత నీ
 తిని రాగెగ్గెడు పట్టవీరులకు శ్రీనివాస పిత రాల్లాపై ను
 ప్పన, పంజోవెను గూరు రా, మి వహియన్ రాజు, రాక్షసవహా!

1316

మరి యంగీకృతి నొంది యా నవక భూతుల కంపః క త్తీర్థులన్

అని కళ్యాణులునై వయోద్యుః కదియెన్ బ్రాంకిం గొనెన్ ^{౧౩౩}తప్పు యి
వ్వున మూర్ఖాశ్వులు రోజుపల్ల వచనములు నర్చి; మర్నాడు ప్రా
ర్థన సాశేతము; పేరి రెల్లయు ముగ్ధులన్ కన్పి; రామప్రభూ! 1207

అని, కా బొప్పము దాల్చకరాచమన నానాచేయెమున్ దగ్గియన్,
గని యెవ్వరిని రామప్రభూలు వేగం బోర్చి సాశేత వ
క్షన భూతాళు నెవ్వలు; గైకొనుచు కా వత్సలమునన్ బోర్చెన్
గొనో; గర్భిని, ముగ్ధులన్ పెదమును గొంతాక; రామప్రభూ! 1208

కరవృత్తెను నెవరులు; యం తేనెయ్యైతన్ నొప్పు భూ
వతినిం లం తీరతుం బ్రవర్ణు వదనున్, కన్న నర్థులుం గనన్
మరి నిశ్చంకర నొంద, కా నున్న లాహరింబునన్ తత్తీ నం
ర్ముతులై మెత్కిని పంపియన్ వివయ ముల్లెప్పెంబు; రామప్రభూ! 1209

వివర్ణ తృస్నిక పుణ్య నెయ్యెన్ మహాశేఖ! మహం బుల్లు; కా
అనకుం కలపెను; వారి ^{౧౩౪}మాతలము; మా సొల్లమున్ మిమున్ స్నేహ కా
వనమై పీ గురుదేవ యుక్తముగ పంపించిరి పీ వేమము
గనుగొం; కందరి కంబు; బ్రాగ్దం ^{౧౩౫}పక్కాచెంతు; రామప్రభూ! 1210

అను సొల్లాయ నెవంతురాగ్ని పృథులన్ వర్షాములన్ సాగు న
క్రమముం గురిపెనొక మ మ్మనుగ వోర్లంబార; బుద్ధెందీ దు
క్రమ పంకాగణి యెంబు; అర్చి, ముంబం క మ్మలత్రు దింభోక్త యెం
కమును గ ద్దె వైమలై ^{౧౩౬}వేదసంభావ; రామప్రభూ! 1211

874 నెం అర్చు పదునూ; 875 ముగ్ధు; 876 ముంబు; 877 వెల్లుసాంబు

నదరాగ్రహి! గాఢసూనుచి, కణమంతర్వహితోప్రమోద,
 వెదవన నమ్మరి పి వెదవమన మేల్చి విన్నవించంగ మీ
 చి కయి వేర్వహః ఇదివర తిలమన గూర్చివ్ మమన్ మారు మీ
 పది; ఇన్నెం "వెంపుం" వనన్ దేశరథ వ్యాజిని; రామప్రభా! 1242

"అం మీత సుత పీఠ; కంఠ యిది వెయ్యం వార మా రాజా నా
 భవ ముత్పాదులమన్ వృథాంతులు తెన్నుగ్ గాగః విన్నవించు నా
 విలు త్రువన వయిచేసి నా కగుల విత్తియ్యిన్ ప్రభా! పిదమన్
 తెలియక మ్" దృవించు బ్రెగ్గతలు కి క్రిహ్మన్; రామప్రభా! 1243

తమ పుత్త్రుల్ కన్యరామంక్షులుండును త గ్గాఢసూనును, యి
 బ్బమి మా రాజాచి మోత వైవిధమగాః ఇ న్నెందియ్యారు; నా
 క్కమనన్ రామంతు పీఠకుంఠ మిది మా రాజయ్య నమ్మత్త్రీ పి
 తమ; వంతు బ్రియహతః విన్నవ దమాత్య ప్రేమ; రామప్రభా! 1244

కష్టమేనా! నృపుణన్ మోక్షులను నమ్మరాంతును వేం నే
 ల్లక, "మీ రామంతు పీఠ; నా కిద భమ క్కకన్యలును వాని యి
 ఎన్నుగ, నా విలు తున్న ఇయ్యి; మిద తెంతే నోరిగా విద్యమం
 రమయన్ మా వరి ⁶¹⁹వంతునియ్యె; వరి నా తెల్లారు; రామప్రభా! 1245

మనన్ వెయ్య మీ నోరు మీది; తమ నా కాంక్షన్ వంతు బొందగా
 బొందంపన్ వరి వంతు బ్రాహ్మణుని నయ్యన్ మా ప్రభు ⁶²⁰మిదమన్;
 ముగిరవయి అందు మీ త్త్రీ గురు ల్లాన్ మీ వరీవారమన్
 మునుగాగా; నని వేది నా నమ్మ లోవ్వుల్ నూచి; రామప్రభా! 1246

- ౬౯ -

వెంటరంగెడి యిట్టితోత్తముని ముక్తిపూహమున్ జండున్
 దిరిపిండ్ల ఎడం నేగ నా దళరభోక్తిపూలు; కంఠక మును
 ప్రసారో, "మొత్తి వదా! ప్రయాణము; ద్వారం దోరణుగాజేయ, పై
 యి ముక్తింబ్రుత పోలింతు; కవి యంతిం చెల్పు; రామప్రభా! 1261

అపు డో ముక్తిమరీ! ప్రయాణమువతో నేర్పూలు లన్నింటినిన్
 నవవిద్యాద్రివి దీప నల్పనయన్; తాగేని ముచ్చుంతు క
 త్నాపు రామన్ విచిత్రణులం గోవి భూర్యమన్ ననన్ అంపుమీ!
 వికరీతులం కక్ష; ను దేనియి నుర్విభ ర్తరా మప్రభా! 1262

కవచావన్ భవ నందయలం ననువన్ కర్మంబు తద్రంబుగా;
 జనివారంబు, వానిమెండు మనమం బ్రత్యేక యాదంబులన్
 దరంబు జాతుమ, దీపు యొగ్గగతి నేక ద్రక్షణం గూర్చి న
 త్వరమీ; ముక్తివదా! యిదన్ విభుండు మోదంబాక; రామప్రభా! 1263

మనఃగా సోగిరి వామదేవుడు మోక్షక్షేత్రముచ్చున్, వారి వె
 న్నని జాతాని, రిదాయులై నెగ్గెడు మోక్షంబేయుడున్, వారి వె
 ంది గావ్యాయుడు వీరిననుం గలుగు మున్నున్న ప్రశాంభాయు లం
 దివ నమ్మోదముతోడ, వాటి పరిపాదంబు; రామప్రభా! 1264

వెనుకన్ న్యూరసమందున్ దళరభోక్తింబ్రుండు, నయ్యులు వా
 మన రాజులంబైన రాజులం, నైవార్యములున్ తోలులున్,
 పున నేనా నివహంబుతోడి వరులంగ న్నోతు మారత వ
 మ్మిది సోగెన్ వెలుంబి రాగ కన నంగీ తంగి; రామప్రభా! 1265

ఉత్తమై నాచట బాల్లభాన్య మయినం బొప్పన వివేచనరా
 యును కేరన్, అనంతరన్ భగవత్ మృతానితో పక్షహ
 వయ మిచ్చన్; నెవవెంటన్ యతఃకు నన్నానంట మీరన్ ద్విజో
 క్షయ యుక్తం నెడుకేగె. నాయనకు మోహం నేన; రామప్రభూ! 1256

వనితావలయం వెంటరాగె అనకమ్మపాణం నవ్వాకలన్
 క్షురమై తెచ్చుచు యెల్లవాచికమ; నంతున్ కాత్త యుక్తంబుగా,
 అనిపెన్ నత్కృతి వార రెల్లరకు నానార ప్రవారంబు, ను
 స్థిత నమ్మోదమ, కర్తీయం తెనఃగొనం తీలార; రామప్రభూ! 1257

స్థిరులై కోనలుఁ ముందఃగా అనక రాత్రేయ విభుం కన్య ప్రియ
 గతమం బయ్యి, మరీయ కాగ్య కంకం గానెమ మీ రిందు రా
 గవనమ్మోద; కవరీయ పుత్త్రము విప్రాలంకంపు బుక్కర్ల నం
 గవయ న్ ని వింయన మీ కన మనెన్ గర్వంబు; రామప్రభూ! 1258

చెనయన్ బ్రహ్మణుషేంధ్రుఁ దీర్థం పరిష్కరింపొ పెక్కలకు బ్రా
 హ్మణుం బోక్కాచి, భారతీయ భరాపాల్కాగణం, మిమ్ములన్
 దన వెంటం గొని, నా పుకంబునకు శ్రద్ధన్ వెచ్చుటల్, నేమ నే
 నున పుణ్యం అని కర్తీ మైత్రియను మిచ్చెన్ నా; రామప్రభూ! 1259

చన నేతోపిత్రియం బ్రాకమ చనుల్, గాదులు నంబమ్మ లం
 చని నే లోసిన యా రమప్రవచ మంక శ్రేష్ఠతో పియ్యమన్
 మనసా పొందగ మంబి; నింకయను ను కర్వంకంట భూతానిరా
 లనయ; నం చని నంబేంటె అనక మృతాని; రామప్రభూ! 1260

అనయ! మత్కృత పుణ్యపావమన్ ని యెల్లంబు రెవంకః బొం
 యు నంభూత్తః నంక ని యెల్లం నంకమ్మోదమోదంబు కొ
 మ్మనక నీనా రమరామచంద్రుల లన మృతోద్ధృతహం దిమ్మోదన్
 బావనెల క్రం చనె మైత్రియను, పరభూషం నాచి; రామప్రభూ! 1261

చివ్ న చేర్చుత. "మీరు తానయి; వానిన్ తాన పెల్లప్పుడున్
 జగగున్ తాన్మ వదిలన్మ యదురు; జెప్పన్ రిందు తానా నురీ
 మన నుండుతమవల్ల; నే వెప్పుడు ప్రేమన్ మీర తి వచ్చినన్
 నరయన్ తాని వచ్చె గొందు; మనియన్ జ్ఞాత్పుత్తు; రామప్రభా!

1282

జగదం పెంతయి; తొంగి తా దళదళ జ్ఞాపొయిన్ విందు; వే
 ర్మిని నల్కాయు; జాతవచ్చిన మహర్షి వ్రాత మా తాత్రి యం
 తుననే బుచ్చును సాస్తవ నొప్పుమనయించుం; దక్షుజాల్లి రో
 విద తీరిన్ నులాయెల్లి, తొని రుదన్ విలాంతి, రామప్రభా!

1283

తన పుట్టినదిగూడి కోనలుకునున్ ద్రాక్షత్ర మర్చోట; బు
 చెప్పును జల ముచ్చటందు; వా జనకు రక్షిం ప్రయోగమునన్
 ముదిగెన్ దేవది పెండ్లి యెత్తుమనరో, మూర్ధాభిషిక్తా తా
 ముసారంబున; గార్భాభారముం మోయన్ శ్రద్ధ; రామప్రభా!

1284

యతన్ సామ్యమ పాల్గొనోపాత తద్వలైవ వక్షంబులో
 దన యుగంపిత కర్మ మంతయుఁ బ్రయోజ్యాన్య నువత్తియన్,
 ఒకప్రేమ్రుడు పూర్తియేకొనియిన్ వర్ధక నంపన్నమౌ
 మది పొరపాత మెంతయే నిమగ్నంబు జేయఁ రావచ్చుట! 1265

నరభాగ్రగణి మైపులు పిగఁ శతానుయన్ నమింబి, 'యో!
 గురుదేవా! పిరివించఁగా మఱువ వాసు వమ్ముఁడై వల్లి యా
 పుకవశ్రేష్ఠుఁ గుళధ్వజాం; గ్రతువు నమ్యాకృత్యంబును కొంది నో
 దర ^{సా}తంప్రేషిత సాధనానె యెవన్ వశ్యేభ్యః రావచ్చుట! 1266

అనుగంబోయితి పెండ్లిదేవుడంటే పాతాన, నమ్మక నం
 భరితాత్ముం దయ పొల్గొనన్ నుయ్యఁ బ్రేమన్వాడుతుం గూడ, నో
 దరుఁబొనన్; పుత్ర బాదు అంపివరెగాలా యట్ల సంతాన నం
 దర మిద్దన్, మనః కంట మైపులును నంభావించి; రావచ్చుట! 1267

మనవాంబును మనోమ్రు పోతుకొనిరాఁగాఁబంప జేగంబునన్
 నను నివృత్త వలెనై, తనవర్తూతనై సాగారి రా కాంబ్య ప
 త్తవము జేరగఁగోరి జేగమన్ గాంధర్వంబుం బాన్పి, యిం
 డెన పాతర, మది మిదు గొతువము ముంత్తంగ; రావచ్చుట! 1268

పెంతుంబువగు జేరి దూత లకు శ్రీతిన్ పోదర ప్రేషితం
 నుం బాత్తర, విది, యా నుళధ్వం మనోభంకున్ మురొత్పానమున్
 గుంబుం బా అనితర యుక్తమగ రాగాఁ గల్గె పెన్పెంబు మా
 ముంబో; రోద్యదగోరి పోదనవ వర్ధర్థులు రావచ్చుట! 1269

654 సాహిత్యము రెవన యదియ శ్రీరావశ్రీ:

చేతున్ తీర్చుటకు భక్త్యచక్రమునువాక్కులైనను బాగులును
 ఎవరెచ్చావుని గావమాన్యులని పల్లం జేరి యేర్పలలుగా
 విడుతున్ నల్పు భుగద్యులను బెగదిక; వేదేగ పోదక్క యో
 జగబున్సాగె, వివాహమునగులని విస్తారము; రాచుప్రభా! 1270

అదియెం దలక నుదాహును గని, మహాకౌర్య! ప్రధానాధిపతి వెం
 టని స్త్రీకోను భూమిపాణ విడుతున్ రావెంపు మాహావ్యవహర
 మనకుం బంపుట; బుద్ధి మిత్త! ఎన యెత్తంబో గతిన్ ముంత్రులున్
 తన స్వేతున్ ఎవివారమున్ గొలువగా; వందాదె; రాచుప్రభా! 1271

దని క న్మంత్రయ మేగ మా విడిచి, వైశ్యాకాగ్రయం బారి పె
 ల్లన నాహృదము దెల్పి; అంతరికము చుట్టానిది యెల్లారతో.
 అనగర్భీత్రు నళా నవంబునన ముక్తాహంబు బుద్ధిగని బొ
 వ్వున నేరించెను, రాద వియ్యముం నీవున్ బోయి; రాచుప్రభా! 1272

అనగర్భీద్రు మావ్యవహారి యన, వైశ్యామల్ మదిన్ వేల్పుగా
 గవనం బాపుడు; నీవ; నే గురువునున్; గారావ మా వెచ్చ నీ
 యనయి వత్త; మదియ వంశ పురుషాహంబు క్రమం నీకుదే
 విదివించుం దను; కం దనన్ దళదళోర్విజాని; రాచుప్రభా! 1273

చట రామన్ పరియంబుగా నిలిచి, "యశ్యత్త ప్రభావంతు ను
 వ్యయ; రా బ్రహ్మ; యశంతు మున్ను మది సంకల్పించె; వెల్పుచు వం
 తుల భూలోకములో మదిలి యను వాడు ముద్యుతం బొందె" ను
 యె; నే లోంగమందు బెచ్చు మహా బ్రహ్మ; రాచుప్రభా! 1274

అవసరం వొంటి పురివిగ్గె నుతును శక్తికీర్తి యీ శాశ్వతం
 నవప్రసంగ; కావని పంపకుండును మహారాజును వయ్యి వా
 రునిం గన్నెను బుద్ధులై మనువు నేక శ్మశ్శాశ్శును వొంటి నీ
 పను పై వస్తుతు నందు వయ్య బొకగన బ్రహ్మర్షి; రామప్రభు! 1275

మను పై వస్తుతు; తన్నయ్యి మను! బాహ్యును గావించి పా
 లవమన, రాత్రి బ్రహ్మచరిత్రునిం పిల్వబిడ్డ; వ బ్రాహ్మిన్
 పను; పిల్వపుపు పుత్త్రు; వయ్య; నరసుం జాలించి; బొ ధ్ధు మె
 త్తును బొంచంగ నయోత్క; నం చు చిత్తుం తుం; రామప్రభు! 1276

కవి నిల్వపు పుష్పిన్ మునుగాగం; పిత్తుం గుడిన్
 జరియించిన్ నుతుండ్రి పితప్ప; బహు కేవలంతుండున్ శివ్యుం
 దు నడియూ; తగు జాను; కాతవిగ్గె బుద్ధుం వయ్య; వాతుం; రా
 వధవయ్యన్ నుతు గాగ బొంచె; నది బ్రహ్మర్షును; రామప్రభు! 1277

అవరజాత్మక; వయ్య; వా పుతువు; రా వల్యునిం బుద్ధులై
 బవసుం బొంటి; ప్రశంతు; వాకవిగ్గెన్ బ్రహ్మపుం వయ్య; వ
 క్రమంక బ్రాహ్మను మండుమారు; తన; బొంచు గల్గె వ శ్మశ్శోతున్
 అవరమయ్యన్ యువబాత్మ; నం చు చిత్తు బ్రహ్మ; రామప్రభు! 1278

యోవనాశ్చ ప్రభు; బొంటి రాత్మపుగా యోగ్యుండు మహాభక్తిన్;
 విష్ణుక శైవ్యును; నీచి బొండ్రి; తగు రా వ్యశిండ్రి; బొంటి చు
 త్వువుగా తప్ప మునుం; నాతుం బహుళ భక్తుం బొంటి; వ
 ద్రుమనంది ప్రభు; చుండు పుష్ప; వని వయ్యన్ బ్రహ్మ; రామప్రభు! 1279

పరిశ్రమండు ప్రసేవతి త్రమణాన్తి పల్లనై నా యన్నతుర్;
 తరతుంతున్ ద్రువనంతిని తరమణై తానృంత వత్కిన్తి ను
 ప్పీడు; తయ్యిన్; నుతగా వతు తనీతు నొందిం; గాం తర్మణుయి;
 ఇరున్ మాక్కొర నయ్యి తాకరి కిన్ ద్రుహ్మన్తి; రామప్రభా! 1280

పరిగా, ప్రాహయ తాంబంపు శివలింబాదుర్ వయంబత్త, నా
 విని నా నొంబగ విల్వలింబియమ; నేరెరతాతి నవ్వాది తో
 వివణాన్తి యనీతుండు; తాత్కలును తాంబంబత్త తెవ్వింబరా
 ఇతి తావండు పాహ్మన్తి; కంబవియి; గింబన్ ద్రుహ్మన్తి; రామప్రభా! 1281

త్వగ నాటాంబిరన్తి; ప్రప్రవణమన్ వేవేగమే వేరి యం
 పు నా విత్తర వీర తావమన యావక్కట్టమం తానీయన్
 తొట్టన్ మృదువుతాక నా యనీత గోతాకర్త, యా తావతే
 నుగువన్ గప్పింబన్తి నునారిం; కవిన్ ద్రుహ్మన్తి; రామప్రభా! 1282

పరిబ్రాహ్మన్ వవతాంబిన్ తణువ గర్వస్రొవమన్ వేగ నా
 చిర ప్రోయాన; త తర్క మోపై విత్త తప్పింబంగ త్తేవంబు నిం
 విత తక్కణుయి, తానీన్ మెనగి తెక్కిం పొంది పింకిల్లి వే
 నీత తాకొత్తవ మెం; తటం తవియి తర్ స్థేయండు; రామప్రభా! 1283

అనుకాంబాదు వృశిన్ నృపాంబుది యా యహ్మత, తత్ ప్రాంతమం
 యర నా తాంబులోన నున్న త్తవమన్ ద్రొతాని మెప్పింత, త
 ర్కర తాగ్గణుయి పొంది యా త్వగువు వంశ్య శ్రీష్టాదో వాని, పం
 చిత మోచంబు; కంబు తెంబు తామగెన్ స్థేయండు; రామప్రభా! 1284

“వితుమి! యప్పును పూజ్యలాజ తయమున్ వీతం రగన్, వీరు గ
 ర్వు విమిత్రంబు; కంబు నయ్యర ఇం ప్రోకుండు; నేమ్యుం
 వనవయ్యండు; తత్కావహరిండు, శ్రీయ నొక్క నంబత్తి పం
 చిత వత్త్రింపు గలా తటం తవియి; తత్ స్థేయండు; రామప్రభా! 1285

కనుక నీ శతైవైవేదియను వాణువృంతుఁడై నిర్వృతుఁ
 నువ్వగుచు; తనీయ నెవగవము త ద్దేహించునన నీర్వృతుఁ
 కయ్యుం; గూతు పొకన్ నుండు ప్రవరమున నీప్రవంగా నీ కలుం
 దుయిండు తక్ తనయ్యుం; తటం తట పరిశ్రమయ్య; రామప్రభుఁ 1264

కందుకొక్కడు తల్లి నాయమ నమోదాకంబుఁ గాంచి వే
 కమి యేగి, ఏయోగ కోక కర ముక్తిం గొనవలం గాంచి; న
 స్కందమే యామి గుణ ప్రసూత యేయ పుణ్యస్థలముల బొంది; కా
 న్నక మంజుగతి యయ్యి; కా; కరి నగర్వ బ్రహ్మ; రామకృపాః 1287

రకంబుల వివిధ మోత మన్న కళలను గావించి రబ్బలు ను
 కర వాంఛన సగూఢాభిరామినిఁ జుట్టి మెంతుకే గోవలం
 క రహం బాంధవీసేనీ గీర్తితమఁజై, పుట్టాన్మృతై, కోర్కెనా
 ప్పర వేలం కయః యంను వాగోతి మనః || అర్చ్యః రామప్రభుః | 1256

(3) కాతంకయి ద్విప్రవృత్తి మకసేని తా మశ్వమంజారయ నా
 కసరిం బుట్టుకొన కలయిమనన్ మనమిగాఁ బ్రజ్ఞాపూరియిం గనెన్
 క నేతోనిది మంజుమంతు; మకుమనన్ వర్షస్థలం గాంచె ను
 (3) పోనెన్ సుమనసన్ విడిచు; నమయిం ద ద్విద్యుత్తు; తామ్ర పటాన్ 1286

౧౯౧౭ బుద్ధుని దుగా దశావస్థానము తన జ్ఞాతరై: కల్యాణిన్
 ౧౯౧౮ బుద్ధుని దుగా సుతజ్ఞునియును తన జ్ఞాతరై: కా విష్ణుని
 ౧౯౧౯ బుద్ధుని దుగా దశావస్థానము తన జ్ఞాతరై: కల్యాణిన్
 ౧౯౨౦ బుద్ధుని దుగా: ప్రవృత్తి: దశావస్థాన ప్రవృత్తి: రామదత్తా: 1800

పుడపొడు-కుడు, గుప్పొడు: కవే:గా బొచ్చుం బ్రావర్థుంబు క
 వ్వుకపొడుకు మదకర్మను చనయుగా నాంబ్రావ్వు:కై పొంచె; క
 వ్వుకపొడు-కుడు వచ్చివ్వు నుతుగా నాంబ్రావ్వు:కై పొంచె; క
 వ్వుకపొలావ్వులు కయ్యె శివగు: కవే బ్రహ్మర్షి: రామవ్రతా! 1291

మచ:యన్ శీఘ్రగ పుత్త్రు:కై ప్పుతు కలా భారంబును బాబ్బయన్
 లకగన్, బావెనిం బ్రతువ్రతు:కు ప్రేమం బుత్త్రు:కై యొప్పె: భూ
 వదు: కబ్బావీ: బుత్త్రు:కై వసంబుయన్ వడ్డె: నాథగు:కున్
 పర పుత్త్రు:కయ యొప్పె వాని: కవియన్ బ్రహ్మర్షి: రామవ్రతా! 1292

కర, నాథగ నుతుంతుగా ను మహా బ్రాహ్మి:యను గర్భ: క
 వ్వుక మాపొంక పుత్త్రు: కి కరకర వ్వుక కై వచ్చి: ను
 వ్వుకు:కై యుంబెడు: రాను లక్ష్మణు లవన్ దీపించు పి పీఠ లి
 వ్వుకునున్ బాకరకుల్, కలావరీ యెనిం బాబ్బాంబు: రామవ్రతా! 1293

చులితాని ప్రవచుతు నీ కరకర క్కళుమ్ముల్, మహావీరు లి
 నకనాథాగనయిన మంత్రికక సంభావంబె: పి యా మహా
 కర్మ కరంబ విలంబనుం దివని వ్వున్ వోర్చి, బ్రహ్మంక బా
 గ్గుర లేతం, వని తెల్పి ఎయ్యెయినెడున్ బ్రహ్మర్షి: రామవ్రతా! 1294

పర సంవర్ధిత కర్మ మంబు మహా! మా రామ సంభావ: పి
 వ్వును పీరాగణు, లింబు: బార్చి:యె: గోత్రవ్వులి విస్మయవ
 వ్వుర దీవ్యవరు బొరు, బాకర కుయన్ దీపించున్నార ల
 క్కళుల్: ను కనుయన్ వనించ: బాధ:గెన్ బ్రహ్మర్షి: రామవ్రతా! 1295

మం ద్ర్యం సమ్యక్రథం తాతకుతాం; గూర్ఖం బ్రహ్మస్థా కౌ
 తుః పి యత్యథ, తామంశ్చయంతం తాకొన్న పి గౌత తా
 క్తాతాగ్ని పేయతో పి తాతరసమః శ్రేయం తావ మే; కంతు పి
 క్తాతాగ్ని మారక గూర్ఖతంతు మిథ్య బ్రహ్మ; తామ్ర పథుః | 28 |

శ్రీమ విద్యాపీఠాధ్యక్షుల వారి గౌరవ వాగ్విన్నయ, మొదలై, మా కమిషనరీ కార్యకర్త, 'ప్రజామిత్రులవలె' కనక సిగరెట్లను వినిపాపనీ పనియింటి మా ఇంకా తూర ప్రభుత్వం గొప్పియన; మీరే పట్టణ పుణ్య భవ్య; మన సంకీర్తి; రామకృష్ణా! 1997

“నమి” ప్రమాణ్యుడు మహాబలిని తనయే వర్ణించబడినా బామ్మ! పో
వ్యమనం బావకు బామ్మ! క్రమశుభ్రత కంటే; సత్సత్సమం
విజయభంగకరమయినది నదిని నేర్పించి చెక్క; లభ్యమైన
గొడుగుని “మిక్కి” యొక్కవెంటే; నది వచ్చునా నానా బామ్మలూ! 1988

‘మిథి’యే నా మిత్రుడే స్వయంభూతః మహాదేవః తదం దేవ్యునా
 బ్రహ్మచర్యం జనక ప్రియంబ్రుః తనూః దీప్తాశ్చ న మృత్యురై
 ప్రక త్యానాం మృత్యుః నా నానాపదానాం; తద యాకర్తృతమ బద్ధ్యుః
 ప్రకృతం తదానాం పరిపల్లవః తదైక యానాం; నానా పథాః 1220

అనంత బొంబేకు సంబంధమునకును ను త్పత్తికి, దొక్కందు, 1
 ద్వి "విస్త్రుతము" కనుక నున్నది: వరు: బొంబే వందము గూర్చి, 2
 మన యుద్ధం కనుక దేవతామయి, అద్రాక్షాంతి స్థితికి, భక్తి క
 ద్విది, రామి: ముందు: దేవతామయి: యుద్ధం: ద్వి రామకథా! 1800

అనఘం వాచనివీ వృక్షద్రవ్యము దాహాదుండుగా బుద్ధులె; వే
స్మిని చక ముచరికి చమానాదు ముహురీతుండు అర్చించె; వా
చనిం గల్గెను మామూలై మర్మతి; జ్ఞానంబొందె నీచున నుచ
త్తుచి ననుచునొక మృత్యుశేతువు; మనన మోదరై; రామకృపా! 18-01

యమకై కాంచన భువనేతుప మహోత్సవముగా రావ్వొగ
మని; పాశ్చాత్యులు వారికిం వరముకై వృద్ధి; పాశ్చాత్యులను
గరియిం బుట్టెని ను త్తమన్ మనుష్యుడన్; శ్వాపాచా రావలను ఏ
క్క నిలిం బుట్టెని బ్రహ్మంధరుం గదా వనన్ రావ్వు; రామవ్రతం! 1800

అశమంకై ప్రతింధులంకు గదె రామాయన్ యోరావత్తు రా
రతి రాజాగతుడైన కీర్తిరతు, విభావన్ రమా వర్మ శి
రాని; రాశంతును చేరమిడు గదె; బుట్టెన్; చేరమిసంతు బా
దని గాంధీ విజయభ్య; నం మనియ రాశ్రీరత్న; రామవ్రతం! 1808

అం కీర్తిన్ రమంతు రా విజయ నుత్తస్సామి రమ్యం తనన్
గరిగన్ హనుమతా మహా భతుడు; తరె మృత ర్తమం బుట్టెన్
యెలసెన్ రమ్యర; శీర్తిరాతు; పను పశ్చాత్యుత్త రావ్వు; తరె
అంకైయెడు; పాశ్చాత్యు; తనియెన్ శ్వాపా; రామవ్రతం! 1804

రతిగం బుట్టెనికు కీర్తిరావలను బ్రాహ్మన్ మహాశివు; వన
విజయ త్పుబ్బుడు; వానం గరిగె; వే ప్తన్ పాశ్చాత్యం తనన్
జంగం గల్గెన హను; రావనీ బాసన్ ప్రావర్త రోపం తనన్
మంకింపంగంబోర్తి కల్గె; పెరియెమ్మన్ రాజా రామవ్రతం! 1806

అశమం రావ్వుని ప్రావర్తరొముడు మహాపాద్య బహులు; ర
ర్మ నిరూపన్ మహాతుము నే తనన్ పుట్టెన్ శివ్యు; నన్; వాతు త
మ్ముని వారం ఏకీ నావయన్ తుని భదంబున్ హియ; బ్రాహ్మన్
తుని; కీ సెన్ నను వాతు తండ్రి; యని మమ్మన్ రాజా రామవ్రతం! 1808

రామంబుం తగు నీ మహర్పరాని నే నల్లయమలై నలున్
మనిదం వారంగ; వెంపె పెట్టెను నంబగల్గితాతం దతో
వేదవాసంబున టేగి తండ్రి వరదే శ్రేష్ఠు; తమ్ముం; గు
యం వారంతుడు పెట్టుగా ననుమ; బుట్టెన్ వాన; రామ వ్రతం! 1807

మను మాన్గఁబడె రాజ్య పొందుమ నల్పం గగ్గితం; జెడ్డయెడ

అని గాం బోగి; జాడకున్ మిథింపున్ సొంతాళ్ళ మన్ పట్టును
బడు తాటించు మధమ్య; కన్ నృపతి యేపుం జాపుతున్ మట్టించి

తెను జేరాదు; నరుండు గింబున వదిలెన్ రాజు; రామప్రభా! 1808

తగబున్ మధ్యహుతుడుమన్న పాక కోడంకంబునన్ బాటు నా
తును సీతన్ వెన విచ్చుటం కళంగు మంతుం గొల్పుటం బుచ్చి బా
త్తుడు; నీ కంతులకున్ విరాళ్ళు కలు నల్పన్ యుద్ధముం జేసి యా
తెను; బాళంబును బొంది; నందు; జెడతాచెన్ రాజు; రామప్రభా! 1809

■ సొంతాళ్ళమునం గుళక్కాన జాట్లారంబు నందిల్లెగా,
చాని గగ్గిత పట్ట; మా పురమునున్ పట్టిల్లె కళ్యంకమున్
రాన నొప్పుగ; పట్టి బుతుచుతి యన్ కర్రాదగాతీరమున్
జేసిన్ నల్లము వోరు; నందును వదిలెన్ రాజు; రామప్రభా! 1810

సొంతం పెచ్చెన శ్రీపతి తరువున్ కోటిల్లు త డ్రాచిన్
పర పీఠంబున నిర్మితం బగుటచే పట్టిల్లె నా తాంకమున్
మరరామం బనిపించు; మించి నదియున్ కోలాశుమానంబులై
కరమున్ శ్రీమ విమాన; మించు; బతి మహాశివరా మప్రభా! 1811

హా తమ్ముండు కుళక్కాంబు మహిళాత్మ ప్రాక పళ్యంబున్
సోకప్పుండు; తదీయ ప త్తరమునందున్ బాసుం జేయు నా
పూరాత్మున్ బాం దీప్తిమంతు నిలకున్ మున్నుంటి రావించిన్
శ్రీనిం వెందిలి; బాతు పీఠ; కని మాపెన్ రాజు; రామప్రభా! 1812

మనిమంకో త్తు! సీత విచ్చుటకులై ము న్నుయ్య శ్రీరామ క
త్తురితో విశ్వయ; మామ నిమకరకన్ లోకాక్షిన్ వికల్ప
ల్పమ గామంతుగ; మర్రికియే తమనా కళ్ళంబువో మోక్షున్

బడ నిచ్చుంటిరి లక్షణాబుధ; కనెన్ జ్ఞాన్ముక్తి; రామప్రభా! 1813

దను బాధాప్రీతి బలస్కృపించుకొనుచుం ద స్థిక్కుల స్వామికిన్
 ముఖులారలబన్ నూన్మితా పెరువునున్ మాసోదర తల్లంద్యమున్
 పెనుకం బింకిరిసేయువారంమొ ప్రేమం శుభ్ర పంతున్ బా
 ఁబుతో, నం దని చూడె నంత ఎనక బృహదాః రామప్రభూ! 1314

పెనుగా పుచ్చుచి! యింక నో! దోరభోక్తవాదా! నీ నూన్మి పు
 త్తన్ పమావ ద్దన మం తనక ఎనక గోల్లార ద్ద; పే తుండె శ
 త్త నమివిత్త మహా త్రయోదశియు; తాం బాహుర ముగింతంగ; దా
 ననబోగూడ; నుం దనం దనియి వెయ్యం బొంద; రామప్రభూ! 1315

పం దెల్లంబు మహారత్త; పెనుకరదమం గల్పానమున్ సేయుగా
 ముఁతుం గోపంబాద! నీ నుతుంతున్ దర్శ ప్రకారమునన్
 బొలుటొ నుత్తర తల్లందీ; బహుశిష్యం నీరు నేవంబు న
 త్కలదంబొ గవెదామ; మం శోభదనియి తర న్నాదత్త; రామప్రభూ! 1316

చర మౌనిఁడ్రులు త ద్యశిష్టఁడును విశ్వామిత్రుఁ; తాలోకవర
 జరగం జేసిరి; మాతఁల జ్ఞానోని; రామై మైఖిలుం జాచి, "య
 ద్భద్ర నిజ్ఞానంబున్ విదేహంబునున్ కంఠంబు లెన్నంగ వొం
 పిలి మిచ్చాడును నే; భక్తులం బనియి గాధేయండు; రామప్రభా!" 1817

మి కంఠంబు గొప్ప యంత యని నేర్పిన్ కెదలుం తెప్పగాఁ
 బోడు జాచి; మీకు పాటవి కులంబుల్ మీదియి నుం పికన్;
 రామకృతము లిట్లు వియ్యదును భక్తులం బొగ్గి బంధంబుననున్
 వేదం వేడుట వెప్పు యం భక్తులు వాసిష్ఠశిష్య; రామప్రభా! 1818

నరిగాఁ గూడను మావ సంవత్సరమున్, సోహృద్దముల్ మా! వధూ
 వరు ఏ బంధుల; కింక నేడును భవ ద్యుంశోన్నతులం గోరు మీ
 గడుతున్ యానదేసి తెప్పగంబులుల్ మీకు పాడెంచుటల్
 వెదవొ; నుం భవై మైఖిలుం గడుతు గాధేయండు; రామప్రభా! 1819

మి తమమును భవద్యులందు వెజిలో మి మ్మొంకయుం బోలు; నా
 పూరాత్ములను గోనలాదిపురిలో; బొ త్తొందు నుంబంధముల్
 భాగ్యం జేయుని యు క్తమో; గదమునం గాగోరుతున్నాఁ మీ
 సీరావతుం పెండ్లితో నుం; యెనెన్ ⁸⁸⁷సిద్ధండు; రామప్రభా! 1820

మి సోదర్యుని పుత్తైరా ద్విత్తులు; వేర్పిన్ మీకు యానంది, నే
 తో నయ్యెదము గల్గి ఏ భరత శక్రతుమ్మల్ వివాహంబుగాన్
 జూసిన్ నిశ్చయముం బొనర్చు వెదంబ్ మా కోర్కె నీవెరుదున్;
 దీపంపత్తుల ⁸⁸⁸సోమిసెయ; అని గాధేయండు; రామప్రభా! 1821

887 సిద్ధర్థ, సిద్ధాంతి, స్థేయండు; 888 పెండ్లితల్లి;

నరకుం పెంకవి నుంచునున్! మిదియున్ బ్రాహ్మ వర్ణాశ్రమ
 వ్రులొసగి చుండుటాకె ను మ్మతవి యో కమ్మయెడు బ్రతుమ్మయెడు నో;
 నుపసాగించబట్టి కోనను లు నులార మరో న్నరకున్
 స్థిత హింసకృతరూపి; ను తపియె గాధీయెంచు రామప్రభు! 1

నలుపున్ లోకభుక్త వర్ణాశ్రమమున్ నర్తకరూపియై నీ
 పుణ్య పోలి; కగి వైకమలనను బుబ్బుల్ పీఠ విశ్వాదిత;
 మలమలగా కడు పిండు కంఠములో కర్మాత్ముల బుద్ధిబుక్త
 పొందుట బుద్ధి మోక్ష; ను కరుణ నెప్పుడు బ్రీడి; రామప్రభు! 1

నుది; గర్భవ్రతి పీఠ మంగముల పెంకుల బుద్ధి నెంపల్లి ను
 వ్రులొసగి; లభ్యపల్లి క పీ రిపుడు పొందు బొంది వియోధుల ను
 తిరులై శ్రేయమున్ కలిగి కడు వృద్ధిం బొందుల మారు ను
 రి; నుదున్ ¹⁰⁰ మోయించు నెప్పుడు వలెనెన్ బ్రహ్మ; రామప్రభు! 1 2

నర న్నావరముం నరభృతామమున్ నుకోవ మేపార యి-
 లలెం పేసినయెడ, నా బనకుడున్ నుంపల్లి నూరియెడన్
 మెను లా బుద్ధిబుక్త నమస్కృతుల ముద్దు, నర్తి, సోదర్యున్
 గుడుడు కాలంకో పెక్కుమెడలు ముందు బోపు; రామప్రభు! 1 3

"మనులాశా! మను బేసికొన్న ¹⁰⁰ మనమో బుద్ధియెడు మి దిద్ది; కా
 నది బుద్ధియెడలెన్ వియోధుడు బొందన్ ముమ్మ పీ రి గడన్
 బ్రులయెం లోగి వ్రాధీయెంచు నెర్తానయె; శిక్షణయె
 నున నెర్తానది లావు; ము కరుణ పొందు యిద్ది; రామప్రభు! 1 3 32

100 మోయించునెడన్; 100 వింపక వైద్యులు;

దశమండు మఱి య్యదానాదాదున్ మాదాది బ్రాత్రైవ య
 ద్దుత హాతు-త్రమ మెన్దియోనుగం; రొప్పున్ బాల్ల పెండ్లిండ్లునున్
 ద్దుతలో నొక్క ముసోత్తమందునె నల్లం బొడ్డపి న త్తిరిన్
 ఒక గెల్లంబును నుత్తరాళము; ననెన్ స్కృత త్రై; రామప్రభా! 1027

దగు: కా యుత్తరమం బదిష్ఠతను గొల్పంగల్గ వర్ణంశమున్
 దగు: కా నందు నభిప్రీతుం బుంబిడేతు; గాన వెల్లంబయి
 పగ నీ పెండ్లి ముసోత్తమన్ జరుగుటక బాగుండు; నీ పల్లంబన్
 బగలే యుత్తమ మందు రాత్రి, ఎది భాపాఠంబు; రామప్రభా! 1028

అనుచున్ నిర్వి పరిష్ట గాదిజల కర్ణురాశిమబ్బంబుగా
 విసరిన్ వర్వి, "మహాబలాక! యను నీ పెండ్లిండ్ల రూపాన, మా
 ను వెతుం బుర్తిగ; గూర్పుగల్లంబులు మితుం బెల్ల; పూర్వంబి మీ
 కమిగున్ రాత్రియొక కోనలు; వనియె విశాగత్రై; రామప్రభా! 1029

ఇదియే యాదిగ మేము బ్రాత్రంబు మీ పెండ్లి విద్రుధులా
 న్నబులా నిప్పులు; మింక ముంగుళముచున్ కత్తి వ్రవత్తుక నుచిన్
 గరుకన్ మీకు నరీను త్తిరి; మిప్పుడే కర్తవ్య మల్పాణకక
 గురుకంబాదాది మా; కలం రనుచు మొట్టున్ రాజు; రామప్రభా! 1030

అనకుం బిట్టలా బల్లంబుల్ వివిధ-వికారమిత్త్రో మోసంధ్రుడున్,
 అనవుం బొందు వశ్యుడున్ దశరథ బ్బాపాఠంబున్ మోదమున్
 బ్రాత్రయం బొందితి; కంఠ గోనలు; ను కంబాపాఠం, "మీకు న
 ధోమమన్ బ్రాత్రం వెన్నబొబో యని వెల్లుం బ్రితి, రామప్రభా! 1031

అచ్యుతస్థంధుడు పీఠ తొలగి పడులయ్యా! యిన్న నా శత్రుమో
 "మి బృందారక తిలకమందిసి, మహాపుష్పం ప్రకంఠెల్లా పీ
 "మి బ్రాహ్మణ తిలకమందిసి గతున్ సత్కారమే! పీఠ గా
 "మి భయపడినా నీకు చతురు పెప్పం బాపు; రాక్షసభూ! 1803

అచ్యుతస్థంధుడు పీఠ తొలగి పడులయ్యా! యిన్న నా శత్రుమో
 "మి బృందారక తిలకమందిసి, మహాపుష్పం ప్రకంఠెల్లా పీ
 "మి బ్రాహ్మణ తిలకమందిసి గతున్ సత్కారమే! పీఠ గా
 "మి భయపడినా నీకు చతురు పెప్పం బాపు; రాక్షసభూ! 1804

అచ్యుతస్థంధుడు పీఠ తొలగి పడులయ్యా! యిన్న నా శత్రుమో
 "మి బృందారక తిలకమందిసి, మహాపుష్పం ప్రకంఠెల్లా పీ
 "మి బ్రాహ్మణ తిలకమందిసి గతున్ సత్కారమే! పీఠ గా
 "మి భయపడినా నీకు చతురు పెప్పం బాపు; రాక్షసభూ! 1805

అచ్యుతస్థంధుడు పీఠ తొలగి పడులయ్యా! యిన్న నా శత్రుమో
 "మి బృందారక తిలకమందిసి, మహాపుష్పం ప్రకంఠెల్లా పీ
 "మి బ్రాహ్మణ తిలకమందిసి గతున్ సత్కారమే! పీఠ గా
 "మి భయపడినా నీకు చతురు పెప్పం బాపు; రాక్షసభూ! 1806

అచ్యుతస్థంధుడు పీఠ తొలగి పడులయ్యా! యిన్న నా శత్రుమో
 "మి బృందారక తిలకమందిసి, మహాపుష్పం ప్రకంఠెల్లా పీ
 "మి బ్రాహ్మణ తిలకమందిసి గతున్ సత్కారమే! పీఠ గా
 "మి భయపడినా నీకు చతురు పెప్పం బాపు; రాక్షసభూ! 1807

వే! ఇంతటియె సంతోషం గొడవ జాతం తోప్పి చిత్తాంతర
 దను గొల్పం దగ నవ్వయి వేయి తోవ్వన నొత్తతో నవ్వయి
 మనమన్నదై ప్రభువు హృదయగి స్త్రహం కోవయి వేయి
 మనమే విందువయివయి నామం వారి; రావప్రభా! 1837

దను సైతం దిగి దేను బావనుడు శ్రద్ధం గోనలుం దప్పదే
యొసరం జేయదునుండె; వచ్చుటకు వాయువ్యంతుఁ బా రేళయా
మరిసారాత్మబాఁదో యువాతీతుడు ప్రేమన్ వచ్చి; వచ్చావనిన్

గనుచుం గోనలుఁ బావకంబునకుం బండ్లుం బొప్పె; రాక్షువఱు! 1338

కరతున్ బాతులతోడుచన్ దోరత బ్బాళుల కన్యోవ్యయన్
బరగెం బ్రేమబీరుఁగాఁ గుళం సంప్రక్కంబు; తా పిచ్చుటన్,
“సకనాథాగ్రజ! రైప్రుం గనుఁ గొడున్ తా తండ్రికిన్ నా రితం
బు రహిం గల్గుదు నన్ను బంపె” నని రెప్పన్ మాడు; రాక్షువఱు! 1339

తను పిచ్చికిరి రాతులంబునని యుల్లాసాంబునన్ నంబుఁగాఁ
గొడుచునతోడుక వచ్చియొంది తని నాటం గోనలం జెప్పఁగాఁ,
దను విచ్చావనుఁ ప్రేయవచ్చు, కరతున్ దర్శింపఱున్ వచ్చు, గా
ద్యమునుం దీలు, నటంబు వచ్చి తని, పెద్దన్ మాడు; రాక్షువఱు! 1340

బదుచుం బండ్లు యువాతీతుం బొగరె వక్త ప్రక్షియన్ పెచ్చుచున్
బకనాథాగ్రజ! గోనలుం నురితమో; బంబావ నచ్చావయన్,
బకపున్, బరియ, పెచ్చుకిన్ పెంబులు; సంక తప్పికుం బ్రోద్దువు
వై నకుం దంతుం బంబు పి త్త్రో యుతురై వెళ్ళింబి; రాక్షువఱు! 1341

చునుటా రా నృపుఁ దగ్రగనంబు నేవెంబో గర్మంబు పీర్చి, వ
త్తరపీ పైరిలు యృవాతీఁ బెన్, తర్మంబు రూపించె బన్
బరగం గల్గిన మోరి బ్బుంబయలు పాశ్చంబుంబునన్ సోగ, బు
రుత వీరిం దగఁ పెండ్లివాళ్లను దమ్మం జేర; రాక్షువఱు! 1342

పక పోదవ్వని వాడవునో మెంతుఁ తోఁపనో మంగళ స్సాతులై
 పరం బార్పిరి యెత్త భుక్షణములం; బాబ్బగొనుండుమన
 వరవిం బార్పిరి తోరముదో; విజయో మన నుప ముహూర్తంబునన్
 సుబదోబాడుంబింపి సాగి వెలయుదో గుంబుంబ; రామప్రభూ! 1048

జనకర్షింతుని య్యోవాదీ; విరవల్లం వేరి నూర్చుంప రా
 యనమనో పెండ్లి కొనాళ్ల నల్లరు; పరిష్టాదాల్లు; తా విచ్చుటన్
 జనకుం బాచి, "కుమార్తెలో రకరక జ్ఞాతత్వ మీరై విరి
 వలయుం జేయను నుంది;" నంబనియె; బ్రక్కం బాచి; రామప్రభూ! 1049

అనఘో పీదగు రక్కమన వెలవ; గజ్జాదాతగా పో య
 యొ నటం బాడు పరిష్టా గాంచి నగి, "యేరీ! యప్పుడా రాయనన్
 మన లా బాధకటించు; విధి తమిదో బాసించునం గారో యీ
 లభి నీ లాంఛనగి మం దనెన్ జనక గోత్రా ¹⁰⁵⁰బాచి; రామప్రభూ! 1048

మొదలల్లా! కనుగీ! మరీయ తనయన్ పూర్వంబె నుస్సొరలై
 మనసొ మంగళ జాత్యమన నెఱపి నీవ ప్రాతముం తోరి నీ
 ప్రియ గూర్చుంటి నజ్జా రా యెదుటనే వేరీ నమించుటం
 తనె, తా బ్రహ్మను బాచి మైథిలుడు నెయ్యం బాచి; రామప్రభూ! 1048

మందు నే నెం పిదమై తమిడులై ముల్లంబుగా వేరియం
 తనె; రా గోనంబుమిహిలు; నీట నూదన్ రాళ్, యాంశ్య మే
 లుం జేయన్ మరీ నవ్వు; గోనలుడు పుత్రు ప్రాత యుక్తంబుగా
 జరియెన్ మైథిలు యల్లకాం శపు దొల్లం గూచి; రామప్రభూ! 1047

నెమల వలన పరిష్కరణ గలి మేవ-క్షణగ్రాహి యా మేష్ట ము
ను న వేన్నెయిదు నిర్వహించవలె పితర సోకల తాప్యం

నీనం, న న్మన గాతనంబు శతానందన్ మనం బద్ధుగాన్
నము ముహంగఁ నిర్మిఁ బరిపరికి మర్మహంబుఁ రామప్రభా! 1344

ః యో మువ్వలయఁ గూడి పరిపరికి మర్మహంబు రాప్రేక్షి నం

ః నిర్మించి నహ్ని వేదికను; బానిగ గంధ పుష్పానకం

ః గాత్రవర్ణం పోలితా నయముతో, మూలము లివ్వే పో

ః మెక్కల గంధానితో ^{౧౩౪౪}మలాది కంఠం బాక; రామప్రభా! 1345

నకల్ మర్మగ నెట్లు మూలములనున్, ముద్దెనన భూపా పా

ః, శంఖంబులు తోలు పాత్రలను, నర్హం దీయవో; తాత్రలన్,

పత్ర ప్రుక్కన కంఠవత్, విమలమై వెళ్ళించి నా యర్హత పా

ః విలాసిని పాత్రలన్, వివిధ కంఠ వంశాన; రామప్రభా! 1346

^{౧౩౪౬}పక్షకలమ్మ పాత్రలను, నెర్పానంగఁ న వేన్నెయిదు

ః నిర్మించి యన్నతాత్రమును ముక్క నర్హతన్ వేదికన్

లం నగ నుంది; నా పితర దర్పణ గాత్ర యుక్తంబుగా

నిలంగ నహర్నిచాని, ముఖా ప్రస్థానీ; రామప్రభా! 1347

కం దీన పూజరాజ్యురయమున్ వారింది, వేకోత్త ము

లన్ తామము పేయనిగిను ననక ప్రహ్లాద్ నిర్హత పి

చై నర్హత పాత్రలన్ యివఁ ద్రి, నర్హతలనాని; న

యన్ విస్మయ తాన, నర్హత ప్రహ్లాద్; రామప్రభా! 1348

అడవుల దాతల ¹¹¹జ్వర కన్నములు భూషా దీప్తమాళారి నీ
 జను, వెంటంగొనెత్తి వేరకను; త్రాంతంబువంతున నీతిలో
 ప్రుని వెంతంగం రావలండువకు మునున వింబుగావేసి, ప్రీ
 తను మోక్షంబును బాబునామె గొనియాడవ మంచి; రామప్రభా! 1853

అదిగో! నీకు మరీయ వృత్తి; యెక నీ నీ కన్న ప్రాంత భుజా
 న్నక, యాతన సహభక్తులారిత; వెనక శ్రీరామ! నీ దీప్తిమన
 మున పేరెతంగ నమ్మకించవలె; నోమున నిన్ను నిశ్చయ నం
 పెద; యెనున అవతుండు నావము బాబుం ప్రీతి; రామప్రభా! 1854

కరముల తాది వదూ కర గ్రహణము గావించుచే! యామె ను
 నీక హర్షాను; అక్రమణ తింకయో; శ్రీమంతురాలై కదవ
 జరగున; వికవలన నినున వికన నర్వావర్ణుల వెంటన
 దినున నీ; కను గొనలేయు; గది పృష్ఠీకాది; రామప్రభా! 1855

అనుమన రామనిరీతిలో వదలి కల్పరాత ముద్రాంబుధుర,
 మన ముచ్చోయగగ వొప్పగించి మహిమ, త్రాంతంబువంతున్న
 ముఖునిం జూచి, 'వదూ ముఖ్యక విదే నామిత్తి నీ తిరు; గా;
 మునె, మనోవృత్తిలోక జాగు నిక; తేయు బోక; రామప్రభా! 1856

మమమహా క్రం దిని మించిపోవు ననుమన, గోతిల్లు నా యొచ్చిగా
 ప్రమదా కన్నములేయ వట్టవోమగా బ్రాశ్చింది, యా అక్షులు,
 గ్రమకన మందలె; జూచి, 'యె'! కరముల! కావించుచే! యామె నా
 స్త్రీమనుం రాబులు; యెను మేరె అనక వృత్త క్ర; రామప్రభా! 1857

1858 సర్వవర్ణన;

"ప్రజ్ఞోద్ధిం శ్రియోహరః వేదోదయః శక్రచ్ఛుంకః స" వేద, వేద

యో శాంతంబున వేది యో అవయవం, "శ్రీమంతశక్ర మందు సో
 పుత్ర నేపాదు కుమారులారా యదో మో హాస్యాశ్శ్చిత్ పీ కిరన్
 నతులై ప ద్విలువారు నుండి!" యో పార్థంబార; రామప్రభూ! 1868

శం లక్ష్మణుల¹⁸⁶⁸ పుట్ట విలంబనము లే కున్నంత, నా యన్న'ద
 ముఖ వల్లంబున నున్న రవ్యసేతుయలో ముద్దెవేళో న్దంబున
 వలన శ్రీకృతి గ్రహించినాడు, తమవో విల్యాన హ స్తంబున,
 పెంపెల్లెన, గురు: వీరభద్రన్ సంకలన్ మేళోలు; రామప్రభూ! 1869

కథనంగ్రహించుచున్న యో వరు ¹⁸⁷⁰వీరకం గాంధారమున్ గూలితన్
 విడుగులొచ్చిరి వచ్చుకీన్, అనక రాత్రి జానకీన్ శ్రీకలం
 భువనో బ్రహ్మణ్యమీంద్ర బృంహమనకుం దోరంబుగా మృతిం
 చి కలం జానకీ కన్నులుం నమిచుచు తిర్చుల్లీ; రామప్రభూ! 1870

కుదిసెం జూపులవార, శోభమయగా: గూరింబునమించి; తా
 మొకసెన్ మంచులి కృందమున్ కరంబాపుల్ హెయ్యగానేయ; వ
 ర్మకలన్ లాభ్యమచేసి; రాకనమత్తన్ నంతుప్రీ గంభర్మ తి
 ల్లరుతుం జానకీ; తామె తెప్పితి మహాస్థోరాను; రామప్రభూ! 1871

వలు వృత్తంబులు నీతదార్శ్యములును అర్థంగ నా రంభతున్
 నేలాపున్ మహారంజం బ్రవక్షిణమె నెల్లన్ మోతు హా శ్శ్చయ్యకన్,
 అర్థం మహాహా కలాప మంతయు నయో స్తం బయ్య; తా వంభతున్
 నంతున్ పాగిరి వీరభక్తులను జాగంచాన; రామప్రభూ! 1872

దయగా వీటికి నట్లు రా 'వనమ వేద్యులను, ^{అంక}రా వారి వా
రి వనోదా నమపేతులై, తళరళోర్విభక్తయనవ్ వారి నీ

వన శోభా విభవము మొచ్చును, ఋషి వ్రాసెనట, ఋషు వ్రసెన

ఋషు మొచ్చునో, వరివారమున గొలువఁ బోవున వెంట; రామకృతుఁ! 1888

కడవన్ తారిన యెద్ద; "శక్తి" మది పీఠం తెల్లవాకంగ, న
 పృథు గాభేయును నూత్న దంపతుల ప్రాప్తంవేరి దీవించె; తా
 పుకమీగాఢపు పీడ్చొనన్ దళరతున్; భూత్పద్యరంజిత యా
 పకంబుంగొంప నహివ భూమిలయః బ్రోవంబు; రామప్రభా! 1864

వెనువెరిలం బయనంబుకడైఁ జరిగోర్జెం, జరిపారమున్
 దను గొంబంగ నయొక్క తా దళరభావంతాకిపుం దయొక్కన్;
 జరిక బృహతి భూతు తెల్లక కెన్ జాన్ పనంజెన భూ
 పులమయ, జల్ నదిగందు నుపయోగంబు జానార్థ; రామప్రభా! 1865

వెనున పీఠక పట్టదీరయను, వెర్రిన్ మిందు ***వేలూలన్,
 బలు లక్షల్ దనకామృతంబున్, పోయి, కుడ్ర బ్రాతమిద, మంజరం
 బులను గాల్చుక, దానదాసులను వెంపు బాపి తా నిర్వి పై
 తిలు; తా భూతులయం బ్రయోగ తరుదో స్థిమయ; రామప్రభా! 1866

కరితో తొలన తాల్క నందయమున్, గల్గూ రోకంబున్,
 వెం యంకి తనరాని ముత్తములనున్ వేలాదిగా విద్రుతుం
 బులనున్, లక్షలగాగ రత్నములనుం బాల్కొమ్మ; తా కుడ్ర య
 మ్మంబు నిర్విం దన పుత్రికాళి కరణంబల్ గాగ; రామప్రభా! 1867

పునరొ దీవిగ పొగనంబె జనక బృహదాః తా కోవయన్,
 దన పీఠాంతమూదాః కె తోయ, యను నందన్ పీఠతో త్పాప్య నా
 తన తా తెల్లకతుం; జయంబది కడున్ రై చారు స్త్రేణంబున్
 వెను కంబం దగ వేసి, ప్రియ పురికిన్ వేలంబ; రామప్రభా! 1868

1869 మాతామం(ల)న్;

ఇతఁడొ గోనలరాజు పుత్రునితో, నిత్యున కోదండతో,
 నదివ వ్రాణమంతో, మహర్షి తతితో, సైన్యమునతో పోగో
 పురుగుండల, బొదగట్టె నెట్టియిరుటం బొంపొరుతున్ దుర్బిమి
 త్ర ద మం, తాతఁడు పీఠులై గురుని పొందం జేర; రామప్రభూ! 1869

గురుని¹⁸⁶⁹జేరి, "మహాపురాన" మిగులం గ్రుఱంబులున్, దీవతో
 భృతమున్ వచ్చి నమోఘాతున్ నివమునంటం బ్రామిని గోమఱుచన్
 పరుగున్; తూపించిగూడ నుండు తతి వర్తియై గుమిం జుట్టి ని
 పురపై యిట్లెర; కంఠఁ జొంకిరి వరించున్ రాజు, రామప్రభూ! 1870

మిగులన్ గుంజిలు వది ప్రీతి యవనియూ, జేరియున్నట్లుం; గతున్
 నిగులు గల్గెడు; నేమి నే నాత్మకతో తొంగుగదే! యా గతిన్
 దగులం గల్గుట యందు పోతు నప్పవరిం ద నొప్పి ఏషింది య
 మ్మిగు; తొల్లన్ వం, మా విమర్శనం బొవ్వం జూచి; రామప్రభూ! 1871

కుంజుల తొల్లెన్ నిత్యునే ప్రభువని యేద్ర వ్రాంత కిరాన్ కృత్
 వింజూశం దుతంబుతో తొల్లె నొప్పిన్ మూడ మున్నట్టె వం
 జందం పీఠు; కైవడున్ మనం బెంపుం జుట్టి ని చుంతువు
 తొల్లెం తత్ స్థితి పొందువం; దనియొ ప్రీతిన్ జూచి; రామప్రభూ! 1872

కరణం గంపొంజేయ న్ముంయు పిరయె; తాత్తన్ మహాపురమున్
 విరిచిం గూతి మాత్రుగా; కవియన్ పి స్త్రీపున్ ముం గల్గెర్ల తె
 పురపై క్రమ్మిండు జీరమున్; పిరం జేర్చన్ పియగా దియ్యె; తా
 నకపో మానిని మట్టి పొమ్మనితె; త త్తెన్నయంబ రామప్రభూ! 1873

మహర్షిఁ బ్రహ్మబ్రహ్మసంప్రదానమ్ వేదాంతమ్ వత్సానమ్ పుత్రోద్భవమ్ దత్తమ్. త
 స్మిన్మాతృభాగమునకు విధేకములై నీర్వాణముం బొంద, నిం
 పును మూఁ గెం దమరులు; తి జగము తిరుముం బొనర్చుంగఁ గా
 ర్హునుఁ జేసెన మహి. యి న్నటార తాళు వెల్పాన్ మీఱి; రామప్రభాఁ 1874

మెద గల్గెన్ జలదంబునన్ మెలుగుచున్ మిరియిల్లెలం గొల్పి నీ
 క్క కంపా కళయొ యనం గలిగ నీక ప్పించు తోళించి ను
 క్కడ ¹⁰⁰వేదోపాయ పుంజ మెంఁ తదియఁ గొల్పన్ పొగి మేల్దంబు, ని
 క్కడ బాలాగ్ని శిశు జ్వలంబులన్ సంజోబాచి; రామప్రభాఁ 1875

కను చుక్కన్ గుమేడుతో యనఁగఁ నీకల్పించునన్ బాచిన్

బొడుగల్గెన్ జలం నీదరుం బొకఁడు; బొప్పుం జాచ, నె ల్లెల్లఁ గెం

జల తుంబెం దగ ద్దులై; నికల తేజః పుంజమున్ నీర్ముగఁ,
 వెదలోరాల్చెను గంధగొడ్డలియఁ దన పీఠంబు; రామప్రభాఁ 1876

జలరాజ్యేతర మెక్క బాజయిను చివలలై న కోదంబమహీ,
 కపజు బొప్పు దరించి, బాని చుక్కలు లెల్లం జర్కె నెల్లెత్త, యా
 క్రిపుడ క్రిష్ణుడు మోదయింబును నీశం గొల్పెను బోవు ని

కృష్ణుఁడు బా చుడ్రుఁడొ బా, నకుం చెడుట నిర్మిం బెంప; రామప్రభాఁ 1877

తెలియన్ వత్తియన్ లోక మీకు బొగి మర్చింబో; మహాపీఠులై
 మెయిన్ బాధనరాదు బాచుమనఁ బ్పరియం గల్గె తేజస్సులవో;
 జ్వలం దగ్నిం జలిఁ బోరిల్లు పిళిపన్ జ్ఞానాతుఁడున్ మోహుడన్
 గలయెం బొల్పుకొనుమోహిని మహాప్రభాఁ రామప్రభాఁ 1878

70: తేజః ప్రక;

తన తండ్రివద్ద వదిలించె వత్తురే; దొకఁ తం దాచుటచే మున్ను నే
 నెను సంహారము నెల్ల వత్తియుం విశేషంబుగా వీర్య దీ
 తని కోరఁబడు దీతి వత్తియుంపైఁ ద స్థింపఁజో; వేంగి వ
 ప్పుకొని యో దోసనె వెంపి యంద్రు మును రాక్షసాదు; రామవ్రథుల! 1870

అయినఁ జావఁగఁబల్లు పియ్యవకు నెయ్యం; దివఁ రాఁబోరు వ
 త్తియే మెచోక నిమిత్తపై యది, మహర్షి బ్రాత, "మహ్వాచుంబ్
 ద్రియమౌ బాగ్గవరామ! కొ" మ్మనుచు నర్పించెన్, మృదూ శ్రివ, అన
 వ్యయముం బాపుచు, భీకరాగ్రహిణై ను గావఁ రామవ్రథుల! 1880

హివళన్ మౌనుల తన్ను ము ర్థెంచు నంబోధించి, యేహ్వాచుంబ్
 గోసఁ బ్రార్థించు నతుంకు, బానిఁ గొనియుం గ్రూరంబుగాఁ బాత పా
 గెను రాఁ గోసం రామచంద్రుడెవఁగాఁ, గెంపెన్కు, నా మావ్వులన్
 తెనవేయం గను దేవ్వుడ రోషముం బూజోంబు; రామవ్రథుల! 1881

చదువెంతే! యిది శిష్యుని పుణ్యం నమస్తేనై న మా జాగము
 యనకుం దుద్ధరించెన నల్పాది కవలయన్ పూసి; నీ పోక్కా తా
 మునితోడే కల ముందు; బాకదికి నిర్యామదవృత్తి గల్గంగ, నుం
 నునె మా యివ్వతి ప్రాణ మేని; యిది యోగుల దండ్రి; రామప్రభా! 1887

విద్యాయం తా విదవట్టు అయ్యి నకు; ముద్దిపాణ బాళ్ళయి చె
 ల్లి నలవ్వలము; విమృశన్ "దళరణిలాళ ద్వు న త్తుత్తొళి
 నును నీ ప్రతిందిన విజ్ఞా, నీ విలును నొప్పున్ దేవలోకంబునై,
 మనమైవట్టివట్టి; యిది దళరణి వల్కున్ సాగె; రామప్రభా! 1888

విను, కోడలమని శిష్యులెందును మహా పీరాగ్రహ! శ్రేష్ఠమన,
 మనమన మాత్రమిలాక ముఖములు, ¹⁸⁸కార్యక్రమమునన్ మేలు; తా
 వృతు పాఠంబున విద్యు; విజయం మెప్పుంగొన్న యో శిష్యు లే
 గెనుటో; పిదివి విశ్వకర్మ; యిది బా సిద్ధింతు; రామప్రభా! 1889

నుద బా వెంటను నొక్కదానిని మహాళక్ష్మీ వేడి, తా విద్యాయం
 నీది, బా తా త్రిపురాసురాపాతుం ముద్దిన్ సంహరింపంగ, వెం
 దర నోర్కయగను లేక; వెంకవతి ప్రేయన్ బాక లర్పించి ర
 మదు; తా విష్ణును నును బాళ్ళమును వెంకుం బొప్పె; రామప్రభా! 1890

విరులాసంను సిద్ధ ప్రయదివది యో విజ్ఞానకరం బోయి! తా
 సత్తర కన్యం విది విష్ణుదేవినిది; మున్ నర్మదాను బా విష్ణు కం
 కర సామర్థ్యములన్ గుణించి తిరియం గంబాళానన్ వేడి; ర
 బ్బుర మం వెంపియ; నం దేనిం బరమామం దంత; రామప్రభా! 1891

70కి పిత్రాంశంబునన్;

తలఁచన్ బ్రహ్మయేన సత్వసంతుః తగులన్ బైల్కాని శేవారలన్
 అంగారం దుఃఖముగాఁ బెనువ వేషాశ్రమలు ముగ్ధులమన్
 దలఁచెఁ; తుంటలై నృసింహును విరోధం దిచ్చురంచున్ తలఁ

మొలుపై చోరఁగ; నుడు బాగ్గవుఁడు మెచ్చుం బావు; రామప్రభా! 1892

పెరిఁగెన్ వారి విరోధమున్ గ్రహింపగాఁ బెల్లె; తగిషన్ వర
 నృవమున్ వర్తితి; యుద్ధముం నతిగాఁ; ద త్సంక్రామి మగ్రంబుగాఁ
 వెకలేమలవె; హంకృతిన్ నరిపె నా విష్ణుండు; బల్లన నీ
 శక్తిని వి బ్రహ్మయేన కట్టెపోయె నది; చక్ శంకుండు; రామప్రభా! 1893

అం పొలావుఁడు వ్రులుపై విరివి; త యోనిత్యులన్ మోములన్
 గలఁచుం దొందరి; విష్ణు శంకరు లింకం గ్రోవ్వంబులన్ ముని శం
 తిలఁగా వర్ణయఁ గోరి; రిక్తయఁడు తా పిఁగోరి విభాగి నా
 విలు వాణంబులు దేవరాసును; కవిన్ పిడుండు; రామప్రభా! 1894

అ విట్లే నుచుఁ గ్రుందరావకపు మహాహంలాదిన్ ⁷⁹రాముఁడొ
 యా విష్ణుయ్యను విల్లె; క్రుంపు మెది నీ యే పంతులం బాచి; తత్
 శ్రీవిష్ణుండు బుద్ధిం బొంది కది విశ్వేషంబుగా పియఁగా
 నా విష్ణుం కది రాదు తండ్రి; కవి వయోయ్యుండు; రామప్రభా! 1895

వినుహంబొ! అనుదగ్గి నా అనకుఁ; తుదియ్లే లేదు నా తండ్రితో
 దను తోల్కంగ; తపో అలాపిండు; బ్రోహం దాదఁ పెన్నంగ మే
 కది వయోయ్యుండు; వేర్వఁ పెత్తుకుం దీర్చంగ బైరంబు, దొం
 కది నేమిన్ విను గాని; యం తనియై దర్శియండు; రామప్రభా! 1896

కడ నవ్వెదమి నా పితం దమనీయై శక్తి క్రియ జగ్గియై,
 పరిహార్యేన్ గును గా ద్రపిన్ము; కనుండ్ ప్రసరింప వెచ్చాక త
 ద్విరవేసిన్ జను, కాశుంజగుడు; వేద్యగంధినిన్ వస్తు నం
 హరణం; బుయ్యం జామదగ్గుడు; కనె కోపాపత్రి; రామప్రభూ! 1887

కమంగద్ధితి శ్చక్రియాశివయ, శివంజీయ నర్తానిన్;
 నిజాక్రిం తానరింపఁబానిశిరి నే నీ యుల్కి నవ్వంజున్,
 దీక్షాత్మా ద్రితి జేసికొంటి తునె సాక్షాదీశంబుగా నంతయన్,
 *00 ప్రేక్షాదక్షిణ దక్షిణిన్; కనె నా పీఠంబు; రామప్రభూ! 1888

ఒక యజ్ఞం తానరిందిలా; క: నపు నీ యుల్కిన్ నమస్తంబు, నా
 కడ నే దక్షిణగాగ నిచ్చితిని భక్తజ్ఞంబు, బుయ్యంబు, నై
 ప్థిను; నా కాళున మోచి; నా పితరు గోదన్ నందయితిం జన్మ న
 మ్మికలో; తోతి నవెన్ మహేంద్రమున నా పీఠంబు; రామప్రభూ! 1889

అది కాంత స్థిర నిర్లభం దవమనోహంగల్లాడున్నా; క వి
 వృదిలా; క: వినియంటి నీ శివ దను ర్మంగంబు వార్తాని; ప్ర
 స్తుంబుకన్; కర్పి తిరం భువస్సుగొనుదుం జావంగ నీ జామి నం
 పలుతన్ నే; కనె నాత, వెల్లిద మెదన్ వానింప; రామప్రభూ! 1890

ఒరియో! నైశ్చర కావ; దిస్తియను నెంతి జ్ఞానమున్ శ్రేష్ఠమన్;
 మని, పాంబ్రామిగ భక్త్య నైశ్చర తన ప్రభుత్వంబు గూర్చు ని
 య్కది నా; పితరు నీవు శ్చక్రియాశివే య్మయన్నతో రీతలా
 న్మద బాధిం బనిమిచ్చి నీవి నమః, క న్మామ్యంబు; రామప్రభూ! 1891

ఈ వి శ్లేష్మిహ జాతుః యే గరివిగావీ తీరి సంధింహఃగాః
 జేతం జాపురు పేషి ర్భ్రంత్వ సమరోర్నిత్రుంహవే తాగ్యమన్
 నోపంగల్లాదు ఏపు నన్ గర్విసిః యిన్నో! జన్మమత్ గాంధియన్
 మోచన్ తే విమంహి కీర్తిః యశః కర్ పూజ్యానుః రాజప్రభూ!

1402

అవసంకన్ వినె బోర్ని బాగరతి యెయ్యవ; అంబు పోర్నియ్య గె
రవెయింజేసి మితులుగా; అరతి, 'భారా! భార్గవశేష! ని
మ్మ వర్ణియవె మియింజి, నే ముని పవర్తుం గాంగ నీ తండ్రీ ప్ర
క్షవమం; దం దని పల్క మెనె, పతవిన్ శ్లామిం; రామప్రభా! 1403

అనంతం బా విషయంబునన్ మన మవస్థార్థమగా వెంతు; ని
మ్మకువ ద్రింపగ నొడు నండునను; పత్కం నీర్తి; యోగని; హే
లనయం శేపెమి వీర్యహీను, తవలాక్రాంతం తనన్ నమ్మ; నం
నె బా రామవ రామ; బా పవన రామలిఖన్ రామప్రభా! 1404

వని బాల్మీయను బాపు మం తనెరు; బావం బాపుడున్నా;ద; నె
బాపు బాలైవ పరాక్రమం నిపునె యెంతుం గోవ పండిత్రి నీ
షణ్ణునై, బాంతు నిష్ట బాగిబియిన్, బోర్నిక బా బామవ
గ్మ్యుని మా న్దేయవనుంజి యూపివత, బోగొన్నట్లు, రామప్రభా! 1405

శర నందానము;బేసి వింజు, బ్రుజికో బ్లావర్తి బ్లాంబి; నీ
కరునై యెప్పుడు, 'భార్గవా' మియి, చ్చియ్యున్నుండవై పోయి, మా
గుడు గాదేయని అంబువున్ నయితనై బోర్నిండుయన్నావు; దు
ర్వక బాంతు నీర్తి ⁷⁰⁶బీదాబాం; పని నై బ్లా మంతు; రామప్రభా! 1406

అన పామార్థమ నేయవట్టుం నీయం ఎంపెంగ, బ్రాణంబునన్
దీడు నీ బాంతు నేయబాం, గుం వర్ణి ప్రధానంబ! ౧౮
మన బోదంబుం బివ్వయివనిమిన్ గెర్వాన్ బాంబంబున్
పామపువ్వుం బామి యెంతు నీయి యిది రామం రంత; రామప్రభా! 1407

ఐందర్పణం కేరైవనువరే! మ్రుతిమిదు నీ తాళి దు
 త్వంభు ప్రాపితు కంఠం బద్ధితివిగాలా! నితో యో! పుణ్యుదా!
 యుపాస్తి యని వ్యర్థపోకఃదగులా! యోహుతా! శివ్యహే!
 పంజర నిర్విగలాఃక నీద; యని నైవ్యుకుండు; రామప్రభా! 1408

తిరుగన్ వేరని తాళ మిద్ది యగుటన్ దీనిలో నీ పాద మం
 దర నంబర పరుళ్ళతన్ విగుతువో! బ్రాహ్మణ్యహా నీ ఖపో
 పర సామర్థ్యకుహార్య పుణ్య బాగీ ప్రాప్తప్య సామర్థ్యమన్
 బొలిపువ్వుం దగువో! వనింపు; మనె రామం బోర్పి; రామప్రభా! 1409

దనువున్ సజ్జామఃజేసి చివ్య కుండున్ దా! దేవా తివంగ, రా
 ముని దర్శింప మహాయుక్త నివారణ బొత్తారు గంధర్వ రా
 దల సామర్థ్య గణితోకగాది వయమన్ ప్రభామనంబాయులై
 తున్ దర్శించితి; భూమి కల్లువనె, 707 జల్లంబు; రామప్రభా! 1410

నిర్వీర్యుంకయః గాత్రనీర్య తివువున్; స్వీకృత వేదాబాసున్
 నరకం బాకని దంకరించి; అరుదై, స్త్రు పృథం వేర్వయన్,
 గంధర్వం జెల్లను అకర్తమై పురితి, నైవ్యుకప్రభావంబె దా
 జర్వన్, విశ్వులు వేర్వదిల్లంగను ద బ్రాహ్మణ్య; రామప్రభా! 1411

మను రాహా! భువి యుల్లి రామమః; బుద్ధుం బురు వే నిర్విశేవ;

అనమన్ మెర్వంగ; గాత్రవర్షి; కరఃతో తానింబి నీ దేవమం
 తున వే మంబంగ రా చుం; భు మెదక తోకంగ, వేదంక వే
 కనినై రామ్రంబుం; దేవం భుయి; ద స్త్రీమంబు; రామప్రభా! 1412

గమనించువలె నీరకంబు కవిరమి, గంభీరమహా వాయు నే
 గమియి నేను మహాంధ్ర మామమనఁడు; గాఢస్థి నా పాద న
 ర్గమి రామ్యత్తును నీడవర్ణు; తనని గాఢ ప్రభుత్వంబు పు
 రామియే తానని ప్రబంధు; మం తనియె నయ్యాత్మకంబు; రామ్యప్రభా! 1413

యపు రాంధ్రు మిరేంద్రో సతత మెందు! రాంధ్రువే వెంటనే
 మృతపిత్తం బగు బుద్ధ్యానందకమంబు; బ్రహ్మార మీ మిటి నీ
 వెపు తాకోపంబుం బానర్పి తపురే యే నిందిత విన్ లతం
 తని విప్రుం బని; యం తతం తనియె నర్పారామ; రామ్యప్రభా! 1414

అవచ్చిస్కమ్మంబు; వప్రతి ద్భయమగవున పొనర్తు నీ వచ్చయ
 ప్రగమింపవచ్చు; లోకనాథుడవు; కర్మాత్మకంబు; వో రామయ
 ప్ర గమనాథ అన ర్మళో విగద! భద్రంబొగు మీ శిష్యులగు;
 బ్రహ్మరామక! మం దనిం బరన రామస్వామి; రామ్యప్రభా! 1415

నిను బోంబంబునదే నిలుచుగా నే నొక శేషాక్షరమన్

అన విష్ణుత్వంబు సిగ్గునొందు; తిమిల స్మయంబు విన్ బాతంబుగా
 అమనింపెన్ అహం బుప్రభా! కరమ పెల్చన్ నీయిది! నిర్గమం
 బును నింద్రాద్రి; కలంబు తాగ్గవులు వంతున్ వీరి; రామ్యప్రభా! 1416

నితర స్థానమగైతన రాంధ్రులు బోర్పిర్మాన వేయంగ పొన్
 నీకయో బుద్ధు తమ బ్రహ్మ మని మృతీభూతమై, సర్వమున్
 హరియైపోయెను తానదగ్గుతను, నా యే ప్రాంతంబెనిసి; నం
 రత పుణ్యం బగు తాగ్గవుల వపులు మిథం గొర్పి రామ్యప్రభా! 1417

విశవనాథన్ రఘునాథునిన్ పంకజమ్; విశ్వమః కన్ భవన్
 బ్రహ్మణం కేసః పరబ్రహ్మ మోక్షవిజయన్ మాతాళ నామయన్ సే
 నమ్; విభావమ విశిష్యత్ విజిసే; సక్రీష్ణవర్ణస్థాళి నా
 మసి, బృంహదత్ బృంహదత్ వౌగమమం బాహిరి; రాష్ట్రపత్రా! 1418

కొనియెన్ రామము కాంచె; యెప్పుడు మహాకోపమము గూర్చి ని
 చెప్పెను పై పుష్పక వరువాదియేయనెను; తేనెం దా పరిష్కారము
 ప్రజాదుక: విచ్చలులైన కంఠి:గని, లేదా భాగ్యవం భార: ద్రో
 వికవాదం; అయ్యవంబు నెప్పు:; కది ప్రాణం గాళ్ళ: రామప్రభా: 1419

కాని వస్త్రంబు వృషేక్కియంబులు నంకోపమమేకక నిధి
 కులలో ముగ్ధకి కాకకంబు లంబు, యోధుల్ మీది కాంచించి నే
 నుండుక నల్లు ప్రాణిక్షణంబు; అనగా భావంబే చేయెద: గో
 నం; కం రాకె ముతుండు గోనంబు బాధుల్ గోరి; రామప్రభా: 1420

మీది యా వల్లులు ప్రీతిపై రకరకోర్కెనాదు: దా రామకుం
 ద్రుని గొనిండు గ్రుచ్చి, మార్గమువయందున్ మూర్ఖానెం; అల్ప: రి
 వైపు క లుత కరీర పెల్ల: నుతు: కొందెన్ మాటు అన్యం బంబు
 కు నకుం చెం; ముదంబునం అతితె మెచ్చుక పెచ్చు; రామప్రభా: 1421

ఎందున్ నేవల సొగ నాల్గులు నెనెన్; హేళిన్ మహారాం భో
 వంతున్ మూనులుకున్ కష్టపడ గొయవగా అశ్చయమన్నట్లుగా
 ద్రులునున్ వచ్చె; అరిగవంబులు; భారత్ వేగమే యెత్తిరా
 కలు, భావావిష్ట వర్ణ శేఖరు, నుల్లసెందె రామప్రభా: 1422

కలయెంపం తరిసింపెనాదు పునుగుం గుహ్లాదిని; య

మొల కాకింగం ముత్తియెంబుం గచ్చెన్ ప్రహేళిక్ నాకొరపిరా
 కలు, పూలు గయనెంబాదు, పుక పెల్లెన్ పిడి పిడి అనం
 బు, అయోధ్యాపుర బా గుహ్లా పురముం బోయెన్; రామప్రభా: 1423

పుకడెల్లం గయపేటఁ బేరిఁగ, మహాభూపాలునిం దేరఁగా
 వచనం బొకంబ్రవదాసులను బ్రాహ్మణ్య ప్రదానమునన్
 708 బ్రాహ్మణ్యం బుపాద పేరముగఁ బ్రశస్థానమున్, సాగరం
 బు పేరిం బెరిగి వృషాల వెచ్చుచిరి; 709 తమన్ గొల్ప; రామప్రభూ! 1424

భవ కోటంబ్రు కొనాళ్లునున్ 710 లిసి వెంకట రాగ, శ్రీమంతులన్
 గొని యెచ్చారి పయోధ్యః బొచ్చె పపు తుక్కోతులను త ద్రాణ, ప్లో
 దనము పీఠాలు సాగ; మంగళ ముదావ్వంబున్ క్రవోకంబ్రు పే
 ద్ర విహకిం గను నేవు లేర్చుకఁగఁ బాల్పాటించ; రామప్రభూ! 1425

వచనన్ బాదవదుర్ పురీషులు నిన్ బాచలి పీర్చి మం
 దర పీఠీ ప్రలరంబునందు, మదమొందం తిత్త వృత్తంబు, లా
 దరదీపాతుఁ, దం ప్రియోవృక్షాతు, మోదం బేరలాఁబొచ్చి మం
 దర మార్కయమ; నర్తి మందర మహాద్రవిన్ దిత్త; రామప్రభూ! 1426

అదితానందమకోదవచ్చి వెచ్చి యేమపురస్త్రియ గం
 దమః బుష్పాయం పిర్చి గోరవముకోఁ త ద్రాణమం బుత్త్ర యే
 క్రమగా, మాత్మ వధూ యుతుంబుగను నంద స్సౌరమం జేర్చి; 7
 ధ్యమిలం తిలం విధంబునం వది వనునై యుంక; రామప్రభూ! 1427

అది గొవచ్చి, సుమిత్రోముం గయక, మున్నై యున్న బాణంగలా
 పలం, బాదర పేరురంబుగ ముప్పా వారంబునం గ్రుచ్చి కొఁ
 గిదికోఁ జేర్చిను; మాకు మంచి ముగియె; బ్రీదా పరస్సౌర సా
 దరః గోదంబ్రును బేర్చు, బాకయం ప్పాతర గాగ; రామప్రభూ! 1428

708 వారయంపం; 709 పీఠ మెల్లం; 710 మం గిరిమ;

మనక శక్తివస్తు, ఈ వదనములును గల్గెనె కంచువుఁ జూ
వడ వచ్చున; మును బట్టెదనను మనకు నిర్మి కట్టెనది; ఈ
పీఠ మావల కలు పేయఁజేసి; కలుమై; బృహిష్ఠ దేవాయనం
బునఁ జేయునది వారిజే విధివిధిం బావారి; రామప్రభూ! 1429

అం దైవంబు నమవమంబు, గుడిలో నా యత్త బట్టెరిగెన్,
ఎరిసి మృత్యునకున్ నమస్కరింతులు పేర్కెన్ నర్మి యెవ్వరిలో;
గంధంబుగూడి, కుజేర మంజరమునల్ గాంతిల్లా కొల్పోవమం
దరి న్ను నొకమంబుఁజొచ్చిరి న్నువల్ వా మెల్ల; రామప్రభూ! 1430

దడ భావ్యంబుం, గోధరాది నటకుం బా మా న్నువల్ సేర్పి, బ్రా
హ్మణ వర్గ ప్రవరంబు వచ్చుటకు నిర్వంబునది దానంబు చే
సెన, నా బ్రాహ్మణ వర్గం బా న్నువల వానిన్ ముంది లాశీస్వయం
దున, పాపాగ్రమణోక వర్గింబు గాంతుల మెచ్చ; రామప్రభూ! 1431

కలియే బోయిరి పిమ్మటన్ న్నువల దేవాయనంబున్ కత్తెనె;
తెంఱెం గొప్పి చివంబు లిట్లునె, నా రిప్పారి కోవలొకకున్;
మెంఱెం చుట్టికే; నైకలం బనుచ నెమ్మిన్ భావమల్, వారి మా
కులతో; పాంకల; నేకయాదిప్రభు నుతోవయం; రామప్రభూ! 1432

కలకుం బారి, "కుమార! నీతోను మీ మాతామహం నంపె, నె
త్తుకమే లేకగ నెన, యెవారికుమీ; బాధ్యం బెప్పుడో యెనుప్పన్
వయఁ దీ వైక వివంబు లన్ని యగుటం బంపింపలేకైతి నే
గెవమ; య ప్పిగ; బోయి ర మ్మనియె, నత్తిం చుట్టి; రామప్రభూ! 1433

'వరహాసందమ నొండుఁ బాల్, యని-తల్ మౌళి క్త పద్ధింపగా,
 కరకుంతుం బయవంబుగట్టె; బహి-పద్ధంబును వండ్రివిన్
 పరచన్ తేఱువి కుక్తిమై పంగెనెన్; బ్రహ్మబలం గూర్చి; పో
 దరునిన్ బిడ్డలుఁ గొనినెన్. నదిమె బంధుకోరు; బామప్రభా! 1434

దనుమితుం దుకలలో నుండు సెంపుం బయ్యం గోనెన్ బాదు పె
 ద్దు నతం; బాదక పెంబుగొండు; బదియన్ గ్రతుమ్మనిం పేరితో
 విసయోపేతు గిరిప్రణబనను; గుర్చిన్ మానుయన్ పెంబుఁ
 గ, సుపేండ్రిండ్రి పయూరతన్ పెంబె బాగన్ రక్తి; బామప్రభా! 1435

బదువుర్ పుర్పులు నల్లులై తవును బా మేనంబు గొల్పుదున్
 కరక బ్రాతలు లేచిలోపమును దీర్చు వండ్రియన్ బాగెన్;
 పరుబాటం విక్ర బాధ, బాధువు; దయోద్యున్ పేమ యోగంబులన్
 గురిపించిం, బరబాన బాధ విదిచుగ్నింబోరు; బామప్రభా! 1436

విసమం తిత్తమలో; బ్రహ్మబలములై దీపించు బాధులుబరే
 బెనఁగెను, దత్తకతన్ పెంబుగొండు, గావించున్ యథా మేగన్
 బహి బయ్య గురు బ్రేమిద్ద బం మంబ్రెయై ప్రసేదాయన్
 మనముం బొన్చి తదీయ బాధముం బై వ్వాండు; బామప్రభా! 1437

నమం గల్గె నతంబు సిత్తమలునున్ పైపె దీరంబున్ వసులో,
 గడు క్రద్దం బగు బాంబెయివన; బా గార్కంబులన్ నల్లు బా
 మతి లేకాంతర వక్తకోక్తమయి క్రమం బయ్యె; బొరానీ, య
 కదిమె బాతునిన్ ముగించు బొక పేర్లు బొనగి; బామప్రభా! 1438

పిన్నో! రావలివంశస్థుఁ గార్యములు (రా నెంతో! పదం చేయుచున్,
మిన్నుల్ వధును బాన్గి నేడుకక యొచ్చిన్ వ్యగ్రుడై హాహ, నా
యెన్నుల్ మిన్నును నీకలి మనమునం బానత్తితో వ్రేతు నం
వన్నత్యంబునఁజేసి వింపు కడుబాగుసామె; రామప్రభా! 1439

తన నొకొండు సుధృష్ట త్వభావములు, సొందఁబొందినొత్తు న
భుజులొహత్రమి నీత, నా పతి మదిం గొల్పంగఁబోవెను వ్రే
ము: ⁷¹¹అయ్యం నం యొనక నలిసి నమృగ్మానసంగూర్చినం
యెనను⁷¹²గల్గెను వ్రేతు యాతపతి నన్నుంబొచ్చి; రామప్రభా! 1440

నలు రా బావలియందు నాభునకుఁగన్నన్, నీకలి క ర్తవై
మొందంబొచ్చెను విచ్చిన్ పంపు లోప్యుంబట్టి; యె న్నయ్యునున్
దంపుల్ నీకలి యొక గొనములునున్ న వ్వాళుఁ ప్పిటి మదిన్
దెలియంగల్గెనాదు, వ్రేతు నది విధింప; రామప్రభా! 1441

శకలా వైపురి యామె; వైపురియమన్ నత్యంబు గల్గెం బయి
గిత విజ్ఞాన మపారమై; మఱియు: ⁷¹³అయ్యలలోత క వైపురిలో
ధ్వజ రామ్య ముపారి; యందంబున నీవెను రా యొనా
మృత పామధ్వజుల బావెయందు వెగదెన్ బాయెను; రామప్రభా! 1442

పరగున్ రూపమునందునన్ నవిం బాదున్ మించి; ప్రాగవ్యుఁ బా
నృకనన్ యిచ్చి గ్రించునీయ; పదబాసం బా ననన్ మించి నీ
వరయై యామె మొలం; గాకమగు వ్రేమం న ద్రుతిన్ మించు; నుం
దరియో నాయమ క ర్తవ్యాగ్య పెన వెన్నున్వచ్చునీ; రామప్రభా! 1443

711 కన్యాయయ; 712 నే; 713 యె నా పేరాకి;

పతి యా పత్నినిగూటి యోగ్యముని చెప్పవలెల్లా కత్తద్రక్షణ

విక భోగంబుల మోడుచుండె, పిమ్మొ పెన్నాడు పీఠి; కడ

విక రాజాంగసతోడ, ఏప్టఁ కడు యిష్టమేతో; భోగ, ప

ద్యుతుండై కంటిలు కొనలేదు; పోగి నే ప్తేక్ష్యుండు; రాషువహు! 1414

1- పాం రాంకము పర్యయ మహామయ :-

అనవ ద్యావుక భక్తి యుక్త యగు స్వాహానేవి, వైద్యుల్ సు శా

త్రు నిగూఢార్థ విశారదాప్రమద; మించన్ విద్యలోఁ గృష్ణమూ

ర్తి నిజ స్వామియుఁ గాఁగనున్, 'మహతి' యంతిం గూఢులై, 'రాజ'నున్

దనయుండై తనరంగ, నా కగును సూన శ్రేష్ఠ; రామప్రభూ! 1449

అనుకూలంబుగ నాంధ్ర మండునను, వైద్యామేయ శాస్త్రంబునన్

గణుతిం గాంచిన యద్ది, మ త్సుతం సంఖ్యిం దాఁ దృతీయంబు; ల

క్షుణ సుస్వామికి భార్య; పేర్వడె 'సుమాబాలా' విదం 'బావనిన్'

గనె 'శ్రీవేచి'ని విర్యురత్ సుతలుగాఁగం దాను; రామప్రభూ! 1450

నిశ్చింతం, దురు రాజ కార్య మటనా నిర్మిద్రుఁడున్, ధర్మ దృ

క్షిశ్చిన్య దృఢం శాస్త్ర వాఙ్మయుఁడు; నిర్దైతవ్య శాస్త్రైర్ముల్

పాశ్చాత్యాంగ్లఁపు చందమంచునను జెప్పం⁷²¹ జన్మ దీరుండు, భూ

య శ్చరిత్రుఁడు, వేంకటేశ్వరుఁడు నా ⁷²² మర్కుండు; రామప్రభూ! 1451

తనువుం బొందినయట్టి యచ్యయమునుం, దర్క-స్వరూ⁷²³వుండు ము

చిన యన్నయ్య; సుసంతతిం గనిన సచ్చిఁడు; సుగ్రామణి

ప్రణుత ప్రక్షాఁడు, సోదర ప్రియుఁడు రామరావు, తాఁ గన్వడి

వనుఁ ⁷²⁴ డయ్యున్ సుఖదీవి, నీ బివిసి పే ⁷²⁵ ర్వాఁడొట; రామప్రభూ; 1452

ఉరు బాహుబలికాలి, సుందరుఁడు, దైర్యోపేతుఁడున్, దీర్ఘ సు

స్థిర సంప ద్విభవుండు, వాగ్మియును, హిందీ వాఙ్మయాంభోధి మం

దరుఁ, దాచార సునిష్ఠితుం, డమిత సౌదర్య ప్రదీప్తుండు, వి

స్ఫురితేజ్ఞాస్త్రుఁడు, సుబ్బరావు, పెదతమ్ముం దొను; రామప్రభూ! 1453

721 గన్న; 722 క; 723 వంబు; 724 డౌటన్; 725 వాఁడయ్య;

